

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Vitas Parallelas Graecè & Latinè

Plutarchus

Francofurti, 1620

Demosthenes et M. Cicero

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1340)

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

Βίοι παράλληλοι

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

καί

ΚΙΚΕΡΩΝΟΣ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

MEN γράφας ὅ ἐπι τῇ νίκῃ τ' Ολυμπιάσιν ἵπποδρομίας εἰς Ἀλκιβιάδην ἐγκώμιον, εἴτ' Εὐριπίδης, (ὡς ὁ πολὺς κρατεῖ λόγος) εἶθ' ἕτερός τις ἴω, Σόσιπτε, φησὶ γελῶν παρ' Ἀδαμονι παρῶτον ἑσάρξαι τὴν πόλιν διδοκίμων.

ἐγὼ δ' ὅ μὲν Ἀδαμονήσειν μέλλοντι τὴν ἀθηναίων Ἀδαμονίαν, ἧς ἐν ἡῆ καὶ εὐχετόσει ὁ πλείων ἔστιν, ὅσῳ δὲν εὐχεφέν ἡρώδης, ἀδύξω καὶ ταπεινῆς πατρῆδος, ἢ μή τις ἀμύρφα καὶ μικρῆς γενεᾶς γήρῳ γδ' εἴ τις οἰοῖτο τὴν Ἰαλίδα, μέγας μικρὸν ἔσσαν ἢ μεγάλῃς νήσῳ τὴν Κέα, καὶ τὴν Αἴγινα, ἢ τὴν Ἀθηναίων τις ἐκέλευεν ὡς λήμιον ἀφαιρῆναι τῆς Πειραιῶς, ἑσπεύοντες μὲν ἀγαθὸς δέξιν καὶ ποιητῆς, ἀνδρα δὲ οὐκ ἀποτε δυνάσασθαι δίχασον καὶ αὐτάρκη καὶ νοῦν ἔχοντα καὶ μετὰ τὴν ψυχὴν παρῶν ἐνεγκεῖν. τὰς γὰρ ἄλλας τέχνας εἰκὸς ἔστιν παρῶν ἐργασίαν ἢ δόξαν σωματικῆς, ἐν ταῖς ἀδύξοις καὶ ταπεινῆς πόλεσιν ἀπομαρτυνεῖσθαι, τὴν δὲ εὐχὴν, ὡς παρ' ἡρώδην καὶ Διφρακῆς φυτὸν ἐν ἀπυρρῶνι ρίζοδ' ἀποπῶ, φύσει δὲ τῆς γῆς καὶ φιλοπόνησ' ψυχῆς ἐπιλαμβομένοισι. ὅθεν οὐδὲ ἡμεῖς, εἴ τις φρονεῖν ὡς δεῖ καὶ βιοῦν ἐλλείπομεν, τὴν τοτὴν σμικρότητι τῆς πατρῆδος, ἀλλ' αὐτοῖς δικαίως αἰατῆσθαι. τὰ μὲν τοῖσι σὺν ταῖς ἑσπεύοντες ἀποβληθέντες, καὶ ἰσορῶντες ἢ ἐσπεύοντες οἰκείων, διὰ τὴν ξένων τε τῶν πολλῶν καὶ διεσπαρμένων ἐν ἕτεροις σωματικῶν ἀναγνωσμάτων, τὰ δὲ ὅτι καὶ παρῶν ἑσπεύοντες καὶ μάστιγα τὴν πόλιν διδοκίμων καὶ φιλοκάλον καὶ πολυαἰδέσπον, ὡς βιβλίων τε παρῶν ἀφθονίαν ἔχειν, καὶ ὅσα τὰς γράφοντας ἀφ' ὧν ἡμεῖς σωτηρία μνήμης ὅτι φανερῶν εἴληφε πίστιν, ἑσπεύοντες ἀναγνώσθαι ἀκρῆ καὶ ἀφ' ὧν ἀναγνώσθαι, μὴ πολλῶν μὲν ἀναγκάσθαι ἐσπεύοντες ἀποδοῖναι ὅ ἐργον. ἡμεῖς δὲ μικρῶν οἰκιστῆς πόλιν, καὶ ἵνα μὴ μικροτέρα γήρηται, φιλοχρηστώτες, ἐν τῇ Ῥώμῃ καὶ ταῖς παρῶν Ἰταλίᾳ ἀφ' ὧν οὐδεὶς οὐδὲς γυμνασάσθαι παρῶν τῶν Ῥωμαίων ἀφ' ὧν ἑσπεύοντες πολυκάλων καὶ τῶν ἀφ' ὧν φιλοσοφίᾳ πλησιαζόντων, ὅτι ποτε καὶ πόρρω τῆς ἡλικίας ἢ φάμεθα Ῥωμαίοις γράμμασιν ἐπιτυχεῖν. καὶ παρῶν ἑσπεύοντες μὲν ἀλλ' ἀθηναίων ἐπάρομυ. ἢ γὰρ ἔτι οὐκ ἔστιν ὅνομα τὰ παρῶν ἑσπεύοντες καὶ γυμνασάσθαι παρῶν ἡμῶν, ὡς οὐκ ἔστι παρῶν ἑσπεύοντες ἀμφοτέρωθεν εἰρήμῳ ἐμπειρίας, ἐπακαλεσθῆναι εὐχὴ τῶν καὶ τοῖς ὀνόμασι καλλοῖς τῆς Ῥωμαίων ἀπαγγέλλας καὶ τὰς ἀγαθὰς, καὶ μετὰ φρονεῖν ὅνομα καὶ ἀρμονίας καὶ τῶν ἄλλων οἷς ὁ λόγος ἀγαλλεται, γὰρ μὲν ἡρώδης καὶ οὐκ ἀπὸ πρῶτος, ἢ παρῶν τῶν μελέτη καὶ ἀσκήσις οὐκ ἀπὸ πρῶτος, ἀλλ' οἷς πρῶτος τε γοῶν καὶ τὰ τῆς ὥρας ἐπὶ παρῶν τῶν παρῶν ὅτι παρῶν φιλοκάλων.

PLVTARCHI

vita comparata

DEMOSTHENIS,

&

CICERONIS.

DEMOSTHENES.

VI laudationem in victorem ludicro equestri Olympiaco Alcibiadem scripsit, siue Euripides ille, Sossi, quod vulgatum est, siue quis alius fuit: oportere ait felicem in clara genitum vrbe esse. Ego vero ei

qui veram adepturus felicitatem est, cuius in moribus plurimum & animo est positum, nihil referre arbitror, obscura & humili patria, an deformi & pusillanatus sit matre. Ridiculum enim sit, Iulidem, quæ exigua pars insulæ non amplæ est Cææ, & Æginam, quam Atheniensis quidam iussit ut lemam detrahere Piræeo, histriones bonos & poetas alere, virum bonum & abstinentem & cordatum & magnanimum nunquam posse producere. Nam reliquas quidem artes probabile sit, quibus quæstus propositus est & gloria, in obscuris & contemptis oppidis elanguescere: virtutem vero instar robustæ & viuacis plantæ, vbi ingenium nacta sit bonum & animum industrium, omni in loco radices agere. Itaque nos si minus rectè quàm decet, vel sentimus vel viuimus: non oppidi id angustis, sed nobis ipsis meritò referemus acceptum. At qui commentari instituit, & conscribere historiam non ex iis quæ ad manum sunt & domesticis, sed ex multis externis & diffusa apud alios collectam lectione, hic profectò primùm & præcipuè requirat insignem ciuitatem, elegantem, & populosam: quò variorum librorum promptam habeat copiam, & quæ scriptores præterierunt, fideli memoria tamen clariorem acceperunt fidem, audiendo percipiat percunctetur quæ sedulo, ne opus edat rebus mutilum multis & necessariis. Nos vero qui exiguum colimus oppidum, & ne minus reddatur ferè ibi commoramur, (quia quum Romæ ageremus & in Italia, propter negotia publica, & eos qui ad nos philosophiæ causa ventitabant, non vacabat in lingua Romana studium ponere) serò tandem & ætate prouectiore Latinas attigimus literas. Vsuuenit autem nobis res quidem mira, sed vera tamen, ut non tam ex verbis res cognosceremus & perciperemus, quam notitiam utcunque assequuti rerum, harum subsidio ut assequeremur etiam verba. Pronunciationis vero Romanæ assequi ornamenta & volubilitatem, adhæc verborum translationes & compositiones, cætera quæ quibus illustratur oratio, elegans quidem ducimus & non iniucundum, sed est eorum non prompta meditatio & vsus, qui conuenit his quibus abundat otium, & ætas ad ea studia suppetit.

Quare hoc in libro, qui comparatorum est quin-
tus, in quo de Demosthene & Cicerone tracta-
mus, ex rebus gestis & actionibus publicis ingenia
eorum & mores considerabimus inuicem: at ora-
tiones inter se contendere, atq; vter venustior in
dicendo aut acrior fuerit, decernere superse-
debimus. nam vt ait Ion,

Delphinis hic in continente cursus est.

Quod nimius vbique Cæcilius quum ignoraret,
temerè inconsulteque ausus est collationem cum
Demosthene Ciceronis proferre. Verumenim-
verò si cuius promptum esset habere hoc quod
dicitur, Nescite ipsum, non haberetur fortasse di-
uinum oraculum. Quum enim Demosthenem
& Ciceronem eadem moneta conformaret ab
initio deus, multis modis naturam inferuisse iis si-
mitem videtur, vt ambitionem libertatis in repub.
amorem, timiditatem in periculis & armis, im-
miscuisse etiam fortuita multa. Haud enim duos
reperiri oratores arbitror alios qui ex obscuris &
paruis potentes & magni euaserint, regibus & ty-
rannis se obiecerint, filias amiserint, patriæ ex-
torres redierint honorificè, iterum profugerint,
& in manus inciderint hostium, vitam præterea
cum expirante deposuerint patriæ libertate. Ita-
que si in certamen natura & fortuna sicut artifice-
ces descenderint, haud expeditum sit, hæc negotiis,
an moribus illa magis eos adæquatit, diiudicare.
Differemus autem priore loco de anti-
quiore.

Demosthenis pater Demostenes fuit, vt tradit
Theopompus, ex optimatibus. Cognomen fuit ei
Machæropæo, quod officinam magnam gladio-
rum faciendorum exerceret, & seruos eius artifi-
cii haberet peritos. Nam quæ de matre Æschines
orator retulit, ex Gelone quodam, qui ob cri-
men prodicionis solum verterit, natam, & ex
barbara fuisse muliere, non habemus dicere verè
obiecerit, an calumniosè & vanè. Accepto à pa-
tre, qui eo septimum ætatis annum agente dece-
sit, lauto patrimonio, (taxatum fuit enim vniuer-
sum quindecim ferè talentis) damno affectus à
tutoribus est: qui id partim auerterant, partim ne-
gligenter curauerunt, vt præceptores eius etiam
fraudarent mercede. Quod quidem fuit in causa
vt honestarum & ingenuarum artium fuisse vi-
deatur rudis, simul quia ob imbecillitatem cor-
poris & teneritudinem abstineret eum à labori-
bus mater, neque vrgerent pædagogi. quippe fuit
à prima ætate gracilis & valetudinarius. vnde co-
gnomen probrosum Batulum deridentibus cor-
poris eius debilitatem pueris dicitur inuenisse.
Fuit Batulus, vt quidam volunt, tibicen effemina-
tus, ac fabellam huius rei causa eum mordens
fecit Antiphanes. Alii Batuli meminerunt vt poë-
tæ qui molliter & proteruè scriberet. Videtur et-
iam Batulus dicta tunc fuisse apud Atticos pars
corporis quædam quæ nominati honestè non po-
test. Argas (nam & hoc cognominis Demostheni
ferunt fuisse) dictus est vel ex morum feritate & a-
cerbitate, (anguem enim appellant quidam poëta
Argam) vel ex oratione offendente aures, quod
hoc nomine poëta fuerit malorum & mole-
storum modorum. Sed de his, vt Plato ait, ha-
cenus. Auspiciam ardoris eius ad dicendi fa-
cultatem hoc ferunt fuisse: Quum orator Cal-
listratus causam acturus in foro esset de Oropo,

δὲ καὶ γραφόντες ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ, τῶν ἑλλήνων
βίων ὄντι πέμπτῳ, περὶ Δημοσθένους καὶ Κικέρωνος, ἀπὸ τῶν
πράξεων καὶ τῶν πολιτικῶν τὰ φύσει αὐτῶν καὶ τὰ δι-
ξέσεις πρὸς ἀλλήλους ὑποκειμένη. τὰ δὲ τῶν λόγων
αἰτεξετάζειν, καὶ ἀποφάσκειν ποτέρου ἡδίων ἢ δεινότερου
εἶπεν, εἰσὸς μὲν. Κακὴ γὰρ (ὡς φησὶν ὁ Γῶν) δελφίνος ἐστὶ
χέρσω βία. ἡ δὲ κατὰ τὸν ἐν ἀπασι Κακίλιος ἀγνοήσας, ἐ-
διδόσατο σύγκεισιν τῷ Δημοσθένους καὶ Κικέρωνος ἕξενεν-
κεῖν. ἀλλὰ γὰρ ἴσως εἰ πόρτος ἡ δὲ Γνωθὶ σαυτὸν, ἔχειν πρὸς
χειρὸν, οὐκ ἂν ἐδόκει πρὸς ἀγῶμα θεῖον εἶναι. Δημοσθένης γὰρ καὶ
Κικέρωνά τ' αὐτὸν εἰκοιε πλάττων ἀπὸ ἀρχῆς ὁ δαίμων,
πολλὰ μὲν ἐμύθησεν εἰς τὴν φύσιν αὐτῶν τὴν ὁμοιοτήτων, ὡς ὅτι
ὁ φιλότιμον καὶ φιλελεύθερον ἐν τῇ πολιτείᾳ, πρὸς τὴν
κινδυνῶν καὶ πολέμου ἀπολμῶν. πολλὰ δὲ ἀναμίξαι καὶ τῶν
τυχεῶν. δύο γὰρ ἐτέροις οὐκ ἀβρεθίτωι δοκῶν ῥήτορες,
ὅτι καὶ ἀδύων καὶ μικρῶν ἰσχυροὶ καὶ μεγάλας ἡμιόμοιοι,
πρὸς κερδοσύντας ὁ βασιλεὺς καὶ τυράννοις, θυγατέρας δὲ
ἀποβαλόντας, ἐκπεσόντας ὁ πατερίδος, κατελθόντας ὁ μὲν
ἡμῶν ἀπὸ τῆς παυσανῶν τῇ τῶν πολιτῶν ἐλευθερία τὴν βίον
συγκρατῆσαντας. ὡς τε εἰ ἡμίονο τῇ φύσει καὶ τῇ τύχῃ κατὰ
τὴν τεχνίταις ἀμιλλα, χαλεπῶς μὲν αἰ ἀφαιρέσειν ποτε-
ρον αὐτῇ τοῖς ἕτοιμοις, ἢ τοῖς πρὸς ἀγῶμασιν ἐκείνῃ τῶν ἀνδρῶν
ὁμοιοτέρους ἀπέργασαι. λεκτέον ὅτι περὶ τῶν πρὸς βουτέρου
πρὸς τῶν.

Δημοσθένης ὁ πατὴρ Δημοσθένους, ἡ μὲν τῶν καλῶν καὶ
ἀγαθῶν ἀνδρῶν (ὡς ἰσορεῖ Θεόπομπος) ἐπεκλειπτοῦ Μα-
χάροποιος, ἐργαστήριον ἔχων μέγα, καὶ δούλους τεχνίτας τῷ το
πρὸς τῶντας, ὁ δὲ Αἰσχίνης ὁ ῥήτωρ εἶρηκε περὶ τὴν μητρὸς, ὡς
ὅτι Γύλωνός τινος ἐστὶν αἰτία πρὸς ὁδοσίας φυχρῶντος ἐξ ἀγεος
ἐγγονῆς, καὶ βαρβαρῶν γυναικῶν, οὐκ ἐγγυμῶν εἶπεν εἶτ' ἀληθῶς
εἶρηκεν, εἶτε βλασφημῶν καὶ κατὰ ψευδομύθους. ἀπολειφθεὶς δὲ
ὁ Δημοσθένης ὑπὸ τῶν πατρῶν ἐπὶ ἀέτης ἐν ὑποεία (μικρὸν
γὰρ ἀπέλιπεν ἡ σύμπασι τήμισις αὐτῶν τὴν εἰσίας πεντεκαίδεκα
ταλάντων) ὑπὸ τῶν ἐπιτροπῶν ἡδικήθη, τὰ μὲν νοσοφισαμύθων,
τὰ δὲ ἀμελησάντων ὡς τε καὶ τῶν διδασκάλων αὐτῶν τὴν μισθὸν
ἀποστέρησεν. ἀφ' ἧς τῆς δὴ τῶν τῶν ἐμμελῶν καὶ πρὸς ἡκόντων ἐ-
λευθέρῳ παιδί μαθητῶν ἀπαίδουτος δοκεῖ ἡμέα, καὶ ἔπειτα
τῶν σώματος ἀδένειαν καὶ ἀρῶν, ὡς πρὸς ἐμμελῶν τοῖς πόνοις τῶν
μητρῶν αὐτῶν, ὅσπερ πρὸς ὁδοσίας τῶν παιδαγωγῶν. ἡ γὰρ
ἐξ ἀρχῆς καὶ πρῶτος καὶ νοσῶντος καὶ τῶν ἀδύων ἐπὶ πονηρί-
αν τὴν Βάταλον εἰς τὸν σώμα λέγεται σκωπτόμυθος ὑπὸ τῶν
παιδῶν λαβεῖν. ἡ δὲ ὁ Βάταλος (ὡς μὲν ἐνίοι φασὶν) αὐλητῆς
τῶν κατεργῶν καὶ δραματῶν εἰς τῶν καμωδῶν αὐτῶν Ἀν-
τιφάνης πεποίηκεν. ἐνίοι δὲ τινες ὡς ποιητῶν ἡυφρατῶν καὶ παρῶν
να γραφόντος τῶν Βατάλου μέμνηται. δοκεῖ ὅτι καὶ τῶν οὐκ
ἀπορετῶν πρὸς τῶν σώματος μορίων πρὸς τοῖς Ἀθη-
καῖς τότε καλεῖσθαι Βάταλος. ὁ δὲ Ἀργας (καὶ πόπο γὰρ
φασὶν τῶν Δημοσθένους ἡμέα πρὸς ἀνυμῶν) ἢ πρὸς τῶν ἕτοιμον ὁ Palmor. uide.
ὡς θεοῦ καὶ πικρῶν, ἐτέθη, (τὴν γὰρ ὅφιν ἐνίοι τῶν ποιητῶν ἀ-
γῶνομαζοῖσιν) ἢ πρὸς τῶν λόγων, ὡς ἀνιδντα τῶν ἀκρω-
μύθους. καὶ γὰρ Ἀργας τοῦτομα ποιητῆς ἡ νόμον πονηρῶν
καὶ ἀργαλέων. καὶ ταῦτα μὲν ταῦτα καὶ Γλάτανα. τῆς δὲ
πρὸς τοῖς λόγοις ὁρμῆς ἀρχῆς αὐτῶν φασὶν τοιαύτω ἡμέ-
ατα Καλλιγράτου τῶν ῥήτορες ἀγαθίζεσθαι τῶν περὶ ὁδῶν ποδ

κρίσιν ἐν ταῖς δικασθεῖαι μέλλοντες, ἡ δὲ παρὰ τὴν δόξαν τῆς δίκης
 μεγάλη, ἀλλὰ τε πῶς τὸ ῥήτορας δυνάμειν, ἀνθρώπων τότε
 μέγιστα τῆ δόξῃ, καὶ ἀλλὰ πῶς παρὰ τὴν οὐσαν ἐπέβητον. ἀκρί-
 στας οὖν ὁ Δημοσθένης τῶν διδασκάλων καὶ τῶν παιδαγωγῶν
 σιωπηλῶν τῆ δίκῃ παρὰ τυχεῖν, ἔπεισε τὸ ἑαυτὸ παιδα-
 γωγὸν δεόμενος καὶ παρὰ τυχεῖν, ὅπως αὐτὸν ἀγάγῃ παρὰ
 πῶς ἀκρίστων. ὁ δὲ ἔχων παρὰ τὴν αἰοίρῃ τὰς δικασθεῖαι
 δημοσίως σιωπῆσαι, ἀπόρησε χέρας ἐν ἡ κατὰ τὸν οὐρανὸν ὁ
 παῖς ἀδὴλως ἀκρίσται τῶν λεγόμενων. ἀνμερήσαντος ὃ τὸ
 Κόμιστος ἐστὶν, καὶ θαυμαστὸς ἄφρατος, ἐκείνου μὲν ἐξή-
 λωσε τὸ δόξαν, ὅρῳ παρὰ τυχεῖν ἄπο τῶν πολλῶν καὶ μα-
 κροῦ μὲν τῶν λόγων μέλλον ἐπιμασε πῶς ἰσχυρὸν πῶς
 χεῖρα δαμά καὶ πῶς ἀδύειν πεφυκῆτος. ὅθεν εἰσας τὰ λοιπὰ
 μαθήματα, καὶ τῆ παιδικῆς ἀφρατος, αὐτὸς αὐτὸν ἵσκει
 καὶ διεκόνει τῆς μελέτης, ὡς τὸ λεγόντων ἐσόμενος. ἐχρησάτο
 ὃ Ἰσάμω παρὰ τὸ λόγον ὑψηλῆς, καὶ τὸ Ἰσοκράτους ποτε γο-
 λάζοντος, εἴτε (ὡς πινεσ λέγεισι) τὸ ἐπιστήμον μισθὸν Ἰσοκρά-
 τει τελέσαι μὴ δυνάμενος, τὰς δέκα μναῖς, ἀλλὰ τὸ ὄφρα δὴ
 εἴτε μάλλον τῶ Ἰσάμω τὸ λόγον, ὡς δραστήριον καὶ πῶς οὐδὲν,
 ὅτι τὸ χεῖρα ἀποδεχόμενος. Ἐρμιππος δὲ φησὶν ἀδεσποῖς
 ἄπο μνημασιν ἐτυχεῖν ἐν οἷς ἐγέγραπτο τὸ Δημοσθένη
 σιωπῆσαι Πλάτωνι, καὶ πλείστον εἰς τὴν λόγον ἀφελεί-
 σται. Κτισθίβις ὃ μὲν μνηται λέγοντος παρὰ Κόμιστος τὸ Συ-
 ρακίσις, καὶ πινων ἄλλων τῶ Ἰσοκράτους τέχνης καὶ τῶ Ἀλ-
 κίδα μὲν κρύφα λαβόντα τὸ Δημοσθένη κατὰ μαθεῖν ὡς
 γυνὴ ἐν ἡλικίᾳ γυμνασίου τοῖς ὅτι τῶ ποῖς ἤρξατο δικάζεσθαι,
 καὶ λογιζομένη ἐπὶ αὐτοῖς, πολλὰς ἀφρατοῖς καὶ παλιν-
 δικίας δεικνύσας, ἐγγυμνασίου καὶ τὸν Θουκυδίδου
 τῆς μελέτης, ὅτι ἀκινδυνῶς οὐδὲ δὲ γυνὴ κατετυχήσας,
 ἐκ παρὰ τὴν οὐδὲ πολλοσὶν ἡδυνήθη μέγος τὸ παρὰ τὸν
 πόλιν ὃ παρὰ τὸ λέγειν καὶ σιωπῆσαι ἰσχυρὸν λαβόν, καὶ
 γυνὴ μὲν τῆς παρὰ τοῖς ἀγῶνας φιλοτιμίας καὶ δυνάμεις,
 ἐπεχέρησεν εἰς μέσον παρὰ τὴν, καὶ τὰ κρινὰ παρὰ τὴν. καὶ
 κατὰ τὸν Λαομέδοντα τὸν Ὀρχομῆιον λέγεισι κατὰ τὴν
 πινὰ ἀπλῶς ἀμυνομένην, ὁρῶσι μακροῖς χεῖρα, τῶ
 ἰαβῶν κελδοσάντων, εἴθ οὕτως ἀφρατοῖς τῶ ἐξίν,
 ὅτι τῶ τῶς γεφῶνται ἀγῶσι, καὶ τῶ ἀκρων γυμνασίου
 δολιχοδρομῶν. οὕτως παρὰ Δημοσθένη σιωπῆσαι, ὃ παρὰ τὸν
 ἐπὶ μορβῶσεως ἔνεκα τῶ ἰδίων ἀποδύω τῶ παρὰ τὸ λέγειν,
 ὅτι δὲ τῶ κτησαμένη δεινότητῃ καὶ δυνάμειν, ἐν τοῖς πο-
 λιτικῆς ἡδὴ κατὰ τὸν γεφῶνται ἀγῶσι παρὰ τὴν τῶ
 ἀπὸ τῶ βήματος ἀγωνιστῶν πολιτῶν. καὶ τοῖς ὃ παρὰ τὸν
 ἐτυχεῖν τῶ δὴ μὲν. ἰσχυρῶς παρὰ τὴν, καὶ κατεγελά-
 τῶ δι' ἀήθεια τῶ λόγον συγκεχῶσαι τῶς παρὰ τὸν καὶ βε-
 βασανίσθαι τοῖς ἐπιμημασιν πικρῶς ἀγῶ καὶ καπαχέ-
 ρως δοκῶντος. ἡ δὲ πῶς (ὡς εἶκε) καὶ φωνῆς ἀδύειν,
 καὶ γλώττης ἀσάφεια, καὶ πινόμενος κελδοσῆς, ὅτι πα-
 ρὰ τὸν τῶ νοῦ τῶ λεγόμενων, τῶ ἀφρατοῖς τῶ πε-
 ριόδου. τέλος δὲ ἀποσάντα τῶ δὴ μὲν, καὶ ῥεμῶν ἐν
 Πειραιεῖ δι' ἀθυμίας Εὐνόμος ὁ Θεράσιος ἡδὴ πῶς γέρον
 θασαμῶνος ἐπέπημῆσεν, ὅτι τὸ λόγον ἔχων ὁμοίωτα τῶ
 Περικλέους, παρὰ τὸν ἀπολμίας καὶ μελαχίας
 ἑαυτὸν, οὐτε τοῖς ὄχλοις ὑφιστάμενος ἀγαρῶς, οὐτε ὃ σῶ-
 μα παρὰ τὴν ἀγῶνας ἐξαρτούμενος, ἀλλὰ βυφῆ παρὰ τὸν
 ῥῶν μῶσιν ἰσχυρῶν, πάλιν δὲ ποτε φασὶν, ἐν πεσόντος αὐτῶ,

A magna erat huius iudicii expectatio, cum ob ora-
 toris illius præstantiam, cuius tunc maximè illu-
 stre nomen erat, tum propter ipsam actionem
 celebratam. quia præceptores & pædagogos au-
 dierat Demosthenes constituisset inter se huic iu-
 dicio interesse, precibus contendit à pædagogo
 suo, ut ad audiendam causam duceret se. Ille, quod
 consuetudinem haberet cum ministris publicis
 qui auditorium aperiebant, locum accepit ubi
 puer sederet in occulto & audiret orationes.
 Quum placuisset Callistratus & mirificè celebra-
 retur, gloriam æmulatus est illius, quod cerneret
 à multis eum deduci & in cælum ferri. Multo ve-
 rò magis orationis vi, quæ rapere ad se & pellice-
 re valeret omnia, obstupuit. Itaque salutem di-
 cens disciplinis & studiis reliquis puerilibus, exer-
 cuit & subegit se ipse, tanquam inter oratores
 futurus, declamationibus. Itæo usus est ad dicen-
 dum duce, quanuis scholam eo tempore haberet
 Isocrates: vel quòd ob orbitatem pendere Isocra-
 ti præfinitam mercedem non valeret, decem mi-
 nas, vel quòd dictionem, ut nervosam & verfu-
 tam, Isæi ad usum præferret. At Hermippus libros
 legisse commemorat se carentes authoris titulo,
 in quibus scriptum esset fuisse Platonis Demo-
 sthenem auditorem. atque illud plurimum ei
 contulisse ad dicendum. Refert item Ctesibium
 dicere, Demosthenem à Callia Syracusano &
 nonnullis aliis clam accepisse & considerasse Iso-
 cratis atque Alcidasantis artificium. Quum igitur
 esset factus suæ tutelæ, cœpit cum tutoribus
 suis experiri, & scribere in eos orationes. qui quū
 iterum atque iterum petitiones eius eluderent, è
 damnatis causis & emortuis rediuiuas contro-
 uersias exuscitantes: Demosthenes interim decla-
 mitando, ut Thucydidis verbis utar, exercitatus,
 hæcenus profecit, idque non sine pulvere & dis-
 crimine, ut vel felicem adeptus actionum exitum,
 tamen ne quotamvis quidem partem pa-
 trimonii ab iis seruare potuerit. Verum ut inde
 audaciam ad dicendum & usum cepit, gustavit
 que honores & potentiam forensis: institit in
 solem prodire atque rem publicam capeffere. Sic
 ut autem Orchomenium Laomedontem ad re-
 pellendum splenis vitium aiunt ex medicorum
 præceptis longis cursibus usum, atque ita corpore
 laboribus subactis certaminibus sese dedisse sa-
 cris, & inter optimos euasisse dolichodromos: ita
 Demostheni vsuuenit, qui primùm reparandæ
 rei familiaris causa accinxerat se ad dicendum, ut
 parata hinc arte & facultate in republica iam
 quasi coronatorum certaminibus primatum in-
 ter ciues in dicendi palæstra certantes obtineret.
 Et quidem ubi primùm ad populum egit, obstre-
 pitum ei est, fuitque derisus propter insolentiam
 orationis, quæ confusa periodis & enthymema-
 tibus acerbis & immodicè videbatur elaborata.
 Laborauit verò etiam vocis exilitate, lingua in-
 explanata, spiritus angustia, quæ distractis periodis
 sensum interpellabat orationis. Postremò quum
 foro cessisset, & errantem in Piræo abiecto animo
 conspexisset iam exacta ætate Eunomus Thriasius,
 increpauit eum quòd quum facundia sua germana
 esset Periclis, sibi ipse deesset præ timiditate &
 ignauia: qui neq; turbas sustineret animosè, neq;
 corpus ad actiones instrueret, sed inertia fineret
 torpescere. Alio tempore aiunt, quum explosus

B C D E F

domum se capite obuoluto & mæsto animo reciperet, sequutum Satyrum mimum appellasse eum. Conquerente lamentabiliter apud eum Demosthene, quod qui inter omnes esset oratores laboriosissimus, corporisque in eo vigorem penè consumpsisset, non placeret populo tamen, sed temulenti, nauæ, indocti audirentur tenerent- que suggestum, ipse reiiceretur: Rectè ais, Demosthenes, dixisse Satyrum, at ego citò medebor cause, si mihi carmina aliqua Euripidis aut Sophoclis memoriter velis pronunciare. Quæ ubi pronuntiauit Demosthenes, repetisse eadem post Demosthenem Satyrum, itaq; egisse & reddidisse vultu decenti & apta actione eosdem versus, vt planè Demosthenes alios putaret. Vt iam intellexit quantum ex actione dignitatis atque venustatis accederet orationi, rem tenuem atq; inanem duxisse declamationem si pronuntiationem & actionem negligas. Hinc cellam ædificasse subterraneam, in qua lucubraret: quæ exitit etiam nostro æuo. Huc se omninò quidem quotidie contulisse ad formandam actionem & effingendam vocem: sæpè menses ibi continuasse duos aut tres, ac rasisse capitis alteram partem, quò, ne si summè quidem cuperet, prodire auderet verecundia causa. Quinetiam ex colloquiis cum aliis habitis, & sermonibus & negotiis, materiam sumpsit & occasiones industriæ. Vbi enim ab illis discesserat, confestim descendebat in palæstram illam, recensebatque ordine acta, & quæ pro iis aut contra dici possent. Præterea orationes quas audiuisset, secum repetens eas, in sententias reducebat & periodos: correctiones etiam varias comminiscabatur eorum quæ dicta sibi ab aliis essent, aut contra ab ipso ad alios, eaq; alia dicendi figura meditabatur reddere. Vnde est habitus parum ingeniosus, sed vim & facultatem dicendi parare ex labore. Cuius magnū indicium videbatur, quòd haud temerè quisquam Demosthenè audierit ex tempore dicentem: sed quum in concione sæpè sederet, & populus nominatim eum exciret ad dicendum, nisi esset meditatatus ad id & paratus, non procederet. Hinc alii concionatores illudebant eum, & Pytheas irridens, lucernam olere ait enthymemata eius. Cæterum hunc amare Demosthenes retudit, Nempe non eorundem, inquit, tibi & mihi Pythea conscia est lucerna. Ad alios non planè id ibat inficias, sed fatebatur non omnino scriptio- nem adhibere ad dicendum, neque dicere tamen etiam se sine scriptione. Imò popularem hominè ostendebat esse eum qui ad dicendum meditare- tur. eum enim pertinere ad obseruantiam populi apparatus: ac floccipendere quid de dictione sentiat populus, id contemnentis autoritatem populi esse, & vi potius freti quam persuasione. Iam hac etiam nota vtuntur eius timiditatis ad subitò dicendum, quòd Demades illo percusso subinde exurrexerit promptè, eumque in dicendo expedite iuuerit. Demadem ille nunquam. Vnde igitur, roges, Æschines eius in dicendo supra modum admirandam esse dixit audaciam? Qui Byzantium Pythonem insultantem & inuehentem flumine orationis in Athenienses, solus surgens refutauit: aut quum Lamachus Myrinæus regū laudationē cōscripsisset Alexandri & Philippi, qua multa pro- bra congessit in Thebanos & Olynthios, eamque in mercato recitauit Olympiaco: subitò surgens,

A καὶ ἀπίοντος εἶχε δὲ συγκαταλυμῆδρος καὶ βαρέως φέρον-
 τος, ἡσυχαστὴς Σάτυρον τὴν ὑποκρίσειν, ὅτι πηδύειον
 ὄντα, καὶ συλλεθῆναι ὀδυρμῶν ἢ τῶν Δημοσθένους πρὸς αὐ-
 τὸν, ὅτι πηδύειον φιλοπονῶντος ὡν τὴν λεγόντων, καὶ μικρὸν δέων
 καταμαλωκέσαι τὴν τῶν σώματος ἀκμὴν εἰς τῆτο, χάριν
 οὐκ ἔχει πρὸς τὸν δῆμον, ἀλλὰ κραπαλώντες αἰδέσθαι
 ναῦται καὶ ἀμαρτίαι ἀκούονται καὶ κατέργασαν τὸ βῆμα, παρ-
 ῥῶτα δὲ αὐτὸς, Ἀληθῆ λέγεις ὡς Δημοσθένης (φαίει τὸν
 Σάτυρον) ἀλλ' ἐγὼ τὸ αἴτιον ἰσότητος ταχέως, αὐμοιτῶν Εὐ-
 ρειπίδου πινὰ ῥήσεων ἢ Σοφοκλέους ἐτελήσης εἰπεῖν ἀπὸ σῶ-
 B ματος. εἰπόντος ἢ τῶν Δημοσθένους μετὰ λαβόντα τὸ Σάτυ-
 ρον, οὐτὼ πλάσσει καὶ διεξελθῆναι ἐν ἡττι πρὸς πόνου ἢ Διὰ τίσει
 τὸ αὐτὸν ῥῆσιν, ὡς θ' ὅλως ἐτέρων τῶν Δημοσθένει φαίωμαι.
 πεισθέντα δὲ ὅσον ἐκ τῆς ὑποκρίσεως τῶν λόγων κρημοῦ καὶ
 χρείως πρὸς ἐστὶ, μικρὸν ἠήσασα καὶ ὁ μηδὲν εἶπὲν ἄσκη-
 σιν, ἀμελεῖται τῆς πρὸς φορῆς καὶ Διὰ τίσεως τῶν λεγόντων.
 ἐκ τῆτος κατὰ γινόντων μὲν οἰκδομήσιν μελετητήριον (ὅ δὲ
 διεσώζετο καὶ καθ' ἡμᾶς) ἐστὶ αὐτὰ ἢ πρῶτος μὲν ἐκείνης ἡ-
 μέρας πρὸς ἰόντα πλάθειν τὴν ὑποκρίσειν, καὶ Διὰ πονεῖν τὴν
 C φωνίῳ πολλὰ καὶ ἢ μὴνας ὄξῆς δύο καὶ βεῖς σιωπάειν
 ξυρμῶν τῆς κεφαλῆς τῆτος μέρους, ὑπὸ τῆς μὴδὲ βα-
 λουμῶν πρῶτον πρὸς ἐλθῆναι ἐν δὲ χεῖρα δὲ ἀγχιώτω. οὐ μὲν
 ἀλλὰ καὶ τῆς πρὸς τῶν ἐκ τῶν ἐκ τῶν ἐκ τῶν ἐκ τῶν ἐκ τῶν ἐκ τῶν
 λίας, ὑποκρίσεις ἐποιεῖτο καὶ ἀφορμὰς τῶν φιλοπονείν. ἀ-
 παλλαγίαι γὰρ αὐτῶν, τὰ χεῖρα κατέβαιναν εἰς τὸ μελετητή-
 ριον, καὶ διεξῆναι τῆς τε πρὸς ἐξῆς ἐφεξῆς καὶ τῶν ὑπὸ αὐτῶν
 ἀπολογισμοῖς. ἐπὶ ἢ τοῖς λόγοις οἷς παρέτυχε λεγόντων,
 αἰαλαμῶν εἰς ἑαυτὸν, εἰς γράμματα ἀπῆγε καὶ ἀειόδοις
 ἐπὶ μορφοῦσιν τῶν πρῶτον ἀπῆγε καὶ μεταφράσεις ἐξαγορῆται
 τῶν εἰρημῶν ὑπὸ ἐτέρων πρὸς αὐτὸν, ἢ ὑπὸ αὐτοῦ πάλιν εἰς
 D ἄλλον. ἐκ τῆτος δὲ ἔχον εἶχε ὡς οὐκ ἐφύνησεν ὡν, ἀλλ' ἐκ πό-
 νος συγκατελύθη δεινότητι καὶ διωάμει χρωμῶντος. ἐδόκει τε τῆτος
 σημεῖον εἶπὲν μέγα, ὅ μὴ ῥαδίως ἀκούσῃ τινα Δημοσθένους
 ὅτι κατὰ λέγοντος, ἀλλὰ καὶ κατὰ μῆδρον ἐν ἐκκλησίᾳ
 πολλάκις τῶν δῆμου καλοῦσιν ὀνομασί, μὴ παρελθῆναι, εἰ
 μὴ τῶν περὶ φρονικῶν καὶ παρὰ κλασμάτος εἰς τῆτος. ἄλλοι
 τε πολλοὶ τὴν δῆμα γωνῶν ἐχλῶσιν αὐτὸν, καὶ Πύθεας ὅτι-
 σκώπων, ἐλλυχίῶν ἐφῆσεν ὅτι αὐτὸν τὰ ἐδῆμασιν. τοῦ-
 πον μὲν οὐκ ἠμείψαστο πικρῶς ὁ Δημοσθένης, Οὐ τῶν γὰρ
 (εἶπεν) ἐμοὶ καὶ σοὶ, ὡς Πύθεας, ὁ λίγος σιωοῖδε. πρὸς δὲ τοῖς
 E ἄλλοις οὐκ ἀντιπάσαν ἢ ἔξαρτος, ἀλλ' οὐτε γράφας, οὐτ'
 ἀγραφα κρημῶν λέγειν ὁμολογῆσαι. καὶ μὲν περὶ δημοτικῶν ἀπέ-
 φαιεν ἀνδρα τὸν λέγειν μελετῆσαι. πρὸς πείρας γὰρ εἶπὲν τοῦτο
 δῆμος πρὸς ἀσκαλίῳ. ὅ δὲ ὅπως ἐξοισιν οἱ πολλοὶ πρὸς
 τὴν λόγον ἀφρονιστῆν, ὀλιγαρχικῶν, καὶ βία μάλλον ἢ πείροι
 πρὸς ἐχόντος. τῆς ἢ πρὸς κατὰ ἀπολμίας αὐτῶν καὶ τοῦτο
 ποιούσιν σημεῖον, ὅτι Δημοσθένους μὲν ἐκείνῳ ἰορυσήσῃ πολ-
 λάκις αἰσῆς ἐκ πρὸς χεῖρα σιωεῖπεν, ἐκείνος δὲ ὅτι
 ποτε Δημοσθένης. τῶν δὲ οὐκ (φαίει αὐτὸν) ὁ Αἰσχίνης πρὸς τὸν
 τοῖς λόγοις τὸν μὲν ταυμασιώτατον ἀπέκαλει τὸν ἀνδρα: πῶς
 ἢ Πύθωνι τῶν Βυζαντίῳ δρασινομῶν καὶ ῥέοντι πολλῶν καὶ
 τῶν Ἀθηναίων, αἰσῆς μόνος ἀντιπῆτε; ἢ Δαμάχῃ τῶν Μυρ-
 ρίνῳ καὶ γεγραφοῖς ἐγκώμιον Ἀλεξάνδρου καὶ Φιλίππου τῶν
 βασιλέων, ἐν ἃ πολλὰ Θεβαίους καὶ Ολυθίους εἰρήκει
 κακῶς, καὶ αἰαγινώσῃτος Ολυμπιάσιν, πρὸς ἀνασῆς,

καὶ διεξελθὼν μὲν ἰσορίας καὶ ἀποδείξεως ὅσα Θεβαίοις καὶ Χαλκιδικῶσιν ἕως ἄρτι καλὰ πρὸς τὴν Ἑλλάδα, καὶ πάλιν ὅσων αἱ τοὶ κακῶν γεγονασιν οἱ κατακεύοντες Μακεδόνες, οὕτως ἐπέσχετο τοῖς παρόντας, ὥστε δέισαντα τὰς ἰσορίας τὸν σοφιστὴν, ἕως κενὸν αὐτὸν ἠγῆσατο, ὅ ἢ πλάσμα καὶ τὸν ἀμαρτυροῦν αὐτὸν, καὶ ὅ μὴ παρὸς αὐτὸν ἀποδείξει τὸν παρὰ τὸν ἀμαρτυροῦν λέξαν, ὡς ἂν ἐκ τούτων μεγάλου γεγονότος, ζήλων καὶ μιμούμενος, οὐκ ἀποδείξει τὴν ἐν τῷ ἀμαρτυροῦν δόξαν, οὐδὲ ὅτι τὴν πολλὰ κίς ἐκὼν εἶ) ποιῆσαι τὴν δυνάμιν. ἐπεὶ τὸ λῆμα γὰρ καὶ θάρσος οἱ λεγόμενοι ἕως αὐτὸν λόγῳ τῷ γαφέντων μάλλον εἶχον, εἴ τι δεῖ πιστεύειν Ἐρατοσθένει, καὶ Δημητρίῳ τῷ Φαληρεί, καὶ τοῖς κωμικοῖς ὧν Ἐρατοσθένης μὲν φησιν αὐτὸν ἐν τοῖς λόγοις πολλὰ καὶ γεγονέναι τῷ ἀμαρτυροῦν ὁ δὲ Φαληρεὺς τὸν ἐμμετρὸν ἐκείνον ὄρχην ἐμύσσει ποτὲ πρὸς τὸν δῆμον, ὡς ἂν ἐπισημαίνῃ, Μα γὰρ, μα κρύβας, μα πόταμοις, μα νάμαθα. τῷ ἢ κωμικῶν ὁ μὲν τις αὐτὸν ἀποκαλεῖ ῥωποπρὸς φησιν, ὅ ἢ τῷ ἀμαρτυροῦν, ὡς γὰρ ἄλλοι τὰς αἰτίητας φησιν, οὕτως ἀπέλαβεν ὡς ἂν ἔλαβεν. ἠγάπησε γὰρ ὅ ἢ ῥῆμα τοῦτο τῷ ἀμαρτυροῦν Δημοσθένους ἐκ τῶν εἰ μὴ νῆ Δία πρὸς τὸν ἕως ἄρτι Ἀλοήσου λόγον ὁ Ἀντιφάνης καὶ τοῦ πῆ πεπαιχεν, ἕως ἄρτι Δημοσθένους σιωπεύουσαν μὴ λαμβάνειν, ἀλλὰ ἀπολαμβάνειν τῷ ἀμαρτυροῦν Φιλίππου. πλὴν τὸν γὰρ Δημάδην πρὸς τὸν ἀμαρτυροῦν τῷ φύσει γὰρ ἄλλοι ἀίκτητον εἶ) καὶ τῷ ἀμαρτυροῦν αὐτὸν γὰρ ἀμαρτυροῦν τῷ Δημοσθένους σκέψεις καὶ τῷ ἀμαρτυροῦν. Αἰτίων δὲ ὁ Χίτος καὶ Θεοφράστου ἵνα δόξαν ἰσώρηκε πρὸς τὸ ῥῆμα. ἐρωτηθέντα γὰρ ὁποῖός τις αὐτῷ φαίνεται ῥῆμα ὁ Δημοσθένους, εἰπεῖν, Ἄξιός τ' ἐστίν ὁποῖός τ' ἐστίν ἡ Δημοσθένους, ἕως ἄρτι πόλιν, ὁ δὲ αὐτὸς Φιλόσοφος Πολύδκλον ἰσορεῖ τ' Σφήτιον, ἕως ἄρτι τότε πολιτευομένων Ἀθηνῶσιν, ἀποφαίναται μέγιστον μὲν εἶ) ῥῆμα Δημοσθένει, διωατώτατον ἢ εἰπεῖν, Φωκίωνα. πλείστον γὰρ ἐβραχυτάτη λέξει νομῶν ἀφαιρεῖν, καὶ μὲν τοῖς καὶ τῷ Δημοσθένει φασὶν αὐτὸν, ὅσάκις αὐτὸν ἀντιφάνει αὐτῷ Φωκίων ἀισαίνοι, λέγειν πρὸς τοὺς σιωπῆτας, Ἡ τ' ἐμμετρὸν λόγων κατὰ αἰτίητας. τοῦτο μὲν οὖν ἀδελφὸν εἶτε πρὸς τὸν λόγον τοῦ ἀδελφῶν ὁ Δημοσθένους, εἶτε πρὸς τὸν βίον καὶ τὴν δόξαν ἐπέπονθε, πολλῶν πρὸς καὶ μακρῶν ἐπισημαίνων ἐν ῥῆμα καὶ ἰδίῳ πιστὴν ἔχοντες ἀφαιρεῖν κυριώτερον ἠγούμενος. τοῖς δὲ σωματικαῖς ἐλαττώμασι τοιαύτῳ ἐπισημαίνων ἀσκησιν (ὡς ὁ Φαληρεὺς Δημητρίους ἰσορεῖ, λέγων αὐτὸν Δημοσθένους ἀκούειν πρὸς τὸν γεγονότος) τὴν μὲν ἀσάφειαν καὶ ἀσυνέτητα τῆς γλώττης ἐκείνου ἀφαιρεῖν καὶ ἀσυνέτητα εἰς τὸ σῶμα ψήφοις λαμβάνοντα, καὶ ῥύσεις ἀμα λέγειν τῷ πρὸς τὸν φωνῶν ἐν τοῖς δρόμοις γυμνάζεσθαι, καὶ τῶν πρὸς τὰ σιμὰ πρὸς τὸν ἀμαρτυροῦν ἀφαιρεῖν, καὶ λόγους ἵνα ἢ ἴσως ἀμα τὰ πρὸς τὸν ἀμαρτυροῦν πρὸς τὸν ἀμαρτυροῦν. εἶ) δὲ αὐτῷ μέγα κατὰ τὸν οἶκον, καὶ πρὸς τὸν ἀμαρτυροῦν ἐξ ἀναγίας ἰσώμενος φαίνεται. λέγεται δὲ ἀφαιρεῖν πρὸς τὸν ἀμαρτυροῦν δεομένου σιωπῆτας, καὶ διεξιόντος ὡς ἕως ἄρτι λάβοι πληγὰς, Ἀλλὰ σὺ γὰρ, (φαίναται τὸν Δημοσθένει) τούτων ὧν λέγεις ὅσων ἐπέπονθας. ὅτι τῶν αἰτίων ἢ τῷ φωνῶν ἢ ἀφαιρεῖν, καὶ βολῶν, ἕως ἄρτι Δημοσθένους ὅσων ἐπέπονθας. Νῆ Δία (φαίναται) νῦν ἀκούω φωνῶν ἀδικημάτων καὶ πεποιθότος. ἕως ἄρτι μέγα πρὸς τὴν εἶ) τὸν ὄνον,

A commemoratis exemplis & argumentis multorum Thebanorum & Chalcidensium adversus Græciam meritorum, contra multis calamitatibus quæ adulatoribus Macedonum referendæ acceptæ essent, usque adeo commouit auditores ut percussus tumultu sophista subduceret se ex conuentu. At qui apparet Demosthenem cætera Periclis neglexisse, actionem verò eius & conformationem, nè de repente, neque omni de re diceret fortuito; velut hinc creuisset, sequutum & repræsentantem, non sanè repudiassè, quam dabat occasio gloriam: neq; frequenter voluisse tamen suam facultatem credere fortunæ. Audaciam certè & confidentiam orationes quas dixit, quam quas scripsit, habuerunt maiorem, siquid est Eratostheni credendum & Demetrio Phalereo, comicisque. Eratosthenes sæpè ait eum in dicendo furore abreptum. Phalereus iusiurandum versu comprehensum illud aliquando velut numine afflatum peregrisse, *Per terram & fontes, per fluuios & latices*. Ex comicis quispiam appellat eum Rhopperperethram, quasi dicas futilem & loquacem. Alius obiter cauillans quòd antitheto vteretur, ait, Sic recepit sicut cepit. Frequenter enim hoc verbum vsurpabat affectatum Demosthenes: nisi sanè Antiphanes hic ad orationem de Haloneso allusit, quam Demosthenes ut reciperent non acciperent consuluit à Philippo. Cæterum Demadem quidem omnes, vbi naturam suam sequeretur, fatentur cæteris præfulsisse, ac superatas ab eius extemporanea dictione Demosthenis lucubrations & apparatus. Aristoteli Chius Theophrasti quoque censuram quandam prodit de oratoribus. Interrogatum enim qui sibi videretur Demosthenes orator, respondisse, Dignus hac vrbe. Qualis Demades? Supra urbem. Idem Philosophus Polyeuctum Sphettium scribit, vnum ex iis qui per id tempus temp. Athenis gerebant, dixisse summum Demosthenem oratorem esse, sed acerrimum, in dicendo Phocionem. plurimum enim eum paucissimis verbis sententiæ complecti. Et verò ipsum etiam aiunt Demosthenem, quoties contra se dicturus pulpitem conscenderet Phocion, ad familiares suos dicere solitum, *Mearum securis orationum exurgit*. Incertum est autem de oratione illius sic sentiret Demosthenes, an de vita & existimatione: quòd permultis & prolixis circuitibus vnum verbum & nutum existimaret probati viri esse validiorem. Corporis vitiis hanc adhibuit exercitationem, ut author Phalereus est Demetrius, qui ex ipso audisse se iam magno natu Demosthene refert: Linguam inexplanatam hæsitantemque coniectis in os calculis versus simul recitando expugnasse & correxisse. vocem currendo & ascensu ingrediendo arduo exercitasse differentem, simulque orationem aut versus intento spiritu pronuntiantem, habuisse domi magnum speculum, cuius ex aduerso stantem declamare solitum. Quum eum adisset quidam ut causam suam susciperet orans, commemoraretque à quopiam se cæsum: dicitur Demosthenes respondisse, Tu verò nullam iniuriam, ut dicis, passus es. Hic quum homo vocem intenderet, ac vociferaretur, Ego Demosthene iniuriam non sum passus? Nunc, dixisse, ego vocem audio læsi & violati. Tanti referre arbitrabatur ad fidem faciendam vocis contentionem

& actionem dicentium. Porro multitudini quidem mirifice actio eius placebat. Elegantiores, in quibus est Demetrius Phalereus, humilem eius gestum, abiectum & mollem censebant esse. Æsiona refert Hermippus de veteribus rogatum oratoribus & de suis æqualibus, dixisse, Illos si audires, admirareris modestiam & magnificentiam eorum quæ ad populum differebant. Demosthenis verò orationes, si eas legas, multum excellunt artificio & acrimonia. Sanè orationes scriptæ eius nemo negat quin multum austeri habeant & amari. In respondendo subito utebatur ridiculo quoque. Quum enim dixisset Demades, Me Demosthenes, sus Mineruam: Hæc, inquit, Minerua non ita dudum in Colytto deprehensa in adulterio fuit. Furi, cui cognomen erat Chalco, id est æreo, quum tenderet vigilias & lucubrations eius perstringere: Noui, inquit, molestum tibi esse quòd lucernam habeam accensam. at vos nolite mirari, Athenienses, si furta committantur, quum furos æreos, parietes habeamus luteos. Verùm de his quamuis referre plura habeamus, satis fit. Reliquum ingenium & mores ex rebus eius gestis & reipublicæ procuratione æquum est contemplari. Ad rempublicam accessit bello commisso Phocico, ut ipse testatur, & discere licet ex orationibus Philippicis. siquidem aliquarum harum illis perpetratis rebus habitæ sunt, antiquissimæ autem attingunt res nouissimas. Constat etiam constituisse eum accusare Midiam annos natum duos & triginta, quum opes in republica nondum vllas, vel auctoritatem haberet: cuius mihi metu potissimum videtur pecunia accepta inimicitiam cum isto decidisse. neque enim ingenio fuit facili aut placabili, sed feruidus & ardens ad vindictam. Cæterum quum animaduerneret non leue esse, neque suæ facultatis, virum opulentia, facundia & amicis valide succinctum euertere Midiam, deprecantibus pro eo concessit. Nam solas ter mille drachmas illas non arbitror Demosthenis retundere acerbitatem potuisse, si sperasset & valuisset obtinere causam. Accepta materia in republica præclara, Græcorum contra Philippum defensione: quum in ea splendidè decertaret, breui euasit clarus & celebris ex eloquentia & in dicendo libertate. Vnde magno in honore apud Græcos fuit. Rex magnus coluit eum: maxima existimatio apud Philippum eius fuit præ cæteris oratoribus: nec dissimulabant vel inimici eius esse ipsis cum præstanti viro dimicationem. Etenim Æschines & Hyperides hæc de eo, vel quum accusabant eum, falsi sunt. Quare Theopompo miror quid in mentem venerit, ingenio vt eum mobili dicat fuisse, neque vel rebus vel hominibus diu iisdem delectatum. Palam est enim quarum actionum in republica partes & sectam à primo suscepit, in his perstitisse eum vsque ad extremum: neque solùm in vita non inflexisse se, sed & vitam, dum inuerrere se non sustinet, profudisse. Neque enim, vt Demades excusans actionum suarum varietatem dixit, sibi ipsum contraria sæpè, reipubl. nunquam dixisse, & Melanopus à Callistrato de republica dissentiens, quum subinde ab hoc pecunia de sententia deduceret, dicere apud populum solitus erat,

καὶ ἴσως ἀποκρίσιν τῶν λέγοντων. τοῖς μὲν οὖν πολλοῖς ἀποκρινόμενος ἤρεσκε θαυμαστῶς, οἱ δὲ χροεῖντες ταπεινὸν ἠγροῦτο καὶ ἀγνήνως αὐτὸ πλάσμα καὶ μαλακόν. ὡς καὶ Δημήτριος ὁ Φαληρέας ἔστιν. Αἰσίωνα δὲ φησὶν Ἐρμιππος ἐρωτηθέντα πρὸς τῶν παλαιῶν ῥητόρων καὶ τῶν κατ' αὐτὸν, εἰπεῖν, ὡς ἀκούων μὲν οὐκ ἐθαύμαζον ἐκείνοισι βίησιν καὶ μεγαλοφροσύνῃ τὰς δὴ μὲν ἀφ' ἑσθέρων: ἀναγνωσθέντες δὲ οἱ Δημοσθένει λόγοι, πολὺ τῆς κατὰ σκευὴν καὶ δυνάμει ἀφ' ἑσθέρων. οἱ μὲν οὖν γεγραμμένοι τὸ λόγον ὅτι ὁ αὐστηρὸν πολὺ καὶ πικρὸν ἔχουσι, πῶς αὖ λέγουσι, ὅτι δὲ τὸ ἀπιδυτήσιν τοῖς πρὸς τὸν καμρόν, ἐχρηστέον καὶ τὰς γλώσσας. Δημάδου μὲν γὰρ εἰπόντος, Ἐμὲ Δημοσθένης, ἢ εἰς τὴν Ἀθηνῶν. Αὐτὴ δὲ (εἶπεν) ἢ Ἀθηνῶν ἀφ' ἑσθέρων ἐν Κολλυτῶν μοι χεύουσα ἐλήφθη. « πρὸς δὲ τὸ κλέπτω, ὃς ἐπεκαλεῖτο Χαλκοῦς, καὶ αὐτὸν εἰς τὰς ἀγροπίας αὐτῆς καὶ νυκτογραφίας περιώρμητόν τι λέγειν, Οἶδα « (εἶπεν) ὅτι σε λυπῶ λύχρον καίων. ὑμεῖς δὲ ὡς ἄνδρες Ἀθηνῶν, ὃ μὴ θαυμάζετε τὰς γημομένας κλοπὰς, ὅταν τὸς μὲν κλέπτας χαλκοῦς, τὸς δὲ ποιητοῦς, πηλίνους ἐχέμεν. διὰ τοῦτο μὲν τῶν κατὰ κράτος ἐπὶ πλείω λέγοντες, ἐν ταῦτα παυσόμεθα. τὸ δὲ ἄλλοι αὐτὸ ἔχοντες, καὶ ἡτὸς ἀπὸ τῶν ἀφ' ἑσθέρων καὶ τὸ πολιτείας θεωρεῖσθαι δίκαιον ἔστιν. ὡς μὲν οὖν οὐκ ἔστι τὸ ἀφ' ἑσθέρων τὰ κρινά, τὸ Φωκικὸν πολέμου σωεσώτος, ὡς αὐτὸς τε φησὶ, καὶ λαβεῖν ἔστιν ἀπὸ τῆς Φιλιππητικῆς δημοκρατίας. αἱ μὲν γὰρ, ἢ δὴ ἀφ' ἑσθέρων ἀφ' ἑσθέρων ἐκείνων γέγονασιν, αἱ δὲ ἀφ' ἑσθέρων, τὸ ἔχοντα ἀφ' ἑσθέρων ἀπὸ τῆς Μειδίου ἀφ' ἑσθέρων ἀφ' ἑσθέρων εἰπεῖν δίκαιον, δύο μὲν ὅτι τοῖς τειάκωντα γέγονας ἔτη, μηδέπω δὲ ἔχοντα ἐν τῇ πολιτείᾳ μηδὲ δόξαι. ὃ καὶ μάλιστα μοι δοκεῖ δείσας, ἐπὶ ἀργυρίῳ κατὰ κράτος τὸ πρὸς τὸ ἀφ' ἑσθέρων ἔχοντα. Οὐ γὰρ τι γλυκύθυμος αἰὲρ οὐδὲ ἀφ' ἑσθέρων, ἀλλ' ἐντονος καὶ βίαιος πρὸς τὰς ἀμύνας. « ὅρα δὲ ἐφ' αὐτὸν, ὅσα δὲ τὸ αὐτὸ δυνάμει ἔχοντα, ἀφ' ἑσθέρων καὶ πλείω καὶ λόγῳ καὶ φίλοις ἀφ' ἑσθέρων κατελείν τὸ Μειδίαν, ὃς ἐδωκε τοῖς ἀφ' αὐτῶν δεομένοις. αἱ δὲ τειάκωντα καὶ εἰς τὰς οὐκ αἱ μοι δοκεῖ τὸ Δημοσθένης ἀμβλυμῶντα πικρίας, ἐλπίζοντες καὶ δυνάμει πρὸς τὸν ἑσθέρων. λαβῶν δὲ τὸ πολιτείας καὶ τὸ ἀφ' ἑσθέρων, τὸ πρὸς Φίλιππον ἀφ' ἑσθέρων τῶν Ἑλλήνων δικαιοδοσίαν, καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν ἀγωνιστὸν ἀξίως, ταχὺ δόξαι ἔχει, καὶ πρὸς τὸν ἑσθέρων ἀφ' ἑσθέρων ἢ τὸν ἑσθέρων ἀφ' ἑσθέρων, ὡς τε θαυμάζεσθαι μὲν ἐν τῇ Ἑλλάδι, θεωρεῖσθαι δὲ ἀφ' ἑσθέρων τὴν μεγάλην βασιλείαν, πλείων δὲ αὐτῶν λόγον εἶναι πρὸς τὸν Φίλιππον τὸν δημοκρατικῶν ὁμολογῶν καὶ τὸς ἀφ' ἑσθέρων ἀφ' ἑσθέρων, ὅτι πρὸς ἐνδοξόν αὐτοῖς ἀφ' ἑσθέρων ὁ ἀγὼν ἔστι. καὶ γὰρ Αἰσχίνης καὶ Ὑπερίδης τοιαῦτα ἀφ' αὐτῶν κατηγοροῦντες εἰρήκασι. ὅταν οὐκ οἶδ' ὅπως παρέση Θεοπόμπῳ λέγειν αὐτὸν ἀβέβαιον τὰς ἑσθέρων γένεσιν, καὶ μὴ πρὸς ἀφ' ἑσθέρων, μὴ τὸ ἀφ' ἑσθέρων πολὺ χρόνον τοῖς αὐτοῖς ἐπιμένει δυνάμει. φαίνεται γὰρ, εἰς τὴν ἀφ' ἑσθέρων τῶν ἀφ' ἑσθέρων μετὰ τὴν καὶ τὰς αὐτῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ κατεῖχον, τὸν αὐτὸν ἀφ' ἑσθέρων τῶν ἀφ' ἑσθέρων, καὶ οὐ μόνον ἐν τῇ βίᾳ μὴ μεταβαλέσθαι πρὸς τὸν ἀφ' ἑσθέρων, ἀλλὰ καὶ τὸν βίον ἐν τῇ μὴ μεταβαλέσθαι πρὸς τὸν ἀφ' ἑσθέρων. οὐ γὰρ, ὡς Δημάδης ἀπολογοῦντος ἀφ' ἑσθέρων ἐν τῇ πολιτείᾳ μεταβαλέσθαι, ἐλεγεῖν αὐτὸν μὴ αὐτὸν τὸν αὐτὸν πολλὰς εἰρηκέναι, τῇ δὲ πόλει μηδέποτε. (καὶ Μεγάκωντος ἀπὸ πολιτείας Καλλιστράτου, καὶ πολλὰς ἀφ' αὐτῶν χροῖσιν μεταβαλέσθαι, εἰώθει λέγειν πρὸς τὸν ἀφ' ἑσθέρων)

Ο μὲν αὖτε, ἐξ ἑρῶς, ὅτι τῆς πόλεως νικάτω συμφέρον. Νι-
 κόδημος δὲ ὁ Μεσσηνίος Κασαίδρω παρὰ τὴν ἑλπίδα πρὸς τε-
 ρον, εἴτ' αὖτις ὑπὸ τῆς Δημητρίου πολιτευομένου, ὅτι
 ἔφη τὰ μάλιστα λέγειν αἰεὶ γὰρ εἶναι συμφέρον ἀκροᾶσθαι τῆς
 κεραιώτου) οὕτω καὶ πρὸς Δημοσθένους ἐγγυμνὸν εἰπεῖν, ὅτι
 ὁ ἀρετοῦ καὶ πλαγιάζοντος ἢ φωνῆ ἢ πρὸς ἑξίν, ἀλλ'
 ὡς πρὸς ἑνὸς καὶ ἀμεταβλήτου Διαγράμματός τῆς πολι-
 τείας, ἕνα τόνον ἔχον ἐν τοῖς πρὸς ἄλλοις αἰεὶ διετέλεσε.
 Περικλῆς δὲ ὁ φιλόσοφος καὶ τῆς λόγων αὐτῶν φησὶν οὕτω γε-
 γραῖσθαι τοῖς πλείστοις, ὡς μόνον τὸ καλὸν δι' αὐτὸ ἀρετοῦ
 ὄντος, τὸ πρὸς τῆς φωνῆς, τὸ καὶ Ἀριστοκράτους, τὸ ὑπὸ τῆς
 ἀτελείᾳ, τοῖς Φιλιππησίου, ἐν οἷς πᾶσιν οὐ πρὸς τὸ ἠδίστον ἢ
 ῥᾶστον ἢ λισιτελέσασθαι ἀλλὰ τοῖς πολίταις, ἀλλὰ πολλὰ καὶ τῶν
 ἀσφάλεια καὶ τῶν σωτηρίᾳ οἴεται δεῖν ἐν δούτερον τάξει τῆς
 καλῶν ποιῶσθαι καὶ τῆς πρὸς ἑνός, ὡς εἴγε πρὸς τῆς ὑποθέ-
 σεις αὐτῶν Φιλοδωμίου καὶ τῆς τῆς λόγων ἀντιθέτου παρὶν ἀν-
 δρείᾳ τε πολεμικῆς, καὶ τῆς κατὰ τὸν ἑκάστα πρὸς ἑξίν, ὅτι
 ἐν τῆς καὶ Μυροκλέα καὶ Πολυεύκτου καὶ Ὑπερίδου Σπυριδῶ
 τῆς ῥητόρων, ἀλλ' αἰεὶ μὲν Κίμωνος καὶ Θουκυδίδου καὶ Περικ-
 κλέους ἀξίους ἡγήσασθαι. τὸ γὰρ μετ' αὐτὸν ὁ Φωκίων, ὅτι
 ἐπαίνετο πρὸς τὴν ἀρετὴν πολιτείας, ἀλλὰ δοκῶν μακροδ-
 ῆζειν, ὅμοιος δὲ ἀνδρείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ ὅθεν οἰδαμὸν χείρων
 ἔδοξε τῆς Ἐφιάλτου καὶ Ἀριστοκράτους καὶ Κίμωνος ἀντιθέτου.
 Δημοσθένης δὲ ὅτι ἐν τῶν ὅπλοις ἀξίους, ὡς φησὶν ὁ
 Δημήτριος, ὅθεν πρὸς τὸ λαμβάνειν πρὸς τὰ πᾶσι ἀπὸ χω-
 ροῦ, ἀλλὰ ὅτι μὲν πρὸς Φιλίππου καὶ Μακεδονίας αἰά-
 λωτος ὢν, τὰ δὲ ἄνωθεν ἐκ Σύσων καὶ Ἐκβατοῦ ὅτι βατὸς
 χροῖα καὶ καὶ ἀκεκλυομένου, ἐπαίνεσθαι μὲν ἰχθυώ-
 τας ἡ τῆς πρὸς ἑνός καὶ ἀμμήσασθαι ὅτι οὐχ ὁμοῖος.
 ἐπεὶ τοῖς γε καὶ αὐτὸν ῥητορίας (ἔξω τὸ λόγου πῆμα Φωκί-
 να) καὶ τὰ βίᾳ παρήλατο. φαίνεται ὅτι καὶ μὲν παρρησίας μάλιτα
 τῶν δὲ μὲν Διαλεξιμῶν, καὶ πρὸς τῆς ὅτι θυμίας τῆς πολ-
 λῶν ἀντιθέτων, καὶ τοῖς ἀμμήσασθαι αὐτῶν ὅτι θυμῶν, ὡς
 ἐκ τῆς λόγων λαβεῖν ὅτι. ἰσορεῖ ὅτι καὶ Θεοπόμπου ὅτι τῆς
 Ἀθηνῶν ὅτι πᾶσι πρὸς βαλλομένων αὐτὸν κατηχεῖται, ὡς
 οὐχ ὑποθήκευε, ἰσορροπῶν, ἀναστὰς εἶπεν, Ὑμεῖς ἐμοί, ὡ
 ἄνδρες Ἀθηνῶν, συμβέβηκε μὲν, καὶ μὴ γέλητε, χροῖα τε
 συκοφαντῆ δὲ, ὅθεν εἰ γέλητε. σφόδρα δὲ Σπυριδῶ καὶ
 ἀλλὰ πολίτευμα καὶ τὸ πρὸς Ἀντιφάντος ὅτι ὑπὸ τῆς ἐκ-
 κλησίας ἀφαιρέσει συλλαβῶν, ὅτι τῶν Ἐφιάλτου πᾶσι βα-
 λῶν παρήλατο, καὶ πρὸς ὅθεν τὸ πρὸς κρῖσθαι τῶν δὲ μὲν
 γένους, ἢ λέγειν ὑποθετικῶν Φιλίππου τὰ νεώτερα ἐρε-
 τήσασθαι καὶ πρὸς ὅθεν ὁ ἀντιθέτου ὑπὸ τῆς βουλῆς, ἀπέ-
 θανε. κατηχεῖται δὲ καὶ τῆς ἱερείας Θεωρίδου, ὡς ἄλλα ῥα-
 δισυρροπῶν πολλὰ, καὶ τοῖς δούλοις ὅθεν ἀπατῶν διδασκάλου
 καὶ θανάτου τιμησάμενος ἀπέκτεινε. λέγειται δὲ καὶ τὸν καὶ
 Τιμοθέου πρὸς τῆς λόγων, ὅτι χροῖα μὲν Ἀπολλοδώ-
 ρος εἶλε τὸν ἄνδρα πρὸς ὅθεν ἡμῶν, Δημοσθένης γράψαι τῶν
 Ἀπολλοδώρου, κατὰ τῶν καὶ τοῖς πρὸς Φορμίωνα καὶ Στε-
 φανον, ἐφ' οἷς εἰκότως ἠδύξασε. καὶ γὰρ Φορμίωνα ἠγωνίζετο
 λόγων Δημοσθένους πρὸς τὸν Ἀπολλοδώρου, ἀτεχνῶς, κα-
 τὰ τῶν ὅθεν ἑνὸς μαχαροπώλου, τὰ κατ' ἀλλήλων ἐγγυμνῶν
 Διαπωλοῦτος αὐτῶν τοῖς ἀντιθέτοις. τῶν δὲ δημοσίων, ὅ
 μὲν κατ' Ἀνδροπίωνος καὶ Τιμοκράτους καὶ Ἀριστοκρά-
 τος, ἑτέροις ἐγράψασθαι, οὕτω τῆς πολιτείας πρὸς ἑλπίδουτος.

A Est ille quidem inimicus, sed vincat bonum pu-
 blicum : Messenius Nicodemus, qui antè fau-
 rat Cassandro, mox aggregavit se ad Demetrium,
 negavit se pugnancia dicere: semper enim con-
 ducere dicto audientem esse victoribus. non
 perinde, inquam, dicere de Demosthene quea-
 mus, conuertisse aut variasse eum vocem vel a-
 ctionem : sed quasi in eadem & immutabili
 formula reipub. tractandæ unum in administran-
 da repub. conseruavit tenorem. Panætius Phi-
 losophus vel orationes eius ita refert conscriptas
 plerasque, vt qui decernat honestum propter se-
 ipsum esse expetendum, vt illam De corona,
 Contra Aristocratem, Pro immunitatibus, Phi-
 lippicas. quibus in omnibus non ad id quod iu-
 cundissimum est, aut facillimum, aut vtilissimum,
 cohortatur ciues, sed identidem securitatem
 atque salutem postponendam censet honesto
 & decoro : vt si cum contentione eius in re-
 bus susceptis & dicendi diuinitate virtus con-
 iuncta bellica sit & abstinentia, non in albo ora-
 torum quo Myroeles fuit, & Polyeuctus, & Hy-
 perides, sed excelsio loco cum Cimone, Thucy-
 dide & Pericle dignus sit qui recensatur. quip-
 pe ex illis qui ei succedere, Phocion, quanuis
 non optimas partes in repub. tueri, sed stare vide-
 batur à Macedonibus, fortitudinis tamen & iu-
 stitiæ laude nulla vsquam re inferior Ephialte,
 vel Aristide, vel Cimone, numeratus est. De-
 mosthenes verò nec in armis memorabilis, vt De-
 metrius perhibet, neque aduersus munera capi-
 enda satis vallatus, quanquam à Philippi & Ma-
 cedonum pecunia inuictus : superioribus tamen
 ex regionibus Sufis & Ecbatanis allato auro ex-
 positus & demeritus, prædicare maiorum virtu-
 tes præclarissimè potuit, imitari non potuit. Nam
 cæteris certè sui temporis oratoribus, Phocio-
 nem excipio, etiam vita præcelluit. Videtur et-
 iam liberè præfertim ad populum egisse relu-
 ctans plebis libidini, peccataque eius infectans,
 vt accipere ex eius orationibus licet. Iam scri-
 bit Theopompus, quum populus Atheniensis
 accusatorem in causa quadam eum nominaret,
 obstreperet autem motem non gerenti: surrexif-
 se eum ac dixisse, Vos me Athenienses consi-
 liarium vel inuiti habebitis, calumniatorem ne
 si volueritis quidem. Minimè verò popula-
 re fuit id quod contra Antiphontem egit, quem
 in concione liberatum ad consilium rapuit A-
 reopagi : contemptaque populi offensione, do-
 cuit pollicitum Philippo inflammaturum se na-
 ualia, de cuius consilii sententia est necatus.
 Adhæc sacerdotis Theoridis nomen detulit cum
 de aliis delictis, tum quòd fallere seruos doce-
 ret, atque quum litem capitis æstimasset, da-
 mnauit eam. Fama quoque est orationem con-
 tra Timotheum prætorem, qua Apollodorus
 vsus pecuniam se ei mutuò dedisse probauit,
 scripsisse Apollodoro Demosthenem, nec non
 orationes contra Phormionem & Stephanum.
 quò nomine haud immeritò est improbatus.
 F Pugnavit enim sine dubio contra Apollodorum
 oratione Demosthenis Phormio, quasi ex ea-
 dem taberna vendentis iudicio contendenti-
 bus in se mutuò gladios. Ex publicis illas con-
 tra Androtionem, Timocratem, Aristocratem,
 quum nondum attigisset rempub. aliis scripsit.

δοκεῖ γδ

Apparet eum, quum eas orationes ederet, annos natum fuisse viginti septem aut octo. Orationem contra Aristogitonem ipse dixit, & illam De immunitatibus in gratiam, ut testatur ipse, Ctesippi Chabrizæ filii: ut nonnulli autamant, nuptias ambiens matris adolescentis. non duxit eam tamen uxorem, sed Samiam quandam, ut tradit Demetrius Magnesium in libris De synonymis, in matrimonio habuit. Oratio de falsa legatione in Æschinem haud liquet, an habita sit, quamvis Idomeneus sententiis demptis solis triginta dicat Æschinem absolutum. Verum quatenus ex utriusq; de corona scriptis orationibus licet coniecere, res videtur secus se habere. Neuter enim horum aperte vel perspicue istius contentionis meminit ut ad iudicium vsque progressæ. Sed malo hæc ut alii disceptent. Actiones publicæ Demosthenis hoc aperte vel tempore pacis præ se ferebant, ut quicquid conabatur Macedo, omne id insinularet & ad singula concitaret populum Atheniensem atque inflammaret. Vnde plurimus apud Philippum erat de eo sermo. Ac quum inter decem legatos venisset in Macedoniam, audiuit quidem Philippus omnes, ad illius vero orationem accuratissime respondit. Non accepit alioqui perinde Demosthenem honorificè & comiter, sed Æschinem & Philocratè impensius amplexus est. Quare quum hi Philippum commendarent, ut disertissimum, & specie pulcherrimum, & verò etiam strenuum potatorem & hilarem in conuiuio: non potuit abstinere quin interuenteret ea, & cauillaretur primum sophistæ, fœminæ alterum, postremum esse spongiæ, regis laudem esse ibi nullam. Quum res ad bellum inclinarent, non ferente otium Philippo, Atheniensibus autem à Demosthene incensis: primum concitauit Athenienses ad aggrediendam Eubœam, quam tyranni subiugauerant Philippo. quod quum traiecissent, ex plebiscito, quod ille scripserat, exegerunt Macedonas. Inde Byzantiis & Perinthiis, quibus bellum faciebat Philippus, opem tulit, suadens populo ut posita simultate, oblitteratisq; quæ utriusque bello sociali admiserant, submitte: et iis auxilium, à quo fuerunt conseruati. Mox in legatione profectus, conuenit ciuitates Græcas, sollicitauitq; atque omnes in Philippum, demptis paucis, cœcruit, ut præter urbanas copias conscriberent xv millia peditum, & duo equitum, pecunia & stipendium in externos milites promptè conferretur. Quo tempore ait Theophrastus, quum postularent loci vt certa summa definiretur tributis, dixisse Crobylū concionatorem bellum certum modum non habere pabuli. Erecta Græcia ad euentū, quum coi- rent per singulas gentes & vtbes Eubœi, Achæi, Corinthii, Megarenses, Leucadii, Corcyra: maximus supererat Demostheni labor, societati vt adiungeret Thebanos, qui finitimi sunt Atticæ, & vires habebant ad bellū faciendum, & imprimis tunc numerabantur inter Græcos bellatores. Verum non erat procliuè recentibus Phocico bello beneficiis Philippo mancipatos ab eo reuocare Thebanos, maximè quod leuibis ex vicinitate certaminibus in dies refricarentur quas illæ ciuitates inter se habebant, bellicæ controuersia.

τοῖς παρὶ τὴν Φωκικὸν πόλεμον τετρασθμόμοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου μετὰ τὴν τοῖς Θεβαίοις, καὶ μάλιστα ταῖς ἀφ' ἑαυτῶν γέννησιν ἀφίμαχίας ἀναξιομορίων ἐκείσθε τῶν πολεμικῶν πρὸς ἀλλήλους ἀφ' ἑαυτῶν ταῖς πόλεσιν.

A δοκεῖ γὰρ δυοῖν ἢ τριῶν δέοντα ἔτη τελευτῆσα γεγονῶς ἄξεινεῖν τοῖς λόγοις ἐκείνοις. τὸν δὲ καὶ Ἀριστογίτωνος αὐτὸς ἠγωνισατο, καὶ τὸν παρὶ τῶν ἀτελειῶν, ἀφ' ἧς Χαβεία παῖδα Κτήσιππον, ὡς φησὶν αὐτὸς· ὡς δὲ ἐνοιοι λέγουσι, τὴν μητέρα τῆς νεανίσκου μωμόμοις. οὐ μὲν ἔφημε ταῦτι, ἀλλὰ Σαμία ἡνὶ σωώκησεν; ὡς ἰσορεῖ Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖς παρὶ στωικῶν. ὁ δὲ καὶ Αἰσχίνου τῆς παρὰ τῆς σφείας ἀδελφὸν εἰ λέλεκται. καὶ τοὶ φησὶν Ἰδομένης παρὰ τελευτῆσθαι μόνως τὸν Αἰσχίνου ἀποφυγεῖν. ἀλλ' οὐκ ἔοικεν οὕτως ἔχειν παλῆθές, εἰ δὲ τοῖς παρὶ τῆς σφείας γεγραμμένοις ἐκείνων λόγοις τεκμαίρεσθαι. μέμνηται γὰρ σφδέτερος αὐτῶν ἐπιεικῶς σφδὲ βραχὺς ἐκείνου τῆς ἀγῶνος, ὡς ἀχρεῖ δίκης παρὲλθόντος. ταῦτι μὲν οὖν ἕτεροι ἀφ' ἑαυτοῦσι μάλλον. ἢ ὅτι τῶν Δημοσθένους πολιτεία φαίνεται μὲν ἡ ἐπὶ καὶ τῆς εἰρήνης ὑπαρχούσης, σφδὲν ἐάντος ἀνεπιτίμητον τῶν παρὰ τῶν Μακεδόνας, ἀλλ' ἐφ' ἑκάστω τῶν παρὰ τῶν Αἰθιωαίων, καὶ ἀφ' ἑαυτοῦσι τὸν ἀφ' ἑαυτοῦσι. διὸ καὶ παρὰ Φιλίππου πλείους ἡ δόξα αὐτῶν, καὶ ὅτε παρὲσθῶν, δέκατος ἦκεν εἰς Μακεδονίαν, ἠκρυσεν μὲν πρῶτον Φίλιππος, ἀπειπε δὲ μετὰ πλείους ἕτεροις.

C λείας παρὸς τοὺς ἐκείνου λόγους. οὐ μὲν ἔν γε ταῖς ἄλλαις πρῶτος καὶ φιλοφροσύναις ὅμοιον αὐτὸν τῶν Δημοσθένους παρὲσθῶν, ἀλλὰ παρὲσθῶν τοῖς παρὶ Αἰσχίνου καὶ Φιλοκράτη μάλλον. ὅθεν ἐπαγομῶτων ἐκείνων τὸν Φίλιππον ὡς καὶ λέγουσι διωπατῶν, καὶ κάλλιστον ὀφθαλμοῦ, καὶ ἡνὶ Δία συμπεῖν ἰκρυώτων, ἡ ἀναγκάζετο βασιλεύων ἕτεροις πρῶτον, ὡς ὁ μὲν, σοφιστῶν, ὁ δὲ, γυναικῶν, ὁ δὲ, ἀπογῆας εἶη, βασιλέως δὲ σφδὲν ἐγκώμιον. ἐπεὶ δὲ εἰς τὸ πολεμεῖν ἐρρέπε ταῖς παρὰ τῶν, τῶν μὲν Φιλίππου μὴ διωπατῶν τῶν ἡσυχίαν ἀγῶν, τῶν δὲ Αἰθιωαίων ἐγερμένων ὑπὸ τῶν Δημοσθένους, παρὰ τῶν μὲν εἰς Εὐβοίαν ἐξώρμησε τοῖς Αἰθιωαίοις καταδεδουλωμένους ὑπὸ τῶν τυραννῶν Φιλίππου, καὶ ἀφ' ἑαυτοῦσι, ἐκείνου δὲ ψήφισμα γράψατος, ἐξήλασαν τοῖς Μακεδόνας. δῶτερον δὲ Βυζαντίοις ἐβοήθησε καὶ Περσηίοις ὑπὸ τοῦ Μακεδόνας πολεμουμένων· πείσας τὸν δῆμον, ἀφέντα τῶν ἑσθῶν, καὶ τὸ μεμνησθαι τῶν παρὶ τὸν συμμαχικὸν ἡμῶν τῶν ἐκείνων ἐκείνων πολεμον, ἀποφείλαι διώαμιν αὐτοῖς, ὑφ' ἧς ἐσώθησαν. ἐπειτα παρὲσθῶν καὶ ἀφ' ἑαυτοῦσι τοῖς Ἕλλησι, καὶ παρὲσθῶν, σφδὲν σφδὲν, πλείω ὀλίγων, ἀποφείλαι τὸν Φίλιππον· ὡς τε σφδὲν.

E ταξὶν ἡμῶν περὶ μὲν μουσίων καὶ πεντακισχίλων, ἰππέων δὲ δις χιλίων, αὐτῶν τῶν πολιτικῶν διωπατῶν· χρεῖματῶν δὲ καὶ μισθοῖς τοῖς ἕτεροις εἰσφέρεισθαι παρὲσθῶν. ὅτι καὶ φησὶ Θεόφραστος ἀξιομῶτων τῶν συμμαχικῶν, ὅτι οὐκ ἔστιν εἰσφορῶν, εἰπεῖν Κράβυλον τὸν δημαγωγὸν, ὡς οὐκ ἔστιν εἰσφορῶν. ἐπηρμῶν δὲ τῆς Ἑλλάδος παρὸς τὸ μέλλον, καὶ σφδὲν καὶ τῶν κατ' ἐσθῶν καὶ πόλεις Εὐβοέων, Ἀχαιῶν, Κορινθίων, Μεγαρέων, Λακεδαιῶν, Κερκυραίων, ὁ μέγιστος ὑπὸ τῶν Δημοσθένους τῶν ἀγῶνων, Θεβαίοις παρὲσθῶν τῆς συμμαχίας, χρεῖματῶν τε σφδὲν τῆς Ἀθικῆς, καὶ διώαμιν ἐναγῶνιον ἔχοντες.

F καὶ μάλιστα τότε τῶν Ἑλλήνων διδοκμομῶντες ἐν πῶσι ὀπλοῖς. ἡ δὲ οὐκ ἔστιν, ὅτι παρὲσθῶν δὲ ἐργετήμασι

οὐ μὲν ἀλλ' ἐπεὶ Φίλιππος ὑπὸ τῆς αὐτῆς Ἀμφιαδῶν
 Διτυχίας ἐπαγερόμενος, εἰς τὴν Ἐλάτταν ἐξείφθησεν ἐπέ-
 σε, καὶ τὴν Φωκίδα κατέλαβεν, ἐκπεπληγμένων τῶν Ἀθηναίων,
 καὶ μηδενὸς βολάντος ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ βῆμα, μηδὲ ἔχον-
 τος οὐ τι χεῖρ λέγειν, ἀπορίας οὐσης ἐν μέσῳ καὶ σωπῆς, πα-
 ρελθὼν μόνος ὁ Δημοσθένης, σιωβούσθαι τῶν Ὀηθαίων ἐ-
 χεσθαι· καὶ τὰλλα παρὰ θάρρους καὶ μετεωρίσας (ὡς
 παρ' εὐρώῃ) τὸν δῆμον ταῖς ἐλπίσιν, ἀπεσάλη παρ' εὐδότης
 μετ' ἐτέρων εἰς Ὀθήσας. ἐπεμψε δὲ καὶ Φίλιππος (ὡς Μαρ-
 σύας φησὶν) Ἀμύνταν μὲν καὶ Κλέαρχον Μακεδόνας,
 Δάστρον δὲ καὶ Θεοταλὸν καὶ Θεοσυδάον, αἰτεροῦσθαι. B
 τὸ μὲν οὖν συμφέρον οὐ διέφυγε τοῖς τῶν Ὀηθαίων λογι-
 σμοῖς, ἀλλ' ἐν ὁμίμασιν ἐκείσιν εἶχε τὰ τῶν πολέμου δῆνα,
 ἐπὶ τῶν Φωκικῶν βραυμάτων νεαρῶν παρ' ἀμύμωντων. ἡ δὲ
 τοῦ ῥήτορος διωάμις (ὡς φησὶ Θεόπομπος) ἐκρεπίζουσα
 τὸν θυμὸν αὐτῶν, καὶ ἀναχέουσα τὴν φιλοτιμίαν, ἐπεσκέ-
 τησε τοῖς ἄλλοις ἅπασιν· ὥστε φόβον καὶ λογισμὸν καὶ χάριν
 ἐκβαλεῖν αὐτοῖς, ἐνδοσιῶσθαι ὑπὸ τοῦ λόγου παρὰ τὸ κα-
 λόν. οὕτω δὲ μέγα καὶ λαμπρῶν ἐφάνη τὸ τοῦ ῥήτορος ἔρ-
 γον, ὥστε τὸν μὲν Φίλιππον ἀθύς ἐπικηρυκδέσθαι, δέοντα
 νον εἰρήνης, ὀρθῶν δὲ τὴν Ἐλλάδα ἀγέσθαι, καὶ σιωπῆσαι
 εἶναι παρὰ τὸ μέλλον, ὑποπρετεῖν δὲ μὴ μόνον τοῖς στρατη-
 γοῖς τῶν Δημοσθένει ποιοῦσθαι τὸ παρ' ἐστατόμενον, ἀλλὰ
 καὶ τοῖς Βιογράφοις διοικεῖσθαι τὰς ἐκκλησίας ἅπασας,
 ὅσδ' ἐν ἡτῶν ὑπὸ ἐκείνου τότε τὰς Ὀηθαίων ἢ τὰς Ἀθη-
 ναίων, ἀγαπωμένου παρ' ἀμφοτέροις καὶ διωατεύουτος, ἐκ
 ἀδίκως, ὅσδ' ἐπ' ἀξίαν, ὡς παρ' ἀποφάνεται Θεόπομπος,
 ἀλλὰ καὶ πᾶν παρ' ἐκείνου. τύχη δὲ τις (ὡς εἶοικε) δαμό-
 νιος ἐν παρ' ἀμφοτέροις παρ' ἀμφοτέροις, εἰς ἐκείνου καὶ ἄλλοις
 νῆσται τ' ἐλθούσθαι τῆς Ἐλλάδος, ἐναντιοῦσθαι τοῖς παρ' ἐ-
 στατοῖς, καὶ πολλὰ σημεῖα τῶν μελλόντων ἀναφανέν, ἐν οἷς ἡ τε
 Πυθία δῆνα παρ' οὐφανε μαντεύματα, καὶ χρησμοὶς ἤδε το πα-
 λαῖος ἐκ τῶν Σιβυλλείων,

Τῆς ἐπὶ Θερμώδοντι μάχης ἀπὸ βλάσθησιν ἰμῶν,
 Αἰετὸς ἐν νεφέσῃ καὶ ἠέρι θήσασθαι.

Κλαίει ὁ κηθεῖς, ὁ δὲ νικῆσας ἀπόλωλε. τὸν δὲ Θερ-
 μώδοντα φασὶν εἶναι παρ' ἡμῶν ἐν Χαλκιδεῖα, ποταμὸν μι-
 κρόν εἰς τὸν Κηφισὸν ἐμβαλλόν· ἡμεῖς δὲ καὶ μὲν οὐδὲν
 ἴσμεν οὕτω τῶν ῥημάτων ὀνομαζόμενον, εἰς ἄλλο δὲ τὸν
 καλούμενον Αἴμωνα, Θερμώδοντα λέγεσθαι τότε. καὶ πα-
 ρ' ἀμφοτέροις τῶν Ἡρακλείων, ὅπου κατεστράτεπ' ἐδόν οἱ E
 Ἕλληνας. καὶ τεκμαίρομεθα, τῆς μάχης ἡρωϊκῆς, ἀμα-
 τος ἐμπληροῦσθαι καὶ νεκρῶν τὸν ποταμὸν, ταυτὴν ἀνα-
 ξαί, τὴν παρ' ἐκείνου· ὁ δὲ Δούεις οὐ ποταμὸν εἶναι φησὶ
 τὸν Θερμώδοντα, ἀλλ' ἰσάντας πηγάς οὐκίω καὶ παρ' ἐ-
 ρύποντας, ἀδριατικῶν ἀρεῖν λίθινον ὑπὸ ζαμμιάτων ἰ-
 νῶν ἀνασημανομένου, ὡς εἶη Θερμώδων, ἐν ταῖς ἀττικαῖς
 Ἀμαζόνα φέρων τετεωμένω. παρ' οὕτω χρησμοὶς ἄλλοις
 ἀδεσθαι, λέγουσθαι,

Τὴν ἐπὶ Θερμώδοντι μάχην μὲν παμμέλαν ὄρνι,

Τῶν τοι κρέα πολλὰ παρ' ἐσθαι αἰθερόποιοι. τῶντα F
 μὲν οὖν ὅπως ἔχει διατηρησάμενον. ὁ δὲ Δημοσθένης λέ-
 γεται τοῖς τῶν Ἑλλήνων ὅπλοις ἐκτεταρρῆκως, καὶ λαμπρῶς ὑπὸ ῥώμης καὶ παρ' ἐθιμίας ἀνδρῶν ἰσοπέτων
 παρ' ἀμφοτέροις τοῖς πολέμοις ἀγέμενος, οὐτε χρησμοῖς εἶναι παρ' ἐκείνου, οὐτε μὲντείας ἀγέμενος· ἀλλὰ καὶ τὴν
 Πυθίαν ὑποπρετεῖν ὡς φιλιππίζουσαι, ἀλαμυρῶσθαι Ἐπαμινώνδου τοῖς Ὀηθαίοις, καὶ Γερακλείους τοῖς Ἀθηναίοις,

Al Palmer.

A Verumenimuerò postquam, successu ad Amphi-
 polim elatus, raptim Elateam irrupit, & Phocidē
 occupavit: perculsis Atheniensibus, quum con-
 scendere suggestū nemo auderet, nec quid dice-
 ret haberet, omnia autem desperatio & silentium
 teneret, solus prodiit Demosthenes, autorq; fuit
 vt sollicitarent Thebanos: quumque de cætero a-
 nimasset & spe more suo erexisset populum, The-
 bas cum aliis legatus est. Ad eos refellendos misit
 etiam Philippus, vt Marsyas tradit, Amyntam &
 Clearchum Macedonas, præterea Daochū Thef-
 salum, & Thrasydæum. Quid expediret non falle-
 bat in deliberando Thebanos, sed erant omnibus
 ante oculos belli incommoda recentibus adhuc
 Phocicis vulneribus. At huius vis oratoris, vt au-
 tor est Theopompus, quæ excitabat animos eo-
 rum & incendebat ad gloriam, obstruxit omni-
 bus reliquis: vt quasi lymphati, ab oratione eius
 rapti ad honestum, metum, rationem, gratiam
 abiicerent. Factum autem huius oratoris tantum
 exitit & tam insigne, vt legatos extemplò mitte-
 ret Philippus ad pacem petendam, omnis erige-
 ret se Græcia, & confurgeret ad id quod impende-
 bat, accommodarent verò se Demostheni, non
 modò prætores Athenienses dicto ei audientes,
 sed & Bæotarchæ: concionibus ille præesset o-
 mnibus non secus tunc Thebanorum quàm A-
 theniensium. charus erat enim vtrobique, & do-
 minabatur nō immeritò neq; ab re, vt ait Theo-
 pompus, sed optimo iure. Atqui fatalis quædam
 fortuna, quæ conuersione rei um in articulo defi-
 niebat Græciæ libertatem, videtur cæptis relu-
 ctata fuisse, multaq; signa edidisse insequentium.
 in quibus vaticinia Apollinis horrenda prænun-
 tiabant. Vetus etiam canebatur ex carminibus
 Sibyllinis oraculum,

Ad Thermodontem pugna cupio procul esse,
 Atq; modo hanc aquila ex calo atque e nube videre.
 Flet victus, perit quoque cui victoria cessit.

Thermodontem aiunt apud nos Charoneæ par-
 uum amnem esse, qui in Cephisum illabatur. Nos
 profluentem qui ita nominetur nullum hoc tem-
 pore nouimus: coniiimus tamen eum qui nunc
 vocatur Hæmon, fuisse tunc Thermodontem di-
 ctū. præterlabitur fanū Herculis, vbi castra Græci
 habuere. Ducimur autem coniectura, quum secū-
 dū prælium cruore cadaueribusq; exundasset a-
 mnis, hoc nomen commutasse. Fluiuium negat
 Duris Thermodontem esse: sed quum tentorium
 quidam erigerent & fossa cingerent, sigillum eos
 reperisse marmoreū, cum inscriptione, Thermo-
 dontē esse, qui vnus ferebat fauciam Amazonem.
 Hac de re aliud oraculum in hunc modum cani,

Ad Thermodontem pugnam expectes auis atra.
 Corpora tunc hominum campo permulta iacebunt.

Verum quid huius rei sit, difficile existimatu est.
 Demosthenes fertur Græcorum fretus armis,
 atque mirè ob vires & alacritatem tanti exerci-
 tus hostem laceffentis elatus, non permisisse vt o-
 raculis mouerentur aut attenderent vaticinia,
 imò vatem Delphicam dixisse suspectam esse,
 vt quæ cum Philippo faceret: suggerens Epami-
 nondam Thebanis, & Atheniensibus Periclem,

quos viros ista timiditatis ratos praetextum suis confiliis esse vsos. Hactenus vir ille perhibendus fuit. In conflictu nihil praecleari vel quod consentaneum esset orationibus suis, edidit: sed cepit fugam turpissimè deserto ordine & armis abiectis, nec inscriptionē, vt dixit Pytheas, veritus clypei, cui fuit literis inscriptum aureis, Bona fortuna. At Philippus recenti exultās victoria, & vino grauis, cadaueribus insultans initium cecinit Demosthenis plebisciti, ad pedē attollens vocē & supplodēs,

Demosthenes Demosthenis sic censuit Peaniensis.

Discussa verò crapula quum magnitudinem secum reputasset propòsiti periculi, horror eū perstrinxit eloquentiæ & neruorum illius oratoris: qui in diei momento vnus aleam ipsum iacere de imperio & vita compulisset. Noimēn autem eius ad regem vsq; Perfatum perlatū est: qui per literas satrapis imperauit pecuniā vt darent Demostheni, atque confiliis eius praec omnibus Graecis obtemperarent: quòd tumultibus Graecorū distingere Macedonem & inuoluere valeret. Comperit hæc postea Alexander: qui epistolas quasdam Demosthenis, & Sardibus inuenit ducum regionū monumenta, quibus exprimebatur pecuniæ ei data summa. Hac iactis clade Graecis, oratores qui diuersam sectam in repub. sequebantur, insultantes Demostheni, quæstiones & iudicia struebāt ei: at populus non his modò exemit eum, sed colere quoque non destitit, atque ad remp. capessendā vt bonum ciuem reuocauit. Itaq; quum relata à Chæronea conderētur tumulo ossa, permisit Demostheni vt eos qui occubuerant laudaret. Nec abiecto vel fracto animo tulit, vt scribit & exagitat Theopompus, casum: sed eo quòd vt quū maximè honoraret & ornaret suasorem, declarauit non pœnitere se illius confiliorum. Ac Demosthenes quidem eam orationem habuit. Plebiscitis verò, quod auersaretur & pro inauspicata haberet sortem & fortunam suam, nō suum sed amicorum vicissim praescripsit nomen, dum extincto Philippo recepit animum. Neque enim diu fuit ab hac ad Chæroneam victoria superstes: id quod nouissimo versu videtur pœnunciassè oraculum,

Flet victus, perit quoque cui victoria cessit.

Rescuiit autem clam mortē Philippi Demosthenes. Praeparans vero Athenienses ad audendum in futurum, hilaris in curiam, vt si somnium vidisset ex quo ingens bonum expectandum esset populo Atheniēsi, processit: nec multo post adfuerunt de Philippi obitu nuncii. Læti nuncii causa, ilico diis honorem habuerunt, & coronam decreuerūt Pausaniz. Demosthenes vero prodiit splendide amictus & coronatus, septimo die q̄ defuncta eius filia esset, vt refert Æschines: qui ei hoc impropert, odium obiiciens liberorum, ipse quū degener fuerit & effœminatus, si luctum & eiulatum lenis & pii fecit animi signa, eosque qui moderatè & placidè ferant eos casus, improbauit. Equidem ob necem eos regis, qui adeo cum ipsis victis in successu rerum egit clementer & humaniter, sumpsisse honestè coronas, vel etiam diis immortalibus immolasse, nequaquam dixerim. est enim cum odio digni, tum imbecillis animi, venerari & ciuitate donare viuentem,

θανάτω βασιλέως ημέρας οὕτω καὶ φιλανθρωπίως ὡς οἷς πύτυχσε χρησαμένη πλάσασιν αὐτοῖς, σεφανηφορεῖν καλῶς, εἰ ὅτι καὶ θύειν, ὅτε αὐτοῖς ποίημι. (πρὸς γὰρ τὴν νεμεσητὰ καὶ ἀγνήν, ζῶντα μὲν πῆμα καὶ ποιῆσαι πολίτην,

Α ὡς ἐκείνοι τὰ τοιαῦτα δειλίας ἠγούμενοι προσφάσκει, ἐχρῆντο τοῖς λογιμοῖς. μέχρι μὲν οὖν τούτων ἀνὴρ ἰὺ ἀγαθός. ἐν ὅτῃ μάχῃ καλὸν ὄσδεν οὐδὲ ὁμολογούμενοι ἔργον οἷς εἶπεν ἀποδείξάμενος, ὥχετο τὴν τάξιν ἀποδράς ἀγῆστα, καὶ τὰ ὄπλα ῥίψας, ὅσδε τὴν ὀπίσθρα φιλῶ τῆς ἀσπίδος (ὡς ἔλεγε Πυθέας) ἀγῆστα, ὅτι γεγραμμένης γραμμασι χρυσοῖς, Ἀγαθὴ τύχη. παραυτίκα μὲν οὖν ὁ Φίλιππος ὅτι τῇ νίκῃ ἀπὸ τῆς χάριτος ἐξυβείσας, καὶ καμῆσας ὅτι τοῖς νεκροῖς μεθύων, ἦδε τὴν δόξαν τῶν Δημοσθένους ἡ φήσματος, πρὸς πόδα διαύρων καὶ ὑποκρούων, Δημοσθένους. Δημοσθένους Παναγιῶς τὰ δὲ εἶπεν. ἐκνήψας ὅτι καὶ ὁ μέγιστος τοῦ πεισάντος αὐτὸν ἀγῆνος ἐν γὰρ λαβῶν, ἐφειθέ τὴν δεινότητά καὶ τὴν δυνάμιν τῶν ῥήτορας, ἐν μέρει μικρῶν μίας ἡμέρας τὸν ἄσπῃ τῆς ἡγεμονίας καὶ τῶ σῶματος ἀναρρίψαι κίνδυνον ἀνακασθεῖς ἄσπῃ αὐτῶ. διείκτε δὲ ἡ δόξα μέχρι τῶ Περσῶν βασιλείως. κακείνος ἐπέμψε τοῖς σαβῆπαις γραμμασι χημάτα Δημοσθένει δίδοναι κελεύων, καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἐκείνῃ μάλιστα τῶν Ἑλλήνων, ὡς πρὸς εἰσάσασθαι διωαμῆν καὶ κατὰ τῆς Ἑλλήνων ταρχαῖς τὸν Μακεδῶνα. ταῦτα μὲν οὖν ὑπερὸν ἐφώρασεν Ἀλέξανδρος, ἐν Σαρδέσιν ὅτι πολλὰς πῆνας ἀνδρῶν τῶν Δημοσθένους, καὶ γραμμασι τῶν βασιλέως στρατηγῶν, δηλοῦντα ὅτι πλῆθος τῶν δόξων αὐτῶν χημάτων. τότε ὅτῃ τῆς ἀτυχίας τοῖς Ἑλλήσι χημάτης, οἱ μὲν ἀπὸ πολιτῶν ὁμοῖοι ῥήτορας, ἐπεμβαίνοντες τῶν Δημοσθένει, κατεσκιάζον δὲ τῆνας καὶ γραφῆς ἐπὶ αὐτῶν. ὅτῃ δὲ ἡμος οὐ μόνον τούτων ἀπέλυεν, ἀλλὰ καὶ ἑαυτῶν διετέλει, καὶ πρὸς καλούμενος αὐτῆς ὡς ἄνοιου εἰς τὴν πολιτείαν, ὡς τε καὶ τῶν ὀφείων ἐκ Χαρῶνείας χημάθεντων, καὶ τῶν ὀφείων, ὅτι τοῖς ἀνδράσιν ἐπαμον εἶπειν ἀπέδωκεν, οὐ τῶν πεισῶν οὐδὲ ἀγῆνας φέρων ὁ συμβεβηκός, (ὡς γράφει καὶ τῶν θεοπομπος) ἀλλὰ τὰ πῆμα μάλιστα καὶ χημῆν τὸν σύμβουλον, ἀποδεικνύμενος ὅτι μὴ μετὰ μέλεσθαι τοῖς βεβουλεύμενοις. τὸν μὲν οὖν λόγον εἶπεν ὁ Δημοσθένης, τοῖς ὅτῃ φησισμασιν οὐχ ἑαυτὸν, ἀλλὰ ἐν μέρει τῶν φίλων ἕκαστον ἐπέγραψεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ὁμοῖος τὸν ἴδον δαίμονα καὶ τὴν τύχην, ἕως αὐτῆς ἀνέθάρρησε, Φιλίππου τελευτήσαστος. ἐτελευτήσῃ ὅτῃ τῆ πρὸς Χαρῶνείαν ἀτυχία χημόν οὐ πολὺν ὅτι βιώσας. καὶ τὸτο δοκεῖ τῶν τελευτῶν τῶν ἐπὶ τῶν ὀχρησμοῖς ἀποκατασθῆναι, Κλαίει ὁ νικηθεῖς, ὅτῃ νικῆσας ἀπολλῶλεν. ἔγνω μὲν οὖν κρύφα τὴν τῶ Φιλίππου τελευτῶν ὁ Δημοσθένης. πρὸς καταλαμβαῖων ὅτῃ ὁ γὰρ εἶναι ὅτι τὰ μέλλοντα τοῖς Ἀθῆναιοῖς, πρὸς ἦθε φαρδρὸς εἰς τὴν βουλίαν, ὡς ὅναρ ἐωρακῶς ἀφ' οὗ τῆ μέγα πρὸς δόξαν Ἀθῆναιοῖς ἀγαθόν. καὶ μετ' οὐ πολὺ παρῆσαν οἱ τὸν Φιλίππου θανάτον ἀπαγγέλλοντες. διὸς οὖν ἔθρον διαγέλια, καὶ σεφανοῦ ἐψηφίσαντο Πασαίαν. καὶ πρὸς ἦθεν ὁ Δημοσθένης ἔχων λαμῶν ἰμάτιον ἐσεφαιώμενος, ἐβδόμῃ ἡμέρῃ τῶν γὰρ εἰς αὐτῶ τεθνηκῆς, ὡς Αἰσχίνης φησὶ, λυιδρῶν ὅτι τούτω, καὶ κατηγορῶν αὐτῶ μισοτεκνίαν, αὐτὸς ὡν ἀγῆνης F καὶ μαλακός, εἰ τὰ πένθη καὶ πρὸς ὀδυρμοῖς ἡμέρου καὶ φιλοσόφου ψυχῆς ἐποιεῖτο σημεῖα, ὅτῃ ἀλύτως φέρειν ταῦτα καὶ πρὸς αὐτῶ, ἀπέδοκίμαζεν. ἐγὼ ὅτῃ, ὡς μὲν ὅτι

πεπόντος δ' ὕφ' ἑτέρου, μὴ φέρειν τὴν χάριν μετρίως, ἀλλ' ἔπισηκταῖν τὰ νεκρῶν καὶ παυόντων, ὡς περ' αὐτοῖς ἀνδραγαθῆσαι (ὅτι μὲν τοῖς οἴχοι τύχας καὶ δ' ἀκρῦα καὶ ὀδυρμῶσι δ' ἀπολιπὼν τὰς γυναικῶν ὁ Δημοσθένης, ἀ τῆ πόλει συμφέρειν ἔπειτα, αὐτ' ἔπειτα πέν, ἐπαινώ, καὶ πῆμα πολιτικῆς καὶ ἀνδρώδους ψυχῆς, αἰετὸς δ' κρινόνισα μῦρον, καὶ τὰ οἰκεία πάθη καὶ πρῶτα μαλακῶσι τοῖς δημοσίοις ἐπιδιόχοντα, τῆρεν δ' ἀξίωμα πολὺ μᾶλλον ἢ τοῖς ἑσπερίοις τῶν βασιλικῶν καὶ τυραννικῶν προσώπων. οἷς ὀράμην οὔτε κλάοντας οὔτε γελῶντας ἐν τοῖς θεάτροις ὡς αὐτοὶ θέλουσι, ἀλλ' ὡς ὁ ἀγὼν ἀπαυτεῖ πρὸς τὴν ἑσπέρειαν. χωρεῖς δ' οὗτων, εἰ δεῖ τὸν ἀτυχῆσαν μὴ πειροῖν ἀπαρηγήριον ἐν τῇ πάθῃ κείμηνον, ἀλλὰ καὶ λόγοις χρῆσθαι κρυφίσοι, καὶ πρὸς ἡδῶ πρῶτα μαλακῶσι τὴν ἀφύπναιαν, ὡς περ' οἱ τοῖς ὀφθαλμῶντας, ἀπὸ τῶν λαμπερῶν καὶ ἀντίτυπων ὅτι τὰ χλωρὰ καὶ μαλακὰ χροῖα τὴν ὄψιν ἀπάγνῃ κελδόντας) πόθεν αἰ τις ἀπαγάρητο βελτίω παρηρησίαν, ἢ πατείδος ἀτυχούσης, ἐκ τῶν κρινῶν παθῶν ὅτι τὰ οἰκεία σύγκρασις ποικιλοῦσθαι τοῖς βελτίοισιν ἀφανίζουσαι τὰ χεῖρα; αὐτὰ μὲν οὖν εἰπεῖν πρὸς τὴν ἀφύπναιαν, ὀρώντες ὅτι κλάοντα πολλοὺς καὶ ἀποθηλιούσθαι τὸν Αἰγίνην τὰ λόγῳ οὕτω πρὸς οἴκον. αἱ δ' πόλεις, πάλιν τὸ Δημοσθένους ἀπαρτίπτοντες αὐτὰς, στωίσαντο. καὶ Θηβαῖοι μὲν ἐπέθεντο τῇ Φρουρᾷ, καὶ πολλοὺς αἰείλον, ὅπλα τὸ Δημοσθένους αὐτοῖς πρῶτα δάσαντος. Ἀθῆναιοι δ' ὡς πολεμήσοντες μετ' αὐτῶν παρεσκόλλαντο. καὶ δ' βήμα κατεῖχεν ὁ Δημοσθένης, καὶ πρὸς τοῖς ἐν Ἀσία στρατηγῶσι τὸ βασιλέως ἔγραφε, τὸν ἐκείθεν ἐπεχειρῶν πόλεμον Ἀλέξανδρον, πᾶσα καὶ μὲν γίτῳ ἀποκαλῶν αὐτόν. ἐπεὶ μὲν τοῖς πρὸς τὴν χάριν ἡμέρος, παρῶν αὐτὸς μετὰ τῆς διωάμεως εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἐξέκεχρητο μὲν ἢ δραστήτης τῶν Ἀθῆναιῶν, καὶ ὁ Δημοσθένης ἀπεσβήκει. Θηβαῖοι δ' ἐπιδιόχοντες ἑσπέρειαν, ἠγωνίσαντο κατ' αὐτοῖς, καὶ τὴν πόλιν ἀπέβαλον. Ἰουβίου δ' μεγάλου τοῖς Ἀθῆναιῶσι πρῶτος ἄπειρα μὲν ὁ Δημοσθένης. ἀρεθεῖς δ' μὲν ἑτέρων πρῶτος πρὸς Ἀλέξανδρον, δίστας δ' τὴν ὀργὴν, ἐκ τῶν Κιθαιρῶνος ἀνεχώρησεν ὀπίσω, καὶ τὴν πρῶτον σβείαν ἀφῆκεν. οὗτος δ' ὁ Ἀλέξανδρος ἐζητεῖ πέμπων τῶν δημοκρατῶν δέκα μὲν, ὡς Ἰδομεύδης καὶ Δουρεῖς εἰρήκασιν ὀκτῶ δ', ὡς οἱ πλείστοι καὶ δοκιμώτατοι τῶν στρατηγῶν, τοῖς δὲ, Δημοσθένη, Πολύδωκτον, Ἐφιάλτιον, Λυκαρῆρον, Μυρκαλέα, Δάμωνα, Καλλιθένη, Χαρίδημον. ὅτε καὶ τὸν πρῶτον τῶν πρῶτων λόγον ὁ Δημοσθένης, ὅς τοῖς λύχαις τοῖς κωίας ἐξέδωκε, διηγοσάμενος, αὐτὸν μὲν εἰκασε καὶ τοῖς στω αὐτῶν, κωσὶν ἑσπέρειαν τῶν δήμου μαχομένων, Ἀλέξανδρον δ' ἢ Μακεδόνα, μονόλυχον πρῶτον ἠγόρευσε. Ἐπὶ δ' ὡς (ἔφη) τοῖς ἐμπόροις ὀράμην, ὅταν ἐν βυβλίῳ δείγμα πρῶτον ἴδωσι, δὲ ὀλίγων πυρῶν τοῖς πολλοῖς πρῶτον ἴδωσι, οὕτως ἐν ἡμῖν λαοθαῖετε πρῶτον αὐτοῖς στω κειδιδόντες. αὐτὰ μὲν οὖν Ἀριστοβούλου ὁ Κασανδρῶς ἰσθρήκε. βουλομένων δ' τῶν Ἀθῆναιῶν καὶ ἀποροῦντων, ὁ Δημάδης λαβὼν πέντε ταλαῖα πρῶτον τῶν ἀνδρῶν, ὡμολόγησε πρῶτον καὶ δευτέρου τῶν βασιλέως ἑσπέρειαν αὐτῶν. εἴτε τῇ φιλίᾳ πρῶτον, εἴτε πρῶτον μετὸν ἑσπέρειαν, ὡς περ' ἑσπέρειαν, φόνε κεκοροσμένοι. ἐπὶ δ' οὖν καὶ παρητήσατο τοῖς ἀνδράσι ὁ Δημάδης, καὶ διήλλαξε αὐτῶν τὴν πόλιν. ἀπελθόντος δ' Ἀλεξάνδρου,

A interfecto ab alio non ferre modicè gaudium, se insultare in mortuum, & quasi præclaram ipsi rem gessissent, triumphum canere. Quòd verò domesticas fortunas & lacrymas lamentationesq; fecerit relinquerit Demosthenes, ac quæ censuit in publicum utilia, hæc egerit, id comprobo: existimòq; politici animi & fortis multo magis eum qui semper respicit rempublicam, & priuata incommoda perturbationesq; alleuat negotiis publicis, tueri dignitatem, quàm histriones, qui personas regum agunt vel tyrannorum, quos in theatris nec plorantes pro libitu suo nec ridentes cernimus, sed ut argumentum requirit fabulæ. Ad hæc si afflictus non est relinquendus, ut inopia consolationis in mærore contabescat, verùm sermone adhibenda alleuatio & mens ad iucundiora traducenda: perinde ut iis qui laborant oculis, ad virides colores & molles præscribimus à splendidis & visum ferientibus ut aciem conuertant: vndenam præsentiore sumas cōsolationem, quàm oppressa republica ex publicis miseriis temperaturam priuatarum querendo, quæ lætioribus obruat tristiora? Hæc ut diceremus delapsi sumus, quòd Æschinem videamus ea oratione inflectere pleròsq; & mollire ad commiserationem.

C Porro ciuitates iterum inflammatae ab Demosthene, conspirauerunt. Thebani, quum iis arma suppeditasset Demosthenes, adorti præsidium, multos obruncarunt: Athenienses accingebant se ad iungenda cum iis socia arma. dominabatur in concionibus Demosthenes, & ad regios in Asia duces scripsit ad bellum inde Alexandro concitandum, puerum vocans & margitem, id est morionem. Postquam verò rebus domi cōpositis cum exercitu ille in Bœotiam mouit, concidit ferocitas atheniensium, obtorpuit Demosthenes, Thebani ab his deserti signa soli cum illo contulere, quorum fuit vrbs expugnata. At athenienses ingenti circumuenti perturbatione, instituerunt ad illum mittere Demosthenem. Hic delectus cum aliis ad Alexandrum legatus, quòd iram eius formidaret, ommissa legatione ex Cithærone retrò domum est regressus. Extemplo deposit per legatos Alexander ex oratoribus, ut Idomeneus & Duris tradidere, decem: ut plerique & probatissimi scriptores, octo hosce, Demosthenem, Polyuctum, Ephialtem, Lycurgum, Myroclum, Damonem, Callisthenem, Charidemum.

E Ibi fabulam Demosthenes recensuit de ouibus, quemadmodum lupi canes dediderunt: qua se sociosque canibus assimilauit pro populo propugnantibus, atque Alexandrum Macedonem vnicum luptm appellauit. Adiecit etiam, ut mercatores videmus, quum in patella circumferunt specimen, per granatritici pauca magnū distrahentes numerum: ita vna nobiscum vos omnes nec opinantes ipsi proditis. Hæc Aristobulus Cassandreus scripta reliquit. Consultantibus atheniensibus neque expedientibus, Demades quinq; talentorum ab illis mercede accepta, legatū obtulit se iturum & deprecatorē pro iis ad regem, siue amicitia eius fretus, siue sperans expletum se reperiturum velut leonem cruore exatiatum. Induxit regem, eripuitque illos Demades, ac reduxit cum eo in gratiam ciuitatem. Post discessum alexandri

extollebantur hi: Demosthenes abiectus agebat. Ad motum Agidis Lacedæmonii crexit de integro nonnihil caput: mox metu trepidavit quiescentibus Atheniensibus, Agide cæso & obrutis Lacedæmoniiis. Hac tempestate contra Cresiphontem iudicium de corona constitutum est. Nomen eius delatum fuit Chæronda archonte, paulo ante cladem Chæronensem, iudicatum decem annis post, archonte Aristophonte. Fuit hoc iudicium ut aliud publicum nullum celebratum, quia oratorum fama quæ iudicium fortitudine. Qui, quum accusatores Demosthenis plurimum id temporis pollerent, Macedonibusq; studerent, non condonauerunt iis Demosthenis caput: sed ita splendide absoluerunt, ut minus quinta quaque sententia secundum Æschinem iudicaretur. Ille confestim cessit vrbe, Rhodiq; atque in Ionia ludum habuit, ibique ætatem exegit. Breui post Harpalus, qui & malè sibi ex luxu conscius, & Alexandrum iam terribilem amicis tremens, profugit eum, ex Asia delatus Athenas est. Huic ad populum confugiendi, seque in fidem eius cum pecunia & nauibus permittenti, cæteri oratores auro oculos adiicientes præstò fuerunt, consuleruntq; populo ut supplicem reciperet ac tutaretur. Demosthenes suasit primùm Harpalum ut abigerent, cauerentq; ne nullo necessario aut iusto prætextu ciuitatem implicarent bello: inde paucis diebus quum recenseretur pecunia, conspicatus delectatum calice regio Harpalus, cæclaturamq; considerantem & speciem, iussit ut manibus eum tractaret, & libramentum pensaret auri. Admirante pondus Demosthene, atq; quantum penderet requirente, arridens, Pender, inquit, tibi Harpalus viginti talenta. Mox insequente nocte calicem ei cum viginti talentis misit. Acute autem Harpalus ex obrutu, fronte exporrecta, coniectu oculorum, notauit cupidi auri hominis sensum. Neque enim restitit Demosthenes, sed ictus munere, ut si præsidium recepisset, adiunxit se Harpalo. Postridie collo lana & fasciis diligenter obligato in concionem progressus, quum excitaretur ad dicendum, nutu ostendit præclusam sibi vocem esse. Ibi homines faceti cauillantes, non angina dixerunt, sed argentangina oratorem nocte correptum. Post vbi vniuersus populus donis sensit labefactatum, purgareq; se parantem atque placare ipsum non audiuit, sed obstrepuit infensus: exurgens quidam falsè ait, Non audietis Atheniensis istum, qui calicem habet? Harpalum autem vrbe extemplò interdixerunt. ac veriti ne rationem reddere cogentur pecuniæ, quam ceperant oratores, quæstionem accuratè habuerunt, domosque perstrutati sunt, præterquam Calliclis filii Arrenidæ. Vnum huius domicilium, ut autor est Theopompus, quod nuper vxorem domum duxisset, ipsosæ causa, quæ intus erat, non permiserunt excuti. At Demosthenes re dissimulata plebiscitum scripsit, ut curia Areopagi hac de re quæreret, & quos iudicaret illa huius affines culpæ, ut punirentur. Quum à consilio imprimis esset ille ipse damnatus, stitit quidem se iudicio: verùm lite quinquaginta talentis æstimata, quum coniectus in vincula esset,

A μεγάλοι μὲν ἦσαν οὗτοι· Ἐπιφάνη δὲ ἔφερα πένε ὁ Δημοσθένης. κινουμένω δ' Ἀγίδι τῷ Σπαρτιάτῃ βραχέα σιωπέκων ἠδὲ πάλιν, εἴτ' ἐπὶ ἤξει, τῷ μὲν Ἀθηνῶν οὐ σιωπέκων ἄντων, τῷ δὲ Ἀγίδος πεισῆτος, καὶ τῷ Λακεδαιμονίων σιωπέκων. εἰσηγήθη δ' ὅτε καὶ ἡ πρὸ τῷ τεφάνου γραφή καὶ Κτισφάντος, γραφῆσα μὲν ἐπὶ Χαϊρωνίδου ἀρχόντος, μικρὸν ἐπὶ τῷ Χαϊρωνικῶν, κερθεῖσα δὲ ὑπερον ἔτεσι δέκα ἐπὶ Ἀρισφάντος, ἡμομένη δ', ὡς ἑσπερία τῷ δημοσίῳ, ἀεὶ ὅπως, ἀλλὰ τε τῷ δόξαν τῷ λεγόντων, καὶ τῷ τῷ δικαζόντων ἀντιφάσι· οἱ τοῖς ἐλαμύοισι τὸν Δημοσθένη, **B** τότε πλείστον διωκαμένοι καὶ μακεδονίζοισι, οὐ παρήχθητο ἢ κατ' αὐτὸν ἦσαν, ἀλλ' οὕτω λαμπαρῶς ἀπέλυσαν, ὥστε τὸ πέμπτον μέρος τῷ ἦσαν Αἰγυπτίῳ μὴ μετὰ λαβῆν. ἐκείνος μὲν οὖν ὄντος ἐκ τῆς πόλεως ὡχέτ' ἀπὸ τῶν, καὶ πρὸ Ρόδου Ἰωνίαν σφισθῶν κατεΐωσε. μετ' οὐ πολὺ δ' Ἀρπαλὸς ἤκεν εἰς Ἀσίας εἰς τὰς Ἀθῆνας, ἀποδράς Ἀλέξανδρον, αὐτὰ τε τὰ παρὰ τὸν σιωπέκων ποιητὰς δι' ἀσώτῆσαν, καὶ κείνῳ ἤδη χαλεπὸν ὄντα τοῖς φίλοις δεδοικώς, καὶ Ἐπιφάνητος δ' ὡς τὸν δῆμον αὐτὸν, καὶ μετὰ τῷ χρημάτων καὶ τῷ ἠδὲ αὐτὸν ὡς ἀδιδόντος, οἱ μὲν ἄλλοι ῥήτορες **C** ὄντος ἐποφθαλμιάσαντες πρὸς τὸν πλοῦτον, ἐβόησαν, καὶ σιωπέκων τοῖς Ἀθηνῶσι δέχεσθαι καὶ σῶζειν τὸν ἰκέτιον. ὁ δὲ Δημοσθένης παρὰ τὸν μὲν ἀπελαμύον σιωπέκων εὐλόγησε τὸν Ἀρπαλὸν, καὶ φυλάττειν αὐτὸν τῷ πόλιν ἐμβάλασιν εἰς πόλεμον, εἰς οὐκ ἀνάγκης καὶ ἀδίκου παρὰ τῶν ἡμερῶν δὲ ὀλίγας ὑπερον εἰσαγαζομένων τῷ χρημάτων, ἰδὼν αὐτὸν ὁ Ἀρπαλὸς ἠδὲ τὰ βασιλικῆ κύλικι, καὶ καὶ ἀμαθῶντα τὸ ῥεῖον καὶ εἶδος, ἐκέλευε ἀφαιρῆσαι, τὸ κλύειν δὲ χροῖου σκίφαλα. ταυμάσιος δ' τῷ Δημοσθένει τὸ βαίρος, καὶ πυρομένου ποσὸν ἀγὰ, μετὰ τῶν Ἀρπαλὸς, Ἀξεί **D** σι (φροσὶν) εἴχουσι ταλάντα καὶ ἡμομένης ταχιστα τῆς νυκτός, ἔπεμψεν αὐτὰ τῷ κύλικι, μετὰ τῷ εἴχουσι ταλάντων. ἰδὼν δὲ ἄρα δόξας ὁ Ἀρπαλὸς ἐραδικὸν πρὸς χροῖον ἀνδρὸς ὄφιν, καὶ ἀφαιρῆσαι καὶ βολαῖς ὀμμάτων ἀνδρῶν ἠήτος. οὐ γὰρ ἀντέχευ ὁ Δημοσθένης, ἀλλὰ πληγῆς ὑπὸ τῆς δωροδοκίας, ὡς πρὸ τῶν ἀδεξιότητος φερούσων, παρὰ τῶν χροῖου καὶ τῶν Ἀρπαλῶν καὶ μὴ ἡμέραν δὲ καὶ καλῶς ἐλείοι καὶ ταμίαις κατὰ τὸ φαχίλου κατελιζόμενος, εἰς τὸ ἐκκλησίαν παρήλθε. καὶ κελύοντων ἀνίστασθαι καὶ λέγειν, διένθετο ὡς ἀποκεκομμένης αὐτὰ τὸ φωνῆς. οἱ δὲ ὄφουεις χλωδάζοντες, ὅχ ὑπὸ σιωπέκων ἐφραζον, ἀλλ' ἀπὸ ἀργυροφάνης εἰληφθαι νύκτωρ τὸν δημαγωγόν. ὑπερον δ' τῷ δήμου πρυτάνος ἀποδομῆς τῷ δωροδοκίαν, καὶ βουλομῆς ἀπολογεῖσθαι καὶ πείθειν, οὐκ ἐάντος, ἀλλὰ χαλεπῶντος καὶ ἰορβουώτος, ἀναστὰς πρὸς ἑσπῶν, εἰπὼν, Οὐκ ἀκούσατε, ὡς ἀνδρες Ἀθηνῶσι, τῷ τὸ κύλικι ἐχρῆτος; τότε μὲν οὖν ἀπέπεμψεν ἐκ τῆς πόλεως τὸν Ἀρπαλὸν· δεδοίτες δ' μὴ λήθῃ ἀπαιτῆσαι χρημάτων διηπάκισαι οἱ ῥήτορες, ζήτησιν ἐποιοῦντο νεανικῆν, καὶ τὰς οἰκίας ὀπίοντες ἠρεμύων, πλὴν τῆς Καλλιχέου τῷ Ἀρρενίδου. μόνου γὰρ τῷ τούτου νεωστὶ **F** γελαμικῆτος, οὐκ εἶσαν ἐλεγεῖσθαι, νύμφης ἐνδον οὐσης, ὡς ἰσορεῖ Θεόπομπος. ὁ δὲ Δημοσθένης ὁμοσε χωρῆν, εἰσὶν ἰδέκε φηφισμα, τῷ δὲ Ἀρείου πάγου βασιλῆος ἐξετάσαι τὸ παρὰ τῶν, καὶ τοῖς ἐκείνῳ δόξαν ἀδίκειν, δοῦναι δίκην. ὁ δὲ παρὸς αὐτὸν τῆς βουλῆς ἐκείνου καὶ ἀφαιρῆσαι τῶν, εἰσηλθε μὲν εἰς τὸ δικαστήριον, ὄφλων δ' πενήκοντα ταλάντων δίκην, καὶ πρὸς ἀδθεῖς εἰς τὸ δεσμωτήριον,

v. Palm. ex.

αισμωτη της αιτίας, φασί, και δι' αδεινειαι του σώματος, ου
διωκαμένου φέρει τον ειργμον, αποδραϊναι, τοις μη λαθόν-
τα, τω δ' λαθάνει εχρεια δόντων. λέγεται γρηως ου μα-
χαν του αετος φάτων, αραδοιτό πινασ τω δε φάτων αυτω
πολιτ' επιδιώκοντες, η βούλοιο μη αυτον αποκρύπτειν.
ως δ' εκεινοι φηγεζάμενοι τωόμομα, και παρσελθόντες
εγεις, εδεοντο λαθεειν εφόδρα παρ' αυτω, επ' αυτω ποδο χα-
μίζοντες δε γυρο οίχθην, και τουτου χαν επιδιώξα-
τες αυτω, αμα δ' παρρειν παρεκάλου, και μη φέρειν α-
ναρωδ δ' συμβεβηκός' επι μαλλον ανακαύσαζ τον Δη-
μοσθενη, η ειπειν, Πως δ' ου μέλλω φέρειν βαρέως, απολι-
των πόλιν εχρτος τοιούτοις έχουσαν, οίοις εν ετερα φίλοις
δύρειν ου ρ' αδιον βστιν; λυεγχε δ' τιω φυλιμαλακώς, εν
Αιγίνη η Τροιζίνι κθεζεζόμενος τα πολλά. και παρσε τω
Απικην αποβλέπων δεδακρυμένος, ως τε φωνάς εκ διηνό-
μονας ουδ' ομολογούσας τοις εν τη πολιτεια νεανώμασιν
απομημονάεσαμ. λέγεται γδ, εκ τω αετος απαλατή-
μος, η παρσε τω ακρόπολιν αιατεινας τας χειρας, ειπειν,
Ω δ' εσσινα πολιτας, τι δ' η τρωι τοις χαλεπωτάτοις χαιρς
δηρίοις; γλαυκι η δρακοντι και δημω; τοις δ' παρσειόντας
αυτω και σωθετερόντας νεανίους απερεπε της πολι-
τειας, λέγων, ως εις δυοιν παρσεζάμενων οδων απ' ερχης, τ'
μη δ' επι ο βημα η τιω εκκλησιαι, τ' δ' απικρις εις τον ο-
λεθρον, εντύχημε δ' παρσειδώς τα η τω πολιτεια κθεζε,
φίλοις και φθόντοις, και δεσολάς, και αγώνας, επι τω
αορμησαι τω δ' η ποδ θανάτου πίνουσαν. άλλα γαρ επι
φάτων αυτω τω ειρημελιω φυγήν, Αλεξανδρος μη ε-
τελθησε, τα δ' Ελλίωικε σωζιζαντο παλιν, Λεουθένους
ανδραγαθωτος, και παρσεζάμενος Απικην εν Λαμία
πολιορχύμενον. Πυθεας μη οτω ο ρήτωρ η Καλλιμέδων ο
Κάρατος, δε Αθλωών φάτωντες, Απικην παρσεζά-
νοντο, και μετ' αυτω εκεινου φίλων η παρσεβειων, παρσειόντες ουκ
είων αφισαζ τοις Ελληνας, εσδε παρσεζάμενοι τοις Αθηναίοις
Δημοσθενη δ' τοις δε αετος παρσεβήτοισι παρσεμίζας εαυτον,
ηγωνίζετο και σωθέωρα ηεν οπως αι πόλεις σωσπεθήσονται
τοις Μακεδδσι, και σωκεβαλοσιν αυτοις της Ελλάδς. εν
δ' Αρκαδία και λοιδρεϊαι τε Πυθεου η ου Δημοσθένους γε-
νεσαμ παρσε αλληλοισ, ειρηκεν ο Φύλαρχος, εν εκκλησιαι
τω μη παρσε τω Μακεδδων, του δ' παρσε τω Ελλώων
λέγοντος. λέγεται δ' τον μη Πυθεαν ειπειν οτι κθεζα ερ-
κια εις λω' ονειον εις φέρεται γαλα, και κτην π' παρσεως εχην νο-
μίζομεν, ουτω και πόλιν αίαγκη νοσιν εις λω' Αθλωών
παρσεβεία παρσε γίνεταμ. τον δ' Δημοσθενη ερέψαμ ο παρσεζά-
δηγμα, φήσαμ και ο γαλα ο' ονειον εφ' υγεία, και τοις Α-
θλωόοις παρσε γίνεαζ' επι σωθηεία τω νοσιν ώτων. εφ' οϊς
ησθεις οπ' Αθλωών δημος, η η φίζεταμ τω Δημοσθενη κθε-
σοδον. ο μη οτω η φησιμα Δημόφν ο Παγαμίδς, απεφίος εν
Δημοσθένοις, εις λω' εικεν. επεμφη δ' παρσε εις αυτον
εις Αίγιναν. εκ δ' Πειραμώσ απέβανεν, ουτε δ'ρχοντος, ουτε
ιερέως απολειφθέντος, άλλα και τω άλλων πολιτων ομωδ
παρσετων απαρτωντων και δεχομενων παρσεθύμωσ. οτε και
φησιν αυτον ο Μαγνης Δημητριοσ αιαπιναμ τας χει-
ρας, μακαείσαμ της ημερας εκεινης αυτον, ως βέλπιον
Αλκιοιάδου κελίοντα. πεπεισμενοισ γδ ου βεβιασμενοισ
αυτω αιαπιδόσαμ τοις πολιτας. της δ' χρηματικης ζημιάσ αυτω μενούσς (ου γδ εζιω χαιριπλοσαμ και αδίκιω)

A ob pudorem criminis & valetudinis infirmitatem
imparem carceri ferendo aiunt fugæ consuluisse,
nonnullis insciis, aliis ad tegendam fugam adiu-
uantibus. Quum non procul vrbe profugisset, fe-
runt percipientem aliquot ciues ex aduersariis,
qui ipsum persequiebantur, quæsiuisse latebras:
cæterum quum illi nomine eum compellassent,
& propè congressi petissent viaticum vt acciperet
ab se, (in id enim attulisse domo se pecuniam, at-
que eius rei gratia insequutos ipsum) confirma-
rentque ac monerent ne casum ferret acerbè: in
maiores erupisse lamentationem, ac dixisse De-
B mosthenem, Qui valeam non grauer ferre, qui
reliqui urbem vbi tales habeam inimicos, quales
non promptum fit inuenire in alia amicos? Tu-
lit exilium imbecilli animo. Aeginæ & Træzene
ferè sedens Atticam lacrymis oppletus respecta-
bat. Voces etiam parum generosæ neque magni-
ficis eius in tractanda republica orationibus com-
memorantur consentaneæ. Fertur vrbe exce-
dens porrectis ad arcem manibus dixisse, O do-
mina Minerua quid bestiis tribus teterrimis de-
lectaris, noctua, dracone, & populo? Illos qui
visabant se & agebant secum, deterruit à republi-
ca adolescentes. Dixit, si duabus propositis ab
C initio viis, vna quæ ad suggestum & concionem
duceret; altera rectà ad perniciem, impendentia
autem in republica mala prouidisset, terrores, in-
uidias, calumnias, concertationes: in eam sese
quæ ad præsentem ferret pestem, præcipitaturum
fuisse. Sed enim quum adhuc in eo de quo dixi-
mus, est exilio, decessit Alexander, ac Græcia de-
nuò conspirauit Leosthene præclaras res geren-
te, Antipatrumque Lamia obsidente atque muro
circumvallante. Pytheas autem orator & Calli-
medon Carabus, Athenis profugi, contulerunt se
ad Antipatrum. qui cum huius amicis & legatis
circumibant Græciam, ne desciscerent neu A-
D thenienses sequerentur. Demosthenes verò lega-
tis Atheniensium associans se, conatus eorum ad-
iuuit, instititque vnà quò ciuitates coniunctis viri-
bus Macedonas adorirentur & exigent Græcia.
In arcadia Pytheam & Demosthenem memo-
rat Phylarchus, dū hic pro Græcis, ille verba facit
pro Macedonibus, ad mutua progressos conuitia
fuisse. Perhibetur Pythias dixisse, Vt domum in
quam lac asinum infertur, omnino laborare a-
liquo morbo arbitramur: ita vrbs non posse
fieri quin ægroret quam legatio adiret Athenien-
E sium. Demosthenem verò retorsisse exemplum
hiscæ verbis, Et lac asinum ad sanitatem infer-
ri, & ad salutem ægrotantium adesse Athenienses.
Quibus populus Atheniensis captus, sciuit De-
mostheni reditum. Id plebiscitum Demostheni
nensis, Demosthenis fratris filius, rogauit. Mis-
erunt Aeginam ad eum triremem. Ex Piræo scan-
dens in urbem vniuersa ciuitate, vt ne archon qui-
dem vel sacerdos domi remaneret, obuiam effu-
sa letis animis exceptus est. Quo tempore cum ait
Demetrius Magnesiis sublati manibus gratulatu-
F tum de illo die sibi, quod suus quam Alcibiadis
præclarior foret reditus. benevolentia enim ad-
ductos, non compulsos ab se vi, ciues se excipere.
Quum verò multa pecuniaria districtus mane-
ret, (neque enim gratis ius erat eam remittere)

hoc
lou
& a
illa
gira
licat
fis li
page
por
tr
lati
Attic
clam
rog
pis,
telli
doch
Han
quam
te sup
se. H
diti
bit cu
dem
Dem
fano
nas
peric
most
in del
eo tra
bus, in
ret ad
Infom
bu
sus an
& del
sump
chiar
debu
uisti
mor
inqu
fulu
scrib
Sump
mou
do a
ten
ret
mol
acco
col
sten
fthe
per
inqu
abici
temp
dome
um. S
ben
per
& pu
u
m

hoc modo eluserunt legem: Morem habebant ut A
Iouis feruatoris sacrificio ei qui aram instrueret
& adornaret, argentum penderet. Hoc munus &
illa præbenda Demostheni locauerunt quinquaginta talentis. quanti lis fuerat ei æstimata. Non
licuit ei tamen a reditu diu frui patria, sed cõuil-
fifico Græcorum cœptis, mense Munychione
pugnatum apud Cranona est, Boedromione im-
positum Munychiæ præsidium, Pyanepsione in-
terit ad hunc modum Demosthenes: Quum al-
latum esset Antipatrum & Craterum contendere
Athenas, Demosthenes cum suis occupauerunt
clâm vrbe excedere. Eos populus ex Demadis B
rogatione rei capitalis damnauit. Aliis aliò dila-
pHis, circummisit ad eos arripandos Antipater fa-
tellites: quorum fuit Archias dux, quem Phygadotheram, quasi exulum venatorem, appellabat.
Hunc Thurium origine fama tenet tragicædias ali-
quando actitasse, atque Aeginetam Polum, qui arte
superauit omnes, illius tradunt discipulum fuisse.
Hermippus Archiam, inter Lacriti oratoris au-
ditores recenset. Demetrius operam dedisse scribit
eum Anaximeni. Hic igitur Archias Hyperidem
oratorem, Aristonicum Marathonium, & Demetrii
Phalerei fratrem Himeræum, ex Iaiacis fano, quò
Aeginæ confugerant, extractos, Cleonas misit ad
Antipatrum, vbi interfecti sunt. Hyperidi linguam
quoque tradunt excisam. Ad Demosthenem, quem in
Calauria sedere supplicem in delubro Neptuni acceperat,
nauigiis actuariis eò traiecit. Vi descendit cum
Thracibus satellitibus, institit ei suadere ut surgeret,
ac secum pergeret ad Antipatrum. nihil ei mali metuendum
esse. Infomnium Demosthenes illa nocte nouum habuerat.
Visus est sibi tragicædiam agere, & aduersus
Archiam certare: quanquam autem placeret & delectaret
spectatores, apparatus esse tamen & sumptus inopia inferior.
Itaque quum multa Archias benigna verba adferret ei,
suspiciens ut se debat in illum, Nec histrio, inquit,
Archia, me mouisti vnquam, nec nunc mouebis promissor.
Quo mox ad bilem & minas conuerso, Nunc oracula,
inquit, edis Macedonica, modò mimum agebas,
sustine quæso parumper, dum nonnihîl domum
scribam. Sic fatus, recessit in interiora templi.
Sumpto libello sicut scripturus, calamum ori ad-
mouit. quem mordens, ut in cogitatio & scribendo
affueuerat, aliquantum temporis ita calamum tenuit.
tum caput obuolutum reclinauit. Stipatores qui ad
fores stabant, riserunt eum velut ignauum, E
mollemq; & effæminatam vocauerunt. Archias
accedens ad illum, hortatus eum est ut surgeret, atq;
eosdem iterans sermones reditum in gratiam ostendit
ei cum Antipatro. Iam sentiebat Demosthenes vim
veneni præcordia penetrasse. Tum aperto capite &
intentis in Archiam oculis, Fac iam, inquit, agas ex
tragicædia Creontem, corpusq; hoc abiicias inhumatum.
Ego verò optime Neptune tuo templo spirans
adhuc excedo: Antipater & Macedones ne ædem
quidê tuam reliquerunt inuiolatam. Sic fatus,
quum iussisset ut tremetent iam se & labentem
sustinerent, simul quum progredieretur & præteriret
atâ, cõcidit, missoq; suspirio efflauit animam.

ὃ σῶμα τοῦτον ῥίπων ἀπαφόν. ἐγὼ δὲ ὠ φίλε Πόσιδον ἐπὶ ζῶν ἔξαισίμαμ τὸ ἱερῶν. τὰ δ' Ἀντίπατρον καὶ Μα-
κεδόσιν οὐδ' ὁ σὸς ναὸς καταρὸς ἀπολέλειπται. αὐτὸν εἰπὼν, καὶ κελύσσας ὑπολαβεῖν αὐτὸν ἢ ἡ τε ἐμὸν-
τα καὶ σφαλλόμῃνον, ἅμα τὰ παρελθεῖν καὶ τὸ λαβῆσαι τὸν βωμόν, ἔπεσε, καὶ γενέσθαι ἀφῆκε τὴν ψυχὴν.

ἐσπίζοντο πρὸς τὸν νόμον. εἰσὼότες γὰρ ἐν τῇ θυσίᾳ τὸ Διὸς
τῆ σωτῆρος θυμὸν τελεῖν τοῖς κατασκάδουσι καὶ χρ-
σμοῦσι τὸν βωμόν, ἐκείνῳ τότε ταῦτα ποιῆσαι καὶ τὸ λαβῆσαι
πεντήκοντα παλίων ἐξέδωκεν, ὁσὲρ ἡ τὴν τιμήμα τῆς κα-
παδίκης. οὐ μὲν ὅτι πολλῶν χρόνον ἀπέλαυσε τῆς πατρί-
δος κατελευθῆναι, ἀλλὰ ἵνα τῶν Ἑλλήνων πραγμάτων
σωτηριεῶν, Μεγακλειανὸς μὲν ἡ αὐτῆς Κερναία μάχη
συνέπεσε, Βονδρομίου δὲ παρήλθει εἰς Μουνοχίαν ἡ φρου-
ρὰ, Πυανέσιανος δὲ Δημοσθένης ἀπέθανε τὸν δευτέρου ἔτος.
ὡς Ἀντίπατρον καὶ Κερναίην ἠγγέλονται περὶ τῆς
Αἰτίας, οἱ μὲν αὐτῶν τὸν Δημοσθένη φθάσαντες ὑποεξή-
σαν ἐκ τῆ πόλεως, ὁ δὲ ἴδιος αὐτῶν θάνατον κατέγνω, Δημά-
δου γράψαντος. ἄλλων δὲ ἀμαχοῦ ἀπαρτίτων, ὁ Ἀν-
τίπατρον ἐπέπεμπε τοῖς συλλαμβάνουσιν, ὡν ἡγεμῶν ἡ
Ἀρχίας ὁ κληθεὶς Φυγαδοθήρας. τοῦτον δὲ, Θούλειον οὖσα τῶ
ἀρχῆ, λόγος ἔχει βασιλείας ὑποκρινέσθαι ποτε, καὶ τὸν Αἰ-
γινήτιον Γάλλον, τὸν ὑπερβαλόντα τῆ τέχῃ πῶλῆς, ἐκείνου
γενένημα μαθητῶν ἰσορροπῶν. Ἐρμιππος δὲ τὸν Ἀρχίαν ἐν
τοῖς Λακείου τῆς ῥήτορος μαθητῶν ἀναγράφει Δημήτριος
δὲ τῆς Ἀναξιμένηος ἀπαρτίτων μετρητικῶν φησὶν αὐτὸν.
οὐδὲ οὖν ὁ Ἀρχίας Ἰσίδωρον μὲν τὸν ῥήτορα, καὶ Αἰσίον
χὼν τὸν Μακεδόνιον, καὶ τὸν Δημήτριον τῆς Φαληρέως ἀδελ-
φὸν Ἰμεραῖον, ἐν Αἰγίῃ, καταφρονέσθαι ἐπὶ τῷ Αἰακίῳ,
ἀποπαύσας, ἐπέπεμψε εἰς Κλεωνὰς πρὸς Ἀντίπατρον κα-
χεὶ διεφθάρσαν. Ἰσίδωρον δὲ καὶ τὸν γλωττῆρα ἐκτρμη-
τικῶν λέγει. τὸν δὲ Δημοσθένη πεθόμῃνον ἰκέτιον ἐν Κα-
λαβείᾳ ἐν τῷ ἱερῷ Πόσιδωνος κατέχευται, ἀπελευ-
σσας ὑποκρινέσθαι, καὶ ἀποδοῦναι μετὰ Θρακῶν δρορυφῶν, ἐ-
πεφθεν ἀισάντα βαδίζειν μετ' αὐτῶν πρὸς Ἀντίπατρον, ὡς
δεσχερῆς πεισομῃνον ἐσθῆν, ὁ δὲ Δημοσθένης ἐτύχησεν ὅτι
ἐώρακώς κατὰ τοῖς ὑπνοῖς ἐκείνης τῆς νυκτὸς ἀλλόχον. ἐ-
δόκει γὰρ ἀνταγωνίζεσθαι τῷ Ἀρχίᾳ, βασιλείαν ὑποκριν-
όμενος. ἡμερῶν δὲ καὶ κατέχων ὁ θεῶν, ἐπέειπε τὸ
κατὰ τὴν ἀρχῆ καὶ χορηγίας κατεῖδαι. διὸ τῷ Ἀρχίῳ πολλὰ φι-
λαίδησθα ἀγαλλέντος, ἀναβλήσας πρὸς αὐτὸν, ὡς ὅτι
ἐτύχησεν κατὰ τὴν ἀρχῆ, ὡς Ἀρχία (εἶπεν) οὔτε ὑποκρινόμε-
νος με ἐπέισας πώποτε, οὔτε νῦν πείσθεις ἐπαγγελλόμενος.
ἐξέλαμψεν δὲ ἀπέλειπεν τῷ Ἀρχίῳ μετ' ὀργῆς, Νῦν (εἶπε)
λέγεις τὰ ἐκ τῆς Μακεδονικῆς τριπόδος, εἴπῃ δὲ ὑπεκρίνῃ.
μικροῦ οὖν ἐπίσης, ὅπως ἐπιπέλω τὴν οἴκη. καὶ αὐτὸ
εἰπὼν, ἐν τῷ ἀνεχώρησε τῆς ναοῦ. καὶ λαβὼν βιβλίον, ὡς γρά-
φειν μέλλον, πρὸς τὸν ἰσίδωρον τὸν καταλαβόντα, καὶ δακτύλῳ
ὡς ὅτι ἐν τῷ ἀνανοῖσθαι καὶ γράφειν εἰώθη, χρόνον ἕνα κατέ-
χευται, εἴτα συγκαλυφόμενος ἀπέκλινε τὴν κεφαλὴν. οἱ μὲν
οὖν πῶλῆς ἦσαν ἐς ὅτε δρορυφῶν, κατεγγέλων ὡς ἀ-
ποδειλιαντος αὐτῶ, καὶ μαλακῶν ἐκάλωεν καὶ ἀνδρόν. ὁ δὲ
Ἀρχίας πρὸς ἐλθὼν ἀίσατο παρεκάλει, καὶ τοῖς αὐτοῖς ἀνα-
κτικῶν λόγους, αὐτὸς ἐπιγγέλλετο ἀλλάξαι πρὸς τὸν
Ἀντίπατρον. ἢ ἢ δὲ σωματικῶς ὁ Δημοσθένης ἐμπεφυκ-
τός αὐτῶ τῶ φαρμάκου καὶ χροῦντος, ἐξακαλύφατο. καὶ
F ἀναβλήσας πρὸς τὸν Ἀρχίαν, Οὐκ αἶφθαι οἱς (εἶπεν)
ἢ ἢ τὸν ἐκ τῆς τετρακτίων ὑποκρινόμενος Κρέοντα, καὶ
ἢ ἢ τὸν ἐκ τῆς τετρακτίων ὑποκρινόμενος Κρέοντα, καὶ
ἢ ἢ τὸν ἐκ τῆς τετρακτίων ὑποκρινόμενος Κρέοντα, καὶ

ὁ δὲ φάρμακον Ἀείων μὴ ἐκ τῆς καλέμου λαβὴν φησὶ αὐτὸν, ὡς εἴρηται. Γάππος δὲ τις (οὗ τ' ἰσορίας Ἐρμιππος αἰείληφε) φησὶ πεσόντος αὐτὸς τῶν βωμῶν, ἐν μὲν τῶν βιβλίων γεγραμμένης ἐπιστολῆς δεχθῆναι διρεθῆναι, Δημοσθένος Ἀντιπάτρου, καὶ μηδὲν ἄλλο. θαυμαζομένης δὲ τῆς αὐτὸν θανάτου οὐκ ἔστι, διηγεῖσθαι τοῖς αὐτοῖς τῆς θύρας Θράκας, ὡς ἐκ πινος ῥακίου λαβὴν εἰς τὴν χεῖρα προσέδοτο τῶν σωματιῶν καὶ κατὰ πῶτος φάρμακον. αὐτοῖς δὲ ἄρα χρυσὸν ἤθησαν εἶναι τὸ κατὰ πῶτος. ἢ δὲ ὑπηρετοῦσα παιδίσκη, πτωχολογῶν τῶν αὐτῶν τὸν Ἀρχίαν, φησὶ πολλῶν εἶναι χρυσόν, ὃς οὐ φοροῖ τὸν ἀποδέσμον ἐκείνον ὁ Δημοσθένης ὡς Φυλακτῆριον. Ἐρατοσθένης δὲ καὶ αὐτὸς ἐν κρίσει φησὶ καὶ τὸ φάρμακον φυλάσσειν τὸν ἄρχοντα εἶναι τὸν αὐτῶν φόρημα τῶν ἐσθλῶν. τῶν δὲ ἄλλων ὅσοι γεγράφασι τῶν αὐτῶν (πάμπολλοι δὲ εἰσι) τῶν ἀφ' ὧν οὐκ αἰσθάνονται ἐπεξελεῖν πλὴν ὅτι Δημοσθένης, ὁ τῶν Δημοσθένους οἰκείος, οἴεσθαι φησὶν αὐτὸν οὐχ ὑποφάρμακον, ἀλλὰ τὴν πηλὴν καὶ πρηνίαν, τὴν Μακεδόνων ὁμοιότητα δεσπαζῆναι, στυγερῶς κατὰ τρέψαι καὶ ἀλύτως. κατέστρεψε δὲ ἐκτὴν ἡμέρᾳ τῆς Πυανειῶνος μιλῶς, ἐν ἧ τ' ἰσοροπία τῆς δημοφορέων ἡμέρᾳ ἀγροῦσα τῶν τῆς θεῶν θεούσιν ἀγωνάχες. τὸ τῶν μὲν ὀλίγον ὑπερβῆναι ὅτι Ἀθηνῶν δῆμος ἀξίαν ἀποδιδῆναι μὴ εἶχονα τε χαλκῆν αἰετοῦ, καὶ τὸ προσέβουλον ἐπιφύσει τῶν ἀπὸ τῶν ἡμῶν ἐν Πρυτανείῳ οἰκιστῶν ἔχον. καὶ ὁ ἐπιγράμμα δὲ Ἰρρυλλῆ μὲν ἐπεγράφη τῆς βίβλου τῶν ἀνδραγαθῶν,

Εἰ τῶν ἰσχυρῶν ὡμίλου γνῶμη Δημοσθένης εἶχες,
 Οὐ ποτ' αἰετῶν ἠρξεν ἄρης Μακεδῶν. οἷον αὐτὸν τὸν Δημοσθένη τούτου ποιῆσαι λέγοντες ἐν Καλαβείᾳ, μέλλοντα τὸ φάρμακον προσφέρειν, καμῶν Φλυαροῦσι. μικρὸν δὲ τῶν αὐτῶν τῶν ἐσθλῶν ἡμῶν Ἀθηνῶν, λέγεται τῆς τοιοῦτον συμβῆναι. τῶν αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλάτης καὶ τοῦ ἡγεμόνος, ὅσον εἶχε χρυσίδιον, εἰς τῆς χεῖρας ἀνέθηκε τὸ ἀνδραγαθῶν. ἔθηκε δὲ τοῖς δακτύλοις συνεχῶν δι' Ἀθηνῶν, καὶ τῶν ἀπὸ τῶν οὐ μεγάλη πλάτανος. ἀπὸ τῆς πολλῆς τῶν φύλλων (εἴτε πνύματος ἐκ τύχης κατὰ βολόντος, εἴτ' αὐτὸς ἔστ' ὁ θεὸς ἐκάλυψε) τῶν ἐκείνῳ καὶ συμπεσόντα λαθεῖν ἐποίησε τὸ χρυσίδιον ἐκ ὀλίγον χρύσων. ὡς δὲ ὁ αἰσθητὸς ἐπὶ μελῶν αἰετοῦ, καὶ διεδόθη λόγος ὑπὸ τούτου, πολλοὶ τῶν ἀφ' ὧν ἀποθέσιν λαβόντες εἰς τὸ ἀδωροδοκῆτον τοῦ Δημοσθένους, διημιλλῶν τοῖς ἐπιγράμμασι. Δημάδιον δὲ χρύσων οὐ πολλῶν ἀπολαύσαντα τῆς Φυορμῆς ἐδόξεν, ἢ Δημοσθέοις δίκην κατὰ τὴν εἰς Μακεδονίαν, οὐκ ἐκλάσσειν ἀγροῦς, ὑπὸ τούτων ἐξολερώμενοι δικαίως. ἐπαρῆ μὲν ὄντα καὶ πρὸς τὴν αὐτοῖς, τότε δὲ εἰς αἰτίαν ἀφύκτον ἐμπεσόντα. γράμμα δὲ ἔξέπεσεν αὐτῶν, δι' ὧν παρεκάλει Περδικῆν ἐπιγράψαι Μακεδονίαν, καὶ σῶξαι τοὺς Ἑλλήνας, ὡς ἀπὸ σαφροῦ καὶ παλαμῶν ἐπὶ τῶν (λέγων τὸν Ἀντίπατρον) ἠρτημῶν. ἐφ' οἷς Δανάρχου τὸ Κορινθίου κατὰ γρηγόρηστος, παροξυνθεὶς ὁ Κάσσανδρος ἐκείνους φάσκει αὐτῶν τῶν ἰσχυρῶν τὸν ἄνθρωπον, εἴτα οὕτως ἐκείνον ἀμελεῖν προσέταξεν, ἐν τοῖς μεγίστοις διδασκόμενον ἀτυχήμασιν, ὅτι πρῶτος ἑαυτοῖς οἱ προσέδοται πωλοῦσιν. ὁ πολλὰς Δημοσθένους προσεγράψοντος, ἐκ ἐπίσευσεν. τὸν μὲν οὖν Δημοσθένης ἔχων Σόωπι βίον, ἐξ ὧν ἡμῶν ἀνέγραμμεν ἢ διηγεσάμεν.

A Venenum scribit eum Aristo ex calamo, ut dictum est, sumpsisse. Pappus quidam, cuius historiam cofarcinauit Hermippus, refert, quum prolapsus ille apud aram esset, repertum in libello initium scriptum epistolae, Demosthenes Antipatro, praeterea nihil. Quum celeritas mortis miraculo esset, narraffe eos qui ad valuas stabant Thracas, ex panniculo sumpsisse, manuq; admotum ori venenum deglutisse, se vero quod deglutiret aurum ratos. At puellam quae ei ministrabat, quarenti Archiae diu esse dixisse quum hoc alligatum pro amuleto tulisset Demosthenes. Ipse quoque Eratosthenes incauo eum annulo refert venenum habuisse. hunc annulum pro brachiali eum gestasse. Reliquorum qui de eo scripserunt (sunt autem multi) nihil refert diffensiones exequi, nisi quod Demosthenis familiaris arbitrari se dicat Democharis non vi medicamento, sed deorum beneficio & providentia, Macedonum immanitati fuisse repentina morte & leni ereptum. Decessit decimo sexto die mensis Pyanepfusionis, quem diem sacris Cereris tristissimum agentes in templo deae, ieiunant feminae. Ei paulo post populus Atheniensis meritum honorem habens, statuam ex aere posuit, & maximo gentis viduum decreuit in Prytaneo praebendum. Inscrisit praeterea basi statuae hoc peruagatum epigramma,
 Memi Demosthenes par si tu robur haberes,
 Non erat Aemathia Graecia victa manu.

Nam qui ipsum hoc Demosthenem paulo ante quam venenum hauriret autumant in Calauria fecisse, plane nugantur. Paulo ante quam nos accessimus Athenas, hoc ferunt contigisse: Euocatus a praeside miles ad causam dicendam fuit. Hic quicquid haberet auri, in manibus statuae Demosthenis deposuit. Habuit illa digitos inter se implicatos, & iuxta enata fuit non magna platanus. Ex ea multa folia (siue ventus ea decusserat, siue idem qui deposuerat aurum, iniecerat) circumiacentia & circumfusa aurum longo tempore occuluerunt. Postquam homo ille reuersus eodem loco inuentum aurum recepit, ac fuit rumor hic dissipatus, multi adolescentes urbani sumpto hinc in Demosthenis abstinentiam argumento, certarunt inter se epigrammatibus. Demadem, qui non diuturnum fructum cepit crescentis gloriae, ultio Demosthenis egit in Macedoniam, & quibus foede fuerat adulatus, ab isdem est perditus iuste, odiosus iis vel ante, tunc vero noxae compertus manifesta. Literae eius emanarant, quibus Perdicaem ad Macedoniam tentanda adhortabatur, & ad conferuandos Graecos, ut a marcido & vetere filo dependentes, Antipatrum significas. De his quum eum Dinarchus Corinthius acculasset, infensus Cassander filium eius in ipsius iugulauit sinu, deinde eum iussit necari. Hic maximis calamitatibus didicit proditores semetipsos vendere primos, quod scriptus praedicente non crediderat Demosthene. Habes iam Soffi, quatenus nos quidem legendo & audiendo consequi potuimus, Demosthenis vitam.

PLUTARCHI
M. CICERO.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ
ΚΙΚΕΡΩΝ.

CICERONIS matrem tradunt Heluiam claro genere & honesta vita fuisse: de patre nihil mediocre refertur. Alii in officina fullonia & natum volunt & educatum: alii ad Appium Tallium clarum Vol-

scorum regem originem familiae eius referunt. Verum is qui huius gentis Cicero princeps est cognominatus, virum egregium arbitror fuisse. quare non repudiauerunt eius posterii hoc cognomen: sed, licet etiam vulgo in ora hominum pro ludibrio abiret, sunt id tamen amplexi. Habuit ille in extremo nasi in modum Ciceris caecam incisuram, unde cognomen quaesuit. Ipse quidem, quo de hic scribimus Cicero, ad inuentibus amicis, quum primum honores peteret & remp. attingeret, vt abiiceret hoc nomen immutaretve, fertur gloriatus dixisse enisurum se illustrius Ciceronis nomen Scauris & Catulis reddere. Quae stor in Sicilia donum argenteum diis consecrauit, in quo initia inscripsit duorum nominum, Marc. Tul. tertii loco ludens, cicer iussit artifice proximè illas literas incidere. De nomine haec prodita sunt. Editum ferunt Ciceronem, facili partu & nullo matris dolore, tertio Nonas Ianuarias, quo die magistratus nunc vota faciunt & sacrificant pro incolumitate principis. Nutrici eius spectrum aiunt se obtulisse, ac praedixisse ingens eam bonum omnibus Romanis nutrire. Haec quum somnia esse & vana alioquin viderentur, ipse breui ostendit certum fuisse oraculum. Nam vbi literarum fuit per aetatem capax, tanta in eo eluxit indoles, tantumque nomen inter pueros & laudem comparauit, quae parentes eorum excitaret vt ad ludum pergerent ad Ciceronem oculis contemplandum, celebratumque eius in discendo acumen & solertiam considerandam: agrestiores succenserent filiis, quum cernerent in media eos caterua Ciceronem honoris causa per vias stipantes. Hic quum esset qualem esse Plato vult studiosam & philosophiae naturam amantem, ad omnes natus artes complectendas, nec ad vllum doctrinae aut eruditionis praetereundum genus, ad poesim fanè fuit procliuior. Extat poema quoddam paruum, quod puer etiam nū edidit, Pontius Glaucus, versibus tetrametris compositum. Progressu temporis, quum magis ac magis hoc studium excoleret, non modo orator habitus est, sed & poeta inter Romanos praestantissimus. Caeterum laus oratoria, licet multa in dicendo nouata fuerint, vel hac manet aetate: poetica verò, quia multi ei insignes successerunt: neglecta iacet & obsoleta. Schola relicta puerili, Philoni dedit operam Academicam. quae Romani supra ceteros Clitomachi alumnos & ob dicendi facultatem admirati sunt, & dilexerunt ob motum suauitatem. Simul etiam Mutium Scruolam affectatus est, consultum virum & principem senatus,

περιβάν, φίλωνος ήκουσε τὸ ἔξ Ακαδημίας, ὃν μάλιστα Ρωμαῖοι τῷ Κλεβμάχου σιωπῆων καὶ Δία τὴν λόγον ἐθαύμασαν, καὶ Δία τὸν ἔρπον ἠγάπησαν. ἀμα ὃ τοῖς ἐπὶ Μούκιον ἀνδράσι σιωπῶν πολιτικῆς καὶ ποροτεύουσι τ βελήης,

Κικέρωνος ὃ τιμὴ μὴ μητέρα λέγουσιν Ολβία καὶ γερονέαι καὶ καλὰς βεβιωκέναι. ὡς ὃ ἔπαθες ὡς δὲ νῦν πύθεσθαι μέτερον. οἱ μὲν γὰρ ἐν κλαφείῳ τινὶ καὶ ἡμέρῃ, καὶ βαφίῳ τὸν ἀνδρα λέγουσιν. οἱ δὲ εἰς Τύλλιον Ἀππιον ἀνδρα

γροισί τιμὴν δὲ ἡμῶν, βασιλεύσαντα λαμπρὰς ἐν Ουελούσχοις. ὁ μὲν τὸν πρώτος ἐκ τῶν ἡμῶν Κικέρων ἐπονομασθεῖς, ἀξίος λόγου δοκεῖ ἡμέρῃ. διὸ τιμὴν ἑπικλησιν ὅτι ἀπερίφραστοι μετ' αὐτῶν, ἀλλ' ἡσασσάμεθα, καὶ ὡς ἔπειτα πολλῶν χλευασθέντων. κίπερ γὰρ οἱ Λατῖνοι τὴν ἐρέβινθον καλοῦσι. κακείνος ἐν τῷ περὶ τῆς ρίνος, Διαφορῶν ἀμβλείαν εἶχεν, ὡς ὡς ἐρέβινθου Διαφορῶν, ἀφ' ἧς ἐκτῆσθε τιμὴν ἐπωνυμίαν. αὐτὸς γὰρ μὲν Κικέρων, ὡς οὐ τὰδε γέγραπται, τῷ φίλων αὐτὸν οἰομένων δεῖν ὅτι πρώτον δὲ ἡμῶν μετρίως καὶ πολιτικῆς ἠπείρο, Φυγεῖν τοῦτο μα καὶ μεταθέσθαι, λέγεται νεανίσκος εἰπεῖν, ὡς ἀγροικεῖται τὸν Κικέρωνα τῷ Σκαύρων καὶ τῷ Κάτων ἐν δόξοις ἀποδείξαι. Ταμιθίων δὲ ἐν Σικελίᾳ, καὶ πῶς θεοῖς ἀνάθημα ποιούμενος δργουῖν, τὰ μὲν πρώτα τῷ δύο ὀνομάτων ἐπέγραψε, τὸν τε Μάρκον καὶ τὸν Τύλλιον, αὐτῷ τῷ τρίτου σκώπτων, ἐρέβινθον ἐκείλοσε τῷ τὰ γράμμασιν τὸν τεχνίτην ἐνορεύσασθαι. ταῦτα μὲν οὖν ὡς ἔστιν ὄνομα ἰσορηται. τὴν δὲ Κικέρωνα λέγουσιν, αἰωδῶν καὶ δόξων δὲ ἀποδείξαι αὐτῆς μήθης, ἡμέρα τρίτη τῷ νέων καλαδῶν ἐν ἧ νῦν οἱ ἀρχοῖτες ἀρχοῖται καὶ ἡγοῦσιν ὡς τῆς ἡγεμόνος. τῆ ὃ πύθη φάσμα δοκεῖ ἡμέρῃ, καὶ ποροτεῖν ὡς ὄφελος μέγα πᾶσι Ρωμαῖοις ἐκβεβούση. ταῦτα δὲ ἄλλως ὀνειράσθαι καὶ φλύαρον εἶναι δοκίωτα, ταχέως αὐτὸς ἀπέδειξε μαρτυρίαν ἀληθινῶν, ἐν ἡλικίᾳ τοῦ μαθαίνειν ἡρόμνος, δι' ἀφύται ἐκλάμψας, καὶ λαβῶν ὄνομα καὶ δόξαν ἐν τοῖς πασι, ὡς τε τοῖς πατέρας αὐτῶν ἑπικλοῖται τοῖς διδασκαλείοις, ὅφει τε βουλομένοις ἰδεῖν τὸν Κικέρωνα, καὶ τιμὴν ὑμνουμένῳ αὐτῷ ἐπὶ τῆς μαθησῆς ὀξυτήσθαι καὶ σιωπῆσιν ἰσορησῆσαι. πῶς δὲ ἀγροικετέροις ὀρξέσθαι τοῖς ἡέσιν, ὀραῖσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς τὸν Κικέρωνα μέσον αὐτῶν ἐπὶ ἡμῶν λαμβάνοντας. ἡρόμνος δὲ, ὡς ὡς ὁ Πλάτων ἀξιοῖ τιμὴν φιλομαθῆ καὶ φιλόσοφον φύσιν, οἷος ἀσασσάσθαι πᾶν μάθημα, καὶ μηδὲν λόγου μηδὲ παιδείας ἀπμάζειν εἶδος ἐρρῶη πως ποροικετέροις ἐπὶ ποιητικῶν καὶ ποιημάτων ἐπὶ παιδὸς αὐτῷ Διασῶζεται, Πένπος Γλαῦκος, ἐν τῷ βραμέτεω πεποιημένων. ποροικῶν ὃ τῷ γροικῶ, καὶ ποικιλώτερον ἀπλόμνος τῆς ἐπὶ ταῦτα μούσης, ἐδοξεν ἔμνον ῥήτωρ ἀλλὰ καὶ ποιητῆς ἀείσοις ἐπὶ Ρωμαίων. ἡ μὲν οὖν ἐπὶ τῆ ῥητορικῆς δόξα μέχρι νῦν Διαμένει, καὶ ὡς οὐ μικρὰς γοηρημένης ἐπὶ τοῖς λόγοις χαροδομίας, ἡ ὃ ποιητικῆν αὐτῷ, πολλῶν ἀφύων ἑπικλομένων, πᾶσι πασι ἀκλεῖ καὶ ἀπμον ἐρρεῖν συμβέβηκεν. ἀπαλλαγῆς ὃ τ' ἐν πασι δροικῶν, Φίλωνος ἡκουσε τὸ ἔξ Ακαδημίας, ὃν μάλιστα Ρωμαῖοι τῷ Κλεβμάχου σιωπῆων καὶ Δία τὴν λόγον ἐθαύμασαν, καὶ Δία τὸν ἔρπον ἠγάπησαν. ἀμα ὃ τοῖς ἐπὶ Μούκιον ἀνδράσι σιωπῶν πολιτικῆς καὶ ποροτεύουσι τ βελήης,

Amaly in fu
mistrata p. 218
Vendium p. 218
In die Antiqua
lan. qui al. herf
p. 218. lan. qui
antiqua alia aut
putantur v. 218.

Oratoria
Philosophia

εις εμπειριαν τῶν νόμων ὠφελεῖτο, καὶ πνα χρόνον καὶ γρα-
 πείας μετέχεν ὑπὸ Σύλλα, πρὸ τὸν Μαρσιχὸν πόλεμον.
 εἴθ' ὄραν εἰς γάσιν, ἐκ τῆς γάσως εἰς ἀχράδον ἐμπύπλοισα
 τὰ πρῶτα μοναρχίαν, ὅτι τὸν ὀρθοῦσιν καὶ θεωρητικὸν
 ἐλθὼν βίον, Ἑλλήσι σιωπῶν φιλολόγοις, καὶ πρῶτος τοῖς
 μαθημασιν ἀχρῖς οὐ Σύλλας ἐκράτησε, καὶ κατὰ σασιν ἴ-
 νὰ λαμβανέειν ἔδωκεν ἡ πόλις. ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ Χρυ-
 σόγρονος ἀπελύθητος Σύλλα, πρὸς ἀγέλαν τὸς ἴσιν οὐσίῳ
 ὡς ἐκ πρῶτος ἀγαθὸς, αὐτὸς ἐωνήσατο δις χιλίων
 δραχμῶν. ἐπεὶ δὲ Ρώσκιος οὐκ ἐκ κληρονόμος τῆς τεθνήκτος
 ἠδρακτῆ, καὶ τὴν οὐσίαν ἀπεδείκνυε πενήτησιν καὶ ἀφ-
 χρισίαν ἀγαθῶν οὐσαν ἀξίαν, ὅ, τε Σύλλας ἐλεγχόμενος
 ἐχαλέπατο, καὶ δίκην παρὰ νόμου ἐπέηγε τῷ Ρώσκιῳ,
 πρὸ Χρυσόγρονος καὶ ἀσκαλωνίτου, ἐβόηθη δὲ ὁ δόξεις, ἀλλ'
 ἀπέβροντο, τῷ Σύλλα τὴν χαλεπότητα δεδοικότες. οὕτω
 δὲ δι' ἐρημίαν τῶ μείσθου τῷ Κικέρωνι πρῶτος φησὶν
 οἱ φίλοι συμπαράρμων, ὡς οὐκ αὐτῷ λαμπρῶτερον
 αὐτῶν πρῶτος δόξαν ἐτέρον ὁδὸν καλλίῳ ἡμισυμέ-
 νιῳ. ἀπαδὲξ ἀμύρος οὐκ τὴν σιωπῶν, καὶ ἀσκαλωνίτου,
 ἔταυμάσθη. δεδίως δὲ τὸν Σύλλαν, ἀπεδήμησεν εἰς τὴν
 Ἑλλάδα, ἀσκαλωνίτου λόγον ὡς τῶ σώματος αὐτῷ πρῶ-
 πείας δεομένη. καὶ γὰρ ὡς ὄντως ἰσχυρὸς καὶ ἀσκαλωνίτου, ἀρρώ-
 σία φομάχου μικρὰ καὶ γλίχρα μόγις ὄψε τῆς ὄρας πρῶ-
 φερόμενος. ἡ δὲ φωνή, πολλὴ καὶ ἀγαθὴ. σκληρὰ δὲ καὶ
 ἀπλάστος. ὑπὸ τῷ λόγῳ σφοδρότησιν καὶ πάθος ἔχον-
 τος, αἰεὶ ἀσκαλωνίτου αἰὼ τῶν ἐλαμωσμένη, φόβον παρῆχον
 ὑπὸ τῷ σώματι. ἀφικόμενος δὲ εἰς Ἀθῆνας, ἀσκαλωνίτου
 γράμ. 520. ἀσκαλωνίτου δὴ κησσε, τῆ μὲν βίβλια τῶν λόγων αὐτῶν καὶ
 χάριτι κησούμενος, ἀσκαλωνίτου τοῖς δόγμασιν ὀνεωτέρεζεν, ἐκ
 ἐπαμῶν. ἡ δὲ γὰρ δέξια τῆς νέας λεγομένης ἀσκαλωνίτου
 ὁ Ἀντίοχος, καὶ τὴν Καρνεάδου γάσιν εἰλατέλειπεν, εἴτε
 καμωτόμενος ὑπὸ τῆς ἐναργείας καὶ τῶ ἀσκαλωνίτου, εἴτε
 (ὡς φασὶν ἔτι) φιλοπρῆμια πρὸ καὶ ἀσκαλωνίτου πρὸς τοῖς Κλη-
 τῶμαχου καὶ Φίλωνος σιωπῶν, τὸν Στωικὸν ἐκ μεσσοβόλης
 πρῶτος λόγον ἐν τοῖς πλείστοις. ὁ δὲ Κικέρων ἐκείνα ἡ-
 γάπα, καὶ κείνοις πρῶτος μάλλον, ἀσκαλωνίτου, εἰ πρῶτος
 πασιν ἐκπέσοι τῶ τὰ κρινὰ πρῶτος, δευρὸς μετενεχάμε-
 νος τὸν βίον ἐκ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς πολιτείας, ἐν ἡσυχίᾳ μὲν
 φιλοπρῆμια κατὰ τῆν. ἐπεὶ δὲ αὐτῷ Σύλλας τε πρῶτος ἡγέ-
 δη τεθνηκώς, καὶ τὸ σῶμα τοῖς γυμνασίοις ἀσκαλωνίτου
 εἰς ἔξιν ἐβάδιζε νεανικῶ, ἡ τε φωνὴ λαμδαύουσα πλάσιν,
 ἡδεῖα μὲν πρῶτος ἀσκαλωνίτου ἐτέδραπτο καὶ πολλή, μετέως δὲ
 πρῶτος τὴν ἔξιν ἡρμωσσο τῷ σώματι, πολλὰ μὲν τῶν ἀπὸ
 Ρώμης φίλων γραφόντων καὶ δεομένων, πολλὰ δὲ Ἀντιό-
 χου πρῶτος ἀσκαλωνίτου τοῖς κρινοῖς ὅτι βαλεῖν πρῶτος
 αὐτῶν ὡς πρῶτος ὄργημον ἐξήρτυε τὸν ῥήτορικὸν λόγον, καὶ αἰετί-
 νει τῷ πολιτικῷ δυνάμιν, αὐτὸν τε τῶ μελέτης ἀσκα-
 λῶν, καὶ τοῖς ἐπαμῶν μετῶν ῥήτορας. ὅταν εἰς Ἀσία
 καὶ Ρόδον ἐπλάσσε, καὶ τῶ μὲν Ἀσιατικῶν ῥητόρων Ξενοκλεῖ
 τῷ Ἀδραμυτῆν, καὶ Διονυσίῳ τῷ Μάγνητι καὶ Μενίπ-
 πῳ τῷ Καεῖ σιωπῶν, ἐν τῷ Ρόδῳ, ῥήτορα μὲν Ἀπολ-
 λωνίῳ τῷ Μόλωνος, φιλοσόφῳ δὲ Ποσειδωνίῳ. λέγε-
 ται δὲ τὸν Ἀπολλώνιον, οὐ σιωπῶν τὴν Ρωμαϊκῶν ἀσκαλωνίτου
 τῶσιν. τὸν δὲ ὑπὸ ἀσκαλωνίτου πρῶτος, οἰομένη οὕτως ἔσασα
 βελτίονα τὴν ἐπιδόρθεσιν. ἐπεὶ δὲ ἐ-
 μελέτησε, τοῖς μὲν ἄλλοις ἐκπεπληγῶ καὶ ἀσκαλωνίτου πρῶτος
 ἀλλήλους τοῖς ἐπαμῶν, τὸν δὲ Ἀπολ-
 λώνιον οὐτ' ἀσκαλωνίτου αὐτῷ ἀσκαλωνίτου, καὶ παυσανίου
 σιωπῶν καὶ ἐξασα πολλῶν χρόνον. ἀσκα-
 λῶν.

A ex quo iurispudentiam hausit. Meruit & aliquan-
 tisper sub Sylla bello Marfico. Inde remp. in sedi-
 tionem quum conspiceret, ex seditione in extre-
 mum ruere dominatum: ad castra se retulit Musu-
 rum & res perspiciedas, vixitq; cum eruditis Gre-
 cis, atque literas coluit, donec rerum est Sylla po-
 titus, ac certum aliquem statum vidit reip. Hac
 tempestate libertus Syllæ Chryfogonus bona cu-
 iusdam, quem detulerat vt inter proscriptos inter-
 fectum, viginti millibus æris emit. Id acerbum in-
 terfecti filio & hæredi quum esset Roscio, proba-
 retq; hæreditatem sexagies 11-s. valere: offensus
 B Sylla quòd argueretur, crimē ei interprete Chry-
 fogono intulit parricidii. Hic quum nullum appa-
 reret auxilium, sed omnes Syllæ sæuitiam exhor-
 rescerent, destitutus ab omnibus adolescens con-
 sulit se ad Ciceronem. quem accenderunt amici,
 subieceruntq; gradum ipsum ad gloriam habitu-
 rum posthac speciosiore & pulchriore nullū.
 Suscepta defensione, obtinuit causam. vnde lau-
 dem consequutus magnam est. Cæterum metu
 Syllæ in Græciam profectus est, vulgans ob cor-
 poris curam abire. Et profectò erat corpore gra-
 cili atq; macilento, & propter stomachi infirmita-
 tem modicum & exiguum cibi vix admodum fe-
 rò capiebat. Vox eius canora quidem erat & bo-
 na, sed dura & incondita. quæ ex orationis ardo-
 re & commotione semper altis incedēs tonis mi-
 nabatur vitæ periculum. Vt applicuit Athenas,
 C Antiochum Ascalonitam audiuit, volubilitate ca-
 ptus & venustate eius orationis: opinionū verò e-
 ius non probavit nouationem. Iam enim à vetere
 quam vocant Academia descuerat Carneadeæ
 sectæ Antiochus defertor, vel euidencia permotus
 & sensibus, vel (vt alii dictitant) ambitione aliqua
 & dissensione cum Clitomachi & Philonis disci-
 pulis, Stoica præcepta vbiq; ferè mutata sententia
 D amplexus: Cicero autem maluit illis inhærere, at-
 que illa sequi. Rationem verò inierat hanc, si nul-
 lus ei in rep. capessenda foret locus, huc vt se ex-
 fero & rep. trāsferret, ac vitam in philosophia tra-
 duceret tranquillam. Postquam accepit mortem
 Syllæ, & corpus exercitatione firmatum validum
 cōparauit habitum: vox autem cōformata iucun-
 da auribus & plena accidit, fuitq; mediocriter ad
 corporis habitum cōposita: hinc amicis quotidie
 ex Roma scribentibus sollicitantibusq; eum, hinc
 E Antiocho vt ad remp. accederet cohortante, fa-
 cultatē dicendi de integro tanquam organum in-
 struxit ad potentiam parandam ciuilem, decla-
 mationibus se subigens, atque ad insignes se ap-
 plicans oratores. Itaq; in Asiam & Rhodum nauigauit.
 in Asia Xenoclem Adramyttenum, & Magnētē
 Dionysium, & Menippum Carem audiuit: Rhodi
 Apollonium oratorem Molonis filium & philosophū
 Posidonium. Hūc Apollonium fama est, quòd imperitus
 esset Romanæ linguæ, à Cicerone vt declamaret
 Græcè contendisse: Ciceronē ei morem gessisse libenter,
 ita fore ratum, melius vt corrigeret se ille. postquam
 declamauit, cæteris stupore defixis & certatim collaudantibus
 eum, Apollonium non hilarem fuisse dum audiret di-
 centē: & quum perorasset, diu sedisse cogitabun-

γραμ. 520.

dum: tandem vbi id memordit Ciceronē, dixisse, A Te quidē laudo, Cicero, & admiror: Græciæ verò miseret me conditionis, quum cernam, quæ reliqua nobis sola erant ornamenta, ea quoque te ad Romanos transtulisse, literas & eloquētiā. Ergo quum ingenti Cicero spe erectus ad remp. gerendā pergeret, retudit impetum eius oraculū quoddam. Nam cōsulenti Apollinem Delphicum quā potissimū ratione summam gloriam assequeretur, sortēs datæ fuerunt vt suum ipsius ingenium, non vulgi existimationē, ducem sequeretur vitæ. Ac primum quidem tempus Romæ magna cum cautione transegit, timideq; ad honores petendos accessit, neque honore erat in vllō, appellabantq; eum, quæ nomina vilissimus quisq; Romanorum prompta & assueta in ore habet, Græcum & otiosum. Sed qui flagraret natura cupiditate gloriæ, atque à patre & necessariis incenderetur, vt cōtulit ad causas dicendas se, non sensim aspirauit ad primas, sed confestim gloria effulgit, longeque cæteris qui causas agebant in foro, excelluit. Dicitur hic non secus ac Demosthenes in actione laborasse, eaq; de causa sedulo nunc Roscio Comædo, nunc Æsopo tragædo operam dedisse. Hunc Æsopum tradunt dum in theatro agit Atrea de puniendo deliberantem Thyeste, ita fuisse motum vt impostis ministrū quendam qui repentē prætercurrebat, feriret scepro & occideret. Neque sanè parum contulit ad persuadendū Ciceroni actio adiumenti, atq; oratores qui magnos edebāt clamores, irridens, ex impotentia dicebat in clamorem sicut claudos in equum infilire. Vrbanitas in facetiis eius & in salibus hisce forensis vifa est & lepida: sed quum esset in ea effusior, multos offendit, & habitus est malignus. Quæstor designatus in difficultate annonæ, ac fortitus Siciliam, primū multis mortalibus, quos mittere frumentū compulit ad vrbē, parum fuit gratus. Inde vt industriæ eius, vt innocentie, vt lenitatis cepere gustum, vt nullū vnquam aliū honorauerunt prætorē. Porro multi Romæ clari adolescentes & nobili orti familia, vocati in crimen fuere q; molliter se & contra disciplinam militarē gessissent in stipendiis faciendis. His ad prætorē Siciliæ remissis egregiè patrociniatus est, & liberauit eos. Quibus rebus elatus Romam regredienti quiddam sibi accidisse ridiculū ipse ait. nam quum in Campania incidisset in quendā ex primoribus, quicum sibi existimabat intercedere gratiam, qui sermo esset quæfisse se inter ciues de rebus suis gestis, & quid sentitent: arbitratū nomine & gloria se actionum suarum totam implese ciuitatem: respondisse illum, Tu verò Cicero vbi hoc spatio fuisti? Ibi animo se planè concidisse, si mentio sui in vrbem tanquam in vastum incidens pelagus, nihilo se ad gloriam reddidisset conspectiorē. Post collectis rationibus suis, videns rem immensam esse ad quam cōtenderet, gloriam, cuius nullū cerneret exitum, multum de ambitione remisit. Verumenimuerò auebatur supra modū celebrari, tenebatq; eum perpetuò cupiditas immensa gloriæ, quæ multa eius præclara cōsilia frequenter interpellauit. Quum iam F animu ad remp. totum cōuertisset, turpe duxit, si opificis instrumēta qui tractaret & armamēta sūrda, nullius nomē fugeret, nec locus, nec vis, in rep-

νου ἢ τῶ Κικέρωνος, εἰπεῖν, Σε μὲν ὦ Κικέρων; ἐπαμνῶ καὶ θαυμάζω, ἢ ἢ Ἐλλάδος οἰκτείρω ἢ τύχῳ, ὁρᾶν, ἃ μόνῃ τῇ καλῶν ἡμῖν ὑπελείπετο, καὶ ταῦτα Ρωμαίοις ἀφ' οὗ ποροσφύρομα, παιδείαν τε καὶ λόγον. ὁ γὰρ Κικέρων ἐλπίδων μετὸς ὅτι τῇ πολιτείᾳ φερόμενος, ὑπὸ χρησιμοῦ πνος ἀπὸ πηλοῦ τῇ ὀρμῆ. ἐρομῶ γὰρ αὐτῶ τὸν ἐν Δελφοῖς θεοῦ ὅπως ἐνδοξότατος γένοιτο, προσέταξεν ἡ Πυθία, ἢ ἐμὴ φύσιν, ἀλλὰ μὴ τῶ τῶ πολλῶν δόξαν, ἢ γέμῃνα ποιείσθαι τῆ βίου. καὶ τὸν τε παρῶτον ἐν Ρώμῃ χρονον διαβαλῶς διήγει καὶ τῆς δευτέρας ὀκνηρῶς προσηῖ καὶ παρημελεῖτο. Ταῦτα δὴ τὰ Ρωμαίων τοῖς βασιλεύσασιν προσέχεα καὶ σιωπήθῃ ῥήματα, Γραμμοὶ καὶ γραμματικοί, ἀκούων. ἐπεὶ ἡ φύσις φιλότιμος ὦν, καὶ παροξυνόμενος ὑπὸ τῆ πατρὸς καὶ τῶ φίλων, ἐπέδωκεν εἰς τὸ σιωπηροῦν ἑαυτὸν, ὥσπερ ἡρέμα τῶ προσηῖ προσηῖ, ἀλλ' ὁδὸς ἐξέλαμψε τῇ δόξῃ, καὶ διέφερε πολὺ τῶ ἀγωνιστικῶν ἐπὶ ἀγορῆς. λέγεται ἢ καὶ αὐτὸς ὅτι ἐν ἡπὶον νοσήσας τοῦ Δημοσθένους πρὸς τῶ ὑποκρίσειν, πύτο μὲν Ρωσικῶ τῶ κωμικῶ, τῶ τὸ Αἰσώπῳ τῶ σαγῶδῳ προσέχεν ὅτι μελῶς. τὸν δὲ Αἰσώπῳ τὸν ποτὸν ἰσοροῖσιν ὑποκρινόμενος ἐν θεᾶσιν τὸν πρὸ τῆς Ἰμωλείας τοῦ Θούεσσου βουλομένην Ἀπεῖα, τῶ ὑπὸ ῥετῆρῆ πνος ἀφῶν τῶ δραμόντος ἐξῶ τῶ ἑαυτοῦ λογισμῶ ἀφ' ὃ πάθος ὄντα, τῶ σκήπτρῳ πατάσσει καὶ ἀνελείν. οὐ μικρὰ ἢ πρὸς τὸ πείθειν ὑπὸ ἦρχεν ἐκ τοῦ ὑποκρίνεσθαι ῥοπή τῶ Κικέρωνι. καὶ τοῖς γε τῶ βοᾶν μετὰ λαχρόμοις ῥήτορας ὅτι σκώπων, ἔλεγε δὲ ἀσθένειαν ὅτι τῶ κραυγῶ, ὡς πρὸ χωλοῦς ἐφ' ἴππων πηδᾶν. ἢ ἢ πρὸ τῶ σκώμματα καὶ τῶ παιδιᾶν τῶ τῶ δὲ σαπελία, δικανικὸν μὲν ἐδόκει καὶ γλαφυρόν. χρομῶμος δὲ αὐτῇ κατὰ κέρως, πολλοὶς ἐλύπει, καὶ κακῶθειας ἐλαμῶσε δόξαν. Δὲ ποδεῖς ἢ Ἰαμίας ἐν σιδοῖα, καὶ λαχῶν Σικελίας, ὑπὸ ἡλῆσε τοῖς ἀνδρῶσι ἐν δευτέρῃ, ὅτι ἐν εἰς Ρώμῃ ἀποπέλειν ἀναλῆξομῶμος. ὑπερον ἢ τῆς ὅτι μελῶς καὶ δικαιοσύνης καὶ πρὸ τῶ αὐτοῦ πείθειν λαμβάοντες, ὡς οὐδένα τῶ πῶ ποδὲ ἡγεμόνων ἐτίμησαν. ἐπεὶ ἢ πολλῇ τῶ ἀπὸ Ρώμης νέων ἐνδοξοὶ καὶ γεροντοὶ καλῶς, αἴτια ἔχοντες ἀτάξιας καὶ μαλακίας πρὸ τὸν πόλεμον, ἀντιπέμφθησαν ὅτι τὸν στρατηγὸν τῆς Σικελίας, σιωεῖ πην ἀδῶς ὁ Κικέρων ὅτι φανῶς, καὶ πρὸ πείθειν. ὅτι τούτοις οὖν μέγα φροῖν εἰς Ρώμῃ βαδίζων, γελῶν τῶ παθεῖν Φησι. σιω- redit anno et mense xxxiii.

σεις ὀργάνοις χρομῶμοις καὶ σκώσειν ἀπὸ χροῖς, μηδενὸς ἀγορῆν ὄνομα, μηδὲ χωρῆν ἢ δυνάμιν αὐτῶ, τὸν ἢ παλιχόν,

ὡς δὲ αἰθερόπων αἰ κρινὰ πρὸς ἄστρον φαίνονται, ῥαθύμως καὶ ἀμελῶς ἔχειν πρὸς τὴν πολιτικὴν γνάσιν. ὅθεν οὐ μόνον τῶν ὀνομάτων εἰσὶν αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν τόπον ἐν ᾧ τῶν γυναικῶν ἕκαστος οἰκεῖ, καὶ χωρεῖον οὐ κέκτηται, καὶ φίλοις οἷς πισί χρεῖται, καὶ γαίτονας ἐγίνωσκε· καὶ πᾶσαι ὁδὸν Ἰταλίας διαπορευόμενος Κικέρωνι πρὸς ἄστρον ἰὼ εἰπεῖν, καὶ ὅτι δειξάτω τοῖς τῶν φίλων ἀγροῖς καὶ τὰς ἐπαύλους. οὐσίαν δὲ μικρὴν μὲν, ἰσχυρὴν δὲ καὶ ταῖς δαπάναις ἐπαρκῆ κεκλήμενος, ἐθαυμάζετο μήτε μαδοῖς μήτε δῶρα πρὸς ἐμίτρον ἀπὸ τῆς σιωπῆς. μάλιστα δὲ ὅτε τὴν κατὰ Βέρρου δίκην ἀνέλαβε. ποῦτον γὰρ ἐρατηγὸν γερονότα τῆς Σικελίας, καὶ πολλὰ πεπονημένον, καὶ Σικελιωτῶν διωκόντων, εἶλεν, ὅτι εἰπὼν, ἀλλ' ἔξ' αὐτῶν ἔσπον ἵνα τὴν μὴ εἰπεῖν. τῶν γὰρ ἐρατηγῶν τὰ Βέρρου χρεῖζομένων, καὶ τὴν δίκην ὑπὸ ἧσιν πολλὰς εἰς τὴν ὑστάτην ἐκβαλλόντων, ὡς ἰὼ πρὸς ἄστρον ὅτι τοῖς λόγοις ὁ τῆς ἡμέρας ὅτι ἀρκέσει χρόνος, ὅσπερ λήφεται πρὸς ἡκεῖσε, ἀναστὰς ὁ Κικέρων εἶπε μὴ δεῖσθαι λόγων, ἀλλ' ἐπαγαγὼν τοῖς μάρτυρας καὶ ὁπτικῆς, ἐκέλευσε φέρειν τὴν ψήφον τοῖς δικασταῖς. ὁμοῦ δὲ πολλὰ χρεῖζοντα ἀμνημονεύεται καὶ πρὸς ἐκεῖναι αὐτῶν δίκην. Βέρρου γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι τὸν ἐκτεταμένον χρόνον καλοῦσιν. ὡς οὖν ἀπελευθερῆς αἰθερῶτος ἕνος ὡς ἰουδαίσειν, ὄνομα Κακίλιος, ἐβούλετο παρῶσάμηνος τοῖς Σικελιώταις κατηγορεῖν τῷ Βέρρου, τί ἰουδαίω πρὸς χρεῖζοντες εἶπε ὁ Κικέρων. ἰὼ δὲ τὰ Βέρρου αὐτίπαις ἦος, ὅτι ἐλευθερίως δοκῶν πρὸς ἄστρον τῆς ὤρας. λαιδορηθεῖς οὖν ὁ Κικέρων εἰς μαλακίαν ὑπὸ τοῦ Βέρρου, τοῖς ἡοῖς (εἶπεν) ἐν τῷ θυρῶν δὲ λαιδορηθεῖσαι τῷ ὁ ῥήτορας Ὁρτησίου τὴν μὲν ἀδελφίαν τὰ Βέρρου σιωπεῖν μὴ ὁλμήσαντος, ἐν δὲ τὰ πημάτι πεισθέντος πρὸς ἀγνέσθαι, καὶ λαβόντος ἐλευθερίῳ Σφίγα μισθόν, εἶπε πηλαγίως ὁ Κικέρων πρὸς αὐτὸν. τῷ δὲ φησάντος ἀνιγμάτων λύσεων ἀπείρω ἔχειν, καὶ μὲν ὅτι τῆς οἰκίας τὴν Σφίγα ἔχεις. οὕτω δὲ τοῦ Βέρρου κατὰ δικασθέντος, ἐβδμήκοντα πέντε μυριάδων ἡμισυάμηνος τὴν δίκην ὁ Κικέρων, διαβολῶν ἔχειν ὡς ἐπὶ ἀργυρίῳ τὸ τίμημα κατὰ φημίονος. οὐ μὲν ἀλλ' οἱ Σικελιώται χρεῖν εἰδότες, ἀγρονομουῦτος αὐτῷ πολλὰ μὲν ἀγροντες ἀπὸ τῆς ἡοῦ, πολλὰ δὲ φέροντες ἦσαν· ὡς ὅσπερ ἐποίησατο κέρδος, ἀλλ' ὅσον ἐπιδωκίσηται τὴν ἀγροῖν, ἀπεχρησάτο τῆ φιλοτιμίας τῶν αἰθερόπων. ἐκέκτητο δὲ χωρεῖον καλὸν ἐν Ἀρπείοις, καὶ πρὸς ἐνδὴ πόλιν ἰὼ ἀγροῖς, καὶ πρὸς Πομπηίουστέρας, ἕμεγάλοι φερνὴ τε Τερεντίας τῆς γυναικὸς πρὸς ἐχρητέο μυριάδων δώδεκα, καὶ κληρονομία τις εἰς ὀνεία δῶμασι σωμαχρεῖσα μυριάδας. ἀπὸ τούτων ἐλευθερίως ἅμα καὶ σωμαχρεῖως διήγε, μὲν τῶν συμβουλιῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων φιλολόγων, ἀπὸ μίον εἶ ποτε πρὸς δυμῶν ἡλίου κατὰ κληνόμενος, οὐχ ἔπρω δὲ ἀγροῖα, ὡς ἀπὸ τὸ σῶμα τὰ σωμαχρεῖ μοχθηρῶς διακείμενον. ἰὼ δὲ καὶ τὴν ἀλλῶν πρὸς τὸ σῶμα πρὸς πείαν ἀκεῖσε καὶ πρὸς τῆς, ὡς τε καὶ τείψισι καὶ πρὸς πείαν ἀεθμῶν πρὸς ἀγροῖς χρεῖσθαι. τῶν τὸν ἔσπον διαπαυδαγῶν τὴν ἔστιν, ἀπὸ τῆς καὶ ἀπὸ τῆς πρὸς πολλοῖς καὶ μεγάλοις ἀγροῖς καὶ πόνοις σιωπεῖσιν. οἰκίαν δὲ τὴν μὲν παρῶσθαι τὰ ἀδελφῶν παρεχώρησεν, αὐτὸς δὲ ὡκεῖ πρὸς τὸ Παλάτιον, ὑπὸ τῷ μὴ μακρὸν βαδίζοντα ἐνοχλεῖσθαι τοῖς φοιτῶντις ὅτι ἐλατῶνες ἢ Κεραῶν, ὅτι πλούτω, καὶ Γομε.

A¹ autem versans qui hominū opera publica munera obiret, socors esset in cognoscendis ciuibus & supinus. Quare non modò in comprehendendis e-laboravit nominibus, sed locū etiam vbi insignis quisque habitaret, pr̄dia vbi haberet, quibusnam vteretur amicis, & quos haberet vicinos, tenuit: atque in via Italiam peragrās expeditè nuncupabat, & demonstrabat amicorū possessiones & vil-las. Rem habuit familiarem modicam quidē, sed sufficientem & qua tueri se facile poterat. Quò magis commendatus fuit, quòd patrocini causa neque mercedem neque munera caperet, præci-puè quum Verrem suscepisset accusandum. Sici-liam hic prætor obtinuerat, quem multa ob fœda facinora Siculis persequentibus damnauit, nò di-cendo, sed eo quodam modo quòd non diceret. siquidem quum prætores in gratiam Verris sepius comperendinando causam in vltimam diem tra-xissent, appareretq; diem causæ perorandæ nò sa-tis futuram, neque exitum habiturum iudicium: exurgens Cicero negauit opus esse oratione, pro-ductisq; & interrogatis testibus sententiam iussit ferre iudicibus. quo tamen in iudicio multa eius commemorantur facete dicta. Verrem Romani castratum porcum vocant. Quum autem condi-tionis homo libertinæ studio aspersus superstitio-num Iudaicarū, Cæcilius nomine, tenderet sum-motis Siculis nomen deferre Verris, Quid, inquit, Iudæo cum porco? Cicero. Erat filius Verri adul-tus, quem parum pudicè fama tenebat formā ha-bere. Igitur Verre Ciceroni mollitiem obiicien-te, Liberis, inquit, intra ianuam conuiciandū est. Orator Hortensius rectam & plenam non susti-nuit Verris suscipere defensionem, verum in litis æstimatione adductus est vt ei adesset. Qui quum Sphingem eburneam mercede accepisset, dixit quiddam in eum Cicero oblique. Scire neganti se soluere ænigmata, Atqui Sphingem, inquit, do-mi habes. Ita damnato Verre & lite æstimata tri-cies h. s. malè audiuit Cicero, quasi pecunia cor-ruptus in æstimanda lite esset præuaricatus. Siculi tamen quò gratos se ostenderent, in ædilitate eius multa ex ea insula aduecta obrulerunt ei, quorum in suos vsus nihil vertit, tantum ad leuandam an-nonam illorū hominum vsus liberalitate est. Vil-lam amœnam Arpini, prædium etiam prope Nea-polim, & alterum Pompeiis non lata habuit. Huc accessit vxoris dos Terentiæ cccclxxx millium nummum. Præterea hæreditas ei venit, quæ ad cccclx millia nummum est redacta. His fa-cultatibus liberaliter se & frugaliter tolerauit cum familiaribus Græcis & ciuibus literarum cultori-bus. Haud temerè ante occasum solis accumbe-bat, non tam distinctus occupationibus, quàm va-lerudinis causa ob stomachi imbecillitatem. Fuit alioquin in corporis cura curiosus & nimius, vt & ad certum numerum frictionibus & ambula-tionibus vteretur. Ad hunc modum seruiens ha-bitui, validum eum & firmum ad multas & gra-ues contentiones laboresq; conseruauit. Domum paternam concessit fratri. ipse, ne esset clientibus suis molestum longius ire, iuxta Palatium habi-tauit. Colebant eum qui domū eius quotidie ven-titaret, non pauciores quàm ob diuitias Crassum,

καὶ Γομε.

& Pompeium ob militarem potentiam; quorum erant eo tempore autoritas & opes maximæ. Et ipse quoq; Ciceronē obseruabat Pompeius, multumq; Ciceronis actiones Pompeij potentiam & gloriā auxere. Præture candidatus, quum multos haberet & insignes competitores, omnium est renunciatus primus, in qua iudicia integrè & innocenter dispensauit. Fama est Licinium Macrū, virum Romæ & suis præualidum opibus, & Crassī auxilio subnixum, ad tribunal Ciceronis repetundarum fuisse postulatum. Hunc ista fretum potentia & studio, dum iudices adhuc sententias ferunt, domum reuersum ilicò comam totōdiffe, ac sumpta toga candida quasi foret absolutus, redire ad forum parantem: quum Crassus ad vestibulum ei occurrisset, & cunctis damnatū renuntiaffet sententijs, recepit se intrò, mox decubuisse, ac vitam deposuisse. Fuit Ciceroni ea res honori, quòd accuratè fortitus esset iudices. Vatinius homo fuit asperior & minus reuerēs in causis dicendis magistratum, collo strumoso. Hic ad tribunal petijt quippiam à Cicerone. quo non concedente, sed diu deliberante, Equidem, inquit, si prætor sum, de eo non hæsitarem, Tum conuersus, Atqui ego, inquit Cicero, non habeo tantum colum. Quum dies ei non plus duo aut tres superessent magistratus, Manilium quidam de peculatu detulit. Erat Manilius hic, quòd fatigati eū Pompeij causa, quo utebatur familiariter, crederet, gratus & acceptus plebi. Ei postulanti diē, vnam solam concessit Cicero insequentem. quæ res offendit populum, quòd reis consueuissent prætores non minus decem dies tribuere. Tribunis plebis eum hac de causa in rostra vocantibus lacerantibusq; postulata audientia, ait, quum perpetuò in reos fuisset, quatenus per leges liceret, æquus & benignus, durum arbitratum se si idē denegaret Manilio. Quæ ergo dies esset in prætura sui iuris sola, eam de industria statuisse. neque enim ad alium reiiciendam prætorem causam fuisset, opem si ferre studeret. Hæc oratio mirū quantum populi animum commutauit. Multis enim laudibus cumularūt eum, rogaueruntq; vt defensionem susciperet Manilij. quod subijt Cicero libenter, maximè absentis causa Pompeij, habuitque de integro concionem, in qua acriter factiosos & Pompeij æmulos perstrinxit. Ad consulum non minus ab optimatibus est quàm à plebe prouectus. Suffragati ei ob reip. salutē sunt huiusmodi ex causa: Conuersio status reipub. que facta à Sylla fuerat, etsi principio non probaretur, dies tamen & vsus tandem vilem esse ad otium seruandum ostendit populo. Præsentem rerū statum moliebantur nonnulli, nullo quidem bono publico, sed rerum respectu priuatarum, conuellere atque mutare. Pompeius id temporis in Ponto & Armenia bellum cum regibus gerebat, Romæ exercitus non erat præstò satis validus ad reprimendos eos qui rebus nouis studebāt. Ducem habebant hi hominem audacem, inquietum & versipellem, L. Catilinam. Huic antefurcat, præter alia infanda scelera, crimini datum quòd cum virgine filia stuprum fecisset, & necasset fratrem. cuius metu criminis egit cum Sylla,

A & Πομπήιον ἀφ' ὅτι τοῖς στρατῶμασι διώσκειν, θαυμαζομένοις μέγιστα Ρώμῳ, καὶ μεγίστοις ὄντας. Πομπήιος δὲ καὶ Κικέρωνα ἐπελάσσει, καὶ μέγιστα πρὸς διώσκειν αὐτῶν καὶ δόξαν ἢ Κικέρωνος σιωπῶντα πολεμίας. στρατηγία δὲ μετιόντων ἀμα σιωπῶν αὐτῶν πολλῶν καὶ μεγάλων, πρὸς ἀπώτων ἀνησθησῆναι καὶ τὰς κρίσεις ἐδόξε καθαρῶς καὶ καλῶς βραβεύσαι. λέγεται δὲ καὶ Λικίνιος Μάκερ, ἀνὴρ καὶ καθ' αὐτὸν ἰσχυρὸν ἐν τῇ πόλει μέγα, καὶ Κράσσου χρωστικὸς βοηθῶν, κρινόμενος κλοπῆς ὑπὸ αὐτῶν, τῇ διωστικῇ καὶ σπουδῇ πεποιθὸς, ἐπιτιμῶν ψήφου τῷ κριτῶν ἀφ' ὅτι φερόντων ἀπαλλαγῆς οἴκαδε, κείρασθαι τε τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν ἄλγος, καὶ καθαρῶν ἰμπίων ὡς νενικηκῶς λαβῶν, αὐτῶν εἰς ἀρετὴν περιέναι. τῷ δὲ Κράσσου πρὸς τὴν ἀλλοτρίαν ἀπορρήσαντος αὐτῶν, καὶ φερόσαντος ὅτι πάσας ἐδόξε καὶ τῆς ψήφου, ἀναστέλλας καὶ κατακλιθεὶς ἀποθανῆναι. ὅ δὲ πρῶτον τῶν Κικέρωνι δόξαν ἰσχυρὸν, ὡς ὅτι μετὰ βραβεύσαντι τὸ δικαστήριον. ἐπεὶ δὲ Οὐαίνιος, ἀνὴρ ἔχων πῖ τεραχὺ καὶ πρὸς τοὺς δέχοντα ὀλίγων ἐν ταῖς συνηθείαις, χριεσθῶν δὲ τῶν τεραχίλων πρὸς ἐπιπέως, ἠτέτο ἡ καταστάσις πρὸς τῶν Κικέρωνος καὶ μὴ δίδοντας, ἀλλὰ βουλομένου πολλῶν χρόνον, εἰπεῖν ὡς οὐκ αὐτὸς διασέει πρὸς τοῦτου στρατηγῶν ὅτι στραφεὶς ὁ Κικέρων, ἀλλ' ἐγὼ (εἶπεν) οὐκ ἔχω τηλικούτων τεραχίλων. ἐπὶ δὲ ἡμέρας δύο ἢ τρεῖς ἔχοντι τῆς δέχῃς αὐτῶν, περιήγαγέ τις Μαυλίον, ἀθιώων κλοπῆς. ὁ δὲ Μαυλίος οὐκ ὄνομα εἶχε καὶ σπουδῶν ὑπὸ τῶν δήμου, δοκῶν ἐλαύνεσθαι ἀφ' Πομπήιον. οὐκ εἶπε γὰρ ἡ φίλος. ἀπομύθου δὲ ἡμέραν αὐτῶν μίαν, ὁ Κικέρων μόνου τὴν ὑποδοσαν ἐδόξε, καὶ ὁ δήμος ἠδραμάκτησεν, εἰσησμένων τῶν στρατηγῶν δέκα τοῦ τεραχίλων ἡμέρας δίδοναι τοῖς κινδυνούσι. τῷ δὲ δημόρχων αὐτὸν ἀφ' ἀγαθῶν ὅτι τὸ βῆμα, καλωσύτων, καὶ κατηγορευῶτων, ἀκουσθῶναι δεηθεὶς, εἶπεν, ὅτι τοῖς κινδυνούσι ἀεὶ καθ' ὅσον οἱ νόμοι παρέχουσι κατηγορευῶν ὅτι καὶ φιλοσοφῶν, δεῖν ἠγείτο τῶν Μαυλίων ταῦτα μὴ πρὸς εἶναι. ἡς οὐκ ἐπιμόνης κύριος ἡμέρας στρατηγῶν, ταῦτα ὀπίσθηδες οἰεσθαι. ὅ γὰρ εἰς δήμον ἀρχόντα τὴν κρίσιν ἐκαβαλεῖν, οὐκ εἶδ' βουλομένου βοηθεῖν. ταῦτα λαβόντα θαυμαστὴν ἐποίησε τῶν δήμου μεταβολῶν. καὶ πολλὰ κατὰ φημιώτες αὐτὸν, ἐδέοντο τὴν ὑπὸ τῶν Μαυλίου συνηθείαι ἀναλαβεῖν. ὁ δὲ ὑπέστη πρὸς ὅπως, οὐχ ἦκιστα ἀφ' Πομπήιον ἀπόντα. καὶ καταστάσις πάλιν εἰς ὑποαρχῆς ἐδημηγόρησε, νεανικῶς τῶν ὀλιγαρχικῶν καὶ τῶν Πομπήιος φημιώτων κατὰ πλείονος. ὅτι δὲ τὴν ὑποαρχῆς οὐχ ἦτον ὑπὸ τῶν ἀριστοκρατικῶν ἢ τῶν πολλῶν πρὸς ἡρη ἀφ' ἑαυτῶν πόλιν, εἰς ἀπίας αὐτῶν τοιαύτης σωμαγωγισμῶν. τῆς ὑπὸ Σύλλα δημοτικῆς μεταβολῆς πρὸς τὴν πολιτείαν, ἐν δέχῃ ἀπόπου φημιώσις, τότε δὲ τοῖς πολλοῖς ὑπὸ χρόνου καὶ συνηθείας ἡδὴ ἰνα καταστάσις ἔχειν οὐ φαύλιν δοκῶν, ἦσαν οἱ τὰ παρὸντα ἀφ' αἰσῶν καὶ μεταστῆναι ζητιώτες, ἰδίων ἐνεκα πλεονεξίας, οὐ πρὸς τὸ βέλτιστον. Πομπήιος μὲν ἐπὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἐν Πόντῳ καὶ Ἀρμενίᾳ πολεμουῦντος, ἐν δὲ τῇ Ρώμῃ μηδεμίαν ὑφεστάσις πρὸς τοῖς νεωτερίζοντα ἀξιωματῶν διωστικῶν. οὐδὲ κορυφαῖον εἶχον, ἀνδρα βολητικῶν καὶ μεγαλοπρῶν.

μίονα καὶ ποικίλον ὁ ἦτος, Λάκιον Καπλίαν. ὅς ἀπὸ ποτὲ πρὸς δήμοις ἀδικήματα μεγάλοις ἐλαβε παρ' ἐνὸς συνηθέναι θυγατρὶ, κτείναν δὲ ἀδελφὸν αὐτῶν. καὶ δίκην ἐπὶ πύτῳ φοβούμενος, ἐπέισε Σύλλα,

DDDD

ως επι ζαντα τ' αιθροπον, ου τεις αποθανουμιους παρηρα-
 ναι. τδτον ου παρηρατω οι πονηροι λαβοντες, ομιας τε πι-
 ρεις δλληλοις εδου, κη παρηρασαντες αιθροπον, εγευσαντο τ'
 Γαλων. διεφταρω δι' αυτ' πολυ μερος τ' εη τη πολη νεο-
 τητος, ηδονας κη ποτους κη γευμακων ερωτας αι παρηρανουτος
 εκαστω κη τ' εις ταυτα διαπολυ αφιδως παρηρασκδαζοντος.
 επηρω δι' ητε Τυρρλωια παρηρα αποσαν ολη, κη τα πολλα τ'
 εητος Αλπειων Γαλατίας. βτισοφδηετα δι' η Ρωμη παρηρα
 μεταβολη ειχε, δι' αυτ' εη ταυς ουσιαις αιωμαλιας, τ' η
 μη εη δδξη μελιτα κη φρονηματι, κατεπιωχευιδων εις
 θεατα κη δειπνα κη φιλαρχιας κη οικουδριας, τ' η πλουτων
 εις αργυρεις κη παρηρανοις στωερρηκτων αιθροποις, ωστε μι-
 κρας ροπης δειαζ τα παρηραματα, κη πορτως εη) τδ βολμη-
 σαντος εκσηναι τ' πολιτεια, αυτω υφ' αυτης νοσουσαν. ου
 μω δλλα βολωιδμος ο Καπλινας ιχυρον η παρηραπαλα-
 βη ορμητηειον, παρηρατα μετη κη λαμπαρης υφ' ελ-
 πισιν, ως Γαιω Αντωνιω συνυπατευσαν, αυρω κη αυτον μη,
 ουτε παρηρα ο βελπιον ουτε παρηρα ο χειρον ηγεμονικω, παρηρα-
 δικλω δι' αργητος επερω διααμεως εσοιδμου. ταυτα δη
 τ' η κελων κη αγαθων οι πλειστοι παρηρασοιδμοι, τ' Κι-
 κερωνα παρηραρον δι' αυτ' παρηρατα κη τδ δημου δεξα-
 μωου παρηραμως, ο μη Καπλινας εζεπεσε, Κικερων τ' κη
 Γαιος Αντωνιος ηρεησαν. κητοι τ' η μεπιοντων ο Κικερων
 μωος υφ' εη παρηρα παρηρα, ου βουλατδ, γερονως. κη τα
 μη παρηρα Καπλινας εμωεν επι τδς πολλοις λαρηρανοντα.
 παρηραγονες η μεγαλοι τω Κικερωνος παρηρατα εζεδε-
 ξατω. τδτο μη γαρ, οι κεκαλυμμοι κη τδς Συλλα νομοις
 παρηρα, ουτ' αδενεις οντες, εη ολιγη, μεπιοντες παρηρα εδη-
 μαργωω (πολλα τδς Συλλα τυρανιδος δηση μη κη
 δικιας κατηρηρωτες, ου μω εη δεοντι τω πολιτεια ου-
 δε στω κηρω κηνωωτες) ποδτω, νομοις εισηρον οι δημωροι
 παρηρα τω αυτω παρηρασαν, δεκαδραχιδω κη λιζαντες αυ-
 τωρα πορων αυρωιν, οις εφρω, παρηρα μη Ιταλιας, παρηρα η
 Συριας, κη οσα δι' αυτ' Γομπηιου νεωσι παρηραωεσω, κη ειως
 οντας, παρηρα τα δημοσια, κη ην ους δοκηη, φυγαδας εκ-
 βωμην, στωοικιζην πολης, γενηματα λαμβωην εκ τδς τα-
 μειου, φραπιωτας βεφην κη κηταλεγην ο ποσων δεοιντο. δε
 κη τω νομω παρηραειρον δητοι τε τ' η δι' η παρηρατων, κη παρηρα-
 τω Αντωνιος ο τδ Κικερωνος στω αρχων, ως τ' η δεκα γρη-
 σοιδμος. εδδκει η κη τ' Καπλινα νεωτερισμων ειδως ου
 διεχεραην παρηρα πληθος δεμειων. ο μελιτα τδς παρηρατοις
 φοβον παρηρα. κη τδτο παρηραρον θεραπιδων ο Κικερων,
 εκεινω μη εηφισατο τ' η επαρηρατων Μακεδωνια, αυτω η
 τω Γαλατιω διδωμηνω παρηρατατο, κη κατεργα-
 τω τη χαιρι ταυτη τ' Αντωνιον, ως παρηρα παρηρατω εμ-
 μαδων, αυτω τα δδ τερα λεγην παρηρα τδς παρηραιδος. ως δι'
 εδδκει κη παρηρα η γερονω, μαλλον ηδη παρηρατων ο
 Κικερων εησατο παρηρα τδς κηνοπομοωτας. εη μη ου τδ
 βουλη κατηρηρατω ηνα τδ νομου δι' αυτ' ηδωιδμος, ουτω εζε-
 πλησεν αυτω τδς εις φερωτας, ως τε μηδεν αυτ' ηλεγην. επει
 δι' αυτης επεχειρω, κη παρηρασκδασμενοι παρηρακαλωωτω
 τδς παρηρατοις δι' ητ' ηδωιδμον, ουδεν παρηραιδος ο Κικερων αλ-
 λα τ' βουλιω επεαζ κη λωιδωτας κη παρηρατων, ου μωον εζεβα-
 λε τ' νομον, δλλα κη τ' η δητων απογωωναι τδς δημωροις ε-
 ποιησε, παρηρα παρηρατων τω λογω κατηρηρατω παρηρα αυτω

A vt fratrem suum velut adhuc vivum referret in pro-
 scriptos. Eo delecto improbi ciues duce fide cum
 alijs modis sanxerant inter se, tum maectati homi-
 nis gustata carne. Corruerat hic magna ex parte
 iuventutem urbanam, illecebras, comestationes,
 scorta, cuiq; semper prabendo, neq; vlli sumptui
 in his suppeditadis modū faciundo. Spectabat to-
 ta ad defectionem Hetruria, & Gallia pleraq; ci-
 salpina: ipsa verò propter bonorū & qualitatē ma-
 ximè ad mutationem rerū opportuna erat Roma.
 nam vt quisq; nobilissimus erat, & animosissimus,
 ita opes in spectacula, viscerationes, largitiones
 B magistratuum assequendorum causa, insanas sub-
 structiones, profuderat. Pecunia ad homines de-
 fluxerat ignavos & humiles, vt paruo momento
 quivis cui foret animus, valeret remp. per se & grā
 versare. Arcē tamen quò ad noua ccepta haberet
 validam, consulatū Catilina petebat, magnamq;
 conceperat spem C. Antonium se collegam habi-
 turum, virum neq; ad bonum publicum neq; ad
 perniciem idoneum principē, sed accessionē fu-
 turum alterius ducis viriū. Hæc studia plurimorū
 bonorum, qui ea prospiciebant, accenderunt ad
 consulatum petēdum Ciceronem, qui quum po-
 pulo acceptus esset, tulit Catilina repulsam. Crea-
 ti consules sunt M. T. Cicero, & C. Antonius, licet
 inter candidatos solus patrem Cicero habuerit,
 equestris ordinis non patritij. Quauis verò Ca-
 tilinæ consilia nondum emanauerant in vulgus,
 magna præludia tamen contentionum excepe-
 runt Ciceronis consulatum. Hinc illi qui per le-
 ges Cornelias ab honoribus petēdis arcebantur,
 quorum opes ingentes nec exiguus erat nume-
 rus, orationes in prensando populares habebant,
 grauiterque in Syllæ tyrannidem inuehebantur.
 Adferebant illi quidem & vera & aqua, alieno ta-
 men & incōgruo turbabant remp, tempore. Hinc
 D tribuni plebis leges rogabant huic materiæ con-
 ueniētes. Promulgabant legem de creandis cum
 summa potestate decemviris, quibus ius esset a-
 grum publicum tota Italia, tota Syria, & nuper à
 Pompeio partum vendere, quæstionem habere
 de omnibus quos liberet exterminare, colonias
 deducere, pecuniam ex arario sumere, habere
 conscribereque exercitum, quanto haberent o-
 pus. Quare fauebant huic legi cum alij ex nobi-
 litate, tum princeps, collega Ciceronis, Antonius,
 vnum sperans se fore ex decemviris. Quæ ve-
 rò res perculit optimates præcipuè, videbatur
 E coniurationem Catilinæ, cuius esset conscius,
 non molestè ferre, quòd oppressus esset multo
 ære alieno. Huic vulnere primum medicinam fa-
 ciens, prouinciam ei Macedoniam concessit Ci-
 cero, Galliam sibi decretam deposuit. Hoc sibi
 beneficio deuinxit Antonium, vt velut merce-
 narius histrio sibi in tuenda patriæ salute secun-
 das partes ageret. Hunc iam vt sibi habuit au-
 toratum & tractabilem, tunc maiore animo
 Cicero eos qui moliebantur res nouas aggressus
 est. Igitur in senatu contra legem dixit: vbi
 pauorem legislatoribus offudit tantum vt quid
 F responderent non haberent. Verum quum vr-
 gerent de integro legem, & instructi consules in
 rostra traherent, nihil Cicero trepidans senatu
 sequi iusso progressus est. Nec solum legem an-
 tiquauit, sed & adeo consternauit dicendo tri-
 bunos vt etiam suscepta omnia abijcerent alia.

Nempe hic vir potissimum quantum adferat honesto condimentum eloquentia, ostendit populo Romano, atque inuincibile quod est iustum, esse, si recte dicatur, debereque cum qui sedulo tractare remp. intendit, semper in rebus quidem agendis honestum blandienti anteferre, sed in dicendo acerbum eximere conducibili. Indicat eius in dicendo suauitatem id quod in consulatu eius circa spectacula accidit. Quum enim ante equites in theatris permisti plebi & vna cum populo indifferenti spectarent, M. Orho praetor equites honoris causa primus a caetera plebe discreuit, ac separatim ijs locum in teatro, quem nunc quoque tenet praecipuum, attribuit. Id interpretatus in contumeliam factum suam populus, ingressum in theatrum exhibauit Othonem probrosae equites inuicem magno plausu exceperunt eum. Intendit ex integro populus sibilum, mox plausum illi. Ita inter se commissi lacerauerunt se mutuo maledictis, ac confusio theatrum magna tenebat. Quare audita quum contulisset se illuc Cicero, concioneque ad Bellonae conuocata increpasset populum castigassetque, reuersi in theatrum ingentem plausum Othoni dederunt, certaueruntque cum equitibus de illius honoribus & laude. At coniuratio Catilinae trepida initio & percussa, resumpsit animos. Conuentu autem coacto cohortati sese mutuo sunt ut maiore mole rem susciperent, prius quam Pompeius, quem cum legionibus esse audiebant in itinere, reuerteretur. Inflammauerunt Catilinam potissimum veteres Syllani milites: qui per totam quidem Italiam fusi, sed plurimi & fortissimi Hetruriae admisti oppidis, quum nouas rapinas & direptiones paratas locupletum somniarent, duce Manlio, egregio viro qui sub Sylla meruerat, conspirauerunt cum Catilina, veneruntque Romam ad comitia, ut eius petitionem suffragijs suis iuarent. pe-
 tebat enim iterum consulatum, certus Ciceronem in ipso comitiorum tumultu occidere. Porro diu quoque clare imminetia mala terramotibus, fulguribus & ostentis praenunciarent. Indicia hominum erat illa quidem certa, sed ad coartandum virum nobilem & praepotentem Catilinam infirma. Quare producta comitiorum die accersuit in curiam Catilinam Cicero, atque de ijs quae agitata rumoribus erant, interrogauit. ille, multos ratus in senatu esse rerum nouarum cupidos, simul etiam coniuratis ostentans se, respondit Ciceroni leniter, Quidnam pecco, (inquit) duo quum sint corpora, alterum gracile & tabidum, quod caput habeat, expers alterum capitis, sed validum & magnu, huic si ego caput addo? Hae co inuolutae de senatu & populo iactate, maior Ciceronem incessit metus: quem lorica munitum primores omnes ac frequens iuventus ab ipsius domo & curia deduxerunt in campum. Dissuta de industria ex humeris tunica partem aperuit loricae, quod conspectior contemplantibus periculi sui esset magnitudo. qui grauiter comoti latera eius cinxere. Postremo repulso iterum suffragijs Catilina, declarantur consules Decius Syllanus & C. Murana. Non multis post diebus, dum milites Catilinae in Hetrutia contrahuntur, & definita ad caepa patranda dies instat:

τα Καπίλια τῆς ἐν Τυρρηνίᾳ σωερχομένης,

A μάλιστ' ἂν οὐκ αἰὲρ ἐπέδειξε Ρωμαίοις ὅσον ἡδονῆς λόγος τὰ κελεύει πρὸς τὴν ἰσχυρίαν, καὶ ὅτι ὁ δίκαιον ἀνέστητον ἔστιν, ἀν' ὁρθῶς λέγηται καὶ δὲ τ' ἐμμελῶς πολιτευόμενον, αἰεὶ τὰ μὲν ἔργῳ, τὸ κελεῖν αἰτὶ τῶν κατακλύοντος ἀφείδεται. τὰ δ' ἄλλοις ὅτε λυποῦν ἀφαιρῆν τὸ συμφέροντος. δεῖγμα δ' αὐτῆς τῆς πρὸς τὸν λόγον χάριτος, καὶ ὁ πρὸς τὸν ἄριστον ἐν τῇ ὑπατάτῃ ἀνδρῶν. τὸ γὰρ ἰπτικῶν πρὸς τὸν ἐν τοῖς θεάτρῳ ἀναμεμνημένον τοῖς πολλοῖς, καὶ μὲν τὸ δῆμιον θεωροῦν ὡς ἔτυχε, πρῶτος δὲ κρινέν ἐπὶ ἡμῶν τὸς ἰπτικῶν ἀπὸ τῶν ἀγῶν πολιτῶν Μάρκος Ὀθων στρατηγῶν, καὶ δὲ νεμερῶν ἰδίαν ἐκείνοις θεῶν, ἐπὶ τῇ καὶ νῦν ἔξαιρετον ἔργῳ. Ἰδὲ το πρὸς ἀπὸ μὲν ὁ δῆμιος ἔλαβε, καὶ φανερός ἐν θεάτρῳ τῶν Ὀθωνος, ἐφύσειζων ἐσύρειται, οἱ δ' ἰπτικῶν ὑπέλαβον κρότον τῶν ἀνδρῶν λαμπερῶν. αὐτῆς δ' ὁ δῆμιος ἐπέτεινε τὸν συριγμόν, εἴτα ἐκείνοι τὸ κρότον. ἐκ τῆς οὖτο ἡραπόμοιοι πρὸς ἀλλήλους ἐχρῶντο λοιδορίας, καὶ ὁ θεῶν ἀκρομία κατεῖχεν. ἐπεὶ δὲ ὁ Κικέρων ἦκε τυρόμοιοι, καὶ τὸ δῆμιον ἐκκαλέσας πρὸς τὸν Ἐννοῖς ἱερῶν, ἐπέτημσε καὶ παρήνευσεν, ἀπελθόντες αὐτῆς εἰς τὸ θεῶν ἐκέρπων τὸ Ὀθωνο λαμπερῶν, καὶ πρὸς τὸς ἰπτικῶν ἀμύλλαι ἐποιούτο πρὸς ἐπιμῶν καὶ δόξης τῶν ἀνδρῶν. ἡ δὲ πρὸς τὸν Καπίλια συνωμοσία πηξασα καὶ καταδείσασα τὴν ἀρχὴν, αὐτῆς ἀνέστη τὸν καὶ συνήγον ἀλλήλους, καὶ παρεκάλοι διπολμότερον ἀποφασίαι τῶν πρῶτων, ὅτιν ἐπὶ μελετῆν Πομπηίου, ἡδὲ ἡλερῶν καὶ ὑποσφίφην μὲν τῆς δυναμείας. μάλιστ' ἂν τὸν Καπίλια ἐξήρηζον οἱ Σύλλα πάλαι στρατῶν, ἀπαφύρῳτες μὲν ὅλης τῆς Ἰταλίας, πλείστοι δὲ καὶ μαχηματῶν τῆς Τυρρηνικῆς ἐγκρατεσπαρῶν πόλεσιν, ἀρπαγὰς πάλιν καὶ ἀπαφύρῳσεις πλούτων ἐτόμῳν ὀνειροπαλοῦτες. οὗτοι γὰρ ἡγεμόνα Μοῦσιον ἔχοντες, ἀνδρα τῶν ἔπιφαιῶν ὑπὸ Σύλλα στρατῶσα μὲν, συνίσαντο τὰ Καπίλια καὶ παρήσαν εἰς Ρώμην συναρχαρεσιάζοντες. ὑπατάτῃ γὰρ αὐτῆς μετῆι, βεβουλημένους ἀναλῆν τὸν Κικέρωνα πρὸς αὐτὸν τῶν ἀρχαρεσιῶν τὸν ἰσχυρίαν. ἐδόκει δὲ καὶ ὁ δαμόμοιοι πρὸς σμῆν τῶν πρῶτων σεισμοῖς καὶ κεραυνοῖς καὶ φασμασιν. αἱ δὲ ἀπὸ ἀνδρῶν μινύσεις, δῆμιος μὲν ἦσαν, οὕτω δὲ εἰς ἔλεγον ἀποχρῶσαι κατ' ἀνδρῶν ἐνδόξου καὶ δυναμῶν μέγα τῶν Καπίλια. δὲ τὴν ἡμέραν τῶν ἀρχαρεσιῶν ὑποσφίφην ὁ Κικέρων, ἐκείνῃ τὸν Καπίλια εἰς τὴν σύγκλητον. καὶ πρὸς τῶν λερῶν ἀνέκρινεν. ὁ δὲ πολλοὺς οἰόμενος εἶναι τῶν πρῶτων καμῶν ἐφιεμένους ἐν τῇ βουλῇ, καὶ ἅμα τοῖς συνωμοταῖς ἐνδὲ κινύμενος, ἀπεκρίνατο τὰ Κικέρωνι μαλακῶν ὑποκρίσιν. Τί γὰρ (ἔφη) πρῶτον δεινόν, εἰ δυοῖν σωμάτων ὄντων, τῶν μὲν ἰσχυρῶν καὶ κατεφθνηκῶν, ἔχοντος δὲ κατ' ἀρχὴν, τῶν δὲ ἀκεφάλου μὲν, ἰσχυρῶν δὲ καὶ μεγάλου, οὕτω κεφῶν αὐτῶν ἐπιτίθημι; πούτων εἰς τε τὴν βουλῇ καὶ τὸν δῆμιον ἡνιμῶν ὑπὸ αὐτῶν, μάλλον ὁ Κικέρων ἐδῆσε, καὶ πεθερακισμῶν αὐτῶν οἱ τε δυνατοὶ πόρτες ἀπὸ τῆς οἰκίας, καὶ τῶν νέων πολλοὶ κατήγαγον εἰς τὸ πεδίον. τῶν δὲ θάρακτος ἐπιτίθηδες ὑπέφανε ἡ πρῶτος ἐκ τῶν ὄμων τῶν χιτῶντος, εἰδεικνύμενος τοῖς ὀφθαλμοῖς τὸ κίνδυνον. οἱ δὲ ἡνιμῶν καὶ σμωερέφοντο πρὸς αὐτὸν. καὶ τέλος, ἐν ταῖς ψήφοις τῶν μὲν Καπίλια αὐτῆς ἐξέβηλον, εἶλοντο δὲ Σιλανόν ὑπατόν, καὶ Μουρῶν. οὐ πολλῶν δὲ ὕστερον πύτων ἡδὲ καὶ τῆς ἀρισμένης πρὸς τὴν ἐπιτίθησαν ἡμέρας ἐπὶ οὐσίς,

ἦχον ὅτι τὴν Κικέρωνος οἰκίαν πρὸ μέσας νύκτας ἄνδρες οἱ
 παρ᾽ αὐτὸν καὶ διωατώτατοι Ρωμαίων, Μάρκος τε Κράσος, καὶ
 Μάρκος Μάρκελλος, καὶ Σκιπίων Μέτελλος. κήσαντες ὅ
 τας ἡμέρας, καὶ καλέσαντες τὸ θυρωρὸν, ἐκέλευον ἐπεγεί-
 ραι, καὶ Φρέσσαι Κικέρωνι τὴν παρουσίαν αὐτῶν. ἡ δὲ Φρόν-
 δεῖ τὰ Κράσῳ μὲν δεῖπνον ὅπως ἔλασεν ἀποδίδωσιν ὁ θυρω-
 ρὸς ὑπὸ δὴ Ἰνός ἀνδρῶν κρημαθείσας ἀγνώστου, δῆλας
 ἀλλοῖς ὅπως γεγραμμένας, αὐτῶν δὲ Κράσῳ, μίαν ἀδέσποτον.
 ἡ μόνον ἀναγνοὺς ὁ Κράσος, ὡς ἔφραζε τὰ γραμματα
 φόνον ἡμισυμῶνον πολὺν ἀφ᾽ Καπλίναι, καὶ παρ᾽ ἡνίκη τῆς πό-
 λεως ὑπεξελθεῖν, τὰς δῆλας οὐκ ἔλυσεν, ἀλλ᾽ ἦκεν ὁ θυρ-
 ρὸς τὸ Κικέρωνα, πληγὴν ὑπὸ τῷ δεινῷ, καὶ ἡ τῆς αἰ-
 νίας ἀποδύομενος ἡ ἔχε ἀφ᾽ Φιλίαν τῆς Καπλίναι. βου-
 λῶσαί μιν οὖν ὁ Κικέρων, αἰμὴ ἡμέρα βουλῶν σιωπῆσαι,
 καὶ τὰς ὅπως ἔλασεν ἀπέδωκεν οἷς ἦσαν ἐπεσαλμῶνα,
 κελύσας φανεράς ἀναγνώσασθαι. πᾶσαι δὲ ἦσαν ὁμοίως ὅτι-
 βουλῶν Φρέσσαι. ἐπεὶ δὲ καὶ Κοίντος Ἀρρίος ἀνὴρ στρατη-
 γικὸς ἀπήγγειλε τὸς ἐν Τυρρηνίαι καὶ ἄλλοις, καὶ Μάλ-
 λιος ἀπήγγειλε τὸν χεῖρ μεγάλη πρὸς τὰς πόλεις ἐκεί-
 νας ἀναρῶμενος αἰεὶ πρὸς ἀποδοχὴν κλητῶν ἀπὸ τῆς Ρώμης,
 ἡ δὲ δόγμα τῆς βουλῆς, πρὸς ἀναρῶμενος οἷς ὑπὸ αὐτοῖς
 τὰς ἀρχαίας δόξασιν οἱ ἐκείνοις, ὡς ὅτι τῶν διοι-
 κηῖν καὶ σωθῆναι τὴν πόλιν. τῶν δὲ οὐ πολλὰ κίς, ἀλλ᾽ ὅτι ἡ
 μέγα δέσση, ποῖν εἴωθεν ἡ σύγκλητος. ἐπεὶ δὲ τῶν λαβῶν
 τὴν ἐξουσίαν ὁ Κικέρων τὰ μὲν ἔσω ἀρχαία Κοίντω
 Μετέλλῳ διεπίστευε, τὴν δὲ πόλιν εἶχε ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, καὶ καθ᾽
 ἡμέραν παρ᾽ ἑαυτὸν ἀναρῶμενος ὑπὸ ἀνδρῶν ἑσούτων ὁ
 πληθὸς, ὡς τῆς ἀρχαίας πολὺ μέρος κατέχειν ἐμὸν ὄν-
 τος αὐτῶν τὸς ἀναρῶμενος οἷς ἐκείνῳ κερτερῶν τὴν μέλ-
 λησιν ὁ Καπλίναι, αὐτὸς μὲν ἐκπληθῶν ἔγνω πρὸς τὸ Μάλ-
 λιον ὅτι ὁ φράτθμα καὶ Μάρκιον ὅτι καὶ Κέθηρον ἐκέ-
 λυσε ἕξιν λαβῶν τὰς ἐλθεῖν ὅτι τὰς ἡμέρας εἴωθεν, ὡς ἀπα-
 ραίτοις τὸ Κικέρωνα, καὶ ἀναρῶμενος ἀναρῶμενος τὰς.
 τῶν Φουλβία γυνὴ τῶν ὅτι φανερῶν ἐξελθῆναι ὁ Κικέρωνι,
 νυκτὸς ἐλθούσα, καὶ ἀναρῶμενος ἀναρῶμενος φυλατῆσθαι τὸς
 πρὸς τὸ Κέθηρον. οἱ δὲ ἦκεν αἰμὴ ἡμέρα καὶ κωλυθέντες
 εἰσελθεῖν, ἡ ἀναρῶμενος, καὶ κατεβῶν ὅτι ἡμέρας, ὡς τῶν ὑπο-
 τίτεροι ἡμέρας. πρὸς τῶν δὲ ὁ Κικέρων, ἐκάλει τὴν
 σύγκλητον εἰς τὸς Στῆσιου Διὸς ἱερόν, ὃν Στάτωρα Ρω-
 μάοι κληθῶν, ἰδρυμῶν ἐν τῶν τῆς ἱεραίας ὁδοῦ, πρὸς τὸ
 Παλάτιον ἀνιόντων. ἐλθῶν καὶ τὸ Καπλίναι μὲν τῶν
 ἀλλοῖς ἐλθόντες, ὡς ἀπολογισμῶν, συγκαθίσταται μὲν οὐ-
 δεῖς ὑπεμένει τῶν συγκλητικῶν, ἀλλὰ πρῶτος ἀπὸ τῶν
 βάρβαρον μετήλθον. ἀναρῶμενος ὅτι λέγειν ἐθροβεῖτο καὶ τέ-
 λος ἀναρῶμενος ὁ Κικέρων, πρὸς τῶν ἀναρῶμενος ἀ-
 παλάτῆσθαι. δεῖν γὰρ, αὐτῶν μὲν λόγους, ἐκείνου δὲ ὅπλοις
 πολιτευσμῶν, μέσον εἶναι τῶν πειρῶν. ὁ μὲν οὖν Καπλίναι
 ὁ θυρὸς ἐξελθῶν μὲν τειλαχρῶν ὀπλοφόρων, καὶ πρὸς
 τῶν ἀναρῶμενος αὐτῶν ῥαβδουχίας, ὡς ἀναρῶμενος, καὶ πελέκεις,
 καὶ σημαίας ἐπὶ τῶν ἀναρῶμενος, πρὸς τὸ Μάχιον ἐχώρη. καὶ
 δεσμῶν ὁμοῦ ἡ σιωπῆσθαι ἀναρῶμενος, ἐπὶ τῶν πόλεις ἀ-
 ναρῶμενος καὶ ἀφιστάς ὡς τῶν πολέμου φανερόν γερονότος,
 ὑπολάθῆναι τὰς ἐν τῶν πόλιν τῶν διεφθαρμῶν ὑπὸ τῶν Καπλίναι,
 σιωπῆσαι, καὶ παρετάρρισε Κορνήλιος Λέντιος,
 Σούρας ἐπὶ κλησιν, ἀνὴρ ἡμίονος μὲν ἐνδοξοῦ, βελιωκῶν δὲ
 φαύλος, καὶ δὲ ἀσέλγῳ ἀναρῶμενος τῆς βουλῆς
 πρὸς τῶν. τότε δὲ στρατηγῶν ὁ δούτερον, ὡς ἔθος ὅτι τοῖς
 ἀναρῶμενος ἀναρῶμενος ὁ βουλευτικὸν ἀξίωμα.

A intempesta nocte principes & potentissimi ciui-
 tatis venerunt domum ad Ciceronē, M. Crassus,
 M. Marcellus, Scipio Metellus. Pulsatis foribus &
 ianitore appellato, excire ex fommo Ciceronem
 & se adesse iusserunt nuntiare. Erat autē res hæc:
 Crasso à cena epistolas reddiderat ianitor ab ho-
 mine allatas ignoto, alias alijs inscriptas, ipsi Cra-
 sso vnam sine nomine. Ea Crassus sola lecta, vbi li-
 teræ significarunt multorum moliri Catilinam
 cædē, monueruntq; vt ciuitate se subduceret, nō
 aperuit reliquas, sed confestim, tanto attonitus
 periculo, properauit ad Ciceronē, simul nonnul-
 lam, in qua ob familiaritatem erat Catilinæ dilu-
 turus suspicionem. Cicero, re deliberata, prima
 luce conuocat senatum, epistolas reddit ijs qui-
 bus erant destinatæ, iubetq; vt eas publicè legant.
 Continebant omnes ex æquo, instare cædem.
 Cæterum postquam delectum in Hetruria habe-
 ri Q. Martius, vir prætorius, significauit, & Man-
 lium nunciatum est magna cum manu illic circa
 oppida hætere, operientem aliquem motum vr-
 banum: fit senatusconsultum vt committeretur
 cōsulibus respublica, ij viderent ne quid respub.
 detrimenti caperet. Id non frequenter, sed in gra-
 ui discrimine facere senatus solebat. Hac potesta-
 te Cicero permiffa, quæ agēda foris erant, Q. Me-
 tello commisit: vrbi ipse præsidio fuit. Quotidie
 in publicum tanta stipatus caterua processit, vt
 eius comitatus ingredientis magna ex parte fo-
 rum occuparet. Tunc Catilina, longioris moræ
 impatiens, excurrere ad Manlium constituit in
 castra, Martium & Cethegum cum gladijs iussit
 sicuti salutatum manē ad ianuam Ciceronis per-
 gere, & occidere imparatum. At Fulvia hoc, no-
 bilis fœmina, Ciceroni nocte ad eum profecta
 enunciauit, monuitque eum vt caueret à Cethe-
 go & Martio. Hi quom diluculo accessissent, ia-
 nua prohibiti cœperunt frendere & clamoribus
 incessere pro foribus. quæ res magis eos suspectos
 reddidit. At Cicero progressus coegit senatum
 in ædem Iouis Statoris, quæ est in capite Sacræ
 viæ, qua ascenditur in Capitolium. Quò quom
 & Catilina venisset inter reliquos, velut purga-
 turus se, nemo fuit senator qui ei assidere susti-
 neret, sed relicto subsellio in alteram partē tran-
 sierunt omnes. Dicere incipienti obstreperunt.
 Denique exurgens Cicero vrbe præcepit ei
 vt excederet. Opus enim esse, dum ipse verbis,
 ille rempublicam armis tractaret, vt muri in me-
 dio essent. Ibi Catilina confestim trecentis arma-
 tis comitatus urbem reliquit, ac quasi cum impe-
 rio esset, cum licitoribus fascibusque & signis cor-
 reptis ad Manlium contendit. Contractis fermè
 viginti millibus, adiit oppida ad defectionem ea
 sollicitans. Itaque quom apertum esset bellum,
 missus est cum exercitu contra eum Antonius.
 Relictos in vrbe, quos labefactauerat Catili-
 na, conuocauit & confirmauit Cornelius Len-
 tulus, Sura cognomine, claro vir genere, sed
 vita turpi, atque ob vitam flagitiosam antè se-
 natu motus. Prætor tunc iterum erat, vt mos
 est quom quis in senatum est denuò electus.
 Ἄντωνιον ἀποκαλιῶν ἀναρῶμενος. τῶν δὲ

Fama est Suram eum appellatum fuisse ex huiusmodi causa: Dominante Sylla quaestor magnam summam profuderat abligurieratque pecuniae publicae. Stomachante Sylla ac rationes ab eo in curia reposcente, procedens in medium securè admodum & contemptim, rationes ait se reddere non posse, sed praebere suram, puerorum scilicet more, quum in ludo pilae offenderunt. Hinc appellatus est Sura. Protractus iterum in iudiciū, quū nonnullos iudices pecunia redemisset, atque duabus duntaxat sententijs superasset absoluto rij damatorias, quod alteri iudici dedisset, nequicquam ait impesum fuisse. satis enim esse modo vna tantum sententia plus esset liberatus. Tali hunc ingenio & à Catilina incensum vani insuper vates & praestigiatores spe dementauerant inani, carmina conficta & sortes canentes, quasi ex libris Sibyllinis praenūtiantes in fati esse vt tres Cornelij Romae rerum potirentur: eorum duos fatum iam impleste, Cinnam & Syllam: tertio, qui superasset, Cornelio deos ipsi dominationem deferre. quin susciperet, nec cunctando sicut Catilina corrumperet opportunitatē. Igitur nihil Lentulus mediocre aut leue agitauit, sed totum statuit senatum interficere, & ex caeteris ciuibus quos posset, urbem ipsam incendere, parcere praeter Pompeij liberos nemini: hos incolumes suae potestatis facere, & pignora retinere suae ad Pompeium securitatis. frequens iam enim rumor & constans aduolabat, confecto eum illo ingenti bello ad urbem redire. Noctem huic facinori destinauerant vnam ex Saturnalibus. Enses, stupam, sulphur clam domum Cethegi comportauerant. Urbem in centum partes descripserant, iisque centum viros praefecerant, singulos singulis forte ductos, vt momento multis ignem subijciētibz vrbis vndique conflagraret. alij obstruēri erant aqueductus & aquantes obtruncaturi. Dum haec parantur, fortē legati duo Allobrogum Romae agebant, gentis tum plurimum afflictae atque exosa Romani imperij iugam. Hos Lentulus cū suis, rati opportunos ad mouendam sollicitandamque Galliam, associauerunt coniurationi, & literas ijs alias ad ipsorum magistratus, alias dederant ad Catilinam. Illis ostendebant libertatem, his Catilinam adhortabantur vt vocatis ad libertatem seruitijs duceret ad urbem. Cum his Titum quendam Crotoniensem, qui literas ferret, miserunt. Haec, vt hominum temerariorum, & per vinum fere atq; cum mulieribus inter se conferentiū consilia, industria Cicero ac sobria mente magna; prudentia venans, quū multos haberet etiā foris emissarios, qui obseruarent & sibi inuestigarent quae gererentur: cū multis quoq; qui esse consortes credebantur coiurationis, secreta colloquia haberet, quib; fideret: cognouit quae cum legatis fuerant acta: collocatisq; nocte insidijs, Crotoniensem cum epistolis comprehendit, faciētibus occultè cum eo Allobrogibus. Senatu, vbi illuxit, in aedem Concordiae aduocato, recitauit literas, & indices diligenter interrogauit. Addidit Iunius Syllanus, esse qui ex Cethego audiuisent breui fore vt tres consules & quatuor praetores interficerentur. Alia etiam huiusmodi Piso, vir consularis, retulit. C. Sulpitius

A λέγει) ὅτι ἐπιπέσει αὐτῷ ἡμέρας τὴν Σύραν ἐξ ἀπίας τοιαύτης ἐπιπέσει καὶ Σύλλαι χρονοῖς ἀμείνων, συχρὰ τῆ δημοσίων χρημῶν ἀπώλεσε καὶ διέφθηκεν ἀγλακτέντος ὅτι Σύλλαι, καὶ λόγον ἀπαιτοῦντες ἐν τῇ συκλήτῳ, παρῆθ' ὀλιγώρως πόρῳ καὶ καταφρονητικῶς, λόγων μὲν ἐκ ἔφθ' διδόναι, περιεργεῖν ὅτι κημίλῳ ὡς πρὸ πόρῳ εἰώθη ὅτι παῖδες ὅτῳ ἐν ὄσφ' ἀμείζῳ ἀμείζῳ. ἐκ τούτου Σύρας παρωνομάσθη Σύραν γὰρ οἱ Ρωμαῖοι τὴν κημίλῳ λέγουσι. πάλιν ὅτι δίκαιον ἔχον, καὶ εὐφροσύνης ἐπίσης τῆς δικαίων, ἐπεὶ δυοῖ μόναις ἀπέφυγε ψήφοις, ἔφθ' ἀνάλωμα γενέσθαι ὅτι πατέρα κριτῆ δόξεν ἔχειν γὰρ εἰ καὶ μὴ ψήφῳ μόνον ἀπελύθη. τῆτον ὄντα τῆ φύσῳ τοῦτον, κεκμημένοι ὑπὸ τῆ Καπλίνας, παρῆ διέφθηκεν ἐλπίσι κενῶς ψευδομαύταις καὶ γήντες, ἔφθ' πεπλασμένα καὶ χρησμοῖς ἄδοντες, ὡς ἐκ τῆ Συλλαιων παρῆ διδόναι τῆ εὐμῶν ἐπὶ τῆ Ρώμῃ Κορηλίοις βίαις μονάρχους. ὡν δύο μὲν ἡδὴ πεπληρωμένοι ὅτι χροῖν, Κίνας τε καὶ Σύλλαι, τρίτῳ ὅτι λοιπῶ Κορηλίου ἐκείνῳ φέρονται τῆ μοναρχίας ἡκεῖν τὴ δαίμονα, καὶ δεῖν πόρῳ δέχεσθαι, καὶ μὴ εὐφροσύνης μέλλοντα τῆς χροῖς, ὡς πρὸ Καπλίνας. ὅθεν οἷον ἐπενοῖ μικρὸν ὁ Λέντιος ἡ ἀσημον, ἀλλ' ἐδέδοκτο τῆ βουλίῳ ἀπασαν αἰαρεῖν, τῆ τ' ἀγῶν πολιτῶν ὅσοις διώκτο τὴ πόλιν δι' αὐτῆ καπατιμωρεῖναι φασκεσθῆ τε μηδενὸς ἢ τῆ Πομπηίας τέκνων. ταῦτα δὲ ἐξ ἀρπασαμένων ἔχον ὄφ' αὐτοῖς, ὅτι φυλάτῃν, ὁμηρεῖ τῆ παρῆ Πομπηίον ἀφ' αὐτοῖς. ἡδὴ γὰρ ἐφοῖτα πολὺς λόγος καὶ βέβαιος. ὑπὸ αὐτῆ καπλίνας ἀπὸ τῆς μεγάλης φρατείας, καὶ νῦν μὲν ὡς πρὸ τῆ ἐπιπέσει μία τῆ χροιάδων ἐξίφθ' ὅτι καὶ ὑπὸ αὐτῆ καπλίνας εἰς τῆ Κεθῆρου φέροντες οἰκίαι ἀπέκρυψαν αἰδρας ὅτι ἀξίαιτες ἐκατὸν καὶ μέρη τῆ αὐτῆ Ρώμης, ἐκαστὸν ἐφ' ἐκάστῳ διεκλήρωσαν, ὡς δὲ ὀλίγῳ πολλῶν ἀφάντων, φλέγειτο πόρῳ χροῖν ἡ πόλις. ἀγῶν ὅτι οἷον ὅτι οἷον ἐμμελλον ἐμφραξίαιτες, ἀπὸ σφῆν τοῖς ὑδρολοιδροῖς. παρῆ πορῆων ὅτι αὐτῶν, ἔτυχον ὅτι τῆ δημοῖντες Ἀλλοβείων δύο παρῆ βίαις, ἐθνοῖς μάλιστα δὴ τότε πονηρεῖ παρῆ πόντος, καὶ βαρνοιδροῦ τῆ ἡγεμονίας. ταῦτοι οἱ παρῆ Λέντιον ὡφελίμοις ἡγεμόνοι παρῆ ὅτι κινήσει καὶ μεταβολεῖν τῆ Γαλατίῳ, ἐποίησαντο στωμοῖς. καὶ γράμματα μὲν αὐτοῖς παρῆ τῆ βουλίῳ, γράμματα ὅτι παρῆ Καπλίνας ἔδδσαν, τῆ μὲν ὑπὸ ἡγεμόνοι τῆ ἐλθεῖναι, τῆ ὅτι Καπλίνας παρῆ ἀφ' αὐτοῖς, ἐλθεῖν ὅτι οἷον τοῖς δούλοις, ὅτι τῆ Ρώμῳ ἐλαύνειν. συναπέπελλον ὅτι μετ' αὐτῶν

αἰρεῖσθαι μέλλοις. ταῦτα δὲ ἔπεσε καὶ Γείσων, αἰὲρ ὑπατικός, εἰσηγήλε. Γάιος ὅτι Σουλπίκιος, DDDD iij

εις τῶν στρατηγῶν, ὅτι τὴν οἰκίαν πεμφθεὶς τῶ Κερήρου, πολλὰ μὲν ἐν αὐτῇ βέλη καὶ ὄπλα, πλείστα δ' ἔξιφθη καὶ μαχαίρας ὄρε νεοθῆκτοισ ἀπάσας. τέλος δ' ἐπὶ Κροτωνιάτῃ ψηφισαμένης ἀδφαι ὅτι μὴ οὐσει τῆς βουλῆς, ἐξελεῖσθαι ὁ Λέντλος ἀπωμόσατο τὴν ἀρχὴν (στρατηγῶν γὰρ ἐτύχευε) καὶ τὴν ἀπορφύρον ἐν τῇ βουλῇ καὶ ἀδελφός, δὴ ἀλλὰ ἐν ἐδῆται τῇ Συμφορᾷ παρέπουσαν. οὗτοι μὲν οὖν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ παρεδόθησαν εἰς ἀδεσμον φυλακῶν τοῖς στρατηγῶσι. ἡδὴ δ' ἐσπέρας οὐσης, καὶ τῷ δήμῳ ἀεικνύοντος ἀδφους, περὶ ἧθῶν ὁ Κικέρων, καὶ φράσας ὅτι ἄρχαμα τοῖς πολίταις, καὶ περὶ πεμφθεῖς, παρήλθεν εἰς οἰκίαν φίλου γατηνιάντος. ἐπεὶ τὸ ἐκείνου γυναικὸς κατεῖχον, ἰερός ἀπορήτοις ὀργαζομένην, ἡ Ρωμαῖοι μὲν Ἀγαθὸν, Ἐλλήνες δ' Ἰωνναίαν ονομάζουσι. ἴσεται δὲ αὐτῇ κατ' ἐνιαυτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ τῶ ἑσπέρας, ἀφ' ἡμερῶν ἢ μήθ' αὐτῶν, τῶ ἐστὰδων παρῆντων παρῶσαν. εἰς ἧθῶν οὖν ὁ Κικέρων, καὶ αὐτὸν, ὀλίγων πόρτυπα σὺν αὐτῷ παρῶσαν, ἐφροντίζεν ὅπως χρεῖσται τοῖς ἀνδράσι. τὴν τε γὰρ ἀρχὴν καὶ περὶ ἐκέρουσαν ἀδικήματα τηλικούτοις ἡμερῶν ἀδφουλαβεῖτο καὶ κατέκλει, δι' ὅτι εἰς οἰκίαν ἡτοῖς ἀμα, καὶ ὡς μὴ δοκίμη τῆς ἀξιοσύνης ἀδφουλαβεῖται, καὶ πικρῶς ἐπεμβαίνον ἀνδράσι γυνῆ τε περὶ τοῖς, καὶ φίλοις διωκτοῖς ἐν τῇ πόλει κεκτημένοις. μαλακώτερον τε χρεῖσται ἀδελφός, ὡρῶν δὲ τὸ ἀπ' αὐτῶν κίνδυνον. οὐ γὰρ ἀγαπήσειν, μετρώτερον πὶ θανάτου παρῶσαν, ἀλλ' εἰς ἀπὸν αἰαράρησεται πόλμης, τῇ παλαιᾷ κακίᾳ νέαν ὀργὴν περὶ ἀδφουλαβεῖται. αὐτὸς τε δὲ ἀνδρὸς καὶ μαλακῶς, οὐδ' ἀδφως ἀδφουλαβεῖται ὅτι πολλοῖς. ταῦτα τῶ Κικέρωνος ἀφ' ἀπορῶτος, γίνεται ἡ τῶν γυναικῶν σημεῖον θυούσης. ὁ γὰρ βωμὸς, ἡδὴ τῶ περὶ ἀδφουλαβεῖται ἀδφουλαβεῖται, ἐκ τῆς τέφρας καὶ τῶν κεκαυμένων φλοίων φλόγα πολλὴ ἀνῆκε καὶ λαμπερῶν. ὅφ' ἡς αἱ μὲν ἀδφουλαβεῖται διεπρήθησαν, αἱ δὲ ἱεραὶ παρῆνοι τὴν τῶ Κικέρωνος γυναικᾶ Τερεντίαν ἐκέλευσαν ἢ ἄρχος χωρεῖν περὶ τὸν ἀνδρα, καὶ κελεύει οἷς ἐγνωκεν εἰς ἀδφουλαβεῖται τῆς παρῶσαν ὡς μέγα περὶ τῶ σωτηρία καὶ ἀδφουλαβεῖται τῆς θεοῦ φῶς διδύσης. ἡ δὲ Τερεντία (καὶ γὰρ οὐδὲ ἀδφως ἡ περὶ ἀδφουλαβεῖται ἀπολμος τὴν φύσιν, ἀλλὰ φιλότιμος γυνή, καὶ μάλλον, ὡς αὐτὸς φησὶν ὁ Κικέρων, τῶν πολιτικῶν μεταλαμβάνουσα παρ' ἐκείνου φροντίζων, ἢ μεταδιδόσα τῶν οἰκειακῶν ἐκείνῳ) ταῦτα τε περὶ αὐτὸν ἔφρασε, καὶ παρῶσαν ὅτι τῶ ἀνδρα. ὁμοίως δ' καὶ Κικέρωνος ὁ ἀδελφός, καὶ τῶ ἀπὸ φιλοσοφίας ἐπαύρων, Πόπλιος Νιγίδιος, ὁ τῶ πλείστα καὶ μέγιστα περὶ τῶ πολιτικῶς ἐχρηστοῦ περὶ ἀδφουλαβεῖται. τῇ δὲ ὑπεραία ἡμοιῶν ἐν συγκλητικῶν λόγων ἀδφουλαβεῖται τῶ ἀνδρῶν, ὁ περὶ τῶ ἐρωτηθεὶς γνώμην Σιλανός, εἶπε, τὴν ἐχρηστὴν δίκην δοῦναι περὶ ἀδφουλαβεῖται, ἀφῆντας εἰς ὁ δεσμοτήριον, καὶ περὶ τῶ περὶ τῶ τῶ πᾶντες ἐφρασε, μέγιστον γὰρ Καίσαρος, τῶ μὲν ταῦτα δικάτωρος ἡμοιῶν. τότε δὲ νέος ὦν ἐπὶ, καὶ τῶ περὶ τῶ ἔχων τῆς ἀδφουλαβεῖται ἀρχῆς, ἡδὴ δὲ τῇ πολιτεία καὶ τῶ ἐλπισιν εἰς ἐκείνῳ τὴν ὁδὸν ἐμβεβηκῶς ἢ τῶ Ρωμαίων εἰς μοναρχίαν μετέστησε περὶ ἀρχαμα, τῶ μὲν ἀδφουλαβεῖται ἔλαβον, τῶ δὲ Κικέρωνι πολλὰς μὲν ἑσπέρας, ἀδφουλαβεῖται δὲ οὐδεμίαν εἰς ἔλεγον παρέδωκεν, ἀλλὰ καὶ λεγόντων ἡ ἐνίων ἀρχῆν ὡς ἐχρηστὴν ἔλθων ἀδφουλαβεῖται, διεκφύρι τὸ ἀνδρα. ἴνεις δὲ φασὶ παρῶσαν ἔχοντα καὶ περὶ ἀδφουλαβεῖται τὴν κατ' ἐκείνου μίμωσιν, φόβῳ τῶ φίλων αὐτῶ καὶ τῶ διωμάμεως. πόρτυ γὰρ εἶ) περὶ ἀδφουλαβεῖται ὅτι μάλλον αἱ ἐκείνοι ἡμοιῶν περὶ ἀδφουλαβεῖται Καίσαρι Σωτηρίας,

A prator domum Cethegi missus, magnam vim ibi telorum & armorum, plurimos pugiones & gladios, omnes recens exacutos,prehendit. Postremò Crotoniensi fide publica dicere à senatu quæ sciret iusso, conuictus Lentulus, magistratum, quòd prator esset, abdicauit, depositaque in curia prætexta, vestem sumpsit præsentì calamitàti conuenientem. atque is itemque confortes eius prætoribus traditi sunt, vt in liberis custodijs haberentur. Obscura iam luce quum frequens plebs expectaret, progressus Cicero, quæ acta essent exposuit populo. Inde deduxerūt eum in ædes amici vicini. nam ipsius domum tenebant mulieres quæ arcanis sacris Bonæ deæ, quam Græci appellant Gynæciam, operabantur. Hæc sacra quotannis in ædibus consulis vxor eius aut mater virginibus Vestalibus præsentibus obit. Ingressus Cicero, perpaucis præsentibus, voluit secum quid de istis hominibus statueret. Siquidem extremū & tam atrocibus par facinoribus supplicium dubitabat & verebatur persequi, cum miti suo indutus ingenio, tum ne cui impensior videretur & durior in viros nobilissimos & potentibus vallatos amicis: sin mollius consuleret, cernebat propositum sibi ab ijs periculum. neq; enim acquieturos eos si leuiore quàm capitali defungerentur pœna, sed adiuncta ad pristinam improbitatem noua ita in omnem exarsuros audaciam: deinde notam se timiditatis & molliciei incursum, qui alioqui non haberetur vulgo nimium animosus. Hac agitante Cicerone, fœminis offertur in solennibus ostentum. Atta, quum ignem iam appareret sopitum, ex cinere & deustis corticibus ingentem & luculentam edidit flammam: quæ res alias defixit terrore, verum virgines Vestales vxori Ciceronis Terentiæ imperarunt ad virum properaret, moneretque eum consilia sua pro patriæ incolumitate vt exequeretur. magnam ei à Dea adferri ad salutem & gloriàm lumen. Terentia, quæ nec aliàs leni esset, nec pavidò ingenio, verum ambitioso, magisque (vt ipse refert Cicero) in consilia quæ de republica haberet, inferret se, quàm ei participaret domestica: aperuit ei hæc, & in coniuratos incendit: Quintus item eius frater & in philosophia socius P. Nigidius, cuius ferè grauissimis in negotijs publicis utebatur consilio. Postero die quum ad senatum de coniuratorum supplicio esset relatum, Syllanus primo loco sententiam rogatus condendos censuit in carcerem, atque ibi vltimo supplicio in eos animaduertendum. Huius sententiæ omnes deinceps assensu sunt vsque ad C. Cæsarem, qui post dictator fuit. Iuuenis tunc erat & in primis incrementi rudimentis. qui iam tum actionibus suis & spe eam ingressus viam qua rempublicam vertit in principatum, cæteros fefellit, Ciceroni multis modis suspectus cauit tamen ne se teneret: imo multi sunt qui dicunt quamuis esset tantum non compertus, elapsum fuisse Ciceroni tamen. Alij referunt metu eius amicorum & opum vltro eum conuiuissè, & repudiassè delata aduersus eum indicia. Omnibus enim constitit citius illos Cæsari accessionem fore ad salutem,

quàm ad punitionem illis Cæsarem. Ut verò ad eum ventum est ut diceret sententiam, exurgens censuit non infligendam iis mortem, sed publicandam pecuniam, ipsos per municipia, quæ Cicero probaret, dum esset cum Catilina debellatū, in vinculis habendos. Cui sententiæ, quia mitis erat, & ille qui dixerat disertissimus, non parum Cicero adiecit momenti. surgens enim differuit in utramque partem, hinc priori, hinc Cæsaris astipulans sententiæ. Amici quòque magis arbitrati omnes sententiam expedire Cæsaris Cicero, (minus enim calumniæ subiturum si non interfecisset coniuratos) maluerunt in alteram sententiam discedere: ut etiam immutatus Syllanus retractaret se, negaretque capitalem se dixisse sententiam. vltimum enim senatori populi Romani esse carcerē supplicium. Postquam assedit Cæsar, princeps eam sententiam Luctatius Catulus impugnavit. Hunc Cato sequutus, & in dicendo graui suspicione aspergens Cæsarem, inflammavit, erexitque senatum. Decernunt itaque in eos supplicium capitale. De publicandis bonis repugnauit Cæsar, ne, qui mitissimam partem sententiæ suæ reiecessent, exciperent ex ea quod haberet tristissimum. Insistentibus multis appellauit tribunos, nec illi intercessere, at cessit Cicero ipse, remisitque illam de publicandis bonis sententiæ partem. Inde profectus cum senatu Cicero ad coniuratos, (non erant autem eodem omnes loco, sed diuersi prætores alius alium in custodia habebat) primum ex palatio Lentulum accepit, quem sacra via medioque foro deduxit. Primores ciuitatis vndique circumfusi stipabant eum. Populus silentio præteribat trepidus ea facie. Iuuentus præcipue speciem præbebat quasi sacris patriis summæ optimatum potestatis cum trepidatione & horrore initiarentur. Ut medio foro ad carcerem accessit, tradidit Lentulum carnifici necandum. Inde Cethegum, mox reliquorum quemq; deduxit in carcerem, ac supplicio affecit. Qui quum frequentes adhuc conspiceret coniurationis consortes in foro stantes conglobatos, ignaros eorum quæ facta fuerant, & quasi etiamnum superessent isti atque eripi valerent, noctem opperientes, alta voce dixit ad eos, *Vixerunt*. Ita Romani vitantes verbi atrocitatem, interfectos significant esse. Iam nox erat quum per forum reciperet se domum. tum non ultra tenuerunt silentium ciues, neq; sedate deduxerunt eum: sed ut quosque præteribat, acclamationibus exceperunt & plausibus, seruatorem & conditorem patriæ appellantes. Viæ crebris lampadibus & facibus, quas accenderant pro foribus, collucebant. Prælucebant ex tectis matronæ, ornandi & contemplandi causa Ciceronis: quem amplissima frequentia domum reducebant principes. quorū plerique magnis perpetratis bellis, post triumphos actos, & in multū auctum terra mariq; imperium, incedebant aperte inter se ferentes populum Romanum multis eius æui imperatoribus & ducibus pecuniam, manubias, & incrementū potentiae referre accepta: securitatem & salutem, vni tantum Cicero, qui tantū & tam saxum ipsorum discussisset periculum. Neq; enim reprimere cœpta potuisse & punire flagitiosos videbatur mirandum,

A ἢ Καίσαρ ἐκείνοις ἐλάσσει. ἐπεὶ δὲ οὗτῳ ἡ γνώμη παρῆλθεν εἰς αὐτὸν, ἀναστὰς ἀπεφώνησεν, μὴ θανατοῦ τοῖς ἀνδράσιν, ἀλλὰ λατῆς οἰσίας εἶναι δημοσίας, αὐτοῖς δὲ ἀπαχθέντας εἰς πόλεις τῆς Ἰταλίας ἀσὶ ἀνδοκῆ Κικέρωνι, τῆρεῖσθαι δεδεμένους, ἀρχὴν αὐτῶν οὐκ ἀποπολέμηθῆναι Καπλίνας. οὐ σὴν δὲ τῆς γνώμης ἐπιτελεῖς, καὶ τὸ λέγοντος εἰπεῖν διωκατοτάτου, ῥοπήν ὁ Κικέρων παρῆσθαι οὐ μικράν. αὐτὸς τε γὰρ ἀναστὰς ἐπέχειρσεν εἰς ἑκάτερον, τὰ μὲν τῆς προτέρας, τὰ δὲ τῆς γνώμης Καίσαρος συνεπιπῶν· οἵ τε φίλοι πρότερος, οἰόμενοι τὰς Κικέρωνι συμφέρον τὴν Καίσαρος γνώμην, (ἦτον γὰρ ἐν αἰτίας ἐπὶ τῆς ἀποπολέμησης τοῖς ἀνδράσιν) ἠερῶτο τὴν δευτέραν μάλλον γνώμην, ὥστε καὶ τὸ Σιλβανὸν ἀδελφὸς μετὰ βασιλέων παρατεῖσθαι, καὶ λέγειν ὡς οὐδὲ αὐτὸς εἴποι θανατοκίαν γνώμην, ἐξάτιν γὰρ ἀνδρὶ βουλομένῳ τῆς Ρωμαίων εἶναι δίκην ὁ δεσποτικῶν. εἰρημότης δὲ τῆς γνώμης, παρῆτος ἀντέκρουσεν αὐτῆς Καίσαρος Λουπάτος· εἶτα δεξάμενος Καίσαρος, καὶ τὰ λόγῳ σφοδρῶς συναπερείσας ἐπὶ τὸν Καίσαρα τὴν ὑπόνοιαν, ἐπέπλησε θυμῷ καὶ φρονημάτων τὴν σύγκλητον, ὥστε θάνατον κατὰ φημισατοῦ τῆς ἀνδρῶν. παρῆ δὲ δημοσίως χρημάτων οἰσίατο Καίσαρ, οὐκ ἀξίαν τὰ φιλοῦν δεσποτῆ εἰσαυτῆς γνώμης ἐκβαλόντας, εἰς χρησάσθαι τῶν σκυδερποτάτων. βιάζομένων δὲ πολλῶν, ἐπέκαλετο τοῖς δημοσίοις. οἱ δὲ οὐχ ὑπέκχουσαν, ἀλλὰ Κικέρων αὐτὸς ἐνόησεν αἰνεῖν τὴν παρῆ δημοσίως γνώμην. ἐξάρει δὲ μὲν τῆς βουλῆς ἐπὶ τοῖς ἀνδράσιν. οὐκ ἐπὶ ταῦτα δὲ πρότερος ἦσαν, ἄλλος δὲ ἄλλον ἐφύλαττε τῆς πρατηγῶν. καὶ παρῆτον ἐκ Παλατίου παρῆ λαβῶν τὸν Λέντλον, ἦγε δὲ τῆς ἐξέσεως οὐδὲ καὶ τῆς ἀρχῆς μέσης, τῆς μὲν ἡγεμονικῶν ἀνδρῶν κίχλω παρῆσσει αἰμαμένων καὶ δροφροσυνῶν, τῆς δὲ δήμου φείποντος τὰ δρώμενα, καὶ παρῆτοντος σιωπῆς μάστιγα δὲ τῆς νέων, ὡς παρῆ ἐξέσεως ποιηταίους, ἔρριση κρητικῆς ἰνὸς ἐξοσίας, τελείσθαι μὲν φόβου καὶ θάμβους δοκῶντων. διελευθῶν δὲ τὴν ἀρχῆν, καὶ ἡρόμενος παρῆς τῆς δεσποτικῆς, παρῆδωκε τὸν Λέντλον τῆς δημῶν, καὶ παρῆσ-ἐτάξεν ἀνελεῖν· εἴθ' ἐξῆς τῆς Κέθηρον· καὶ οὕτω τῆς ἄλλων ἑκάστον κατὰ γὰρ ἀπέκτεινεν. ὁρῶν δὲ πολλοὺς ἐπὶ τῆς σιωμοσίας ἐν ἀρχῆς συνεστῆσας ἀδρόους, καὶ τὴν μὲν παρῆσιν ἀγνοούσας, τὴν δὲ νύκτα παρῆσιν ἀκούσας, ὡς ἐπὶ ζώντων τῆς ἀνδρῶν καὶ διωκαμένων ἐξαρπασθῆναι, φηγεξάμενος

E μέγα παρῆς αὐτοῖς, ἔζησαν, εἶπεν. οὕτω δὲ Ρωμαίων οἱ ἀδυσφημῆν μὴ βουλομένοι, ὁ τεθνῆναι σημεῖοισιν. ἦδη δὲ ἡμῶν ἐσπῆρα, καὶ δὲ ἀρχῆς ἀνέβαινον εἰς τὴν οἰκίαν, ἐκέπτε σιωπῆ τῆς πολιτῶν ὁ δὲ τῆς παρῆσιν ἐπιπῶντων αὐτῶν, ἀλλὰ φωνῆς καὶ κρότους ὁ χρομένων καθ' οἷς ἦμοιο, σιωπῆ καὶ κῆρυξ ἀνακαλούων τῆς παρῆσιν. τὰ δὲ φῶτα πολλὰ κατέλαμπε τοῖς φενοποιῖς, λαμπρά δὲ καὶ δάδας ἰσώντων ἐπὶ τῆς θύρας. αἱ δὲ γυναῖκες ἐκ τῆς τεγῶν, παρῆσιν ἐπιπῶντων ἡμῶν καὶ ἡμῶν, ὑπὸ πομπῆ τῆς ἐξέσεως μέγα σιμῶς δύνοντος· ὧν οἱ πλείστοι πολέμοις τε κατεργασμένοι μεγάλοι, καὶ δὲ δὲ θριάμβων εἰσεληλαχῆτες, καὶ

F παρῆσιν ἐπιπῶντων γὰρ καὶ θάλασσαν οὐκ ὀλίγην, ἐβάδιζον ἀνομολογούμενοι παρῆς ἀλλήλοισι, πολλοῖς μὲν τῆς τότε ἡγεμόνων καὶ πρατηγῶν πλούτου καὶ λαφύρων καὶ δυ-

νάμεως χάριν ὀφείλειν τὸν Ρωμαίων δῆμον, ἀσφαλείας δὲ καὶ σωτηρίας ἐν μόνῳ Κικέρωνι, τηλικούτων ἀφελόντι καὶ ποσούτων αὐτῶν κίνδυνον. οὐ γὰρ ὁ κωλύσθαι τὰ παρῆσιν ὄμνημα, καὶ κελῆσθαι τοῖς παρῆσιν ὄμνημα, ἐδόκει θαυμαστόν,

ἀλλ' ὅτι μέγιστος ἰσχυρὸς πώποτε νεωτερισμῶν, ὅτι ἐλαχίστοις κακίαις ἀπὸ γένεως καὶ παλαιότητος κατέσβεσε. καὶ γὰρ τὸν Καπλίναν οἱ πλείστοι τῶν συνερρηχθέντων πρὸς αὐτὸν, ἅμα τὰ πύθασθαι τὰ πρὸς Λέντλον καὶ Κέθηρον, ἐγκαταλιπόντες ἄρχοντες. καὶ μὲν τῶν συμμεμνηθέντων αὐτῶν Διφραγονισάμενος πρὸς Ἀντώνιον, αὐτὸς τε διεφθάρη καὶ τὸν στρατόπεδον. οὐ μὲν δὲ ἦσαν οἱ τὸν Κικέρωνα παρεσκεύασμένοι καὶ λέγοντες ὅτι τούτοις καὶ ποιεῖν κακῶς ἔχοντες ἡγεμόνας τῶν εἰς τὸ μέλλον δεχόντων, Καίσαρα μὲν, στρατηγῶντα, Μέτελλον δὲ καὶ Βηστίαν δημάρχωντας. οἱ τὴν δεξιὰν πρὸς λαβόντες ἐπὶ τῷ Κικέρωνος ἡμέρας ὀλίγας ἀρχόντες, ὅσον εἰὼν δημηγροῖν αὐτὸν, ἀλλ' ἵνα τῶν ἐμβόλων βάρβαροι γέντες, οὐ παύσειαν, οὐδ' ἐπέτρεπον λέγειν· ἀλλ' ἐκέλευον, εἰ βούλοιο μόνον πρὸς τὴν δεξιὰν ἀπομόσασθαι, καὶ ἀβασίην. κακείνος ὅτι τούτοις ὡς ὁμοίων πρὸς ἡλθε· καὶ ἡγομένης αὐτῶν σιωπῆς, ἀμνησεν ὅτι πατέριον ἀλλ' ἰδίον ἵνα καὶ χαρὸν ὄρχον, ἢ μὲν σεσωκέναι τὴν πατρίδα, καὶ Διφρατετηρήκέναι τὴν ἡγεμονίαν. ἐπαμνησεν δὲ τὸ ὄρχον αὐτῶν σύμπας ὁ δῆμος. ἐφ' οἷς ἐπιμαλ- λον ὅ, τε Καίσαροί, τε χιλίαρχοι χαλεπαίνοντες, ἄλλως τε τὰ Κικέρωνι παλαιὰς ἐμνησαν ὅτι καὶ νόμος ἵνα αὐτῶν εἰσηγέτο, καὶ τὸν Γομπήιον μὲν τὸν στρατῶν, ὡς δὴ καὶ ἀλύ- C σσιν τὴν Κικέρωνος διωκείαν. ἀλλ' ἰσχυρὸς μέγα τὰ Κικέρωνι καὶ πάση τῇ πόλει δημαρχῶν τότε Κάτων, καὶ τοῖς ἐκείνης πολιτῶμασιν ἀπ' ἴσης μὲν ἔξουσίας, μείζονος δὲ δόξης ἀντιπαστόμνος. πάτε γὰρ ἄλλα βραδίως ἔλυσε, καὶ τὴν Κικέρωνος ἵστασθαι οὕτως ἦρε τὰ λόγῳ μεγάλῳ, δημηγροῖσας, ὡς τε ἡμᾶς αὐτῶν τῶν πώποτε μεγίστας ψήφισα- D σθαι, καὶ πρὸς αὐτὸν πατέρα πατρίδος. πρὸς τὰ γὰρ ἐκείνου δοκεῖ τούτο καθυπάρξαι, Κάτωνος αὐτὸν οὕτως ἐν τῷ δήμῳ πρὸς αὐτὸν ὄντος. καὶ μέγιστον μὲν ἴσχυον ἐπὶ τῇ πόλει τότε, πολλοῖς δὲ ὅτι φθονοῦν αὐτὸν ἐποίησαν ἀπ' ὁμο- νος ἔργου πονηροῦ, ὅτι ἐπαμνεῖν αἰεὶ καὶ μεγαλιώδη αὐτὸς ἑαυτὸν, ἵνα πολλῶν δυσχερανόμνος. οὐτε γὰρ βουλιῶν, οὐτε δῆμων, οὐτε δικαστηρίων ἰσχυρὸν ἐπὶ τῷ Καπλίνῳ ἔδει, θρυσσούμνον ἀκρόσθαι καὶ Λέντλον. ἀλλὰ καὶ τὰ βι- βλία τελευτῶν κατέπλησε καὶ τὰ συγγραμμάτα τῶν ἐγ- κωμίων. καὶ τὸ λόγον ἠδίστον ὄντα καὶ χαρὸν ἔχοντα πλεί- στην, ἐπαρῆ καὶ φορικὸν ἐποίησε τοῖς ἀκροατοῖσιν, ὡς πρὸ ἵνος αἰεὶ κηρὸς αὐτῶν τὴν ἀπὸ τῆς αὐτῆς πρὸς ἑσθῆς. ὅμοιος δὲ καὶ πρὸς ἕτως ἀκρόσθαι φιλομῆμια σιωπῶν, ἀπὸ λακκο τῶ φθορῶν ἐτέρεσι, ἀφρονῶτατος ὢν ἐπὶ τοῖς πρὸς αὐτὸν καὶ τοῖς κατ' αὐτὸν ἀνδράσιν ἐγκωμιάζον, ὡς ἐκ τῶν συγγραμμά- των λαβεῖν ἐστὶ. πολλὰ δὲ αὐτῶν καὶ ἀπομνημονεύουσιν· οἷον πρὸς Ἀριστοτέλους, ὅτι χρισίου ποταμὸς εἴη ῥέοντος· καὶ πρὸς τῶν Πλάτωνος Διφραγῶν, ὡς ἔδιδος, εἰ λόγῳ χεῖραται πέ- φυκεν, οὕτω Διφραγομῶν. τὸ δὲ Θεόφραστον εἰώθει τρυφῶν ἰδίαν ἀποκαλεῖν. πρὸς δὲ τῶν Δημοσθένους λόγων ἐρωτηθεῖς τίνα δοκίμη καλλίστην εἴη, τὸ μέγιστον εἶπε. καί τινες τὸ πρὸς ποιημάτων δημοσθενεῖν, ὅτι φρονταί φωνῆ τῷ Κικέρωνος, ἢ πρὸς ἵνα τῶν ἐπαύρων ἔθηκεν ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον, ὡς πρὸς τὸν λόγον ἀπονομάζον τὸν Δημοσθένειον. τὸ δὲ μεγάλων καὶ συ- μασιῶν ἐπαμνεῖν οἷς πολλαχῶν χεῖραται πρὸς τὸν ἀνδρῶς, καὶ ὅτι πρὸς ἕως μέγιστα τῶν ἰδίων ἐσπουδάσει λόγων, τὸς κατ' Ἀντωνί- νου, Φιλιππικῶν ἐπέγραψεν, ἀμνημονέσει. τὸ δὲ κατ' αὐτὸν ἐ- δόξων ἀπὸ λόγου καὶ σοφίας ἕκ ἐστὶν ὁμοίως ὢν ὅσον ἐποίησεν ἐν δόξοτερον, ἢ λέγων ἢ γραφῶν ἀμνησῶν πρὸς ἕκαστον.

A sed quæ maxima fuisset omnis memoriæ con- iuratio , hanc quòd quàm minimo detrimento sine seditione & motu restinxisset. Etenim Cati- linam plerique, qui ad eum confluerant, audito casu Lentuli & Cethegi ilico deseruere. Ille iis copiis quas reliquas secum habebat, collatis cum Antonio signis, cum exercitu est casus. Et qui- dem fuerunt nonnulli qui horum factorum ra- tione lacerare Ciceronem & fatigare intende- rent, ducibus designatis magistratibus Cæsare prætore, Metello & Bestia tribunis plebis. qui ini- to magistratu, quum pauci adhuc dies Ciceroni B consulatus superessent, non fecerunt ei copiam concionis habendæ: sed positis pro rostris subsel- liis, non fecerunt ei ius neque potestatem dicen- di: tantum permiserunt, si ei videretur, vt eiura- ret magistratum, statimque descenderet. Ita ille vt iuraturus progressus, facto silentio iurauit non solenne, sed peculiare quoddam & nouum iusiur- randum, Se patriam conseruasse & tutatum im- perium: quod vere eum iurasse, populus vniuer- sus iurauit. Quare vehementius Cæsar & tribuni acerbati, cum alias procellas excitauerunt Cice- roni, tum legem suaserunt vt Pompeius accire- tur cum exercitu ad dominatum reprimendum Ciceronis. Verum cecidit opportune Ciceroni atque vniuersæ reipublicæ quòd id temporis tri- bunis plebis esset Cato: qui illorum actionibus pari præditus potestate & maiore existimatione obiecit se. Hic enim & alia nullo negotio reflexit, & Ciceronis consulatum ita extulit concionibus suis, vt honores ei decernerentur omnium am- plissimi, & pater patriæ appellaretur. Quod ei no- men tributum sane est primo, quum eum ita in concione nominasset Cato. Fuit ea tempestate autoritas eius in ciuitate summa. verum inuidiam confluit sibi, nullo ille quidem flagitio, sed quod D se ipse laudaret & celebraret assidue, offendit multos. Vbique enim, siue in senatu, siue in con- cione, siue in iudiciis, habuit in ore Catilinam & Lentulum. Libros denique & scripta laudibus compleuit suis, iucundissimamque suam & venu- stissimam dictionem odiosam reddidit & ingra- tam auditoribus, hac eum quasi morbo aliquo semper comitante importunitate. Veruntamen quanquam supra modum cupiditate flagrauit glo- riæ, caruit inuidiæ tamen aduersus alios vitio. Quippe, vt testantur eius monumenta effusissime, & veteres & equales suos celebravit, & multa me- E morantur dicta eius. velut de Aristotele, manantis esse eum flumen auri: & de dialogis Platonis, Io- uem si loqui vellent, ita dicturum. Theophrastum afflueuerat delicias suas vocare. De orationibus Demosthenis rogatus quam maxime probaret, longissimam respondit. Licet nonnulli, qui se De- mosthenis simulant æmulos, mordeant dictum Ciceronis: quòd in epistola ad quosdam amicos scripta posuerit, in orationibus interim indormire Demosthenem: immemores quantis & quam in- signibus laudibus illum passim extollat, & quod ora- tiones, in quibus præ cæteris suis elaborauit, in An- F toniū habitas appellauerit Philippicas. Ex coæuis suis, qui eloquentia aut sapientia præcelleret, præ- termisit neminem, quem non dicendo vel scriben- do candido de vnoquoque, magis illustrauerit.

στυομερῶν καὶ λέγωντες ὅτι λειδορήσει τὸν Κικέρωνα, Τῷτο
 (ἐφη) πῶς σοὶ βούλομαι μάλλον ἢ πλακωῖλα. Ποπλίου
 ὁ Σησίτου στυννήροσιν μὲν αὐτὸν ἐν ἡνι δίκη πῶς αὐτὸν βούλομαι
 μὴ ἑτέρων, αὐτὸν δὲ πῶς βούλομαι λέγειν, καὶ μὴδὲν πα-
 ριότος εἰπεῖν, ὡς δήλος ἔστι ἀφιδέμενος ἕκαστος τῶν δικαστῶν, ἥδη
 τῆς ψήφου φερρομένης, Χρῆσθημερον (ἐφη) ἕκαστος Ση-
 σίτη μέλλει γὰρ αὖτις ἐιδώτης εἶναι). Ποπλίον ὁ Κώνσαν, νο-
 μικὸν εἶναι βούλομαι, ὅνα δὲ ἀμαθὴ καὶ ἀφοῦν, πρὸς τι-
 να δίκην ἐκάλεισε μῦθους. τὸ δὲ μὴδὲν εἰδέναι φάσκον-
 τος, Ἴσως (ἐφη) δοκεῖσσι πρὸς τῶν νομικῶν ἐρωτῆσθαι.
 Μετέλλου ὁ Νίπτωτος εἰς Διαφορὰ πῆνι πολλάκις λέγωντος,
 τὸς σοὶ πατὴρ εἶναι, ὁ Κικέρων; σοὶ τῶντιν τινὶ σπύκρισιν
 (ἐφη) ἢ μήτηρ χαλεπώτερον ἐποίησεν. ἐδοκεῖ δὲ ἀχόλαστος
 ἢ μήτηρ εἶναι τὸ Νίπτωτος, αὐτὸς δὲ ἄλλο μεταβολοσ. καὶ πο-
 τε τὴν δημάρχου σπουδιστῶν ἀφῶν, πρὸς Γομπήιον ἐξέ-
 πλῶσεν εἰς Συρίαν, εἰτ' ἐκείθεν ἐπεμύθησαν ἀλογώτερον.
 Σάλας ὁ Φίλαγγρον τὸν καὶ Σηγήτιν ὅτι μελέτερον, ἐπέ-
 σπεν αὐτὸν τὰς τάφω χρέα καὶ λίθινον. καὶ ὁ Κικέρων, τὸ ὑ-
 (ἐφη) σοφώτερον ἐποίησας. πέπεσθαι γὰρ σε μάλλον ἢ λέγειν
 ἐδίδαξεν. ἐπεὶ ὁ Μάρκος Ἀπίπιος ἐν τῇ δίκη παρισμα-
 ζόμενος εἶπε φίλον αὐτὸν δεδεῖσθαι πῶς αὐτὸν ἐπιμελέσθαι
 καὶ λογιστῆρα καὶ πίσιν, εἶθ' οὕτως (ἐφη) σιδερόεις γέροντας
 αἰδοσ, ὡς τε μὴδὲν ἐκ τσούτων ὦν ἠτήσατο φίλος πα-
 ραγγεῖν; τὸ μὲν οὖν πρὸς ἐξήρουσ ἢ ἀπιδέμενος σὺ μῦθος
 γρησθαι πικροτέροις, δοκεῖ ρητορικῶν εἶναι. ὃ δὲ οἷς ἔτυχε
 παρρησῆν ἐνεκα τῶ γελίου, πολὺ στυνῆγε μῖστος αὐτῶν.
 γράφω ὅτι τούτων ὀλίγα. Μάρκον Ἀκύνιον ἐχροντα δύο Γαμ-
 βροὺς φυγάδας, Ἀδρασον ἐκάλει. Λακίου ὁ Κόπια, ἡμψ-
 κικῶ ἐχροντα δὲ χλίω, φιλονοτάτου ὁ οὐτός, ἕταπίασιν
 μελιῶν ὁ Κικέρων ἐδίψησε, καὶ τῶν φίλων κύκλω πρῶσαντων,
 ὡς ἔπινεν, Ὁρθῶσ φοβεῖσθε (εἶπε) μὴ μοι γίνετο χαλεπὸσ ὁ
 πρῶτης, ὅτι ὑδὸρ πῆνι. Βωκωνία δὲ ἀπρητήσας ἀχροντ μὴ
 εἰσαπτε εἰσ ἀμορφοτάτας θυγατέρας ἀνεφθέγγαστο, Φοίβου
 ποτ' ἔσκι ἐὼντος ἑσπειρεν τέκνα. Μάρκου ὁ Γελίσις δοκωῖ-
 τος ὅτι ἐξ ἐλθῶν γέρονται, λαμωρὰ ὁ τῆ φωνῆ καὶ με-
 γάλη γράμμασ. πρὸς τὴ σύγκλητον δὲ ἀναγόντοσ, Μὴ ταν-
 μάστε, (εἶπε) καὶ αὐτὸ, εἰσ ἔσκι τῶν ἀναπεφωνηκότων. ἐπεὶ ὁ
 Φάωσος ὁ Σύλλα τῶ μοναρχήσαστος εἰς Ρώμη, καὶ πολλοὺς
 ἐπιτῶν αὐτῶν πρῶσε ἀφῶντος, ἐπιδανέοισ γυρομένοις, καὶ πολ-
 λα τὴ οὐσίασ Διασπῆσασ, ἀμαρτίαν πρῶσε γράφει, τῶντιν
 ἐφη μάλλον αὐτὸν τὴ πρῶσε γράφω δρέσκειν, ἢ τὴ πατρῶν.
 ἐκ τούτων ἐγένετο πολλοῖσ ἐπαχθῆσ. καὶ οἱ μὲν Κλωδίῳ συνέ-
 σπασαι ἐπ' αὐτὸν, δὲ χλίω τοιαύτῳ λαβόντες. καὶ Κλωδίος
 αὐτῶν ἀφῶν, τῆ μὲν ἡλικία νέος, ὅ τῶ φρονηματὶ δρασὺσ καὶ
 αὐθάδης ὅτα ἑρῶν Γομπήιασ τὴ Καστροσ γυωαχῆσ, εἰσ τῶ εἰ-
 κίασ αὐτῶν παρῆσ ἦλθε κρύφα, λαβῶν ἐδῆσ καὶ σκδλιῶ ψαλ-
 τείασ ἔθουο γδ αἰ γυωαχῆσ τὴ σπύρρητον ἐκείλῳ καὶ ἀθέατον
 ἀνδράσι θυσίασ εἰς τῆ τῶ Καστροσ οἰκίασ καὶ παρῶν αὐτῶν εἰ-
 δείσ. ἀλλὰ μεισάκιον ὦν ἐπὶ καὶ μῆπω γυωαχῶν ὁ Κλωδίος, ἡλ-
 πιζελήσασθαι Διαδύσ πρὸς τῶ Γομπήιασ μὲν τῶ γυωαχῶν.
 ὡς δὲ εἰσῆλθε νυκτὸσ εἰσ οἰκίασ μεγάλῳ, ἠπορεῖτο τὴ διόδων.
 καὶ παιδιῶν αὐτῶν ἰδοῖσα Ἀυρηλία θερασπῆνισ τὴ Κασσα-
 ερος μῆροσ, ἠτήσεσ ὄνομα. φλέγγασθαι δὲ ἀναγκασδέντος
 ἐκείνου καὶ φῆσαστος ἀχόλουτον Γομπήιασ ζῆπιν Ἀυρην τούνημα,
 σιωεῖσα τῶ φωνῶ οὐ γυωαχίασ οὔσασ, ἀνέκραγε καὶ σιωεῖσ αὐτῶν τῶ γυωαχῆσ. αἰ δὲ σπύκλεισασσ τῶσ
 θυερασ, καὶ πῶρτα διερωτόμενῳ, λαμ-
 βάνοισαι τὸν Κλωδίον εἰσ οἰκίασ παρῆσ, ἢ σιωηλθε, καταπεφθῶρτα.
 τὸ δὲ πρῶσε γμάτωσ πρῶσεβοῦ του γυομερῶν,

A Eo ferociter iactante Ciceronē probris se insectaturū, Hoc, inquit, malo abs te Cicero, quā placētā. P. Sestius adhibuerat eum cū nonnullis aliis in iudicio aduocatū. qui quū dicere ipse omnia vellet, neq; cuiquā permetteret verbū facere, vbi patuit absolutū iri, quia iudices iā sentētiā ferebant, Vtere hodie, inquit, Sesti, tēpore: cras enim priuatus eris. Publīū Cottam, qui haberi iuris peritus affectabat, quum indoctus esset & iners, ad testimoniū dicendū in quadā causa citauit. Nihil quū diceret se scire, Putas fortassis, inquit, te de iure interrogari. Quum Metellus Nepos aliquādo inter disputandū identidē repeteret. Quis est pater tuus? Tibi, inquit, hāc responsionē mater tua effecit difficiliorē. siquidē Nepotis matrem fama erat impudicā esse: ipse autē habebatur leuior: ac relicto aliquando tribunatu plebis raptim in Syriam nauigauit ad Pompeiū, mox inde maiore est inconstātia reuersus. Quū Philagrum praeceptorē tumulasset accuratius, imposuit eius tumulo marmoreum coruū. Tu Cicero, Intelligētius, inquit, hoc fecisti. volare enim potius docuit te quam dicere. M. Appio in exordio causę cuiusdā amicum suum orasse se dicenti vt curā & faciendā & fidē sibi praeferret, Adeone tu, inquit, durus es, nihil vt omnīū quę te orauerit amicus, praeferretis? Sane cauillari quidē in inimicos & aduersarios in foro acerbius, oratori dicas conuenire: verum quod incurrerit in quosuis risus excitandi causa, id similtates ei parauit multas. Horum quōq; pauca cōmemorabo. M. Aquiliū, qui duos generos habebat exules, vocabat Adrastū. L. Cotta censore, qui supra modū effusus in vinū erat, candidatus Cicero cōsularis in prensando quū sitisset: circumfusis amicis, vt bibit, Recte veremini, inquit, ne quod aquam bibam, succenseat mihi censor. Voconio occurrens secum ducētī tres insigniter deformes filias, exclamauit, *Inuito Apolline seminauit liberos.* M. Gellius, quem rumor erat nō esse ingenuis natalibus ortum, quum clara voce & alta literas infestatu recitasset, Nolite mirari, inquit, & hic ex iis est qui proclamarūt. Quum Faustus Sylla, dictatoris Syllæ, qui multos proscriserat, filius, ære alieno obrutus, te familiari magna ex parte dissipata, bonorum auctiōnē proscrisisset, Hanc, inquit, proscrispionem malo quām paternam. Hinc multos offendit. At Clodii factio coitionē aduersus eum fecit, ex hac causa incitata: Clodius nobili familia erat, ætate florente, feroci animo & procaci. Hic captus vxoris Cæsaris amore Pompeiæ, assumpta veste & ornatu psaltrię furtim penetravit in domū eius. nā sacra tū in aedibus Cæsaris arcana illa, quibus nefas est viros interesse, agebātur, nec aderat vir vllus: sed ille, quod adolescēs esset, & imberbis etiā tū, sperabat occulte posse cū mulieribus ad Pompeiū peruenire. Noctu in amplas ingressus edes, hæsit in diuerticulis. Vagantē conspicata Aureliæ matris Cæsaris ancilla, quæ siuit nomē eius. coactō loqui illo, atq; pedisse quā demonstrāte quætere se Pompeiæ, nomine Auræ, vt vocē animaduertit abhorrentē a fœmina, tollit clamorē, cōuocatq; mulieres: quæ obseratis foribus, omnibusq; excussis, deprehēdūt Clodiū in cubiculo puellæ, cū qua ingressus fuerat, latitantē. Quū ea res percrebuisset,

rep...
 vit...
 cir...
 pro...
 cor...
 di...
 Ro...
 eg...
 les...
 cau...
 hui...
 amb...
 adre...
 rita...
 ardi...
 rita...
 Tere...
 stim...
 Clod...
 dum...
 dicta...
 supp...
 Lucu...
 dum...
 mon...
 bus...
 tus...
 Meto...
 bant...
 min...
 fimu...
 Hu...
 Clod...
 por...
 ran...
 sep...
 sus...
 sol...
 cu...
 cu...
 ten...
 vob...
 Glo...
 didi...
 hi...
 qui...
 tu...
 tar...
 rem...
 auto...
 ope...
 flam...
 nus...
 om...
 tavit...
 vni...
 Mace...
 id...
 sep...
 ten...
 P...
 qu...
 uab...

repudiavit Cæsar Pompeiã, ac nomen Clodii de violatis sacris detulit. Erat Ciceroni cum eo amicitia, & coniuratione flagrante Catilinæ expertus promptissimum fuerat adiutorem & custodem corporis sui. Quum cardinem ille huius depellendi criminis poneret in eo quod contenderet ne Romæ quidem eo die se fuisse, sed procul urbe egisse: dixit pro testimonio in eum Cicero venisse ad se domum eum, certisque de rebus sermonem secum habuisse. Quod licet verum foret, testimonium dixisse tamen visus est Cicero non veritatis causa, sed uxori ut satisfaceret Terentiæ. Simultas huic cum Clodio erat causa sororis Clodiæ, quam ambire Ciceronis nuptias suspicabatur, & eam ad rem interprete uti Tullo quodam, cui familiaritas cum Cicero & consuetudo intercedebat arctissima. qui, quod ad Clodiam frequens ventitaret, & coleret vicinam, in suspicionem venit Terentiæ. Acerba autem mulier & viri potens, stimulavit Ciceronem ad conspirandum contra Clodium, & ad eum testimonio suo premedum. Multa à bonis & honestis viris testimonia dicta fuerunt de Clodii periuriis, testamentorum suppositionibus, ambitu, stupris matronarum. Lucullus etiam ancillas produxit stuprasse Clodium minimam sororem suam, quum in matrimonio suo esset. Fama diuulgata erat, & cum duabus sororibus aliis eum consuevisse: quarum Martius Rex Terentiam, Clodiam duxerat uxorem Metellus Celer, quam Quadrantulam appellabant, quod quidam amatorum eius pro argenteis minuta æra in loculos eius immisisset. Minutissimum æreum nummum quadrantem vocabant. Huius nomine sororis fuit infamatus potissimum Clodius. Verumenimverò quum plebs id temporis aduersus eos qui in eum testimonium dixerant coierantque, insurgeret, trepidantes iudices seferunt se præsidio, tabulasque plerique confusis literis attulere. Fuit à maiore tamen parte absolutus. Rumor autem fuit etiam adulteratum pecunia iudicium fuisse. Quare Catulus quum occurrisset iudicibus, Recte vos, inquit, ad securitatem præsidium petistis. verebamini enim nequis vobis eriperet nummos. Cicero exprobrante sibi Clodio quod testimonium dicenti iudices non credidissent, Imo, inquit, quinque & viginti iudices mihi crediderunt. tot enim damnauerunt te. triginta, quia ante nummos, quam absoluerunt te, acceperunt, tibi verò nihil crediderunt. Cæsar tamen citatus non dixit in Clodium testimonium, neque uxorem sibi compertam adulterii esse: dimisisse eam autem, quod Cæsaris cubile non modo crimine oporteret, sed & suspitione vacare. Ex hac elapsus flamma Clodius, & factus tribunus plebis, protinus appetiuit Ciceronem, simulque omnes res atque omnes homines aduersus eum sollicitauit concitauitque. Populum demulfit legibus popularibus, vtrique consuli amplas prouincias decreuit, Pisoni Macedoniam, Syriam Gabinio, colluuiè inopum ad cœpta sua decuriauit, seruitiis armatis latera sua sepsit. Ex tribus quorum ea tempestate summa potentia erat, Crassus Ciceronem aperte oppugnabat, Põpeius venditabat se vtrique. Ad Cæsaris igitur gratiã, qui cum exercitu profecturus in Gallia erat, quãuis ab se alieni & suspecti ex Catilinæ temporibus,

A Καίθαρ τε τὴν Γομπήαν ἀφῆκε, καὶ δίκην ἀσεβείας αὐτῷ πεγράφατο ὡς Κλωδίου. Κικέρων δὲ ἰὼ μὲν αὐτῷ φίλος, καὶ τῷ πατρὶ Καλιππίαν παρὰ τοὺς νόμους ἐχρηστοσευμοτάτων στυργῶ καὶ φύλακι τῶ σώματος ἰχθυοζομίου ὅπως τὸ ἐγκλημα, ὅ μὴτε γερονέαι κατ' ἐκείνον ἐρῶμη τὸν χρονον, ἀλλ' ἐν τοῖς πρῶτοις χρόνοις διατελεῖν, κατεμαρτύρησεν ὡς ἀφικμένου παρὰ αὐτὸν οἴκαδε, καὶ διειλεγμένου παρ' ἐλπίων ὡς ἀληθές. οὐ μὲν ἐδόκει μάρτυρεῖν ὁ Κικέρων διὰ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ παρὰ τὴν αὐτῷ γυναικα Τερεντίαν ἀπολογούμενος. ἰὼ γὰρ αὐτῷ παρὸς τὸν Κλωδίου ἀπέχθεια, διὰ τὴν ἀδελφικὴν τὴν ἐκείνου Κλωδίαν, ὡς τὰ Κικέρωνι βυλομύθων γαμηθῆναι, καὶ πύτο διὰ Τύλλου υἱὸς παρὰ τοῦσιν, ὅς ἐπαρῆς μὲν ἰὼ καὶ συνήθης ἐν τοῖς μάλιστα Κικέρωνος, αἰεὶ ὁ παρὸς τὴν Κλωδίαν φοιτῶν καὶ παρὰ τὸν ἐγγὺς εἰκοθεῖν, ὑποφίαν τῇ Τερεντίᾳ παρὰ τὴν χαλεπήν ὅτι ἐπὶ τὸν οὐσα, καὶ τὸ Κικέρωνος ἀρχουσα, παρὰ τὴν Κλωδίαν συνεπιθέσθαι καὶ κατὰ μαρτυρήσασθαι. κατεμαρτύρησεν ὅτι τῶ Κλωδίου πολλοὶ τῶν καλῶν καὶ θαυμάτων ἀνδρῶν, ἑπιτορκίας, ῥαδιοργίας, ὄχλων δεκασμῶν, φθορῶν γυναικῶν. Λόκιλλος ὅτι καὶ παρὰ τὴν ἀδελφίδα παρὰ τὴν ὡς συγγενεὶ τῇ νεωτάτῃ τῶ ἀδελφῶν ὁ Κλωδίου, ὅτι Λόκιλλος συνάκει. πολλὴ ὅτι ἰὼ δόξα καὶ τῶ ἀλλὰς δυσὶν ἀδελφῶν πλησιάζει τῷ Κλωδίον, ὡν Τερεντίου μὲν Μάρκιος Ρήξ, Κλωδίαν ὅτι Μέτελλος ὁ Κέλερεῖχεν ἰὼ Κουαδραντίαν ἐκάλου, ὅτι τῶ ἐραστῶν τις αὐτῇ χαλκῶν ἐμβαλῶν εἰς βαλαῖνον, ὡς ἀργύριον εἰσέπεμψε. τὸ ὅτι λεπτότατον ὅτι χαλκῶν νομίσματος Κουαδραντίου ἐκάλου. ὅτι τῶ μάλιστα τῶ ἀδελφῶν κακῶς ἤκουσεν ὁ Κλωδίου. οὐ μὲν ἰὼ ἀπὸ τῶ τῶ δήμου παρὸς τῶν κατεμαρτυρησῶν αὐτῷ καὶ συνετάσας αἰτιατομύθου, φοβηθέντες οἱ δικασταί, φυλακίαν παρὰ τὴν ἰὼ, καὶ τῶ δέλοις οἱ πληστοὶ συγκεχυμῶν τοῖς χρόνοις ἰὼ ἐγκλη. ὅμοιος ὅτι πλείονες ἐδόξαν οἱ ἀπολύοντες ἡμέρας καὶ τῶ ἐλέγη καὶ δεκασμῶν διελεῖν. ὅτι ὁ μὲν Κάτλος ἀπορησίας τοῖς κριταῖς, Ἰ μεις (εἶπεν) ὡς ἀληθῶς ὡς ἀσφαλείας ἠτήσασθε τὴν φυλακίαν, φοβούμενοι μὴ τῶ ὅτι ἀφέληται τὸ ἀργύριον. Κικέρων ὅτι, τὸ Κλωδίου παρὸς αὐτὸν λέγοντος ὅτι μαρτυρῶν οὐκ ἔχει πίστιν ὡς τῶ δικασταῖς, Ἀλλ' ἐμοὶ μὲν (εἶπεν) οἱ πέντε καὶ εἴκοσι τῶ δικαστῶν ἐπίστευσαν τοσοῦτοι γὰρ σου κατεψηφίσαντο. σοὶ ὅτι τῶ ἐκ τῶ ἀργύριον. ὁ μὲν πῶ καὶ κατεμαρτύρησε κληθεῖς ὅτι τῶ Κλωδίον, οὐδὲ ἐφημοχίαν κατεγνωκέαι τῶ γυναικῶς ἀφῆκεναι δὲ αὐτῷ, ὅτι τὸν Καίθαρ ἔδει γάμον οὐ παρὰ τῶ ἀρχῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ φήμης καθαροῦ ἔστι. ἀφῆκε τῶ τῶ κίνδυνον ὁ Κλωδίου, καὶ δὴ μαρτυρῶν ἀρεθείς, ἀλλὰ εἶχε τὸ Κικέρωνος, πρὸ ὅμοιο παρὰ τῶ καὶ πρὸ τῶ ἀρεθῶν σιωπῶν καὶ παρὰ τῶν ἐπ' αὐτὸν. τὸν τε γὰρ δήμον ὡκειώσασθαι νόμοις φιλανδρῶν, καὶ τῶ ἰὼ ἀπὸν ἐκατέρω μέρους ἐπαρχίας ἐψηφίσασθαι, Πείσωνι μὲν Μακεδονίαν, Γαβινίῳ ὅτι Συρίαν. πολλοὶ ὅτι τῶ ἀπὸ τῶν σιωπῶν εἰς τὸ πολίτευμα, καὶ δούλοισι ὡπλισμένοις ὡς αὐτὸν εἶχε. τῶ δὲ πλείστον διωκαμένων τότε τῶν ἀνδρῶν Κεράσου μὲν ἀπῆκε Κικέρωνι πολεμίουτος, Γομπήου ὅτι θρυπτομένου παρὸς ἀμφοτέρους, Καίθαρ ὅτι μέλλοντος εἰς Γαλατία δέξεται

καὶ μὲν ἐρατῆματος ὡς τῶ τῶν ὡπλοῦν ὁ Κικέρων, καὶ τῶ οὐκ ὄντα φίλον, ἀλλ' ὑποπτόν ἐκ τῶ πατρὶ Καπλία,

ἤξιώσετο παρὲς ἑαυτὴν αὐτῆς συστρατεύειν· δεξάμενος δὲ τὸν Καίσαρα, ὁ Κλωδίος ἔραδν ἐκφύγη τὴν δὴμαρχίαν αὐτῆς τῆς Κικέρωνα, παρῶσι ποιεῖτο συμβατικῶς ἔχειν, καὶ τῆς Τερεντίας τὴν πλείστην αἰαπητὴν αἰτία, ἐκείνους δὲ μεμνημένος ὁτιδήποτε αἰεὶ, καὶ λόγους δὲ γνώμονας ἐδιδόει, ὡς αὐτὸς οὐ μισῶν ὁδὸν χαλεπαίνων, ἀλλ' ἐγκαλῶν μέτρα καὶ φιλικῶς, πρὸς πάντας αὐτῶν τὸν φόβον ἀπῆκεν. ὡς τ' ἀπειπεῖν τῶν Καίσαρι τὴν παρῶσιαν, καὶ πάλιν ἐχεσθαι τῆς πολιτείας. ἐφ' ᾧ παρῶσιαν ὁ Καίσαρ, τὸν τε Κλωδίον ἐπέτρῳσε καὶ Πομπηίου ἀπέστρεψε καὶ μὴ τῆς Κικέρωνος. αὐτὸς τε κατεμαρτύρησεν ἐν τῇ δῆμῳ, μὴ δοκεῖν αὐτῶν καλῶς μηδὲ νομίμως ἀνδρῶν ἀκρίτους ἀνηρῶσαι τοὺς παρὲς Λέντλον καὶ Κέθηρον. αὐτῆς γὰρ οὐ κατηγρέα, καὶ ὅτι τῶν Κικέρων ἐκαλεῖτο. κινδυνώων δ' αὐτὸν καὶ διωκόμενος, ἐδῆσε μετῆλλαξέ καὶ κήρυξ ἀνάπλευσ παρῶσιαν ἰκέτευε τὸν δῆμον. πρῶτον δὲ ὁ Κλωδίος ἀπῆλθε καὶ τοὺς γενωτοῖς, ἀνδράσι δὲ ἔχον ὑβριστὰς παρὲς αὐτὸν καὶ ἀφασίς, οἱ πολλὰ μὲν χλευάζοντες ἀχολάστως εἰς τὴν μεταβολὴν καὶ ὄχημα τῆς Κικέρωνος, πολλὰ δὲ ἢ πηλῶ καὶ λίθοις βάλλοντες, εἰς αὐτὸν τῆς ἰκεσίας. οὐ μὲν ἀλλὰ τῶν Κικέρωνι παρῶσιαν μὲν ὀλίγου δεῖν σύμπασιν ὁ τῆς ἰπτικῶν πλήθος συμμετέβαλε τὴν ἐδῆσιν, καὶ δισημεῖον ὅτι ἐλάττω νέων παρηκολούθησιν, καὶ μὴ τῶν καὶ σιωπητέωντες. ἐπειθ' αὐτῆς βυλῆς σιωπῆσιν, ὅπως ψηφίσασιν τὸν δῆμον ὡς ὅτι πάντες μεταβαλεῖν τὰ ἰμέσια, καὶ τῶν ἰσάτων ἐναντιωθέντων, Κλωδίου δὲ σιδηροφροσυμῶν παρὲς ὁ βουλαδότησιον, δὲ ἐδραμον ὅτι ὀλίγοι τῶν βουλαδικῶν, καὶ ἀρρηγνύμενοι τῶν χιτῶνας, καὶ βωάντες. ὡς δὲ ἡ οὐτ' οἶκος οὐτέ τις ἀδῶς παρὲς τὴν ὄψιν, ἀλλ' ἔδει τὸν Κικέρωνα φύγειν, ἢ σιδῆρον κριθῶσαι παρὲς τὸν Κλωδίον, ἐδῆσε Πομπηίους βοηθεῖν, ὅτι τῆς ἐκποδῶν γερνότητος, καὶ ἀφασίς ὄντος ἐν ἀγροῖς παρὲς τὸν Ἀλβανόν. καὶ παρῶσιαν μὲν ἐπέμψε Πείσωνα τὸν γαμβρὸν δεησόμενον, ἐπειθ' αὐτὸς ἀνέβη. πυθόμενος δὲ ὁ Πομπηίος, οὐχ ἔπαυσε εἰς ὄψιν ἐλθεῖν, (δεινὴ γὰρ αὐτὸν ἀδῶς εἶχε παρὲς τὸν ἀδρα, μετὰ τοὺς ἡγωνισμένον ἀγῶνας ἔπαυσε αὐτῶν, καὶ πολλὰ παρὲς χρεῖν ἐκείνῳ πεπολιτευμένον) ἀλλὰ Καίσαρι γαμβρὸς ὢν δεομένη παρῶσιαν ἔτα παλαστὰς χρεῖτας, καὶ καὶ θύρας ἄλλας ὑπεξελθῶν, ἀπέδρασκε τὴν ἐντευξίν. οὕτω δὲ παρῶσιαν ὁ Κικέρων ἔπαυσε αὐτῶν, καὶ γερνῶς ἔρημος, ὅτι τοὺς ἰσάτων κατέφυγε. καὶ Γαβίνιος μὲν ἡ χαλεπὸς αἰεὶ. Πείσων δὲ διελέθη παρῶσιαν, αὐτὸν παρῶσιαν ἐκείνην, καὶ ἔπαυσε χρεῖτας τῆς Κλωδίου ῥύμη, καὶ τὴν μετὰ βολὴν τῆς καρῶν ἐνεγκεῖν, καὶ ἡμέρας πάλιν σωτήρα τῆς παρῶσιαν ἐστῆσι καὶ κακῶς δὲ ἐκείνον οὐσης. ποιῶν τῆς τῶν ἀποκρίσεως, ὁ Κικέρων, ἐβουλάτο σιωπῆσαι τοῖς φίλοις· καὶ Λόκουλτος μὲν ἐκέλευε μῆδεν ὡς παρῶσιαν, ἄλλοι δὲ φέγγειν, ὡς τῶν τῆς δῆμου ποδῆσιον αὐτῶν, ὅτι ἐμπλησθῆ τῆς Κλωδίου μαρίας καὶ ἀπονοίας. τῶν δὲ ἐδῆσε Κικέρωνι καὶ ὁ μὲν ἀγαλμα τῆς Ἀθηνῶν, ὁ πολὺν γερνῶν ἔχων ὅτι τῆς οἰκίας ἰδρυμένον, ἐπῆμα δὲ φερόντως, εἰς Καπιτώλιον κρήσας ἀνέβηκεν, ὅτι τῆς ἀφασίς, ΑΘΗΝΑΡΩΜΗΣΦΥΛΑΚΙ. πομπῶν δὲ παρὲς τῶν φίλων λαβῶν, παρὲς μέσας νύκτας ὑπεξῆλθε τῆς πόλεως, καὶ περὶ τῆς Ἀθηνῶν ἐπορεύετο, λαβῶν Σικελίας βεβλόμενος. ὡς δὲ ἡ φανερὸς ἦδη πεφθῆκεν, ἐπῆμα δὲ αὐτῶν φυγῆς ψῆφον ὁ Κλωδίος καὶ ἀφασίς γαμμε παρῶσιαν, εἰργεῖν πρὸς καὶ ὑδάτος τὸν ἀδρα, καὶ μὴ παρῶσιαν ἐγγὺς ὄντος μιλίων παρῶσιαν Ἰταλίας.

A recurrit, contenditq; ab eo legatum ut se duceret in provinciam. Quum recepisset eum Cæsar, cernens euadere Clodius Cicronem ex tribunatu suo, simulavit non abhorrere se à reconciliatione: reiectaque in Terentiam maxima culpæ parte, factaque ubique benigna eius mentione, & leniter agendo, quasi non odisset hominem, nec esset ei infensus, sed modice & amice expostularet, omnem illius metum discuffit. Itaq; renuntiavit Cæsari Cicero legationem, vertitque iterum se ad remperendam. Unde Cæsar acerbarus, hinc corroboravit Clodium, hinc Pompeium plane à Cicero alienavit. Dixit præterea aperte in concione, Lentulum & Cethegum non videri sibi recte aut iure necatos. hoc enim fuit cuius Cicero accesseratur crimen. Reus igitur factus, vestem in periculo mutavit, sordidatusque ac supplex prefauit populum. Omnibus in viis Clodius cum improborum & audacium manu occurrit Ciceroni: qui mira protervia illudentes conditioni & squalori eius, passimque cœnum & lapides in eum iactantes, interpellabant supplicentem. At primum ordo equestris vestem cum eo penitus mutavit. Ex iuventute comitabantur eum non minus viginti millia, qui pro eo sordidati deprecabantur. Deinde ubi senatus convenit ad decernendum, ut populus sicut in luctu mutaret vestem, consulibus avertantibus, & obsidente cum gladiis curiam Clodio, permulti patrum vestibus lacertis curia se cum magno fremitu effudere. Postquæ nec misericordiam nec verecundiam ea movit facies, sed aut eundem in exilium fuit Ciceroni, aut ferro cum Clodio decernendum, opem imploravit Pompeii: qui ex composito abscesserat, & rursus agebat in Albano suo. Primum generum ad orandum eum Pisonem allegavit, inde est ipse quoque profectus. Eo nunciato non sustinuit in conspectum eius venire Pompeius. mirum enim ei pudorem incussit vir ille, qui contentiones subierat pro eo maximas, multasque suas in republica actiones ad eius instituerat commodum. Verum quod gener esset Cæsaris, huic instanti prodidit veteres necessitudines: ac ne cum eo colloqueretur, alia subduxit se ianua. Ita ab eo proditus & desertus confugit ad cōsules Cicero. Ac Gabinius quidem semper erat durus: benignius eum est Piso affatus, monuitq; ut cedendo & locum dando Clodii furori, temporisque ferendo vicissitudinem, iterum servaret rempublicam ipsius causa seditionibus & procellis iactatâ. Eo accepto responso deliberavit Cicero cum amicis. Lucullus manendum censuit, ipsius fore victoriam: alii fugiendū. futurum enim brevi ut exatiatus Clodii furore & scelere populus ipsum esset desideraturus. Hoc consilium Cicero sequutus est, ac signum Mineræ, quod magna in veneratione diu habuerat domi, in Capitolio posuit, ibique dedicavit cum hac inscriptione, MINERÆ VRBIS ROMÆ PRÆSIDII. Inde accepto ab amicis præsidio clam concubia nocte profugit ex vrbe. Lucaniam pedestri itinere percurrit, cupiens Siciliam tenere. Vbi vulgatum est eum fugisse, Clodius sciuit ei auxilium, atque aqua & igni interdixit, ac ne quis eum intra quingenta millia passuū ab Italia tecto acciperet.

τοῖς μὲν

At aliis adeo fuit Cicero venerandus vt semel cōtemnerent edictum, omniq; eum officiorū genere profecerentur. Hipponii verò (quod oppidū est Lucania, Vibonem dicunt nunc) Vibius, Siculus genere, qui cum alios fructus ex Ciceronis amicitia retulerat, tum fuerat eo consule præfectus fabrum, non admisit eum domo, sed locū ostendit ei se designaturum in agro quò posset se recipere. Prætor Siciliae C. Verginius, Ciceroni arctissima coniunctus familiaritate, scripsit ei vt Sicilia abstineret. Tum verò fracto animo cōtendit Brundisiū. Inde quū secundo vento solisset, vento à mari exorto aduerso reiectus postero die ad Italiam est. B Mox altum repetiit. Fama tenet, postquam Dyrhachium appulsus exiturus erat, terram mouisse, & fuisse reciprocatum æquor. Vnde coniectarunt haud fore diuturnum ei exilium vates: prænuntiare enim ea mutationem. Quamuis autem frequentes eum celebrarent amici, Græciæ quoque ciuitates officiis erga eum certarent, animo tamē mansit abiecto & mœsto, crebrò Italiam insanorum more amatorum respiciēs, itaq; fractus calamitate & deiectus & æger animi, vt non expectares de viro in literis enutrito tam multis. Et quidem ab amicis petiit subinde ne oratorem se, sed appellarent philosophum. Philosophiam enim se vt opus sectatum: eloquentia ad rempublicam gerendam, vbi vsus sit, vti tanquam instrumento. Atqui mirificam vim habet gloria doctrinā menti veluti colorem abluēdi, imprimendique longo vsu & consuetudine sensus vulgi iis qui rempublicam tractant, nisi admodum religiosè eam capessas: vt in negotiorum offeras te societatem, non, quos negotia secum trahunt, motuum. Exterminato Cicerone, Clodius villas eius incendit, concremauit domum, & aræ ædem Libertatis ædificauit, reliqua bona hastæ subiecit. quæ quotidie quum proclamaret, nemo ad hastam accessit tamen. Hinc trepidis eius timore optimatibus, populo, quem in omnem præcipitauerat insolentiam & audaciam, stipatus adoritur Pompeium, vellicatque nonnulla eius in bello acta. Quorum causa quum malè audiret ille, prænituit eum quòd Ciceronem dereliquisset, mutatoque animo incubuit eum amicis ad eum reuocandū. Quum repugnaret Clodius, senatusconsultum factum est vt nulla de reantè, quæ ad rempublicam pertineret, decerneretur aut ageretur, quàm de Ciceronis reditu latum esset. Gliscebatur Lentulo consule seditio. tribunus plebis vulnerati in foro fuere. Quintus, Ciceronis frater, inter cadauera pro mortuo latuit. Hic demum cœpit animum plebs flectere. Annus Milo tribunus plebis ausus princeps vi fuit Clodium in iudicium trahere. Magna pars populi, frequentesque ex municipiis, cum Pompeio conspirauere. Horum ille agmine forum occupauit deiecto Clodio, ac populum in suffragia misit. Proditum memoriæ est nullam vnquam rem tanto consensu sciuisse populum. Senatus cum populo certans decreuit vt honos haberetur ciuitatibus quæ in Ciceronē, dum exulasset, fuissent officiosæ: domus eius & villæ, quas diruerat Clodius, vt ex publico instaurarentur.

πολίτας. καὶ λέγεται μηδέποτε μηδὲν ἐκ τῆς αὐτῆς ὁμοφροσύνης ἐπιφροσίσασθαι τὸν δῆμον. ἡ δὲ σύγκλητος ἀμιλλανδῶν πρὸς τὸν δῆμον, ἔγραψεν ἐπαγεθῆναι τὰς πόλεις ὅσας τὸν Κικέρωνα πρὸς τὴν φυγὴν ἐπέπεσαν, καὶ τὴν οἰκίαν αὐτῶν καὶ τὰς ἐπαύλους αἱ Κλώδιος διεφάρχει, τελεσιδημοσίους ἀνασταθῆναι.

A τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις ἐλάχιστος ἦν τῷ Διαγγραμματος τούτου λόγος, ἀδουμῶν τὸν Κικέρωνα· καὶ πᾶσαι ἀδελφύμηροι φιλοφροσύνῃ παρέπεμπον αὐτόν. ἐν δὲ Ἰππωνία πόλῃ τῆς Λακωνίας, ἢ Οὐίβαθα νῦν καλοῦσιν, Οὐίβιος Σικελὸς ἀνὴρ ἀλλὰ τε πολλὰ τῷ Κικέρωνος φιλίας ἀπολελαυκῶς, καὶ γεροντὸς ἱσοατθόντος αὐτῷ πικτόνων ὑπαρχος, οἰκία μὲν οὐκ ἐδέξατο, ἔγραψεν ὅτι καταγράψῃ ἐπηχέμετο. καὶ Γάιος Οὐεργίνος, ὁ τῆς Σικελίας γρατηγός, ἐν τοῖς μάλιστα Κικέρωνι κεχρημένος, ἔγραψεν ἀπέχεσθαι τῆς Σικελίας. ἐφ' οἷς ἀθυμῶσας, ὠρμησεν ἐπὶ Βρεντέσιον, κακείθεν εἰς Δυρράχιον ἀνέμω φορῶν φραγέμενος, ἀπιπνύσας αἶθρος πελαγίσμῳ ἡμέραν, ἐπαλινδρόμησεν, εἶτα αὐτὸς ἀνῆλθον. λέγεται ὅτι καταπλάσας αὐτὸν εἰς Δυρράχιον αὐτῷ, καὶ μέλλοντος ἀποβάνην, σφοδρὸν τε τῆς γῆς καὶ σπασμὸν ἅμα ἠμέσθαι τῆς θαλάσσης. ἀφ' ὧν σενέβαλλον οἱ μαυρικὴ μὴ μόνιμον αὐτῷ τὴν φυγὴν ἐσάσαι. μετὰ βολῆς γὰρ εἶπεν αὐτῷ σημεῖα. πολλῶν ὅσοι τῶν ἀνδρῶν ἱσοεὐνοίας, καὶ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων Διαμιλλανδῶν πρὸς αὐτόν, ὅμοιο ἀθυμῶν καὶ πείλουπος διήγει, τὰ πολλὰ πρὸς τὴν Ἰταλίαν, ὡς πρὸς οἱ διεσπρωτες, ἀφορῶν, καὶ τῶν φρονημάτων μικρῶς ἀγῶν καὶ ταπεινός ἱσοεὐνοίας τῆς συμφορῆς γεροντὸς καὶ σενεβαλλῆος, ὡς οὐκ αἴτις αἰδρα παιδεία συμβεβηκότα τσαύτη πρὸς ἐδοκῆσε. καίτοι πολλὰ καὶ αὐτὸς ἤξιον τοῖς φίλοις μὴ ῥήτορα καλεῖν αὐτόν, ἀλλὰ φιλοσοφόν. φιλοσοφίαν γὰρ, ὡς ἔργον, ἠρῆσθαι, ῥητορικῇ δὲ ὀργάνῳ χρῆσθαι, πολιτευόμενος ἐπὶ τῆς χρείας. ἀλλ' ἡ δόξα δὲ τὴν τὸν λόγον, ὡς πρὸς βαφίῳ, ἀποκλύσασθαι τῆς ψυχῆς, καὶ τὰ τῶν πολλῶν ἀνομότησασθαι πάθη δι' ὁμιλίαν καὶ σιωπῆσαν τοῖς πολιτευομένοις, ἀλλ' ἡ μὴ τις ὁ μάλιστ' ἀφελόμενος, οὕτω συμφέρνηται τοῖς ἐκτός, ὡς τῶν πρῶτων ἀγμάτων αὐτῷ, οὐ τῶν ὅτι τοῖς πρῶτοις παθῶν συμμειξέων. ὁ δὲ Κλώδιος ἐξελάσας τὸν Κικέρωνα, κατέσκησε μὲν αὐτῷ τὰς ἐπαύλους, κατέσκησε δὲ τὴν οἰκίαν, καὶ τὴν τόπον καὶ τὴν Ἑλλάδα ἐπαχρόδησε. τὴν δὲ ἄλλω οὐσίαν ἐπώλησε, καὶ διεκέρυθη κατ' ἡμέραν, μηδὲν ὠνούμενου μηδενός. ἐκ δὲ τούτου φοβερός ὦν τοῖς δεξιοκράταις, καὶ τὸν δῆμον ἀπειμῶν εἰς ὕβριν πολλὴν καὶ δρασύτητα σενεφελόμενος, ἐπεχείρει τῶν Πομπηίων, τῶν διεκέρυτων ἱσοεὐνοίας καὶ τὴν γρατείδυμένα ἀπαράτητων. ἐφ' οἷς ὁ Πομπηίος ἀδελφῶν, ἐκακίζεν αὐτὸς αὐτόν, πρὸς ἐμῶν τὸν Κικέρωνα· καὶ πάλιν ἐκ μεταβολῆς πρὸς τοῖς ἐγένετο, πρῶτων καὶ ἄλλων αὐτῷ μὲν τῶν φίλων. ἐπιστάμενος δὲ τῷ Κλώδιῳ, σενεδόξε τῇ βουλῇ μηδὲν ἀπὸ μέσου πρῶτον κωρεῖν μηδὲ πρῶτον δημόσιον, εἰ μὴ Κικέρωνι κατόδος γένοιτο. τῶν δὲ πρὸς Λέιτλον ἱσοατθόντων, καὶ τῆς γασσεως πρὸς βαδίζουσης, ὡς τε ὠδύσασθαι μὲν ἐν ἀρῶν δημοφροσύνης, Κοίντων δὲ τὸν Κικέρωνος ἀδελφὸν ἐν τοῖς νεκροῖς, ὡς τε θηκῆτα κείμενον, ἀφελῆν, ὃ, τε δῆμος ἠρῆσθαι βέβαιον τῆ γνώμη· καὶ τῶν δημοφροσύνης Ἀννίος Μίλων πρῶτος ἐτόλμησε τὸν Κλώδιον εἰς δίκην ἀπάγειν βιαιώς, καὶ Πομπηίῳ πολλοὶ σενήλθον ἐκ τε δῆμου καὶ τῶν πρὸς πόλεων. μετ' ὧν πρὸς ἐλθὼν, καὶ τὸν Κλώδιον ἀναστήσας ἐκ τῆς ἀρῶς, ὅτι τὴν ψῆφον ἐκάλεσε τοῖς

κατ'ηι δε Κικέρων εκχαιδεκείτω μέλι μὲ τὴν φυγὴν καὶ
 ἱσαύτη τὰς πόλεις χάρι καὶ ἀπουδὴ τοῖς ἀνδράποιοι
 πρὸς τὴν ἀπόδότησιν εἶχεν , ὥστε ὁ ρήθην ὑπὸ Κικέρωνος ὕ-
 γερων, ἐνδεέστερον εἶ) τῆς ἀληθείας. ἐφη γὰρ αὐτὸν ἐπὶ τῆς ὀ-
 μων τὴν Ἰταλίαν φέρουσαν, εἰς τὴν Ρώμην εἰσενεκείν. ὁ-
 που καὶ Κράσσος ἔρως ὦν αὐτῶ πρὸ τῆς φυγῆς, τότε πορο-
 χύμπος ἀπὸ πύλα καὶ διελύετο, τὴν κατὰ Ρομπλίω χερσὶ
 ἴδρυτος, ὡς ἐλέγε, Σηλωτῆ τῶ Κικέρωνος ὄντι. χρόνον δὲ οὐ πο-
 λὺν Διαλίπων, καὶ ὁραφυλάξας ἀποδηροῦντα τὸν
 Κλώδιον, ἐπῆλθε μὲ πολλὰν τὰ Καπετωλίω, καὶ τὰς δη-
 μῶν χερσὶ δέλοις ἐν αἷς ἀναγραφαὶ τῆς διακηρύκων ἦσαν,
 ἀπέσασσε καὶ διέφθην. ἐγκαλοῦτος ὁ πρὸς τούτου τῶ Κλω-
 δίου, τῶ Κικέρωνος λέγοντος ὡς πρὸς ἀνοῦτος ἐκ πατρικίων
 εἰς δημῶν παρέλθοι, καὶ κύριον ὁσθέν εἶ) τῆ περὶ οὐραμέ-
 καν ὑπ' αὐτῶ. Κάτων ἠγνάκησε καὶ ἀντίπε, τὸν μὲν
 Κλώδιον ὅτι ἐπαμνῶν, ἀλλὰ καὶ διαχερσίων τοῖς πεπολι-
 τδομένοις. δρῆν δὲ καὶ βίατοι ἀποφαινῶν, αἰάρεσι ψηφί-
 σαθαι δογματῶν καὶ πρὸς ἔξω ἰσοῦται τὴν σύγκλητον.
 ἐν αἷς εἶ) καὶ τὴν εἰαυτοῦ τῆς πρὸς Κύρῶν καὶ Βυζάντιον
 διοίκησιν. ἐκ τούτου πρὸς ἐκέρουση ὁ Κικέρων αὐτῶ πρὸς
 χροσιν εἰς ὁσθέν ἐμφανῶς πρὸς ἐλθοῦσαν, ἀλλ' ὥστε τῆ φι-
 λοφροσυνῆ χερσὶ πρὸς ἀλλήλοισ ἀμμερῶτερον. μὲ
 τὰ Κλώδιον μὲν ἀποκτίνουσι Μίλων καὶ διακέρυμπος Φό-
 νου, Κικέρωνα παρὲς ἵστα σιωπῆρον. ἢ ὁ βουλή φοβηθεῖ-
 σα μὴ κινδυνωδύοντος ἀνδρὸς ἐνδοξου καὶ δημοδοῦς τῶ Μί-
 λωνος, ταραχὴ γῆται πρὸς τὴν πόλιν, ἐπέβρεφε Ρομ-
 πηίω τούτῳ τε καὶ τὰς ἄλλας κείρας βραβούσαι, παρὲρ ἔρ-
 τα τῆ πόλει καὶ τοῖς δικαστηρίοις ἀσφάλειαν. ἐκ τούτου δὲ τὴν
 ἀρρεσὴν ἐπινοκτὸς ἀπὸ τῆς ἄκρων πρὸς ἐλαβόντος τοῖς φραυῶ-
 ταις, ὁ Μίλων τὸν Κικέρωνα δείσαι, μὴ πρὸς τὴν ὄψιν ἀη-
 θεία ἀφ' ἀραρθεῖς, χεῖρον ἀφ' ἀγνίστηται, σιωπέφθεν ἐν
 Φορείω χερσὶ ἀνέντα πρὸς τὴν ἀρρεσὴν ἡσυχάζειν, ἀρρεσι οὐ
 σιωπῶσιν οἱ κείραι, καὶ πληροῦται ὁ δικαστήριον. ὁ δὲ οὐ μόν-
 ον ἴω (ὡς εἰκεν) ἐν ὀπλοῖς ἀταρσις, ἀλλὰ καὶ τὰς λέγειν
 μὲ φόβου πρὸς ἡεῖ, καὶ μόλις ἐπαύσατο παλλίμυτος καὶ
 βέμπον, ὅτι πολλὰν ἀγάνων ἀκμὴν τῶ λόγου καὶ γὰσιν λα-
 βόντος. Δικινίω δὲ Μουρῶνα φέρουσι δίκην ὑπὸ Κά-
 τωιοις, βοηθῶν καὶ φιλοδουμούμυτος Ὁρτήσιον ὑπὸ βλάλλειν
 ἀημερῶσιν, μέρεθ ὁσθέν ἀνπαύσατο τῆς νυκτὸς, ὡς
 ὑπὸ τῶ σφόδρα φροσῆσαι καὶ ἀφ' ἀρρησῆσαι κακαθῆις,
 ἐνδεέστερεθ αὐτῶ φαίλωται. τότε δὲ οὐ ὅτι τὴν τῶ Μίλω-
 νος δίκην ἐκ τοῦ φορείου πρὸς ἐλθῶν, καὶ κασάμυτος τὸν
 Ρομπηίον αἴω κατ' ἐρῶμυτον, ὡς πρὸς ἐν φρατοπέδα, καὶ
 κύκλω τὰ ὀπλα πρὸς ἐλαμποῦσιν τὴν ἀρρεσὴν, σιωχεχῆται,
 καὶ μόλις ἐνῆρξαστο τῶ λόγου κερσὶ ἀνοῦμυτος ὁ σῶμα, καὶ
 τὴν φωνὴν ἐνῆρῶμυτος, αὐτῶ τῶ Μίλωνος ἀθαρσῶς καὶ
 ἀνδρείως παρὲρ ἀμῶν τὰ ἀγάν, καὶ κέρμυ ἀρρεσῆσαι καὶ
 μετ' ἀλαεῖν ἐσθῆται φαίλω ἀπαξίωσαντος. ὁ πρὸς οὐχ ἠκί-
 σα δοκεῖ σιωπῆσαι αὐτῶ ἠγνῶσται τῆς κατὰ δίκης. ἀλλ' ὄγε
 Κικέρων ἀφ' αὐτῶ φιλέταιρεθ μάλλον ἢ δειλὸς ἐδοξεν
 εἶ). γίνεται δὲ καὶ τῶ ἱερέων, οἱ αὐτῶρεθ Ρώμαῖοι κα- F
 λούσιν, αὐτῶ Κράσσου τοῦ νέου, μετὰ τὴν ἐν Γάρθοις αὐτῶ τελευτῶν. εἶτα κλήρω λαχὼν τῆς ἐπαρχίας Κι-
 λικίας, καὶ φρατὸν ὀπλιτῶν καὶ δεσχιῶν, ἰππέων δὲ δεσχιῶν ἐξακροῖω, ἐπλάσσε. πρὸς ἀρρεσὴν αὐτῶ, καὶ
 τὰ πρὸς Καππαδοκίαν Ἀρειβαρζάνη τὰ βασιλεῖ φίλα καὶ περὶ τῶ πρὸς ἀρρεσῆσαι. αὐτῶ τε δὴ παρ-
 ῆσαστο καὶ σιωπῆσαι ἀμῶμυτος ἄτερ πολέμου. τοῖς τε Κίλικας ὄρων πρὸς ὁ Γάρθῶν πρὸς ἀρρεσῆσαι Ρώμαῖων,

A Reuerfus ab exilio Cicero est mense decimo sex-
 to, tantaq; municipiorū omnium laetitia & fauore
 Irominum proditum ei obuiam est, vt quod iacta-
 uit postea Cicero, minus esset vero. Ait enim Italię
 se humeris reportatum. Siquidem ipse quoque
 Crassus, qui gesserat ante exiliū cum eo inimici-
 tias, magno studio tunc ei occurrit, rediitq; cum
 eo in gratiam, indulgens, vt ferebat, filio Publico
 pxmulo Ciceronis. non multo interiecto spatio,
 quum captaffet oportunitatē Cicero per absent-
 tiam Clodii, magna frequentia scandit in Capito-
 lium, tabulasq; quę acta continebāt Clodii tribu-
 B natus, reuulsit corruptiq;. De eo querēte Clodio,
 nō ritē respondit eum Cicero ex patriciis aspira-
 se ad tribunatum, neque esse eius actorum quic-
 quam ratum. Quo offensus restitit Cato Cicero-
 ni, non in gratiam Clodii, (quippe cui displicerēt
 istius actiones.) verū graue contendit esse neq;
 tolerandum, vt aboleret senatus tam multa decre-
 ta & acta: in quibus continerentur etiam ea quę
 in Cypro & Byzantii ipse gesserat. Hinc offensio
 extitit inter Ciceronem & Catonem: quę in ini-
 micitiam tamen non erupit apertam, tantūm fre-
 quentiorē consuetudinē diremit. Sub hęc
 Clodium occidit Milo. Defensorem hic in iudi-
 cium adductus adhibuit Ciceronem. At senatus
 timens ne viro claro & acri reo ciuitatis quies tur-
 baretur, permisit Pompeio vti huic & ceteris iu-
 diciis pręesset, pręsidiumque haberet ad securi-
 tatem vrbs & iudiciorum. Quum ille ante lucem
 summa fori cum armatis infedisset, metuens Mi-
 C lo ne spectaculo insolito Cicero territus minus
 rectē causam diceret: persuasit ei vt lectica dela-
 tus in forum, quiesceret dum conuenirent iudi-
 ces, & frequens esset corona. Enim verō non mo-
 dō scilicet in bello illo timidus erat, sed accede-
 bat etiam ad dicendum trepidus, ac multis in cau-
 sis vix tandem horrere & tremere medio define-
 bat ardore & statu orationis. L. Murænam, quem
 accusauit Cato, defensurus, totam noctem lucu-
 brauit, dum Hortensium contendit, cuius mirē
 placuerat oratio, superare: vt prę nimia sollicitu-
 dine & vigiliis ita affecerit valetudinē, vt cōce-
 dere illi videretur. Actunc vt ad iudicium Milo-
 nis lectica delatus fuit, & Pompeium contempla-
 tus locis superioribus velut in castris confidentē,
 atque circumfulgens vndiq; armis forum, obstu-
 ruit, & orationem agrē cum tremore corporis &
 linguę hęsitantia exorsus est: quū Milo ipse forti-
 E animo & celso pręstō esset certamini, nec capil-
 los demittere, vel sumere atram vestē sustinuisset.
 quod maximum momentum fecisse apparet ad e-
 ius damnationem. Ceterū Cicero ex eo anxius
 potius de salute amicorū fuisse, quām timidus ha-
 bitus est. Augur factus est loco Crassi iunioris, qui
 apud Parthos ceciderat. Hinc sortitus prouinciā
 Ciliciam, & exercitum duodecim millium pedi-
 tum, & duorū millium sexcentorū equitū, soluit.
 Iniunctum ei fuit insuper vt Cappadociam Ario-
 barzani regi cōciliaret & dicto audientē prestaret.
 quod confecit & cōposuit sine armis, & multa cū
 gratia. Ciliciam cernēs ad Parthicam Romanorū

cladem & tumultum Syriae suspensam, leni imperio placavit. Dona ne a regibus quidem accepit oblata. Cenas provinciales remisit. Ipse probos & doctos viros in dies conuiuio exceptit, non sumptuose sed liberaliter. Domus eius carebat ianitore. Decumbentem conspexit nemo, sed manē cōsistens aut inambulans pro cubiculo comiter appellabat salutatores. Neminem dicitur virgis cecidisse, nec vestem vllius lacerasse, neque ira prouectus aut multae causa dictum iecisse in quenquam contumeliosum aut probrosum. Quū multam pecuniam publicam cōperisset auersam, ciuitates locupletauit, & resolutibus auersa nulla praeterea poena imposta integram famam conseruauit. Bellum etiam attigit, latronesq; qui Amanum tenebant, fudit fugauitq;: vnde appellatus ab exercitu imperator est. Caelio oratori, vt pantheras sibi ex Cilicia Romam mitteret ad ludos roganti, cum iactantia aliqua rerum suarū rescripsit non esse in Cilicia pantheras, in Cariam fugisse, querentes in communi pace secum tantum geri bellum. Prouincia decedens primū Rhodum appulit, inde hēsit libenter pristinae desiderio conuersationis Athenis. Visis ibi excellentissimis doctrina viris, salutatisq; quos tunc ibi habebat amicis & familiaribus, celebratus a Graecia eximiis honoribus, tandē ad urbem regressus est, vbi res iam quasi ex incendio in bellum exarserāt ciuile. Quum verō decerneret ei triumphum senatus, malle ait se facta concordia Caesaris sequi currum. Priuatim autem consuluit vtrique, hinc Caesari multa scribens, hinc obtestans Pompeiū: vtrunque verō demulcens ac confirmans. Sed quum esset res deplorata, & Caesare inuadente Pompeius urbem relinquens cum multis & primariis fugam caperet, huic se fugae non coniunxit Cicero, sed Caesari existimatus est adhaerere. Constat sanē multum eum animo in vtramque partē fluctuatum & anxium fuisse. Scribit enim in epistolis, Vtrō te conuertas? Speciosam habet Pompeius & honestā belli materiam, paratior est Caesar, rectiusq; sibi & amicis consulit. Itaque quem fugiam habeo, non habeo ad quem fugiam. Ceterum vt Trebatius, vnus ex Caesaris familiaribus, significauit ei per literas, Caesarem arbitrari ipsum esse suarum partium debere, & suae confortem spei: sin hoc ei non permitteret aetas, in Graeciam vt conferret se, ibique neutri parti addictus quieti suae consuleret. Miratus nihil ipsum ad se Caesare scripsisse Cicero, cum stomacho respondit, Nihil se indignum rebus suis gestis facturum. Eiuscemodi sunt quae scripsit in epistolis. Profecto in Hispaniam Caesare, nauigauit extemplo ad Pompeium. Ac ceteri quidem gauisi aduentu eius sunt: Cato, vbi eum vidit, obiurgauit eum grauius, remotis arbitris, quod esset Pompeium sequutus. Sibi quidem parum honestū fore si, quas a principio probasset, eas reliquisset reipubl. partes: ipsum verō, qui plus profuturus patriae & amicis esset si domi manens medius rebus ad euentum moderaretur, temerē nunc nulla compulsam necessitate hostem factum Caesari esse, & ad tanti discriminis illuc venisse societatem. Cum haec rationes sententiam commutauerunt Ciceronis,

Α και τον εν Συρία γεωτερισμόν επηρημόους, κατεφεύγειν ημέρωσ δρ̄χων. και δώρα μὲν ὁσδὲ τῶν βασιλέων διδόντω. ἐλαβε, δειπνων δὲ τοῖς ἐπαρχικοῖς ἀνικεν. αὐτὸς ὃ καθ' ἡμέραν τοῖς χερσίν αὐελαμέβαιεν ἐστίασιν, οὐ πολυτελῶσ, ἀλλ' ἐλάθρειωσ. ἢ δὲ οἶκία θυρωρὸν ὁσὲ εἶχεν, οὐδὲ αὐτὸς ὠφθη καὶ χακείμνος ὡσ ὁσδενὸσ, ἀλλ' ἔωθεν ἔσ' ὡσ ἡ ἀειπατῆρ ὡσ τὴ δαμαπίου, τοῖς ἀσπαζομὲνοῖς ἐδδξιοτο. λέγεται δὲ μήτε βλάβδοις αἰκίσασαί τινά, μήτ' ἐδῆτα ἀειχάσσι, μήτε βλασφημίασ ὡσ ὀργῆσ, ἢ ζημίασ πωρεσ βαλεῖν μὲ ὕσρεων. αἰδρωὸν δὲ πολλὰ τῶν δημοσίων κεκλεμμένα, τῶσ τε πόλεισ ἀπόροισ ἐποίησε, και τοῖς ἀποτίνοῖται, ὁσδὲν ὁστούτου πλειὸν πατόνοσ, ἐπιτίμοισ διεφύλαξεν. ἢ φάτο ὃ και πόλεμου, λησάσ τῶν ὡσὲ τὸι Ἀμαρόν οἰκισῶτων ἐφάμεινοσ. ἐφ ὠ και ἀσβεκάτωρ ὡσ τῶν φραλιῶ τῶν ἀνηρηάδη. Κεκιλίου δὲ τῶ ῥήπεροσ δρομίου παραδάλῃσ αὐτῶ ὡσδὲ ἵνα θέαν εἰσ Ρώμῃ ἐκ Κιλικίασ ἀποστῆλαι, καλωπάζομνος ὁσὲ τοῖσ πεπρωγμένοῖσ, γραφει πωρεσ αὐτόν ὁσὲ ἐπὶ παραδάλῃσ ἐκ Κιλικίασ. πεφύλαξα γδ εἰσ Καρίασ, ἀθανακούσασ ὁσὲ μόναι πολεμοῦται, πδρῶτων εἰρήλίω ἵχόντων. πλῶον δὲ ἀπὸ τῆσ ἐπαρχίασ, τῶσ μὲν Ρώδα πωρεσέσσε, τῶσ δὲ Ἀθῶνασ σιδιέτερε φειάσμενοσ, πῶθα τῶν πάλασ ἀγατρεβάν. ἀνδράσι δὲ τοῖσ πωρεσ τοῖσ ἀπὸ παιδείασ συνηόμενοσ, και τοῖσ τότε φίλοισ και σιωῆῃσ ἀσασάμνοσ, και τὰ πωρεσποῖσ σαμμασείσ ὡσ τῆσ Ἐλλάδοσ εἰσ τῶν πόλιν ἐπδρῆληθεν, ἢ δῆ τῶν πωρεσμάτων ὡσ πῶρ ὡσ φλεγμονῆσ ἀφισαμῶων πῶρ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον. ἐσ μὲν οἶω τῆ βελλῆ φησιζομῶων αὐτῶ ὄρησμῶων, ἢ δῆ οὐ πῶρ ὡσ πωρεσχλοσφῆσσαι Καῖσασει, ὄρησμῶων τῶσ, σιδιέστων ὄρησμῶων. ἰδίῃ δὲ σιωεκούλοσ, πολλὰ μὲν Καῖσασει γραφῶων, πολλὰ δὲ αὐτῶ Πομπηίου δρόμνοσ, πωρεσῶων ἐκαστεροσ ἐπὶ ὄρησμῶων. ὡσ δὲ ἰω ἀνηκεσ, και Καῖσασει ὡσ πωρεσχλομῶων, Πομπηίουσ ὁσὲ ἐμεινεν, ἀλλὰ μὲν πολλὰσ και ἀγαθὰσ αἰδρωὸν ἢ πόλιν ὄξέλιπε, τῶσ τῆσ μὲν ἀπελείφθη τῆσ θυγησ ὁ Κικέρων, ἔδδξε δὲ Καῖσασει πωρεσπῆσασαι. και δῆλόσ ὅσὲ τῆ γνώμη πολλὰ ρισῶσασεῖσ ἐπὶ ἀμφοτέροσ και δισπαῆσασ. γραφει γδ ἐσ τῶσ ὅρησπολάσ, Ποτέρωσε χεῖν ὄρησπῆσασ; Πομπηίου μὲν ἐνδοξοσ και καλίω ὡσ ὄρησπῆσασ πῶρ τὸν πόλεμον ἵχόντοσ, Καῖσασει δὲ ἀμεινον τοῖσ πωρεσμάσσι χεσκαμῶων, και μάλλον εἰσ αὐτόν και τοῖσ φίλοισ σάζοντοσ; ὡσ ἔχιν μὲν ὀσφύγη, μὲν ἔχιν δὲ πῶρεσ ὀσφύγη. Τρεβατίου δὲ πνοσ τῶν Καῖσασεισ ἐπάρωων γραφῶων τῶσ ὅρησπολάσ ὅτῃ Καῖσασ οἶεται δειν, μάλισσ μὲν αὐτόν ὄξετάξασαι μὲν αὐτῶ, και τῶν ἐλπίδων μετέχην εἰ δὲ ἀναδύεται ἀξῶ γῆροσ, εἰσ τῶν Ἐλλάδασ βαδίξην, κακει καθήμνοσ ἡσυχίαν ἀγῶων, ἐκποδὸν ἀμφοτέροισ ὄρησμῶων. σαμῶσασ ὁ Κικέρων ὅτῃ Καῖσασ αὐτόσ ὁσὲ ἔχασθεν, ἀπικεῖναλο πῶρεσ ὀργῶων, ὡσ ὁσδὲν ἀνάξιοσ πωρεσξῆ τῶν πεπολιτευμῶων. τὰ μὲν οἶω ἐσ τῶσ ὅρησπολάσ γραφῶων μῶων, τοῖα ὡτὰ ὅσὲ. τῶ δὲ Καῖσασει εἰσ Ἱθρῆιασ ἀπάρεσντοσ, ὄρησ ὡσ Πομπηίοσ ἐπλάσσε. και τοῖσ μὲν ἄλλοῖσ ἀσμενοσ ὡφθη, Κάτων δὲ αὐτόν ἰδῶων, ἰδίῃ πολλὰ κατιμέμπε

ωνόισα ἐκει πῶρεσ ὁσ ἀποβῶνοσ ἡμὸξετο, και ὁσδὲνα λορησπονοσ δὲ ἀλλήλοσ πολέμιοσ γερονῆσαι Καῖσασει, και ὁσούπου μεθεξῶσα κινδῶνοσ δ' αὐρ' ἵκειν. οὔτοι δὲ δῆ τοῦ Κικέρωνοσ ἀνέτρεφον οἱ λόγοι τῶν γῶων, EEEE ij

νεφέλαι πελλήϊαι
Bibliothèque du Musée
de la ville de Paris
1714

καὶ ὁ μέγας μὴδὲν αὐτῷ χεῖρα δαί Γομπήιον. αἰπιος δὲ ἰὼ
 αὐτός, ὅτι δ' ἀπολύμανος μετ' αὐτὸν εἶσαι, φλαυρίζων δὲ τοῦ
 Γομπήιου τὴν παρὰ τὸν ποταμὸν ἰκνύμενος, καὶ τὸν ποταμὸν
 δευτερευόντων ἡγουμένως, καὶ τὸν ποταμὸν ὡς πρὸς τὸν
 γῆν χερσὶν εἰς τοὺς συμμαχοὺς, ὅτι ἀπερὸν ἔχει· ἀλλ' αὐ-
 τὸς μὴ ἀγάστος αἰετῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἔσπευσε
 πὸς, εἰτέροις δὲ παρέχων γέλωτα μὴδὲν δεομένων. βέλιον
 δὲ καὶ τούτων ἰλίγα ποταμὸν εἶσαι. Δομιτίου βουλὴν αἰσθη-
 σάτων εἰς πᾶσιν ἡγεμονικῶν ἀρχόντων οὐ πολέμιον, καὶ λέγον-
 τος ὡς ὑπεκρίθη τὴν ἔσπευσε καὶ σάφρον, Τί οὖν (εἶ-
 πει) ὅτι ὑπεκρίθη τὸν αὐτὸν τοῖς τέκνοις φυλάσσει; ἐπαμυνό-
 των δὲ πρὸς Θεοφάνην τὸν Λέσβιον, ὡς ἰὼ ἐν τῷ στρατοπέ-
 δῳ πικρῶν ἐπαρχος, ὡς δὲ ποταμὸν ἡγουμένως Ρῶδοις τὸν
 εὐλαίον ἀποβαλόντας, Ἡλίον (εἶπεν) ἀγαθὸν ἐστίν, ὁ Γραι-
 κὸς ἔχειν ἐπαρχον. Καίσαρος δὲ κέλευθρον τὰ πλείεστα, καὶ
 τὸν πρὸς πόλιν ἀπορριπτῶν ἀλλοί, Λέντιον μὴ εἰπόντι πτω-
 χῶν εἶσαι ἑσπέρων ἐστὶ τοῖς Καίσαρος φίλοις, ἀπεκρίνατο,
 Λέντιος ἀλλοί δευτεροῦν Καίσαρι. Μαρίνου δὲ πινος ἡκοντος
 εἰς Ἰταλίας νεώσι, καὶ λέγοντος ἐν Ρώμῃ φήμι ὑπεκρίθη-
 τὴν ὡς πολιορκίῳ Γομπήιος, Εἶτε εἰς Ἰταλίαν (εἶπεν)
 εἶσα τὸν πρὸς εἰσαυθίαν αὐτὸς ἡγεμόνος; μὲν δὲ τὴν ἡσαν
 Νομίου μὴ εἰπόντος ὅτι δὲ χερσὶν εἰλπίδας ἔχειν· ἐπὶ γὰρ
 αἰπιός ἐν τῷ στρατοπέδῳ τὸν Γομπήιον λελεῖσθαι· καλῶς
 αἰετῶν (εἶπεν) παρήγει, εἰ καλοῖς ἐπολεμοδότην. Λαβίωδ' δὲ
 ἡγεμόνος μὴδὲν αὐτῷ χεῖρα δαί Γομπήιον, οὐκ ἔστι (εἶπεν) ἑσπέρων
 ἡγεμόνοι οὐκ ἀποβελήκαμεν ὁ στρατοπέδον. ἀλλὰ γὰρ
 ἡγεμόνος τῆς καὶ Φάρσαλον μάχης, ἧς οὐ μετέχευ ἐσπέρων
 εἶσαι, καὶ Γομπήιου φυγόντος, ὁ μὴ Κάτων καὶ στρατόμα-
 συχὸν ἐν Δυρράχῳ, καὶ εὐλαίον ἔχων μέγαν, ἐκείνον ἡγεμό-
 να ἡσαν καὶ τὸν ποταμὸν ὡς πρὸς τὸν ποταμὸν ἀποβαλόντων
 εἶσαι. διωκόμενος δὲ τὴν ποταμὸν ὁ Κικέρων, καὶ ὅπως
 φεύγων ὁ στρατὸν εἶσαι, παρ' ὅσον ἦλθεν ἀγαρεθίω, καὶ
 Γομπήιου τὸν νεῶν καὶ τῶν φίλων πορροὶν ἀποκλεισώ-
 των, καὶ τὰ ξίφη ἀσπασμένων, εἰ μὴ Κάτων εἶσαι, μόλις
 ἐφείλετο καὶ διώκειν αὐτὸν ἐν τῷ στρατοπέδῳ. καὶ τῶν
 εἰς Βρετανίαν, ἐκ τούτου διέτριβε, Καίσαρος πορροὶν
 βραδυώντα εἶσαι εἰς Ἀσίαν καὶ πορροὶν εἰς Αἴγυπτον ἀγο-
 ρίας. ἐπεὶ δὲ εἰς Τάρανθα καθαρμωμένως ἀπηγγέλλετο, καὶ
 περὶ τῶν πορροὶν, ἐκείνην εἰς Βρετανίαν ἔσπευσε πορροὶν
 οὐ πορροὶν ὡς διέτριβε, ἀλλοῦ μὴ δὲ πολλὰν παρὸντων
 ἀνδρῶν εἰσῆκε καὶ κρυπῶνως λαμβάνειν περὶ αὐτοῦ. οὐ μὴ
 ἐδέσθη αὐτῷ πορροὶν πὸς παρ' ἀξίαν ἡ εἶπειν. ὁ γὰρ Καίσαρ
 ὡς εἶδεν αὐτὸν πολλὴν πορροὶν τῶν ἄλλων ἀπορριπτῶν, κατέβη
 καὶ ἡσπασατο, καὶ ἀλλοῦ μὴ δὲ μόλις συχῶν σαδίων ἐ-
 δὸν πορροὶν ἦλθεν. ἐκ δὲ τούτου διέτριβεν πρὸς καὶ φιλοφρονοῦ-
 μένος, ὡς καὶ χερσὶν ἀπορριπτῶν ἐκείνου Κάτωνος, ἀπι-
 χερσὶν, τὸν τε λόγον αὐτῷ καὶ τὸν βίον, ὡς μάλιστα τῷ
 Παισάκῳ εἰσῆκε καὶ Θεοφάνῳ, ἐπαμυνῶν. ὁ μὴ οὖν
 Κικέρωνος λόγος, Κάτων, ὁ δὲ Καίσαρος, Ἀντικέτων
 ἐπιγενεσάτω. λέγειται δὲ καὶ Κοίντου Λιζαρίου δίκην
 φεύγοντος, ὅτι τῷ Καίσαρος πολεμίων εἰς ἐγέρθη. καὶ
 Κικέρωνος αὐτῷ βοηθῶντος, εἶπειν τὸν Καίσαρος πορροὶν
 τοῖς φίλοις, Τί καλύει ἀλλοῦ χερσὶν Κικέρωνος ἀπορριπτῶν
 λέγοντος, ἐπεὶ πάλα κέρκωται πορροὶν ἀπὸ καὶ πολέμος; ἐπεὶ δὲ
 ἀλλοῦ μὴ δὲ λέγειν ὁ Κικέρωνος πορροὶν ἐκείνου

tum quod non magnopere eius opera Pompeius
 vteretur : cuius rei fuit ipse tamen in causa. Quip-
 pe aperte præ se ferebat poenitere ipsum consilii sui.
 Ridebat etiam apparatus Pompeii, nulla confi-
 lia fati animo eius ut placebant, neque à dictis
 & factis abstinebat in socios iaciendis : verum
 quum vultuosus ipse per castra incederet & tristis,
 aliis non perinde animatis risum excitabat. Ope-
 rapretium autem est nonnulla ex his attexere.
 Quum Domitius hominem imbellem ad præfe-
 cturam proucheret, diceretq; probum virum &
 modestum esse, Quin igitur, inquit, tutorem hunc
 liberis tuis seruas? Commendantibus quibusdam
 Lesbium Theophanem, qui præfectus fabrum e-
 rat in castris, quod egregie Rhodios, quum ami-
 fissent classem, esset consolatus, Quanti interest,
 inquit, Græcum habere præfectum! Quum es-
 sent Cæsari prælia ferè secunda, & ille ipsos penè
 obsideret, nuntiari dicenti Lentulo amicos Cæsa-
 ris contracto vultu esse, respondit, Narras malè
 eos Cæsari velle? Quum Martius quidam ex Ita-
 lia recens aduenisset, referretq; rumorem Romæ
 increbuisse obsideri Pompeium, Et tu, inquit, huc
 nauigasti quò tibi fidè oculis faceres? Fuso Pom-
 peio, quum hortaretur ad bene sperandum No-
 nius: septem enim superesse in castris Pompeii a-
 quilas: Rectè moneres, inquit, si pugnandum cum
 graculissest. Quum certis fretus oraculis de-
 monstraret Labienus fore Pompeium victorem,
 Scilicet, inquit, hoc strategemate subnixi castra
 nunc amifimus. At enim secundum Martè Phar-
 salicum, cui valetudinis causa non interfuit, vt fu-
 gi Pompeius, Cato, qui magnas copias & classem
 habebat Dyrrhachii, contendit vt exercitui Cicero
 cum imperio præset: ita conueniens legibus
 esse, quò dignitate consulari præcelleret. Cicero,
 quia repudiaret imperium, planeq; detrecta-
 ret eorū arma sequi, pene fuit interemptus, Pom-
 peio adolescente eiusq; amicis proditorem eum
 vocantibus & gladios distringentibus, ni obstitif-
 set Cato, qui agrè eripuit eum & castris eduxit.
 Vt appulit Brundusium, substitit ibi, Cæsare pro-
 pter occupationes in Asia & Ægypto morantem
 opperrens. Vbi applicuisse allatū eum est Taren-
 tum, atque illinc pedestri itinere progredi Brun-
 dusium, perrexit ad eum, spe illa quidè dubia, ve-
 recundans tamen multis præsentibus inimici ani-
 mum & victoris experiri. Atqui nihil fuit opus ei
 vel facere vel dicere præter dignitatem suam. Vt
 enim longè præ cæteris conspexit Cæsar occurren-
 tem, ad pedes digressus salutauit eum, multorum-
 que viam stadiorū cum solo fermocinans procef-
 sit. Deinceps etiam eum perpetuò & coluit & hu-
 manitate sua complexus est, vt quum scripsit in
 laudem Catonis Cicero orationem, ipse ex aduer-
 so scribens dictionem eius & vitam sicut Periclis
 germanissimam & Theramenis extolleret. Ora-
 tio Ciceronis, Cato: Cæsaris, Anticato titulum ha-
 bet. Perhibent, quum accusaretur Ligarius quòd
 hostis Cæsaris fuisset, defendète reum Cicero,
 dixisse ad amicos Cæsarem, Quid obstat quin Ci-
 ceronè tanto intervallo audiamus dicentè, quan-
 do istum quidem iam dudum constat improbum
 hominem & hostem nostrum esse? Postea verò
 quàm Cicero dicere orsus mirificè eum mouit,

various affectibus & mira gratia eius progressa est oratio, colorem identidem Cæsaris faciem variasse, perspicuumque fuisse omnibus eum animi motibus versatum. Denique ubi pugnam Pharsalicam orator attigit, fuisse usque adeo permotum ut toto corpore tremuerit, ac libelli aliquot, quos tenebat manibus, ei exciderint. Ligariū igitur expugnatus crimine absolvit. Hinc Cicero conuersa in regnū rep. reduxit se à publicis actionibus, ac studiosis philosophiæ iuuenibus vacauit. Quorum ex consuetudine (erant enim nobilissimi & primi) potentiam parauit denuò in ciuitate propè summam. Industriam suam ponebat in dialogis confutandis philosophicis, aliisque interpretandis, & verbis quibusque dialecticis aut physicis in Romanam conuertendis linguam. Ille est enim, ut ferunt, qui visionem, assensum, assensionis retentionem, comprehensionem, adhæc corpuscula indiuidua, simplex corpus, vacuum, multaque eiusmodi alia, vel primus vel præ cæteris Romano nomine donauit, eaque partim translationibus, partim proprietate alia in notitiam & appellationem adduxit. Dexteritate in versibus condendis animi gratia utebatur. Dicitur quum ad id ferretur, carmina facere vna nocte quingenta solitus. Tempus hoc penè totum in Tusculano suo transigens, Laertis se vitam scripsit amicis agere, siue ioco pro more suo, siue præ ambitione ad rem gestiens & statum pertæsus præsentem. Rarò ad urbem, idque salutandi causa Cæsaris, commeabat, princepsque erat inter eos qui Cæsaris honoribus suffragarentur, ac semper nouas laudes in illum illiusque facta elaborabat adferre, ut est quod de Pompeii statu dixit, quas euersas & deiectas iussit Cæsar reponi, & restitutæ fuerunt. Ait enim Cicero ea humanitate Cæsarem, dum Pompeii statuas erigit, suas stabilire. Instituerat, ut fama est, patriam historiam conscribere, & Græcorum multa intexere, simulque complecti integras eorū narrationes & fabulas. at multis publicis, priuatis item multis distractus est occupationibus & motibus aduersis, quæ sibi met ipsum apparet ferè accersuisse. Primum uxorem repudiavit Terentiam, quod neglectus in bello fuisset ab ea, ut dimitteretur sine necessario viatico, & quum recepisset se in Italiam, parum beneuola usus, nam nec Brundisii eum, quum diu illic hæreret, inuisit: neque proficiscenti eò filia adolescentulæ comitatum aut viaticum præbuit tam longo itinere honestum. Imò verò domum Ciceroni desolatam & planè inanem reddidit, multoque oppressam & graui ære alieno. Hæ causæ prætexuntur speciosissimæ diuortii. Terentiæ verò, quæ vel has iuit inficias, defensionem ille ipse egregiam præbuit, quòd mox virginem duxerit, ut exprobrauit ei Terentia, forma illius captus: ut Tyro memorie prodidit, Ciceronis libertus, quòd illius facultatibus dissolueret creditum. Nam fuit puella locuples admodum, cuius patrimonium administrauit Cicero hæres fiduciarius institutus. Quòd verò esset supra modum obætatus, amici & necessarii induxerunt eum ut præter ætatem duceret hæc puellam, dimitteretque eius pecunia creditores.

γράφειν, ἀπορίας ἔνεχεν πρὸς Διάλειον δανείων. ἰὼ γὰρ ἢ πάσι κληρονόμος Σπολιφίης διεφύλαξεν. οφείλων δὲ πολλὰς μυριάδας, ὑπὸ τῷ φίλῳ καὶ εὐκλείῳ ἐπέσθη τὴν πᾶσα γῆμα παρ' ἡλικίας, καὶ τοὺς δανείους ἀπαλλάξαι, τοῖς ἐκείνης χρησαίμενον.

A καὶ πρὸς ὕβριν αὐτῷ πάρῃ τε ποικίλος καὶ χεῖρι θαυμαστὸς ὁ λόγος, πολλὰς μὲν ἴετο χρεῶς ὅτι τὸ πρὸς αὐτοῦ τὸν Καίσαρα, πάσας δὲ τῆς ψυχῆς ἀποπέμπων ἔσπευε κατὰ δὴλον ἔτι τέλος ὅτ' ἐφ' Ἐφέσου ἀφαιρέσει τὸν πρῶτον ἀγῶνα, ἔκπαρτον ἠρόμενον, ἵνα γῆραι τὰ σώματα, καὶ τῆς χρεῶς ἐκβαλεῖν ἔνια τῶν γραμμάτων. ἡ γοῦν ἀνδροφον ἀπέλυσε τῆς αἰτίας βεβηασμένους. ἐκ τούτου Κικέρων, εἰς μοναρχίαν τῆς πολιτείας μετὰ τὴν ἀφείμενος τὰ ταχιστα πρὸς αὐτὸν, ἐχρόλαξε τοῖς βουλευμένοις φιλοσοφῆν τῶν νέων, καὶ σχεδὸν ἐκ τῆς πρὸς τούτοις συνηθείας ἀγῶνιστῶν καὶ παλαιῶν οἴσας, αὐτὸς ἴσχυεν ἐν τῇ πόλει μέγιστον. αὐτῷ δὲ ἔργον μὲν ἰὼ τοῖς φιλοσοφοῦσι συυτελεῖν διαλόγους καὶ μετὰ φερίζειν, καὶ τῶν διαλεκτικῶν ἢ φυσικῶν ὀνομάτων ἔκαστον εἰς Ῥωμαϊκῶν μεταβάλλειν διαλέκτων. ἐκείνος γὰρ ὅστις (ὡς φασι) ὁ καὶ τὴν Φαιθρία, καὶ τὴν Καπυαίαν, καὶ τὴν Ἐποχίαν, καὶ τὴν Καπυαίαν, ἐπὶ δὲ τὸ ἄτομον, ὁ ἀμερὲς, ὁ κενὸν, ἀλλὰ τε πολλὰ τῶν τοιούτων ἔξονομάσας πρῶτος, ἢ μάλα Ῥωμαίοις, τὰ μὴ μεταφορῶν, τὰ δὲ οἰκειότησιν ἀλλὰ γινώσκοντα καὶ πρὸς τῶν μηχανισμῶν. τῇ δὲ πρὸς τὴν ποίησιν ἀσχολία πᾶσι ἐχρηστέον. λέγεται γὰρ, ὅτι ἰὼ καὶ ἰὼ πρὸς τὸν τοιοῦτον, τῆς νυκτὸς ἐπιποιεῖν περὶ ἁφροσύνην. ὁ μὲν οὖν πλείστον τῶν χρόνων τούτου πρὸς τοὺς οὐδὲν εἰχόντων, ἀσὶ ἀνημερίας καὶ καθάπερ οὐδὲν οὐδὲν ὁ Καίσαρ ἐκέλευσεν ἀνασταλέναι καὶ ἀνεσθῆσαι. ἔφη γὰρ ὁ Κικέρων ὅτι τῆσιν τῇ φιλανδροφονίᾳ Καίσαρ τοῖς μὲν Πομπηίου ἴσησι, τοῖς δὲ αὐτοῦ πῆγιστον ἀνδραΐσας. Διανοουμένη δὲ, ὡς λέγεται, τὴν πάτριον ἰσοπέθειαν γραφῆσαι ἐλαβεῖν, καὶ πολλὰ συμμίξει τῶν Ἑλληνικῶν, καὶ ὅλοις τοῖς εἰρημοῦσι λόγοις αὐτῶν καὶ μύθοις ἐν ταῖς γράφαις, πολλοῖς μὲν δημοσίοις, πολλοῖς δὲ ἰδίῳις κατελήθη πρὸς γμασιν ἀβουλήτοις καὶ πάσι, ὧν αὐτὰρ ἐξ ἀδοκίμῃ πλείστα συμβεβῆαι. πρῶτον μὲν γὰρ ἀπεπέμφε τὴν γυναικα Τερεντίαν, ἀμεληθεῖς ὑπὸ αὐτῆς πρὸς τὸν πόλεμον, ὥστε καὶ τῶν ἀναγκῶν ἐφοδίον ἐνδεὲς ἀποσταλέναι, καὶ μηδὲ, ὅτε κατῆρεν αὐτὴ εἰς Ἰταλίαν, τυχεῖν ἀγῶμον. αὐτὴ μὲν γὰρ, ἐκ ἡλθὲν ἐν Βρεντεσίῳ διατελεῖν αὐτῇ πολὺν χρόνον. ἐρχομένη δὲ τῇ θυγατρὶ παιδίση νέα ὑσαύτιω ὁδῶν, οὐ πομπὴν ἀπέπευσαν, οὐ χρησίαν παρέχεν, ἀλλὰ καὶ τὴν οἰκίαν τῶν Κικέρωνι πρῶτον ἔρημον καὶ κενὴν ἀπέδειξεν ὅτι πολλοῖς ὀφλήμασι καὶ μεγάλοις. αὐτὴ γὰρ εἰσιν αἱ λεγόμεναι τῆς Διασάσεως ἀπεπέμφε πρὸς αὐτὸν. τῇ δὲ Τερεντίᾳ καὶ ταύτῃ δὲνομένη λαμπερὰν ἐποίησε τὴν Σπολιφίαν αὐτῷ ἐκείνος, μετ' οὐ πολὺν χρόνον

E γῆμας παρθένον, ὡς μὲν ἡ Τερεντία κατεφῆμιζεν, ἐρωπὴ τῆς ὄρας, ὡς δὲ Τύρων ὁ τῷ Κικέρωνος ἀπελθὼν γέ- ἰὼ γὰρ ἢ πάσι σφόδρα πλοῖσι, καὶ τὴν οὐσίαν αὐτῆς ὁ Κικέρων οφείλων δὲ πολλὰς μυριάδας, ὑπὸ τῷ φίλῳ καὶ εὐκλείῳ ἐπέσθη τὴν πᾶσα γῆμα παρ' ἡλικίας, καὶ τοὺς δανείους ἀπαλλάξαι, τοῖς ἐκείνης χρησαίμενον.

Αντωνιος ὁ ἑταίρου μνησθεὶς ἐν ταῖς παρὰ τοῖς Φιλιππηκείοις ἀπὸ γαφῆρας, ἐκβαλὼν αὐτὸν φησι γυνάικα παρ' ἣ ἐγήρασε, χαλεπῶς ἀματ' οἰκουμένην ὡς ἀπορῆκτη καὶ ἀσφρατὸν τὸν πατρὸς ἀπὸ Κικέρωνος. γήμνη δὲ αὐτῆ, μετ' οὐ πολὺν χρόνον ἠθρογὰτῃ ἀπέθανε τίκτουσα τὴν Λέντου. τὴν τὴν ἐγαμήθη μὲν τὴν Γείσωνος τὸν πατρὸς αὐτῆος τελευτή. καὶ οὐκ ἔλαττο μὲν ἔπι τὴν τὴν ἀμνηστῆν τὴν Κικέρωνι παρὰ γὰρ οἱ φιλόσοφοι βαρέως δὲ ἀγὰρ ἰστέκε δὲ συμβουλή, ὡς τε καὶ τὴν γαμήθησαν ἀποπέμφασθε δόξασαν ἠδὲ τὴν τὴν τελευτῆ τῆς Τυλλίας. τὰ μὲν οὖν κατ' αἶψαν οὕτως εἶχε τὴν Κικέρωνι τῆς δὲ ἔπι Καίσαρα σιωπῶν μὲν τὸν πατρὸς οὐ μετέχε, καὶ τὸν ὡν ἐταίρος ἐν τοῖς μάχισα Βερούτου, καὶ βαρύνεσθαι τὰ παρὸν καὶ τὰ πάλαι ποιεῖν παρὰ γὰρ δόξων, ὡς ἔτερος ὁ δὲ δὲ. ἀλλ' ἐδῆσαν οἱ ἄνδρες αὐτῆ τὴν τε φύσιν, ὡς ἐδὲ ἀτόλμη, τὸν τε χρόνον, ἐν ᾧ καὶ ταῖς ἐρῶν ἀρετῶν φύσει ἐπιλείπει δὲ παρῆν. ὡς δὲ οὖν ἐπέσχετο τοῖς πατρὶ Βερούτου καὶ Κάσσιον δὲ ἔργον, καὶ τὴν Καίσαρος φίλων σιωπῶν μὲν, αὐτῆ δὲ εὐφυλίαις πολέμοις ἀπειπετὴν ἡμέραν τὴν πόλιν. Ἀντωνιος μὲν ὑποατῶν τὴν βουλήν σιωπήσασθε, καὶ βαρύνεσθαι διὰ τὴν πατρὸς ὁμοιότητος, Κικέρων ὁ πολλὰ παρὰ τὸν κατὰ οἰκίαν διελεθῶν, ἐπέισε τὴν σύγκλητον, Ἀθηνάοις μιμησάμεναι, ἀμνηστῆν τὴν ἔπι Καίσαρι ψηφισάσασθε, νεῖμα δὲ τοῖς πατρὶ Κάσσιον καὶ Βερούτον ἐπαρχίας. ἐχε δὲ τὸν τὴν τὸν δὲ δὲ. ὁ γὰρ δὲ ἄνθρωπος, αὐτὸς μὲν ἀφ' ἐαυτοῦ παρὰ οἰκίαν ἐξαχθεῖς, ὡς εἶδε τὸν νεκρὸν ἐκχευόμενον δι' ἀγῶνας, Ἀντωνίου δὲ καὶ τὴν ἐαυτῆ δειξάμενος αὐτοῖς αἶματός κατὰ πλεων, καὶ κεκοιμημένῳ παρὸν τοῖς ἔξωθεν, ἐκμανέντες ὑπο ὀργῆς, ἐν ἀγῶνι ζήτησιν ἐποιούτω τὴν ἀνδρῶν, καὶ πῦρ ἔχοντες, ἔπι τῆς οἰκίας ἔσαν, ὡς αἰάλλοντες. οἱ δὲ τὸν μὲν τὸν πατρὸς πεφυλάσασθε διὰ τὴν κίνδυνον, ἔτερος δὲ πολλοὶ καὶ μετὰ τοῖς πατρὸς δόξωντες, ἐξέλιπον τὴν πόλιν. ὁ δὲ οὖν ὁ Ἀντωνιος ἐπῆρτο, καὶ πᾶσι μὲν αὐτῶν φοβερός ὡς μοναρχήσων, τὸν δὲ Κικέρωνι φοβερώτατος. ἀνὰ ἄρῶν μὲν αὐτῶν τε γὰρ αὐτῶν πάλιν ὄραν τὴν δυνάμιν ἐν τῇ πολιτείᾳ, καὶ τοῖς πατρὶ Βερούτου ἔπι τῆς εἰδῶς, ἠρθετο παρὸν. καὶ πῦρ τὴν πατρὸς πῆρξεν ὑποψίας αὐτοῖς παρὰ δὲ τοῖς καὶ τὴν τὴν βίβλων ὁμοιότητος καὶ ἀγαθῶν. ταῦτα δειξάμενος ὁ Κικέρων, παρὸν μὲν ὄρμησε παρὰ τῆς Δολοβέλλα σιωπῶν πλεόσασθε εἰς Συρίαν. ἐπεὶ δὲ οἱ μέλλοντες ὑποατῶν μετ' Ἀντωνιον, Ἴρπιος καὶ Γάσας, ἄνδρες ἀγαθοὶ καὶ ζηλωτῆ τῶν Κικέρωνος, ἐδέοντο μὴ σφᾶς καταλιπεῖν, ὑποδεχόμενοι κατὰ τὸν Ἀντωνιον ἐκείνου παρὸντος. ὁ δὲ οὐτ' ἀπίστων πρῶτα πασιν, οὐτε πῆρξων, Δολοβέλλα μὲν εἶασθε χαίρειν, ὁμοιογήσας δὲ τοῖς πατρὶ τὸν Ἴρπιον δὲ τῆρος ἐν Ἀθηνάοις ἀφῆσιν, ὅταν δὲ ἐκείνοι παρὰ λαβῶσι τὴν ἀρχὴν, ἀφῆσασθε πάλιν, αὐτὸς καὶ ἑαυτὸν ἐξέπλεσε. ἡμῶν δὲ δὲ τὸν πλοῦν ἀφῆσιν, καὶ λόγων ἀπὸ Ρώμης (οἷα φιλεῖ) καὶ τὸν πατρὸς πλεόντων, μετὰ μεμνησθῶν μὲν Ἀντωνιον θαυμαστῆν μετὰ βολῶν, καὶ πρῶτα παρὰ πῆρξεν καὶ πολιτείας τὰ παρὰ γὰρ, μὴ τὴν ἀρχὴν ἐχε ἀφῆσιν κατὰ μεμνησθῶν αὐτὸς αὐτοῦ τὴν πολλὴν ἀλάθειαν, ἀνὰ ἄρῶν αὐτῆ εἰς Ρώμην. καὶ τὴν παρὸντος οὐ διημῶνται ἐλπίδων. ὅσοτον πλήθος παρὰ τὴν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, καὶ σχεδὸν ἡμερήσιον ἀνήλωσαν χρόνον αἱ πατρὶ τῆς πύλας καὶ τὴν εἰσοδὸν αὐτῆ δόξωντες καὶ φιλοφροσυνῶν. τῆ δὲ ὑποψίας βουλήν σιωπῶν Ἀντωνίου,

A Antonius in orationibus quas contra Philippicas scripsit, ubi mentionem facit harum nuptiarum, uxorem eum memorat, apud quam consenuerat, eiecisse, simul festiue domi residem ut ignaum & imbellem mordens. Non diu sub has nuptias filia eius apud Lentulum deceffit ex patru. huic enim priore defuncto viro Pifone nuptum data fuerat. Ad Ciceronem consolandum undique concurrerunt philosophi. nam hunc casum tulit acerbissime, ut etiam nouam nuptam, quod morte Tulliae videretur exultasse, repudiauerit. Ac domi quidem ad hunc modum Ciceronis res habebant. Conspirationis in Caesarem, quamuis summa esset familiaritate cum Bruto coniunctus, & praesentem rerum statum inique ferre, pristinaeque expetere tempubl. ut nullus alius existimaretur, non fuit confors. Metuerunt illi cum eius naturam, ut parum animosam, tum aetatem, qua vel firmissima ingenia deficit audacia. Ut ergo perpetrarunt Brutus & Cassius hoc facinus, & conitione Caesaris amicorum periculum fuit ne ciuili bello denuò implicaretur ciuitas: Antonius consul conuocato senatu pauca de concordia differuit, Cicero vero, multa commemoras temporum accommodata, induxit patres ut Atheniensium exemplo omnium sub Caesare actorum decernerent obliuionem, praeterea ut Cassio & Bruto prouincias darent. sed nihil horum effectum habuit. Siquidem populus, sua sponte in commiserationem praecipit, ut effertur per forum cadauer Caesaris conspexit, Antonio inde vestem Caesaris ei ostendente oppletam cruore & gladiis undiq; perfossam, ira furis inuestigauit in foro percussores, & cum ardentibus titiombus ad aedes eorum inflammandas concurrat. Verum illi, quod praecauissent, periculum hoc quidem declinauerunt: sed quia multa videbant & ingentia proposita alia. cesserunt vrbe. Hic vero Antonius exemplo sustulit animos, omnibusque fuit terrori, Ciceroni maxime. Nam crescere quum rursus opes eius cerneret in republ. sciens cupidum esse Bruti, praesentiam eius moleste ferebat. Et vero etiam ob vtriusque dissimilitudinem & diuersitate morum suberat & ante materia nonnulla inter eos suspicionis. Hac metuens Cicero, statuit primum legatus in Syriam cum Dolobella proficisci. Verum quia consules designati, Hircius & Pansa, egregii ciues atque amici Ciceronis, ne desereret se precabantur, pollicentes Antonium se ipso praesente oppressuros: herens Cicero inter spem & metum, Dolobellam missum fecit, Hircio aetatem se Athenis acturum, atque vbi magistratum ille inisset, recepit recursurum. Ita solus nauigauit. Mora in cursu intercedere, quum recens Roma, ut solet, nuntiatum esset plane immutatum esse Antonium, omniaque agere & instituere ex senatus auctoritate, neque deesse quicquam ad remp. optime constituendam, nisi ipsius praesentiam: reprehendens ipse metu anxium suum repetit urbem. Neque vero prima eum spes sefellit. Adeo frequentes ei obuiam effusi sunt, salutationesque & amplexus ad portam & ingressum eius propè integrum diem consumpsere. Postridie senatum habente Antonio,

& ipsum accersente, non venit in senatum, sed decubuit, languere se ex via cauans. Apparebat reuera formidinem subesse insidiarum ex suspicione quadam & delato in itinere ad eum indicio. At Antonius tulit acerbe eam calumniam, ac militibus missis imperare intendit vt adducerent eum, aut inflammarent domum. Sed quum intercederent frequentes deprecarenturq; pignoribus tantummodo captis quieuit. Deinceps quum inter se occurrerent, præteribant sine saluatione, & mutua in suspicione agebant, donec Cæsar Octavius Apollonia veniens dictatoris hæreditatem Cæsaris cerneret, ambigeretq; cum Antonio de millies 11-s. quod ex hæritate Cæsaris detinebat Antonius. Inde Philippus, qui matrem adolefcens in matrimonio habebat, ac qui sororem Marcellas, adducentes eum ad Ciceronem, pepigerunt vt illi Cicero eloquentiæ præsidio & vrbis opibus in senatu & ad populum præstò esset, ille Cicero ni pecunia & armorum propugnaculo. Iam enim manum non contemnendam habebat secum adolefcens veneranorum Cæsaris. Et sanè apparuit eum cupidè Cæsaris amicitiam amplecti. Siquidem Pompeio & Cæsare adhuc incolumibus, somnium fuit Ciceroni, accire se in Capitolium nonnullos senatorum filios, ex quibus Iupiter vnum designaturus Romanum principem esset: cuius studio cõtemplandi ciues templum cinxisse, pueros prætextatos confedisse tacitos: hinc foribus subitò patefactis singulos ordine exurrexisse pueros & in orbem deum præterisse: deum omnes, vt considerauit eos, remisisse tristes: vbi verò hic accessit, dexteram porrexisse ad eum cum hisce verbis, Bellis ciuilibus hic, Quirites, quum erit principatum adeptus, imponet finem. Ex hac oblata in somnio visione Ciceronè ferunt clarè pueri effigiem animo impressisse & mente complexum esse, neque qui esset cognouisse tamen. Postero die quum in campum Martium descenderet Cicero, pueros ab exercitatione redisse, Ciceroniq; primum illum visum qualis ei obuersatus fuerat per somnium: obstupefactum, qui parètes eius essent rogasse. Filius fuit Octauii, viri non perinde clari, & Actiæ sororis Cæsaris. Qua de causa orbus liberis Cæsar hæredem eum testamento scripsit & in familiã adoptauit. Ciceronem deinceps, si quando in puerum incideret, studiosè eum salutasse, illiq; fuisse eam comitatem iucundam. forte fortuna namque acciderat vt nasceretur consule Cicero. hæ ferebantur vulgò causæ: at odium primum Antonii, deinde natura hominis plus satis auida laudis conglutinauit Ciceronem Cæsari, sperantem coniungere reipub. illius vires. Vique adeo enim subit eum adolefcens, patrem vt appellaret. Quare stomachans maiorem in modum in epistolis quas ad Atticum scripsit Brutus, Ciceronem reprehendit quòd metu Antonii obseruans Cæsarem, declararet non patriæ se libertatem, sed dominum magis propitium sibi quærere. Brutus tamen filium Ciceronis, qui audiebat Athenis philosophos, duxit secum, deditq; ei præfecturam: cuius opera multa ex sententia gessit. Fuit Ciceronis ea tempestate potentia Romæ maxima: & cum omnia efficeret quæ vellet,

A καὶ καλοῦντος αὐτὸν, οὐκ ἦλθεν, ἀλλὰ κατέκειτο, μάλα κωὸς ἔχον οὐκ τῷ χρόνῳ σκηπτομόμος, ἐδόκει δὲ τάλπητες ἐπιβουλῆς ἐστὶ φόβος, ἐκ πητος ὑποψίας καὶ μιλύσεως καὶ ὀδὸν αὐτῶν παρεστουσίας. Ἀντώνιος δὲ χαλεπῶς μὲν εἶχεν ἐπιτὴν ἀφαιρέσει, καὶ φρασίωσας ἐπεμύεν ἀγὼν αὐτὸν, ἢ καταπαρήσσει τὴν οἰκίαν κελύσας· οὐρανῶν δὲ πολλῶν καὶ δεησῶτων, οὐδέχρησά λαβῶν μόνον ἐπαύσατο· καὶ ὁ λοιπὸν ἕτως ἀντιπαρεστήεντες ἀδέμα καὶ φυλακτομόμοι διετέλωσιν· ἀχρεῖς δὲ Καῖσαρ ὁ νέος δὲ Ἀπολλωνίας τῶν ἀγαθῶν ὁμοῦ, τὸν τε κληρονομῶν ἀνεδέξατο τῶν Καῖσαρος οὐκείνου, καὶ αὐτὸν τῶν διελκῶν περὶ φρασίωσιν μυριάδων, αὐτὸν Ἀντώνιος οὐκ τῆς οὐσίας κατέχει, εἰς ἀφαιρέσειν κατέστη πρὸς αὐτὸν. οὐ δὲ τούτου Φιλίππου οὐκ ἔτι μὲν τῶν νέου Καῖσαρος ἔχον, καὶ Μάρκελλος ὁ τῶν ἀδελφῶν, ἀφαιρέσει μὲν τῶν νεανίσκου πρὸς τὸν Κικέρωνα, σιωπῶντος Κικέρωνα μὲν οὐκ εἶπε τὴν ἀπὸ τῶν λόγων καὶ τῆς πολιτείας διώαμιν ἐν τε τῇ βουλῇ καὶ τῶν δήμων παρεῖχει, οὐκ εἶποι δὲ Κικέρων τῶν ἀπὸ τῶν χρημῶν καὶ τῶν ὀπλων ἀσφάλειαν. ἡδὴ γὰρ οὐκ ὀλίγους τῶν ὑπὸ Καῖσαρι στρατευομένων αὐτὸν εἶχε ὁ μεράκιον. ἐδόκει δὲ καὶ ἀναδέξασθαι πρὸς τὸν Καῖσαρος φιλίαν. ἐπιγὰρ (ὡς εἶποι) Πόμπηος καὶ Καῖσαρος, ἐδόκει δὲ τοῖς ὑπνοῖς ὁ Κικέρων καλὴν ὕμνας πρὸς τῶν συλληπτικῶν παιδάς εἰς ὁ Καπατωλίον, ὡς μέλλοις δὲ αὐτῶν ἐνα τῶν Διὸς ἀποδεδεικνῆναι τῶν ὀριμῶν ἡγεμόνα. τοῖς δὲ πολίτες ὑπὸ σπουδῆς ἡγεῖσθαι ἵστασθαι πρὸς τὸν νεῶν, καὶ τοῖς παιδάς οὐ τοῖς ἀπορροφύροις κατέχευσαι σιωπῶντος ἔχοντας, ἐξ ἡμέρας δὲ τῶν θυρωρῶν ἀνορθωσῶν, καὶ ἐνα τῶν παιδῶν ἀνισταμένων, κίχλω πρὸς τὸν νεῶν ἀπορροφύσαι. τὸν δὲ πρὸς ἀπορροφύσαι καὶ ἀποπέμπειν ἀπορροφύσαι. ὡς δὲ αὐτὸν πρὸς αὐτὸν, οὐκ εἶποι τῶν ἀδελφῶν, καὶ εἶποι, ὁ Ρωμαῖοι, πρὸς ὑμῖν ἐμφυλίῶν πολέμων ἐστὶν ἀνημέρος. οὐδὲν φασὶν ἐνύπνιον ἰδὼσα τὸν Κικέρωνα, τὴν μὲν ἰδέαν τοῦ παιδὸς οὐκ ἐμμάχου καὶ κατέχων ἀπαρῶν, αὐτὸν δὲ οὐκ ἐπίστασθαι. μὲν ἡμέρας δὲ καταβασίλους εἰς ὁ πεδίον ὁ Ἀρειὸν αὐτῶν, πρὸς παιδάς ἡδὴ γενησόμενοι ἀπορροφύσαι, κακεῖνον ὁφείλουσιν τῶν Κικέρων πρὸς τὸν οἶον ὄφθῃ καὶ ὑπνον. οὐκ ἀναγῶντα δὲ, πτωχῶν ἀπορροφύσαι πρὸς εἰν ἡγεῖων. ἡ δὲ πρὸς Ὀκταουίου τῶν οὐκ ἐγγὺς ἀφαιρέσειν, Ἀφίνας δὲ μήτῃς, ἀδελφῶν Καῖσαρος. ὁ ἀδελφῶν τῶν Καῖσαρ αὐτῶν, παιδάς οὐκ ἔχων ἰδίους, τὴν οὐσίαν αὐτῶν καὶ τὸν οἶον ἐν τῆς ἀφαιρέσειν ἔδωκεν. οὐκ τούτου φασὶ τὸν Κικέρωνα τῶν παιδῶν καὶ τῶν ἀπορροφύσαι ἐπιμαχῶν ὀπιμαχῶν ἀπορροφύσαι. κακεῖνον οὐκ εἶποι δὲ φιλὸ φροσῶνας. καὶ γὰρ οὐκ ἔχων αὐτῶν γενησόμενοι ἀπορροφύσαι Κικέρωνος ὑποβούλος. αὐτῶν μὲν οὐκ πρὸς φασὶ ἡσασιν λεγόμενα. ὁ δὲ πρὸς Ἀντώνιον μίσος Κικέρωνα πρὸς τὸν, εἶτα ἡ φύσις ἡπίων οὐκ εἶποι τῆς ἡμῶν, πρὸς ἀπορροφύσαι Καῖσαρι, νομίζοντα πρὸς ἀπορροφύσαι τῆς πολιτείας τὴν οὐκείνου διώαμιν. οὕτω γὰρ ὑποψίας πρὸς ὁ μεράκιον αὐτὸν, ὡς τε καὶ πατέρα πρὸς ἀπορροφύσαι. ἐφ' ὁ σφόδρα Βροῦτος ἀναγῶντα τῶν, ἐν τῆς πρὸς Ἀφίαν ὀπιμαχῶν καὶ τῶν τῶν Κικέρωνος, ὀπιμαχῶν φείων

ος ὁ Βροῦτος ἐν Ἀφίαν ἀναγῶντα πρὸς τοῖς φιλοσόφοις ἀναλαβῶν, ἔχει ἐφ' ἡγεμονίας καὶ πολλὰ χρωμῶν αὐτῶν κατάρθου. πρὸ δὲ Κικέρωνος ἀκμῶν ἔχον ἡ διώαμιν ἐν τῇ πόλει τότε μεγίστη, καὶ κατ' ἕσταν ἐβουλέτο,

τον μὲν Ἀντώνιον δὲ κρούσει καὶ κατασείσει, καὶ πολέμῃ
 ὄντας ἀπὸ τοῦ δυοῦ ἑσπέρου Ἰρπὸν καὶ Γαίον, ἔξτεμε-
 ψε Κάσαρει ὁ ῥαδδύχου καὶ γραττηγὸν κόσμον, ὡς δὴ πο-
 πολεμοῦντι τῆς πατρὸς, ἐπέισε ψηφίσασθαι τὴν συγ-
 κληθόν. ἐπεὶ ὁ Ἀντώνιος μὲν ἦν ἡττο, τῷ δὲ ἑσπέρων ἀμφο-
 τέρων ἀποθανόντων, ἐκ τῆς μάχης πρὸς Κάσαρει συνέ-
 ψησαι αἰδιώμεναι, δέισα δὲ ἡ βουλή νέον ἀνδρα, καὶ τύχη
 λαμπρὰ κεχρημένον, ἐπέσπετο ἡμᾶς καὶ δωρεᾶς ἀποκα-
 λείν ἀπὸ τῶν γρατθίματῶν, καὶ πεισάσθαι αὐτὸν τὴν διώα-
 μιν, ὡς μὴ δεομένη τῷ πολεμοῦντων, Ἀντωνίω πεφου-
 ρστός. οὕτως ὁ Κάσας φοβηθεὶς, ὑπέπεμπε τῶν Κικέρωνι τοῖς B
 δεομένοις καὶ πείθουσιν ὑπατείας μὲν ἀμφοτέροις ὁμοῦ πατρί-
 τειν, χρεῖα δὲ τοῖς πρὸς ἄλλοις ὅπως αὐτὸς ἐγνώκε, πα-
 ραλαμβαίνοντα τὴν ἑσπέρην, καὶ ὁ μείζων διοικεῖν, ὄν-
 ματος καὶ δόξης γλιχόμενον. ὡμολόγη δὲ Κάσας αὐτὸς ὡς
 δεδιώσθε καταλείπειν, καὶ κενδιωθῶν ἐρημος ἡμέρας, χρεῖα-
 ποτῆ Κικέρωνος ἐπὶ δέοντι φιλαρχίᾳ πρὸς δὲ ἀνδρὸς αὐτὸν
 ὑπατείας μελιέται, συμπαράσποντος αὐτὸν καὶ σωμαρχαρο-
 σιάζοντος. αὐτῶν μὲν τοῦ μάλισα Κικέρων ἐπαρθεὶς ἑσπέρ-
 νέου γέρον, καὶ φανακισθεὶς καὶ σωμαρχαροσείας, καὶ πα-
 ραλαμβῶν αὐτῶν τὴν συκλήθον, ἀπὸ μὲν ἑσπέρων ἀπὸ τῶν αἰ-
 πίων εἶχεν, ὀλίγω δὲ ὑστερον αὐτὸν ἀπολαλεκῶς ἠέθετο, καὶ
 τὸ δῆμου πρὸς ἐμὸς τὴν ἐλθέσειαν. αὐξήθει γὰρ ὁ νεα-
 νίας, καὶ τὴν ὑπατείας λαβὼν, Κικέρων μὲν εἶσε χαί-
 ρειν, Ἀντωνίω δὲ καὶ Λεπίδω φίλος ἡρόμενος, καὶ τὴν δύ-
 ναμιν εἰς αὐτὸ σωμαρχαρόν, ὡς πρὸ ἄλλο πικτήμα τὴν ἡγε-
 μονίαν ἐνείματο πρὸς αὐτοῖς. καὶ κατεγράψασαν ἄνδρες
 οὐδέδε ἡγήσκειν, ὑπὸ ἀγασθίους. πλείω δὲ τῶν ἀμφο-
 σπημῶν αὐτοῖς εἶεν ἢ Κικέρωνος πρὸς γραφὴν παρέχει
 Ἀντωνίου μὲν ἀσυμβάτως ἔχοντος, εἰ μὴ πρὸς ἐκεῖνος
 ἀποδησκει. Λεπίδου δὲ Ἀντωνίω πρὸς πρὸς ἀνδρῶν, Καί-
 σαρος ὁ πρὸς ἀμφοτέροις ἀντέχοντος. ἐκίοντο δὲ αἰσώοδοι
 μόνοις ἀπὸ ῥητῆς πρὸς πόλιν Βονωνίαν ἐφ' ἡμέρας τε εἰς, καὶ
 σιωπῆσαν εἰς τόπον πινὰ πρὸς τῶν γρατθίματων, ποταμῶ
 πρὸς ῥεομένου. λέγεται δὲ τῶν πρὸς ἡμέρας ἀγασθί-
 σάμηνος ὑπὸ τῶν Κικέρωνος ὁ Κάσας, ἐκδιώσθαι τὴν τεύτη,
 καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν ἀνδρα. τὰ δὲ τῆς ἀπιδόσεως οὕτως εἶχεν.
 ἔδει Κικέρωνος ἐκστῆναι Κάσαρει, Παύλου δὲ τὰ δελφῶν
 Λεπίδου, Λαχίου δὲ Κάσαρος Ἀντωνίον, ὅς μὲν τοῖς αὐτῶν
 πρὸς μὴ ῥοῦς. οὕτως ἔξτεπε ὑπὸ θυμῶν καὶ λύσσης τῶν
 ἀνδραπίνων λογισμῶν, μάλλον δὲ ἀπέδειξαν ὡς ἐσθὲν αἰ-
 δεσθῶν ἡμῶν ὅτι ἀγασθῶν, ἔξοισαν πᾶσι πρὸς λα-
 βόντος. πρὸς ἀνδρῶν δὲ τούτων, ὁ Κικέρων μὲν ἑσπέρων ἐπὶ ἀγασθῶν
 ἰδίους πρὸς Τούσκων, ἔχων τὸν ἀδελφὸν μὲν αὐτῶν. πρὸς μὲν
 δὲ τῶν πρὸς γραφῶν, ἔγνωσαν εἰς Ἀγασθῶν μετὰ βίωσιν, χρεῖον
 πρὸς ἀνδρῶν τῶν Κικέρωνος. ἐκείθεν δὲ πλείν εἰς Μακεδονίαν
 πρὸς Βεσθῶν. ἡδὴ γὰρ ὑπὸ αὐτῶν λόγος ἐφοῖτα κελεύουτος.
 ἐκομίζοντο δὲ ἐπὶ φοραίοις, ἀπειρηκότες ὑπὸ λύπης. καὶ
 ἡδὸν ἐφιστάμενοι, καὶ τὰ φορεῖα πρὸς ἀλλοίους ἀλλήλους,
 πρὸς ἀνδρῶν, μάλλον δὲ ὁ Κόιντος ἡγήμην, καὶ λογισμῶν
 αὐτὸν εἰσὴ τῆς ἀπορίας. ἐσθὲν γὰρ ἐφῆ λαβῶν οἴχθεν. ἀλλὰ F
 καὶ τῶν Κικέρωνι γλιχθῶν ἑσπέρων. ἀμεινον οὕτω εἶ, τὴν μὲν
 Κικέρων πρὸς ἀνδρῶν ἐπὶ φυγῇ, αὐτὸν δὲ μετὰ θεῖν, οἴχθεν σωμαρχαρόν. αὐτῶν ἔδοξε. καὶ πρὸς ἀνδρῶν ἀλ-
 λήλους καὶ ἀνακλαυσάμενοι διελύθησαν. ὁ μὲν οὖν Κόιντος οὐ πολλὰς ὑστερον ἡμέρας ὑπὸ τῶν οἴχθεν πρὸς
 δόθεις τοῖς ζητούσιν, ἀντρέθη μὲν τῶν παύδος. ὁ δὲ Κικέρων εἰς Ἀγασθῶν καμινθεὶς, καὶ πλοῖον ἄνδρῶν, ἀπὸς ἀνδρῶν,

Antonium factione oppressit & expulit vrbe. In-
 super duos consules, qui bello eū persequerentur,
 Hirceium & Panfam, misit. Induxit etiam senatum
 ut victores Cæsari, velut pro patria propugnanti,
 & prætoriam dignitatem decerneret. Postquam
 verò fulus fugatusq; est Antonius, exercitus au-
 tem consulum, quum ambo ex prælio occubuis-
 sent, coniunxerunt se Cæsari, quòd timeret sena-
 tus iuuenem & insigni nixum fortuna, molieba-
 tur honoribus & præmiis auocare ab eo legiones,
 viresq; eius distrahere, simulans, quia fugatus es-
 set Antonius, non opus esse ad defensionem reip.
 exercitibus. Vnde territus Cæsar, misit clam cer-
 tos ad Ciceronem qui eum rogarent & induceret
 ad consulatum utriq; simul parandum, ipse om-
 nibus rebus in magistratu moderaretur pro ar-
 bitrio, & adolescentem regeret nominis tantum
 & gloriæ avidum. Fessus ipse est Cæsar, quum for-
 midaret ruinam & desertum iri se, consilium in
 tempore à Ciceronis se ambitione mutuatum fuisse,
 atque adhortatum eum ut subsidio opum sua-
 rum & gratia peteret consulatum. Ita à iuvene Ci-
 cero impulsus atque illusus, quòd petenti consu-
 latum suffragatus esset, senatumq; ei adiunxisset,
 statim apud amicos malè audiuit, nec multo post
 sensit semetipsum perdidisse, & populi prodidisse C
 libertatem. Quippe euectus adolescens consulari
 dignitate, Ciceroni salutem dixit, Antonioq; &
 Lepido conciliatus coniunxit cum iis copias, im-
 periumq; instar prædii est partitus. Proscripserunt
 plus ducentos. Maximam inter omnes conten-
 tiones præbuit iis disceptationem Ciceronis pro-
 scriptio. Nullam enim conciliationem recipiebatur
 Antonius, nisi interficeretur ante omnes Cicero.
 Antonio assentiebatur Lepidus: Cæsar utriq; re-
 luctabatur. Colloquuti soli sunt remotis arbitris
 tres dies iuxta urbem Bononiam. Locus ubi con-
 uenerunt, pro castris erat amne cinctus. Dicitur
 primis diebus Cæsar decertasse pro Cicerone, ter-
 tio cessisse & eum destituisse. Inierunt autem hæc
 commutationem: Cæsar ex pacto cessit Cicerone,
 Lepidus fratre Paulo, L. Cæsare auunculo Anto-
 nius. Ita ira & rabies omnem iis humanam excus-
 sit mentem. imò docuerunt animal esse homine
 nullum sæuius, si libidini habeat licentiam con-
 iunctam. Dum hæc aguntur, erat Cicero cum
 fratre in Tusculano suo. Nuntiata proscriptione
 statuerunt villam maritimam Ciceronis Astyra
 petere, illinc trāsmittere in Macedoniam ad Bru-
 E tum. illum enim iam rumor erat præpollentem
 esse. Ferebantur lecticis mærore confecti, resti-
 tantisque in itinere coniunctis inter se lecticis
 miserè lamentabantur. Grauius Quintus afflicta-
 batur, quum cogitaret omnium rerum inopia de-
 stitutum se, nihil enim domo secum attulerat. Imò
 Ciceroni quoque tenuis erat viaticum. Con-
 sultius igitur visum Ciceronem fugam antè cape-
 re, illum percurrere ad necessaria domo accipien-
 da. Hæc probauerunt. Ita se mutuò complexi &
 cū eiulatu digressi sunt. Quintus paucis post die-
 bus cum filio, proditus à seruis suis quum esset
 percussoribus, interemptus est: Cicero ad Astyra
 delatus, & nauigium ibi nactus, ilicò conscendit,

proiectusque est secundo vento ad Circeios vsque. Parantibus inde gubernatoribus extemplo vela facere, siue maritimens, siue nondum deposita omnino de Casare spe, egressus de naui est, ac quasi urbem peteret, progressus est pedestri itinere duodecim millia quingentos passus. Mox inopia consilii languescens, mutato instituto mare repetiit. Noctem ibi in mentis agitationibus traduxit acerbis & perplexis. Statuit semel occulte domum Cesaris ingredi, atque, quod vltices diras in eum concitaret, apud focum eius se ipse interficere. Sed & ab hoc itinere metus repulit eum tormentorum: alia subinde inquieta consilia animi versans, permisit seruis ad Capuam se nauigio deportandum. Habuit praedia ibi & villam aestiuo tempore amoenam, quum gratissimè spirant etesiae. Est etiam eo in loco haud procul à mari sacellum Apollinis. Hinc sublatum agmen coruorum magno crocitu ad Ciceronis nauem, dum remis terræ appellitur, volauit: qui confederunt vtrinque in antennæ cornibus, partim crocitanes, partim capita funium tundentes. Id omnibus dirum visum ostentum. Cicero ibi egressus de naui est, villamque ingressus ad quietem composuit se. Hic corui frequentes confiderunt in fenestra, ac diros ediderunt strepitus. vnus in grabatum demisit se, togamque qua opertus erat Cicero, rostro paulatim à facie detraxit. Quod serui contemplantés, ac se ipsi increpantes, si dominum paterentur in conspectu suo trucidari, quum opem ei bestiae ferrent, eiusque curam agerent afflicti, ipsi autem non protegerent: hinc precibus, hinc vi sublatum in lectica detulerunt ad mare. Interea superuenerunt cum manu percussores Herennius centurio & Popilius tribunus, quem parricidii quondam reum defenderat Cicero. Fores, quas offenderunt oclusas, ruperunt. Non inuento Cicero, negantibusque qui intus erant scire, fama tenet, adolescentulum à Cicero ingenuis institutum literis & doctrina, libertum Quinti fratris, (Philologo nomen erat) lecticam tribuno indicasse per consitas arboribus & vmbrosas ambulationes ad mare deferri. Tum tribunus paucis assumptis circumcurrit ad exitum. Herennium per ambulationes aduolantem quum sensisset Cicero, imperauit seruis vt eo loci ponerent lecticam: ac sinistra mentum more suo contrectans immotis oculis intuitus est percussores, squalore & sicu oppletus & facie excuris marcida, vt plerique, dum Herennius eum obtruncat, contexerint oculos. Cervicem ex lectica protendit ad eadem, annos tum natus quatuor & sexaginta. Caput eius & manus, quibus scripserat Philippicas, Antonii imperio praecidit. Etenim orationes in Antonium ipse Cicero Philippicas inscripsit, quo nomine etiam nunc appellantur. Quum Romani allata sunt hæc membra, habebat fortè comitia Antonius. Re audita & conspecta, tunc finem habere exclamauit proscriptiones. Caput & manus pro rostris in tribunali iussit figi, spectaculum horrendum populo Romano, qui non Ciceronis aspicere se faciem existimauit, sed animi imaginem Antonii. Vnum tamen edidit Antonius inter ista laudabile exemplum,

A καὶ παρέπλευσεν ἀρχὴ Κικέρου πνύματι χρωμῶσι ἐκεί-
 θεν δὲ βεβλημένων δι' οὗ ἀφρονεῖ τῷ κυβερνήτῳ, εἴτε δέισας ἢ
 θάλασσαν, εἴτ' οὐπω πηρυτῆσιν τὴν Κάισαρος ἀπεγνωκῶς
 πίστιν, ἀπέβη, καὶ παρήλθε περὶ τῶν σαδίοις ἐκείτων, ὡς εἰς Ρώ-
 μῳ πορθομένῳ. αὐτῆς δὲ ἀλῶν καὶ μετὰ βαλλόμενος κα-
 τήει πρὸς θάλασσαν. καὶ κεῖ διενυκτέρευσε ὅτι δεινὴν καὶ
 σφόδρην λογιμαδίαν ὡς τε καὶ παρελθεῖν εἰς τὴν Κάισαρος
 οἰκίαν διενόησεν κρύφα, καὶ σφάξας εαυτὸν ὅτι τῆς ἐστίας, ἀ-
 λασσερα πρὸς εὐαλίην. ἀλλὰ καὶ τῆς αὐτῶν ἀπέκρυψε τὸ
 δουδέος βασιάνων. καὶ πάλιν τῶν ἄλλων πάλιν πρὸς βου-
B λόμενα τῆς γνώμης μετὰ λαμβάνων παρέδωκε τοῖς οἰκέ-
 ταις εαυτὸν εἰς Καπίτας καὶ πλοῦν κρημίζαν, ἔχων ἐκεῖ χρο-
 εία καὶ κατὰ θυμὸν ὅρα ἴερος φιλαδέφρον, ὅταν ἴδισον
 οἰετήσια κατὰ πνεύσων. ἐχθρὸν δὲ ὁ πόπος καὶ ναὸν Ἀπόλλωνος
 μικρὸν ὑπὸ τῆς θαλάττης ἐντεθέντες ἀφροῖς ἐ-
 ρεακας, ὑπὸ κλαθῆς πρὸς φέροντο τὰ πλοῖα ἔκ Κικέρω-
 νος ὅτι γὰρ ἐρεασομένη καὶ κατὰ ἴσσαντες ὅτι τὴν κρημῶν ἐ-
 κατέρωθεν, οἱ μὲν ἐβόων, οἱ δὲ ἐκροῶν τὰς τῶν κρημῶν ἄφ-
 ρας, καὶ πᾶσιν ἐδόκεν ὅτι σημεῖον εἶναι ποιεῖν. ἀπέβη δὲ οὖν ὁ
 Κικέρων, καὶ παρελθὼν εἰς τὴν ἑπταλίαν, ὡς αἰα παυσόμενος
C κατεκλήθη. τῶν ὅ κρημῶν οἱ πολλοὶ μὲν ὅτι τῆς θυεῖδας
 διεκάλωτο φηγεγόμενοι θυρυβάδες· εἰς ὃ κατὰ τὸν ὅτι
 κρημῶν, ἐκκαλυμμένων τῶν Κικέρωνος, ἀπῆγε τὴν σφάλα
 καὶ μικρὸν ἀπὸ τῶν πρὸς τὸν οἰκίαν τῶν
 ὄραντες, καὶ κακίσαντες εαυτοῖς, εἰ πρὸς ἐκείνοις τῶν δεσπότου
 φονδομένη γεγαυῖα ἴμεα, ἴμεα δὲ αὐτῶν βουλή καὶ ποροῖ-
 δεται παρ' ἄλλαν πρὸς φηγοντος, αὐτοῖς δὲ ὅτι ἀμύνοισι τὰ μὲν
 δεόμενοι, τὰ δὲ βία λαβόντες, ἐκκρίνον ἐν τῶν φορέων πρὸς
 τὴν θάλασσαν. ἐν τούτῳ δὲ οἱ σφαγαῖς ἐπῆλθον, ἐκκαλυπ-
 χης Ἐρένιος καὶ Ποπίλιος χιλίαρχος (ὁ πατρικῆς ποτὲ
D δικίω φάσθον πρὸς φηγον ὁ Κικέρων) ἔχοντες ὑπὸ τῶν
 δὲ τῶν ἴμεα κακίσαντες ἐκκρίνοντες ἐκκρίνοντες, ἔφαγον μὲν
 τῶν Κικέρωνος, ὅτι τῶν ἐνδον εἰδέναι φασκόντων, λέγεται νεα-
 νίσκον πνὰ τε δραμῶν μὲν ὑπὸ τῶν Κικέρωνος ἐν γράμ-
 μασιν ἐλάττωσι καὶ μαθήμασιν, ἀπελάττωσιν ὃ Κόιντου
 τῶν ἀδελφοῦ, Φιλόλογον τοῦτομα, φησὶ τῶν χιλίαρχῳ ὁ
 φορεῖον κρημῶν μὲν ἀπὸ τῶν κατὰ φύτων καὶ συσκιῶν πρὸς
 πᾶτων ὅτι τὴν θάλασσαν. ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος, ὀλίγους αἰα-
 λαβὼν μὲν εαυτῶν, πρὸς τῶν ἐξοδῶν τῶν δὲ Ἐρένιος δρό-
 μα φερομένη μὲν τῶν πρὸς τῶν οἰκίαν ὁ Κικέρων ἠαυτοῦ, καὶ πρὸς
E οἰκέτας ἐκείλους ἐν τούτῳ κατὰ τῶν τῶν φορεῖον. αὐτὸς
 δὲ, ὡς πρὸ εἰώθη, τῆς δριστερῆς χεῖρὸς τῶν ἴμεα ἀπὸ μὲν, ἀτε-
 νῆς ἐώρα τοῖς σφαγαῖς, αἰχμοῦ καὶ κρημῶν ἀπάπλεως, καὶ
 σιωπητικῶς ὑπὸ φηγοντῶν τῶν πρὸς τῶν ὡς τε τῶν πλεί-
 σους ἐκκαλύψασθαι ἔφαθον σφάξοντες αὐτὸν. ἐσφάγη ὃ τὸν
 θάλασσαν ἐκ τῶν φορέων πρὸς τῶν, ἔπος ἐκείνο γὰρ ὡς ἐ-
 ξηκασὸν καὶ τέταρτον. τὴν ὃ κεφαλὴν ἀπέκρυψε αὐτῶν καὶ τῶν
 χεῖρας, Ἀντωνίου κελύσαντες, αἰς τοῖς Φιλιππηαῖς ἐγρα-
 φεν. αὐτὸς τε γὰρ ὁ Κικέρων τοῖς κατ' Ἀντωνίου λόγοις Φι-
 λιππηαῖς ἐγραφε, καὶ μέχρι νῦν τὰ βιβλία, Φιλιππηαῖς
 καλούμεται. τῶν δὲ ἀκρωτηρίων εἰς Ρώμῳ κρημῶν τῶν, ἐ-
F τυχῶ μὲν δριστερῆς τῶν ὁ Ἀντωνίου, ἀκρῶσας ὃ ἴδων
 ἀνέσθησεν ὡς νῦν ἀπὸ τῶν γραφῶν τῶν ἔχον. τὴν ὃ κεφα-

λίω καὶ τῶν χεῖρας ἐκείλους ὑπὸ τῶν ἐμβόλων ὅτι τῶν βήματος γέναι, ἴμαρ Ρωμαίοις φεικτὸν, οὐδὲ Κι-
 κέρωνος ὅτι πρὸς τῶν οἰομένων, ἀλλὰ τῆς Ἀντωνίου ψυχῆς εἰκόνα. πλὴν ἐν γὰρ τῶν φηγοντῶν μίτηρον ἐν τούτοις,

Ρομπωνία τῆ Κοϊντου γυναικὶ τὸν Φιλολόγον παρέδωκεν. ἢ ἂν
 δὲ, κρεῖα γυναικὶ τὸ σῶμα, ἀλλὰς τε δὲν αἰσ ἐχρησάτο
 ἡμφορείαις, καὶ τὰς ἑσπέραις ἀποτέμνοντα τὰ αὐτοῦ κτ' μικρὸν,
 ὅσῳ αἰ, εἴτ' ἐαδίεν ἡ ἀλκασεν. οὕτω γὰρ ἐνοι τῶν συγγραφέων
 ἰσορηκασιν. ὁ δὲ αὐτὸς τῷ Κικέρωνος ἀπελάθερος Τύρων
 ἑσπέραις τὸν δὲ μέμνηται τῆς τῆ Φιλολόγου παροδοσίας.
 πωτάνημα ἢ Κασαρεα χρόνοις πολλοῖς ὕψρον εἰσελθεῖν
 παρὸς ἕνα τῶν γυγατειδῶν τὸν ἢ βιβλίον ἔχοντα Κικέρωνος ἐν
 παῖς χερσὶν, ἐκπλαγῆτα τῶν ἱματίων ἀπεκαλύπτειν. ἰδόντα
 δὲ Κασαρεα, λαβεῖν καὶ διελθεῖν ἐς ὅσα μέγρος πολὺ τῆ βι-
 βλίου. πάλιν δὲ ἀποδίδοντα τῶν μισοκλίω, φαῖαι, Λόγιος B
 αἰὴρ, ὃ παῖ, λόγιος καὶ φιλόπατρις. ἐπεὶ μὲν τοι τάχιστα
 κατεπολέμησεν Ἀντωνίου ἑσπέραις αὐτὸς, εἴλετο σω-
 ἀρχοντα τῆ Κικέρωνος τῶν ἢ, ἐφ' ἢ τὰς τ' εἰκόνας ἢ βουλὴ
 αἰεῖλεν Ἀντωνίου, καὶ τὰς ἀλλὰς ἡκίρωσε τιμὰς, καὶ παρῶ-
 ψηφίσαστο μηδὲν τῶν Ἀντωνίων ὄνομα Μάρκον εἶ). οὕτω δὲ
 δαμόνιον εἰς τὸν Κικέρωνος οἶκον ἐπορεύεσκε ὁ τέλος τῆς
 Ἀντωνίου χολάσεως.

Α μὲν οὖν ἀξία μνήμης τῶν παρὲ Δημοσθένους καὶ Κι-
 κέρωνος ἰσορρυμῶν εἰς τὴν ἡμετέραν ἀφίκεται γινώ-
 σιν, ταῦτ' ὅστιν. ἀφεικὼς δὲ ὁ συκρίνειν τὴν ἐν τοῖς λό-
 γοῖς ἔξιν αὐτῶν, ἐκείνῳ μοι δοκῶ μὴ παρήσθην ἀρήτητον, ὅτι
 Δημοσθένης μὲν εἰς ὁρήτοιαν ἐπέτεινε πρὸ ὅσον εἶχεν ἐκ
 φύσεως ἢ ἀσκήσεως λόγιον, ὑπερβαλλόμενος ἐνεργεία μὲν
 καὶ δεινότητι τοῖς ὅτι τῶν ἀγώνων καὶ τῶν δικῶν συμπεσταζο-
 μένους, ὅγκω δὲ καὶ μεγαλοσχεπέα τοῖς ὅτι δεικτικαῖς, ἀ-
 κριτεῖα ἢ καὶ τέχνη τοῖς ἑσπέραις. Κικέρων δὲ καὶ πολυμα-
 θῆς, καὶ ποικίλος τῆ παρὲ τοῖς λόγοις ἀποδὴ γυμνός, συμ-
 πάξεις μὲν ἰδίας φιλοσόφους ἀπολέλοιπεν ἐκ ὀλίγας εἰς
 τὸν Ἀκαδημαϊκὸν ἔσπον· οὐ μὲν δὲ καὶ ἀλγὰ τῶν παρὸς
 τὰς δίκας καὶ τοῖς ἀγῶνας γραφομένων λόγων δὴ λὸς ὅστιν
 ἐμπειρίαν πῶτα γραμμάτων παρεπιδείκνυστα, βελόμομος.
 ἐστὶ δὲ πῶς καὶ τῶν ἡτοῖς ἐν τοῖς λόγοις ἐκατέρου δίοψις ὁ μὲν
 γὰρ Δημοσθενικὸς ἔξω πρὸτος ὠρεῖσμοῦ καὶ παιδίας εἰς δει-
 νότητα καὶ ἀποδὴν σιωπημένος, ἐκ ἐλλυχιῶν ὀδωδεν, ὡς-
 παρὸ Πυθίας ἐσκωπῆεν, ἀλλ' ὑδροποσίας καὶ φρονηδῶν, καὶ
 τῆς λελαμῆως τιμείας τῆ ἔσπου καὶ γυμνότητος· Κικέρων δὲ
 πολλαχρὸς τῶν σκωπτικῶν παρὸς ὁ βωμολόγον ἐκφροῦμε-
 νος, καὶ παρῶματα ἀποδὴς ἀξία γέλωτι καὶ παιδιᾷ κα-
 πειρωνδόμενος ἐν ταῖς δίκαις εἰς ὁ χρεῖσδες, ἢ φείδει τῆ
 παρῶπος. ὡς παρὸ ἐν τῆ Κελίου σιωπηρεία, μηδὲν ἀποπον
 ποιεῖν αὐτὸν ἐν ἑσπέραις πολυτελεία καὶ ὑψηλῆς τῆς ἡδοναῖς
 χροῦμονος. ὁ γὰρ ὡν ἔξεστὶ μὴ μετέχην, μνηκὸν εἶ), καὶ
 ταῦτα, ἐν ἡδονῇ ὁ δὴ δαμόνιον τῶν ὅτι φαιεσάτων φιλοσόφων
 πηλεμῶν. λέγεται δὲ, Κάτωνος Μουριῶν δῶκοντος,
 ἑσπέραις ἀπολογεῖσθαι, καὶ πολλὰ ἀλγὰ τὸν Κάτωνα
 κωμῶδειν τὴν Σταϊκίω ἀρεσιν, ὅτι παῖς ἀποπίας τῶν
 παρῶδων λελαμῶν δογμάτων. γέλωτος δὲ λαμπαρῶ
 καπῶπος ἐκ τῶν παρῶ ὡτων παρὸς τοῖς δίκαις, ἡσυχῆ
 ἢ ἀφαιμειδίας, παρὸς τοῖς κατημῶν εἰπεῖν, Ὡς γὰρ F
 ἢ λῶτον, ὃ ἀνδρες, ἐχρῶν ὑπαλον. δοκεῖ δὲ καὶ γέλωτος οἰ-
 κείης ὁ Κικέρων γερνέναι, καὶ φιλοσκώπησις· τὸ, τε παρῶ-
 σωπον αὐτὸς μείδιαμα καὶ γαλιῶν παρῶγεν. τῶν δὲ Δημοσθένους αἰεὶ πῶς ἐπὶ τῶ ἀποδὴ καὶ ὁ πεφρονηκός. ὅστις
 καὶ σιωπῶν, οὐ ραδίως ἀπέλιπεν. ὅθεν καὶ δῖος λόγον αὐτὸν οἱ ἐχθροὶ καὶ δῖος ἔσπον (ὡς αὐτὸς φησὶν) ἀπεκάλου.

quod uxori Quinti Pomponiae tradidit Philolo-
 gum. Quae potestatem eius nata cum aliis eum
 diris suppliciiis ex cruciavit, tum carnes suas ipsum
 praecidere paulatim, eas assare, inde vorare adegit.
 Nam ita nonnulli scriptores memoriae prodide-
 runt. Ipsius Ciceronis libertus Tiro nullam pror-
 sus mentionem fecit Philologi prodicionis. Cae-
 sare m accepit longo tempore post ad quendam ex
 filia nepotae accessisse. illum autem, quod volumine
 quoddam Ciceronis manibus teneret, consterna-
 tum id veste contexisse: Caesarem vero, qui anim-
 aduerterat, sumpsisse volumen, & stantem magna
 ex parte euoluisse: reddidisse inde puero, ac dixisse,
 Doctus hic vir, fili, doctus fuit & patriae amans.
 Non magno inde interuallo, quum debellaret An-
 tonium, consul collegam cooptavit filium Cice-
 ronis. cuius in magistratu Antonii statuas senatus
 deiecit, omniaque abrogavit eius alia ornamenta.
 Decreuit insuper nequis ex Antoniorum gente
 Marcus nominaretur. Ita ad extremum ultio An-
 tonii diuinitus ad domum fuit Ciceronis reducta.

HAbes quae memoratu digna de Demosthene
 & Cicerone prodita ad notitiam nostram
 C peruenere. Ut praetermittam facultatem vtriusque
 in dicendo conferre, illud certe mihi silentio non
 est praetereundum, Demosthenem in artem co-
 tulisse dicendi, quicquid ei vel natura vel exerci-
 tatio solertiae & eruditionis tribuisset. Transgres-
 sus est neruis & vi dicendi aequales suos qui in iu-
 diciis & foro versabantur, grauitate & splendore
 eos qui demonstratiuum genus & ostentationi na-
 tum tractauerunt, argutia & arte sophistas. Cice-
 ronem, qui omni genere doctrinae & literarum fuit
 tinctus, etsi peculiares libros in philosophia non
 paucos Academico scriptos more reliquerit, const-
 stat tamen & in orationibus, quas in foro & iudi-
 ciis habuit, eruditionem voluisse obiter ostentare
 suam. Licet etiam mores speculari vtriusque in ora-
 tionibus. Demosthenes extra omnem ostentatio-
 nem & iocum in grauitatem coactus & feriem, non
 lucernam, ut cauillatus Pytheas est, olet, sed a-
 qua potatione, sed sollicitudines, sed acerbitatem
 qua obiiciebatur morum, & tristitiam: Cicero
 dicacitate subinde ad scurrilitatem deuolutus, &
 negotiis perquam seriis risu iocosis in iudiciis illu-
 dens, ut causae prodesset, neglexit decorum. ut in
 oratione pro Caelio, Non esse mirum si in tanto
 ille luxu & deliciis ad voluptates dedisset se. nam
 E non frui iis quae in promptu sunt, dementia esse,
 praecipue quum in voluptate summum bonum
 ponant clarissimi philosophi. Ferunt eum, quum
 consul Muranum, qui accusabatur a Catone,
 defenderet, multum ex persona Catonis derisisse
 Stoicae sectae absurda & noua praeccepta. Quum
 magnus inde risus a corona ad ipsos perlatus iu-
 dices esset, subridentem Catonem ad confessum
 dixisse, Dii boni quam ridiculum consulem ha-
 bemus! Videtur autem natura Cicero falsus & fa-
 cetus fuisse. Vultus eius quoque risum & hilarita-
 tem praese ferebat. Demosthenis ori perpetua in-
 erat sedulitas, nec temere vultuosum illud & te-
 tricium deponebat. Quare asperum eum & mo-
 rosium vocarunt, ut testatur ipse, aduersarii.

Præterea ex scriptis utriusque perspicias sobriè hunc & modestè suas ipsam laudes attingere, & quum id postularet maior usus, cætera verecundum & moderatum: Cicero immodicus in orationibus laudum suarum prædicator ambitionem gloriæ nimiam arguit suam, dum clamat,

Cedant arma togæ, concedat laurea linguæ.

Deniq; non facta modò & res suas gestas, verum etiam quas habuerat & scripserat, extollit orationes, quasi contra sophistas adolescentis modo se iactaret Isocratem & Anaximenem, non autè populum Romanum ducere & dirigere intenderet,

Durum, potentem armis, gravem aduersariis.

Pollere ex eloquentia eum qui tractat rempubl. necesse est: acquiescere verò in ea, & sectari inde laudem, imbecilli est animi. Fuit igitur hac parte grauior Demosthenes & præ cæteris celsus. qui facultatem suam demonstrat, vsum quendam esse qui fauorem auditorum magnum requireret: abiectos esse & humiles, vt re vera sunt, celsens eos qui hæc sese venditant. Valuit sanè iuxta vterque dicendi & reipubl. gerendæ peritia, vt etiam qui castris & exercitibus præessent, Demosthenis opera Chares, Diopithes, Leosthenes, Ciceronis indiguerint Pompeius & Cæsar Octavius: quod ipse in commentariis ad Agrippam & Mæcenatè commemorauit Cæsar. Porro quæ putatur imprimis & dicitur mores hominis probare & explorare, potestatem summam & imperium, quod omnes versat affectus omnemq; improbitatem detegit, non habuit Demosthenes, neque specimen in eo dedit sui, qui magistratum maiorem nullum gessit, neque quem contra Philippum comparauerat exercitum, ipse duxit: Cicero in Siciliam quaestor, proconsul in Ciliciam & Cappadociam missus, (quo tempore, quia regnabat auaritia, duces autem & præfides qui in, prouincias mittebantur, quasi furari res esset probrosa, ad rapiendum se conuertebant, non capere ducebatur turpe, sed qui mediocriter caperet, laudabatur) clarè ostendit contemnere se pecuniam, multaq; argumenta dedit humanitatis & facilitatis. Præterea creatus Romæ verbo consul, sed accepta soluta & dictatoriali potestate cõtra Catilinæ gregales, comprobauit Platonis vaticinium, malis ciuitates explicatum iri vbi magna potentia & sapientia coissent secunda fortuna cum iustitia. Demosthenes verò quaestuariam habuisse magno cum dedecore eloquentiam perhibetur, qui aduersariis in iudicio scripsit clam orationes Phormioni & Apollodoro. Obiectum quoque ei de regiis pecuniis fuit, & damnatus ob Harpalias. Quod si hæc illos qui in eum scripserunt (nec sunt hi pauci) mentiri contendamus: hoc certè, quin contra intueri regum munera, quæ ei beneuolentiæ & honoris gratia mittebant, non sustinuerit Demosthenes, neque id hominis fuisse qui nauticum fœnus exerceret, nemo queat inficias ire. At Cicero Siculos ædili curuli, regem Cappadociæ proconsuli, exuli amicos vrbanos multa largientes, & vt caperet orantes, repulisse antè est dictum. Iam exilium Demostheni fœdè iudicato repetundarum oblatum est: huic ob præstantissimū factū, quod homines pestiferos patriæ excidisset,

ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς συγγραμμάσιν καλεῖν ὅτι τὸ μὲν ἐμμελάς καὶ ἀνεπαρκῆς τῶν εἰς αὐτὸν ἀπὸ μόνον ἐγκωμίων, ὅτε τούτου δεήσει, πρὸς ἕτερον τι μείζον, τὰλλα δὲ ἀλαβὴ καὶ μέτερον ἢ ὁ Κικέρωνος ἐν τοῖς λόγοις ἀμετεία τῆς αὐτολογίας, ἀκροασιὰν πινὰ κατηγόρει πρὸς δόξαν, βοῶντος, ὡς τὰ ὅπλα ἔδει τῆ τῆβένω καὶ τῆ γλώτῃ τὴν θριαμβικὴν ὑπέειπεν δάφην. τελευτῶν δὲ, οὐ τὰ ἔργα καὶ τὰς ἰσχυροτάτας μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς λόγοις ἐπαυεῖ τοῖς εἰρημένους ὑπὸ αὐτῆ καὶ γεγραμμένοις, ὡς πρὸ Ἰσοκράτη καὶ Ἀναξίμανδρου τοῖς σοφιστῶν ἀμαμειρακτολόγους, οὐ τὸν Ρωμαίων δῆμον ἀγῆν ἀξίων καὶ ὄρθου, Βελθὴν ὀπλιτοπάλαμ δάιον ἀντιπάλοισ. ἰσχυεῖν μὲν γὰρ ἀπὸ λόγου τὸν πολιτικόμυρον ἀναλκῆτον, ἀγαπῶν δὲ ἀληθινῶν, καὶ λιχιδίῃ τὴν ἀπὸ τῆς λόγου δόξαν. ὅτε ἐμβελιτέρεος τῶν καὶ μεγαλοπρεπέστατος ὁ Δημοσθένης, τὴν μὲν ἀπὸ δυνάμιν, ἐμπειρίαν πινὰ πολλῆς δεομύλου τῆς αὐτῆ τῆς ἀκροατικῶν δινοίας ἀποφανόμενος, ἀνελευτέρεος δὲ καὶ βασιλεύσας (ὡς πρὸ εἰσι) τοῖς ἐπὶ τούτῳ φυσωμένοις ἡζυμένοις. ἢ μὲν οὖν ἐν τῶν δημογρηεῖν καὶ πολιθεύσασθαι δυνάμιν ὁμαλῶς ἀμφοτέρους ὑπὸ ἤρξεν ὡς τε καὶ τοῖς τῶν ὀπλων καὶ γραποπέδων κυρείος δεῖσασθαι Δημοσθένοισ μὲν, Χάρητα καὶ Διοπίδω καὶ Λεωσθένω. Κικέρωνος δὲ, Πομπηίου καὶ Καίσαρος τὸν νέον, ὡς αὐτὸς ὁ Καίσαρ ἐν τοῖς πρὸς Ἀρχίππῳ καὶ Μακκίῳ ἀπομνήμασιν εἶρηκεν. ὁ δὲ δοκεῖ μάλιστα καὶ λέγεσθαι ἔσπον ἀνδρὸς ὅτι δεικνωίω καὶ βασανίζεῖν, ἔξοισία καὶ δρχή, πῶν πάθος κινούσα, καὶ πᾶσαν ἀποκαλύπτουσα κακίαν, Δημοσθένοι μὲν οὐχ ἐπῆρξεν, οὐδὲ ἔδωκεν τῷ αὐτῷ ἀπέπεισαν ἑαυτοῦ, μηδεμίαν δρχίαν τῆς ὅτι φαναὶν δρχῆς, ὅσδὲ τῆς ὑφ' ἑαυτοῦ σιωτελαγμένης ὅτι Φίλιππον ἐφρατήγησε δυνάμειος. Κικέρων δὲ, τῆς εἰς Σικελίαν, καὶ ἀνδύπατος εἰς Κιλικίαν καὶ Καππαδοκίαν ἀποσταλείς, ἐν ᾧ χειρῶ τῆς φιλοπλουτίας ἀκμαζούσης, καὶ τῆς πεμπομύων γρατηγῶν καὶ ἡγεμόνων, ὡς τοῦ κλέσσειν ἀληθοῦς ὄντος, ὅτι ὁ ἀρπάζειν τε επομύων, οὐδὲ λαμβανέιν ἐδόκει δεινόν, ἀλλ' ὁ μετείως τὸ τοιοῦτον ἡγαπᾶτο. πολλῶν καὶ ὅτι δεῖξιν ὑποφίας χημῆς ἐποίησαστο, πολλῶν δὲ φιλαδελφίας καὶ χηρσότητος. ἐν αὐτῇ δὲ τῆ Ρώμῃ, λόγῳ μὲν ἀποδειχθεῖς ὑπατός, ἔξοισία δὲ λαβῶν ἀνδραπόρος καὶ δικτάτορος, ὅτι τοῖς αὐτῷ Καπλίαν, ἐμαρτύρησεν ἅμα τῶν Γλάτων, ματιδομύων παύλων ἔξεν κακῶν τῶν πόλεις, ὅταν εἰς τῶν δυνάμιν τε μεγάλη καὶ φρόνησις ἐκ πινος τύχης χηρσῆς ἀπομύτησθαι μὲν διαχουσιώνης. χηρηματίσασθαι τοίνυν ὅτι τῶν λόγῳ, Δημοσθένης μὲν ὅτι φόγας λέγεσθαι, λογογραφῶν κρύφα τοῖς αὐτῷ Φορμίονα καὶ Ἀπολλόδορον ἀντιδίκους καὶ ἀβεληθεῖς μὲν ὅτι τοῖς βασιλικῆς χηρημασιν, ὅφλων δὲ τῶν Ἀρπαλείων. εἰ δὲ τῶν τοῖς ἀπῆγραφοῦς (ὅσδὲ ὀλίγοι δὲ εἰσιν) ψῶδεσθαι φάημεν, ἀλλ' ὅτι γε πρὸς δωρεῶν βασιλέων σὺ χεῖρῃ καὶ πμῆ διδομύων ἀντιβλέψασθαι Δημοσθένης ὅσδὲ ἐτόλμησεν, οὐδὲ μὲν τὸ ὅ ἔργον ἀδελφῶν δανείζοντος ὅτι ναυτικῆς ἀμύχμον ἀντιπεῖν. αὐτῷ δὲ Κικέρωνος, ὅτι καὶ Σικελιωτῶν ἀγορανομιοῦν, καὶ βασιλέως τῶν Καππαδοκῶν ἀνδραπατῶν, καὶ τῶν ἐν Ρώμῃ

φίλων, ὅτ' ἐξέπιπτε τῆς πόλεως, δωρομύων πολλὰ καὶ δεομύων λαβεῖν, ἀντέσθεν, εἰρηται. καὶ μὴν ἢ γε φυγή τῶν μὲν ἀρξῶν, κλοπῆς ἀλόγητι, σιωπέσειε, τῶν δὲ, κἀλλισον ἔργον, ἀδελφῶν αἰλιθελιοῖς ἐκχύσασθαι τῆς πατερίδος.

διὸ τὸ μὲν ὁσδεὶς λόγος ἐκπύπλοντος· ἐφ' ᾧ δὲ ἡ σύγκλητος ἄ
 ἑσθιέται τε διήλλαξε, καὶ πένθος ἔαγε, καὶ γινώσκων ἑσθ
 νός εἰπεῖν ἐπέσθη πρὸς τὸν ἢ Κικέρωνι καὶ Ἰσοκράτη·
 τὸ μὲν τοὺς Φυλίω δὲ Ἰσοκράτῳ οὐ Κικέρων διώκειεν ἐν Μακεδονίᾳ
 καὶ ἠμύμος· τὰ δὲ Δημοσθένει καὶ ἡ φυγὴ μέγα μέρος τῆς πο
 λιτείας γέρονε. σωματικῶν ζῴων γὰρ (ὡς ἄρ' εἴρηται) τοῖς Ἑλλ
 λησι, καὶ τοῖς Μακεδόνων παρ' ἑσθὲς ἐξελαιμίων, ἐπήρχετο τὰς
 πόλεις, πολὺ βελτίων Θεμιστοκλέους καὶ Ἀλκιβιάδου πρὸς
 τὰς αὐτὰς τύχας φανείας πολιτῆς. καὶ μὲν τοὺς καταλθεῖν αὐτοῖς
 ἑαυτὸν ἐπέδωκεν εἰς τὸ αὐτῶν ταύτην πολιτείαν· καὶ διετέλεθ
 πολεμῶν πρὸς Ἀντιπάτρου καὶ Μακεδόνιας. Κικέρωνα δὲ ὡ
 νείδισεν ἐν τῇ βασιλῇ Λαίλιος, αἰτησάμενος Κασσαργέως ἑσθα
 πείαν μετένευ πρὸς τὸν ἄνομον οὐ πω γηράντος, σιωπῆ καὶ ἠμύμον.
 ἔγραφε δὲ καὶ Βρόπιος, ἐγκραδίαν ὡς μείζονα καὶ βαρυτέραν πε
 παδοσεβήκησθαι τὴν ἑσθὴν αὐτῶν καὶ ἀγαυοτάτης.
 ὅτι πᾶσι δὲ τὸ τελευτῆς, τὸν μὲν οἰκτεῖται τις, αἰδρα παρ' ἑσθ
 τῶν δὲ ἀγχιεῖαν ἑσθὸ οἰκτεῖται αἶμα καὶ ἑσθὸν πρὸς ἑσθ
 καὶ πρὸς ἑσθὸν τὸν θάνατον καὶ ἀποκρυπτόμενον τὸν ἐ πολὺ
 πρὸς τὸ φύσει ἠσθὸν ἐπ' αὐτὸν, εἴτ' ἀποσφαγγίται· τὸ δὲ
 εἰ καὶ μικρὰ πρὸς τὸ ἠσθὸν ἐπέδωκεν, ἀγαθὴ μὲν ἡ ἑσθ
 σκδὴ τὸ φαρμάκον καὶ τήρησις, ἀγαθὴ ἡ ἡσθὸν ὅτι τὸ θεοῦ
 μὴ πρὸς ἑσθὸν αὐτῶν τῶν ἀσυλίας, ὡς ἄρ' ὅτι μείζονα βω
 μὸν καὶ ἀφυγάν, ἐκ τῶ ὀπλων καὶ τῶν δόρυ φόρων λαβῶν ἑσθ
 τὸν ἄγχο, τῆς Ἀντιπάτρου καὶ ἀγαυοτάτης ὡμότης.

A Itaque illius habita ratio in exilium euntis nulla
 est: huius causa vestē tenatus mutavit, in luctu fuit,
 de nulla re agi prius secum quam de reditu eius ef
 set relatum, passus est. At qui exilium desidenti in
 Macedonia Ciceroni fuit segne: Demosthenis
 exilium multum res eius gestas cumulat. Nam
 peragrans vrbes, Græcos, sicut diximus, adiuvit,
 & Macedonū legatos summouit, præbuitq; mul
 to se ciuem pari in fortuna Themistocle & Alci
 biade præstantiorem. Iam reuersus domum ad
 pristinas se retulit actiones, neque destitit oppu
 gnare Antipatrum & Macedonas. Ciceroni in se
 natu, quum postularer Cæsar contra leges vt pe
 tere sibi consulatum liceret, imberbis adhuc, ta
 citum sedisse exprobrauit Lælius. Adhæc, con
 questus est in literis suis Brutus maiorem eum &
 duriorē atque ipsi sustulissent, aluisse tyrannidē.
 Postremò, quod ad vitæ exitum attinet, miserabi
 lis hic, qui senex ob timiditatem à seruis sursum ac
 deorsum circumlatus est ad occultandum se, &
 mortem vnde quaque refugit non admodum im
 maturam, ac mox obruncatus est: Demosthe
 nes, etsi hæcenus delapsus sit, aliquantum vt sup
 plicem præbuerit se, commendandus est tamen
 cum quòd præparauerit venenum & seruauerit,
 tum quòd eo sit vsus: qui, postquam securitatem
 ei non præstitit Neptunus, sicut ad maiorem con
 fugiens aram, ex telis se & satellitibus subdlexerit,
 & Antipatri ludificatus sit crudelitatem.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

Βίοι τῶν ἑλλήνων

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

καὶ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ.

Ο ἑσθὸι τὰς τέχνας εὐκείναι τῆς ἀσθῆσεως
 ἑσθὸν ἑσθὸν, οὐχ ἠκιστὰ μοι δοκοῦσι τῶν
 πρὸς τὰς κείσας αὐτῶν καὶ ἀνοήσασθαι δυνάμιν,
 ἢ τῶν ἐναντίων ὁμοίως ἐκαστέρῳ γῆρι πεφύ
 καμῶν ἀπὸ ἀμεταβάσασθαι. τὸ γὰρ αὐτῆς κείνῳ ὅστι, τῇ
 δὲ πρὸς τὰ τέλη τῶν κείνων ἀσθῆσεθαι ἀλλάττου
 σιν. ἡ μὲν γὰρ ἀσθῆσις ὁσθὲν πᾶλλον ὅτι λυκῶν ἢ με
 λάνων ἀσθῆσις γέρονει, ὁσθὲν γλυκῶν, ἢ πικρῶν, ὁσθὲν
 μαλακῶν καὶ εἰχόντων, ἢ σκληρῶν καὶ ἀπύπτων, ἀλλ' ἔργον
 αὐτῆς, ἐκαστοῖς ἐπιτελεῖσθαι, ἑσθὸν πρὸς τὸν τε κείνῳ
 καὶ πρὸς τὸν κείνῳ, πρὸς τὸ φρονεῖν ἀναφέρουσθαι, καὶ κείνῳ
 πρὸς τὸ φρονεῖν ἀναφέρειν, ὡς πέπονθεν. αἱ δὲ τέχνηαι μὲν
 λόγου σιωπῆσθαι πρὸς αἴρεσιν καὶ λήψιν οἰκείου πινός, φυ
 γῆν τε καὶ ἀσθῆσις ἀλλοθίου, τὰ μὲν, ἀφ' αὐτῶν καὶ ἀσθῆσι
 γουμῆσι, τὰ δὲ, ἑσθὸν φυλάττεισθαι καὶ συμβεβηκὸς ὅτι πρὸς
 ὁσθῆσι· καὶ γὰρ ἰατρικὴ ὁ νοσεῖν, καὶ ἀρμονικὴ ὁ ἐκμελέει, ὁ
 πῶς ἔχει, σκροπεῖν συμβεβηκε, πρὸς τὸ τῶν ἐναντίων ἀσθ
 γασίαν. αἴτε πασῶν τελεόταται τέχνηαι, ὁ φρονεῖν καὶ δικαιο
 σωῖν καὶ φρονεῖν, ὁ κείνῳ μόνον καὶ δικαίων καὶ ὁ φελέμεν,

P L V T A R C H I

Vitæ comparatæ

D E M E T R I I

&

A N T O N I I.

DEMETRIVS.

QVI Artes primi censuere sen
 sibus germanas esse, hi viden
 tur mihi præcipuè eorum in
 iudicando considerasse facul
 tatem qua contraria iuxta in
 vtroq; genere solemus com
 prehendere. Nam hoc est eis
 commune: verum in eis quæ iudicauerunt ad fi
 nem referendis minimè cōsentiunt. Sensus enim
 etsi in albis & nigris, dulcibus & amaris, mollibus
 cedentibusve & duris siue renitētibus distinguen
 dis versantur, haud tamen in eo sistunt gradum:
 sed vt horum cuiq; aliquid occurrit, vt ab eo mo
 uetur & afficitur, sic illud ipsum ad intelligentiam
 refert id enim eius est munus. Artes vero cum
 ratione conspirantes ad eligendum & sumen
 dum id quod ipsis est familiare, ad declinan
 dumque & repellendum alienum, illa sua sponte
 præcipuè, hæc ad deuitandum obiter inspectant.
 Quippe medicina morbum, musica absouum,
 quemadmodum se habeat, ad contrariorum spe
 ctare effectiōnem solet. Atque artium omniū ab
 solutissimæ, temperantia & iustitia & prudentia,
 quæ non